

**ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА СТРАЛДЖА
ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.**

„ВЕЛДЕР КОНСУЛТ” ООД

София, 2014

Този документ е създаден в рамките на проект: „Въвеждане на механизми за наблюдение, контрол и последваща оценка при изпълнение на политиките на Община Стралджа”, в изпълнение на Договор № 13-13-63/26.11.2013г., финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейски съюз чрез Европейския социален фонд.

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ	6
СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ.....	8
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	9
1. ВЪВЕДЕНИЕ	11
1.1. Същност на общинския план за развитие	11
1.1.1. Обхват	11
1.1.2. Цел и задачи	11
1.2. Предпоставки за разработване на общинския план	12
1.2.1. Законодателна рамка	12
1.2.2. Стратегическа рамка	12
1.3. Структура на общинския план за развитие.....	15
1.3.1. Анализ на актуалната ситуация	15
1.3.2. Стратегическа част	16
1.3.3. Индикативна финансова таблица	16
1.3.4. Индикатори за наблюдение и оценка на плана	16
1.3.5. Необходими действия по наблюдението, оценката и актуализацията на плана.....	16
1.3.6. Описание на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност	17
1.3.7. Програма за реализация	17
1.4. Методи и принципи	17
2. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО РАЗВИТИЕ	18
2.1. Обща характеристика на община Стралджа	18
2.1.1. Природо-географски характеристики	18
2.1.2. Население, селища и икономическа характеристика.....	19
2.1.3. Място и роля на община Стралджа в областта	20
2.1.4. Историческо развитие и културно наследство	20
2.1.5. Функционална структура	28
2.1.6. Изводи	31
2.2. Състояние на местната икономика	31
2.2.1. Общи тенденции на икономическото развитие в страната.....	32
2.2.2. Общи тенденции на икономическото развитие в област Ямбол	32
2.2.3. Динамика на общинската икономика	33
2.2.4. Позиция и принос на община Стралджа в областната икономика	34
2.2.5. Развитие и структура на общинската икономика	35
2.2.6. Заети и наети лица	43
2.2.7. Производителност на труда	43
2.2.8. Изводи	44
2.3. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси	44
2.3.1. Демографска характеристика и тенденции	44
2.3.2. Образователна характеристика	57

2.3.3. Здравеопазване	59
2.3.4. Социални услуги	60
2.3.5. Трудов пазар и безработица	62
2.3.6. Доходи на населението	67
2.3.7. Изводи	68
2.4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията	71
2.4.1. Транспортна инфраструктура и достъпност	71
2.4.2. Енергийна инфраструктура (електроснабдяване) и ВЕИ	76
2.4.3. Информационно-комуникационна инфраструктура	78
2.4.4. Водоснабдителна и канализационна инфраструктура	79
2.4.5. Изводи	82
2.5. Екологично състояние и рискове	82
2.5.1. Атмосферен въздух	82
2.5.2. Води	83
2.5.3. Почви и земни недра	85
2.5.4. Радиоекологичен мониторинг и контрол	86
2.5.5. Защитени територии. Биологично разнообразие	86
2.5.6. Управление на отпадъците	88
2.5.7. Изводи	90
2.6. Административен капацитет и управление	91
2.6.1. Въведение, контекст	91
2.6.2. Административна структура и организация на общинска администрация – гр. Стралджа	92
2.6.3. Човешки ресурси	101
2.6.4. Техническа осигуреност на работата на Общинска администрация-Стралджа	102
2.6.5. Действащи нормативни актове и правилници (вътрешни правила) в община Стралджа	103
2.6.6. Състояние на гражданския сектор в община Стралджа	103
2.6.7. Политики, програми, проекти и инициативи	105
2.6.8. Изводи	112
3. СИНТЕЗЕН SWOT АНАЛИЗ	114
4. СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА СТРАЛДЖА.....	116
4.1. Контекст – нормативна база и планова рамка за формулиране на стратегическите предложения	116
4.2. Основополагащи принципи	116
4.3. Подходи за формулирането на стратегическата част	116
4.4. Структура на стратегическата част	119
4.5. Визия за община Стралджа 2020	120
4.6. Подход за формулиране на визията	121
4.7. Стратегически цели	122
4.8. Приоритетни области	125
5. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА	131
6. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА	133
6.1. Подход за разработването на системата от индикатори	133

6.2. Източници на информация	134
6.3. Видове индикатори	134
6.3.1. Индикатори за въздействие	135
6.3.2. Индикатори за резултат	137
7. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА	141
7.1. Същност на системата за наблюдение и оценка	141
7.2. Участващи структури и форми на комуникация	141
7.3. Дейности по наблюдението и оценката на плана.....	143
7.4. Разпределение на дейностите	145
8. ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ	148
8.1. Обхват и цел на дейността	148
8.2. Прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност в процеса на разработване на плана.....	148
8.3. Прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност в процеса на реализация на плана.....	150
9. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН.....	151
9.1. Същност и цели на програмата за реализация	151
9.2. Списък с проекти за реализация на плана през периода 2014-2020 г.	152
10. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И ЗА АДАПТАЦИЯ НА ВЕЧЕ НАСТЪПИЛИТЕ ПРОМЕНИ.....	161
10.1. Специфика и проблематика на измененията на климата.....	161
10.2. Факти за изменението на климата в България	161
10.3. Общи европейски и национални действия по отношение на климата.....	162
10.4. Законодателна рамка на действията по отношение на климата.....	162
10.5. Общи хоризонтални мерки, свързани с изменението на климата	163
10.6. Принос на ОПР за изпълнение на действията по отношение на климата	165
11. ПРИЛОЖЕНИЕ №1: РЕЗУЛТАТИ ОТ АНКЕТНИТЕ ПРОУЧВАНИЯ	167
11.1. Резултати от анкетното проучване сред местното население	167
11.2. Резултати от анкетното проучване, ориентирано към селата в общината.....	168
11.3. Резултати от анкетното проучване, проведено на общественото обсъждане на 20.05.2014 г.....	170
12. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.....	178

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фиг. 1. Структура и последователност на общинския план	15
Фиг. 2. Община Стралджа в пространството.....	18
Фиг. 3. Функционална структура на територията на община Стралджа.....	29
Фиг. 4. Развитие на областна икономика за периода 2008-2012 година	33
Фиг. 5. Динамика на общинската икономика в периода 2008-2012 година	34
Фиг. 6. Дял на общинската икономика спрямо областната (2012 година)	34
Фиг. 7. Динамика на броя на нефинансовите предприятия на 1000 души на различните административни нива	35
Фиг. 8. Разпределение на предприятията по икономически сектори	36
Фиг. 9. Динамика на аграрния сектор в периода 2008-2012 година.....	37
Фиг. 10. Големината на засетите площи (в дка) с основни земеделски култури	38
Фиг. 11. Среден добив на основните култури в община Стралджа	38
Фиг. 12. Брой на регистрираните земеделски производители в периода 2007-2013 година	39
Фиг. 13. Динамика на сектор „индустрия“ в периода 2008-2012 година	40
Фиг. 14. Динамика на сектор „услуги“ в периода 2008-2012 година	41
Фиг. 15. Средногодишно изменение на заетостта по сектори в периода 2008-2012 година.....	43
Фиг. 16. Произведена продукция на 1 зает по икономически сектори	44
Фиг. 17. Население на община Стралджа (1934-2011 година)	45
Фиг. 18. Население на община Стралджа – годишно население към 31.12. на съответната година (2007-2013 година).....	46
Фиг. 19. Раждаемост на 1000 души от населението в община Стралджа и по административни нива (2007-2013 година)	46
Фиг. 20. Смъртност на 1000 души от населението в община Стралджа и по административни нива (2007-2013 година).....	47
Фиг. 21. Естествен прираст на 1000 души от населението в община Стралджа и по административни нива (2007-2013 година).....	47
Фиг. 22. Заселени на 1000 души от населението в община Стралджа и по административни нива (2007-2013 година).....	48
Фиг. 23. Изселили се на 1000 души от населението в община Стралджа и по административни нива (2007-2013 година)	48
Фиг. 24. Механичен прираст на 1000 души от населението в община Стралджа и по административни нива (2007-2013 година).....	49
Фиг. 25. Полова структура на населението в община Стралджа и по административни нива – годишно население към 31.12. на съответната година (2007-2013 година)	49
Фиг. 26. Полова структура на населението в община Стралджа и по административни нива - преброяване на населението (2001-2011 година).....	50
Фиг. 27. Възрастова структура на населението в община Стралджа и по административни нива (2011 година)	50
Фиг. 28. Възрастова структура на населението по населени места* в община Стралджа (2011 година).....	51
Фиг. 29. Разлика между преброяванията от 2011 и 2001 по възрастови групи в община Стралджа (2001-2011 година).....	52
Фиг. 30. Етническа структура на населението в община Стралджа и по административни нива (2001-2011 година).....	52
Фиг. 31. Етническа структура на населението по населени места в община Стралджа (2011 година).....	53

Фиг. 32. ОБРАЗОВАТЕЛНА СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЩИНА СТРАЛДЖА И ПО АДМИНИСТРАТИВНИ НИВА (2001-2011 ГОДИНА).....	54
Фиг. 33. ОБРАЗОВАТЕЛНА СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО ПО НАСЕЛЕНИ МЕСТА В ОБЩИНА СТРАЛДЖА (2011 ГОДИНА).....	56
Фиг. 34. МЕСТА НА 100 ДЕЦА В ДЕТСКИТЕ ГРАДИНИ В ОБЩИНА СТРАЛДЖА И ПО АДМИНИСТРАТИВНИ НИВА (УЧЕБНИ ГОДИНИ 2008/2009 – 2013/2014)	58
Фиг. 35. СРЕДЕН БРОЙ УЧЕНИЦИ В ПАРАЛЕЛКА ПО КЛАСОВЕ И УЧЕБНИ ГОДИНИ В ОБЩИНА СТРАЛДЖА (УЧЕБНИ ГОДИНИ 2008/2009 – 2013/2014)	59
Фиг. 36. ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО НА ВЪЗРАСТ ОТ 15-64 ГОДИНИ В ОБЩИНА СТРАЛДЖА И ПО АДМИНИСТРАТИВНИ НИВА (2011 ГОДИНА).....	63
Фиг. 37. ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ И ЕТНИЧЕСКА СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО НА ВЪЗРАСТ 15-64 ГОДИНИ В ОБЩИНА СТРАЛДЖА И ПО АДМИНИСТРАТИВНИ НИВА (2011 ГОДИНА).....	63
Фиг. 38. ЗАЕТОСТ И БЕЗРАБОТИЦА СРЕД ИКОНОМИЧЕСКИ АКТИВНОТО НАСЕЛЕНИЕТО НА ВЪЗРАСТ ОТ 15-64 ГОДИНИ В ОБЩИНА СТРАЛДЖА И ПО АДМИНИСТРАТИВНИ НИВА (2011 ГОДИНА)	63
Фиг. 39. ЗАЕТОСТ И БЕЗРАБОТИЦА И ЕТНИЧЕСКА СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО НА ВЪЗРАСТ 15-64 ГОДИНИ В ОБЩИНА СТРАЛДЖА И ПО АДМИНИСТРАТИВНИ НИВА (2011 ГОДИНА).....	64
Фиг. 40. СРЕДНОГОДИШНА БЕЗРАБОТИЦА ПРИ НАСЕЛЕНИЕТО НА ВЪЗРАСТ 15+ В ОБЩИНА СТРАЛДЖА И ПО АДМИНИСТРАТИВНИ НИВА (2007-2013 ГОДИНА)	64
Фиг. 41. ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ НА НАСЕЛЕНИЕТО ПО НАСЕЛЕНИ МЕСТА НА ВЪЗРАСТ ОТ 15+ ГОДИНИ В ОБЩИНА СТРАЛДЖА (2011 ГОДИНА)	66
Фиг. 42. ВСЕКИДНЕВНИ ТРУДОВИ МИГРАНТИ В ОБЩИНА СТРАЛДЖА И ПО АДМИНИСТРАТИВНИ НИВА НА ЗАЕТОТО НАСЕЛЕНИЕ НА 15 И ПОВЕЧЕ НАВЪРШЕНИ ГОДИНИ (2011 ГОДИНА).....	67
Фиг. 43. СРЕДНА ГОДИШНА ЗАПЛАТА НА НАЕТИТЕ ЛИЦА ПО ТРУДОВО И СЛУЖЕБНО ПРАВООТНОШЕНИЕ В ОБЩИНА СТРАЛДЖА И ПО АДМИНИСТРАТИВНИ НИВА (2007-2013 ГОДИНА)	67
Фиг. 44. СРЕДНА ГОДИШНА ЗАПЛАТА НА НАЕТИТЕ ЛИЦА ПО ТРУДОВО И СЛУЖЕБНО ПРАВООТНОШЕНИЕ И ПО ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРИ В ОБЩИНА СТРАЛДЖА (2008-2012 ГОДИНА)	68
Фиг. 45. ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ В ОБЩИНА СТРАЛДЖА	69
Фиг. 46. ИНФРАСТРУКТУРА НА ОБЩИНА СТРАЛДЖА	72
Фиг. 47. МОДЕЛ НА УПРАВЛЕНИЕ В ОБЩИНА СТРАЛДЖА.....	92
Фиг. 48. МОДЕЛ НА АДМИНИСТРАТИВНАТА СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКАТА АДМИНИСТРАЦИЯ.....	92
Фиг. 49. СТРУКТУРА НА СТРАТЕГИЧЕСКАТА ЧАСТ	120
Фиг. 50. ВИЗИЯ, СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ, ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ	126
Фиг. 51. ВАЖНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ ПРОЕКТИ СПОРЕД МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ	167
Фиг. 52. ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ СПОРЕД МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ	167
Фиг. 53. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА ТЕМА „ТУРИЗЪМ, ОТДИХ И РЕКРЕАЦИЯ“	168
Фиг. 54. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА ТЕМА „ТУРИЗЪМ, ОТДИХ И РЕКРЕАЦИЯ“	169
Фиг. 55. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА ПЪРВИ ВЪПРОС	171
Фиг. 56. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА ВТОРИ ВЪПРОС	172
Фиг. 57. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА ТРЕТИ ВЪПРОС.....	174
Фиг. 58. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА ЧЕТВЪРТИ ВЪПРОС	175
Фиг. 59. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА ПЕТИ ВЪПРОС.....	176
Фиг. 60. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА ШЕСТИ ВЪПРОС.....	176
Фиг. 61. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА СЕДМИ ВЪПРОС.....	177

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

ТАБЛ. 1. Място и роля на община Стралджа в областта, 2011 година.....	20
ТАБЛ. 2. Списък на културните ценности в община Стралджа	22
ТАБЛ. 3. Видове територии в община Стралджа според тяхната функция	28
ТАБЛ. 4. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОБЩАТА ТЕРИТОРИЯ ПО ЗЕМЛИЩА	30
ТАБЛ. 5. Основни макроикономически показатели на националната икономика за периода 2007-2014 година	32
ТАБЛ. 6. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА НЕФИНАНСОВИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ ПО БРОЙ НА ЗАЕТИТЕ В ТЯХ.....	36
ТАБЛ. 7. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономически сектори (А3) в община Стралджа за периода 2008-2012 година	42
ТАБЛ. 8. Дял на населението в градовете и селата на община Стралджа (1934-2011 година)*	45
ТАБЛ. 9. Раждаемост, смъртност, естествен прираст, изселени, заселени, механичен прираст, годишно население и средно годишно в община Стралджа (2007-2013 година)	49
ТАБЛ. 10. Детски градини в община Стралджа (учебна година 2013/2014)	57
ТАБЛ. 11. Детски градини, деца, персонал, места и групи в детските градини в община Стралджа (учебни години 2008/2009 – 2013/2014)	57
ТАБЛ. 12. Училища в община Стралджа (учебна година 2013/2014).....	58
ТАБЛ. 13. Паралелки, учителите и учащите се в училищата от община Стралджа по класове	58
ТАБЛ. 14. Детски ясли и места в детските ясли в община Стралджа (2010-2012 година)	59
ТАБЛ. 15. Болнична помощ в област Ямбол.....	60
ТАБЛ. 16. Извънболнична медицинска и дентална помощ в община Стралджа.....	60
ТАБЛ. 17. Население със и без степен на увреждане в община Стралджа (2011 година)	60
ТАБЛ. 18. Социални услуги в община Стралджа (актуализирано към 2014 година)	61
ТАБЛ. 19. Средногодишна безработица и демографските характеристики при населението на възраст 15+ в община Стралджа (2010-2013 година).....	65
ТАБЛ. 20. Дължина на републиканската пътна мрежа	73
ТАБЛ. 21. Списък на общинските пътища.....	74
ТАБЛ. 22. Състояние на пътната настилка в община Стралджа	74
ТАБЛ. 23. Експлоатационни ресурси на сондажите от находище "Стралджа"	77
ТАБЛ. 24. Дял на населението с достъп до ИКТ.....	78
ТАБЛ. 25. Дял от домакинствата по източник на водоснабдяване в община Стралджа	80
ТАБЛ. 26. Брой на обитаваните жилища по източник на водоснабдяване	80
ТАБЛ. 27. Дял на домакинствата по наличие на канализация	81
ТАБЛ. 28. Обитавани жилища по наличие на канализация	81
ТАБЛ. 29. Състояние на водно тяло „Река Мочурица и притоци“	84
ТАБЛ. 30. Ръководни лица в община Стралджа към 2014 година	93
ТАБЛ. 31. Читалища в община Стралджа.....	104
ТАБЛ. 32. Пресичане компонентите на SWOT анализа	117
ТАБЛ. 34. Мерки за ограничаване и адаптация към изменението на климата.....	164
ТАБЛ. 35. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА ТЕМА „ГОРСКО СТОПАНСТВО“	169
ТАБЛ. 36. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРИТЕ НА ТЕМА „ПРОМИШЛЕНОСТ, ТРАНСПОРТ, ЕНЕРГИЯ	169

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АД	Акционерно дружество
АМ	Автомагистрала
АПИ	Агенция "Пътна инфраструктура"
БВП	Брутен вътрешен продукт
ВЕИ	Възобновяеми източници на енергия
ГКПП	Гранично-контролен пропускателен пункт
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗДС	Закон за държавния служител
ЗЗКИ	Закон за защита на класифицираната информация
ЗМВР	Закон за министерство на вътрешните работи
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗОИК	Закон за ограничаване изменението на климата
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗОС	Закон за общинската собственост
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИБЦ	Информационен бизнес център
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
КЕЦ	Клиентски енерго-център
КС	Компресионна станция
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МДК	Максимално допустими количества
МКБППМН	Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НАСЕМ	Национална свтоматизирана система за екологичен мониторинг
НСОС	Национална стратегия за околна среда
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие
НПР БГ2020	Национална програма за развитие „България 2020“
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
НЦООЗ	Национален център за опазване на общественото здраве

НЧ	Народно читалище
ОВОС	Оценка за въздействието върху околната среда
ОЕТК	Общ европейските транспортен коридор
ООД	Дружество с ограничена отговорност
ОПАК	Оперативна програма „Административен капацитет“
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“
ОПИК	Оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност"
ОПЛ	Общопрактикуващ лекар
ОПНОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма за регионално развитие
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОС	Околна среда
ОСР	Областна стратегия за развитие
ОУ	Основно училище
ПВТ	Подземно водно тяло
ПДК	Пределно допустими количества
ППЗРР	Правилник за прилагане на закона за регионалното развитие
ПРЗ	Продукт за растителна защита
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РКООНИК	Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата
РПМ	Републиканска пътна мрежа
РПР	Регионален план за развитие на район от ниво 2
СБАЛ	Специализирана болница за активно лечение
СЗО	Световна здравна организация
СОУ	Средно общообразователно училище
СПИ	Социално-педагогически интернат
СРМ	Свободно работно място
ТП	Трафопост
ТСБ	Териториално статистическо бюро
ФВП	Фотоволтаичен парк
ЦДГ	Целодневна детска градина
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция
ЮИР	Югоизрочен район

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. СЪЩНОСТ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

1.1.1. ОБХВАТ

Обхватът на плана може да бъде разглеждан в два аспекта – времеви и пространствен. Първият е определен от хоризонта, в който следва да действа той, а именно в периода 2014-2020 година. Вторият обхваща територията на община Стралджа, която включва 22 населени места с техните землища.

Същността на общинския план за развитие е, че той дава средносрочните стратегически насоки за желаното развитие на общината в рамките на програмния период на ЕС до 2020 година. Той е основният инструмент за управление и устойчиво развитие на общината.

1.1.2. ЦЕЛ И ЗАДАЧИ

Цел

Главната цел на общинския план за развитие е, чрез изпълнението му, да се гарантира устойчиво развитие на територията на Стралджа, осигурявайки интегритет на основните постановки на плановите и стратегиите от по-висок ранг. ОПР конкретизира на местно ниво общата законодателна и стратегическа рамка на регионалното развитие в България и Европа и е изграден въз основата на количествен и качествен анализ на социално-икономическото развитие на общината.

Задачи

За успешното постигане на основната цел, при изработването на ОПР са изпълнени следните задачи:

- управление и координация на дейностите от обхвата на проекта по разработването на ОПР. Осъществени са планиране на дейностите във времето, разпределение на отговорностите между отделните експерти, коректна и постоянна комуникация с Възложителя – Община Стралджа – и всички заинтересовани страни;
- предварително извеждане на ясна и последователна методология за разработването на ОПР;
- определяне на структура на ОПР, отчитаща „Методически указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България /2012-2022/, Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 /2014-2020/, Областни стратегии за развитие /2014-2020/ и Общински планове за развитие /2014-2020/“ (за краткост наричани по-долу „Методически указания за...“) на МРРБ;
- информационно обезпечаване чрез събиране, обработка и синтез на данни от разнообразни и официални източници на информация;
- проучване на основните законодателни и стратегически документи за обобщаване на изводи;
- извършване на комплексен анализ на актуалната ситуация в общината;
- поставяне на оценки на проблемите и потенциалите в отделните сфери на развитие на общината, последвани от синтезен SWOT анализ;
- прилагане на ясен подход за формулиране на изпълними стратегически предложения;
- очертаване на визия за развитие и формулиране на цели, приоритетни области и съпътстващите ги мерки;

- разработване на поредица от инструменти за реализацията на плана, съобразени с „Методически указания за...“;
- успоредни публични дискусии и анкетни проучвания, ориентирани към различни целеви групи – основен инструмент за генериране на идеи. Резултатите от публичните дейности са неразделна част от подхода за изграждане на стратегия на общинския план и основни аргументи за стратегическите му послания.

1.2. ПРЕПОСТАВКИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ОБЩНСКИЯ ПЛАН

1.2.1. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА

Общинският план за развитие на община Стралджа се разработва в синхрон с българското законодателство, третиращо стратегическото и устройственото планиране. Обемът и съдържането на общинския план е регламентиран в Закона за регионалното развитие и правилника за неговото прилагане. Според текстове в горепосочените документи, ОПР очертава средносрочните цели и приоритети за развитие на общината и е поставен на най-ниското ниво в йерархията на стратегическото планиране.

Общинският план за развитие следва да интегрира в себе си разработените планове, стратегии и концепции, регламентираны в Закона за устройство на територията /ЗУТ/ и Закона за регионалното развитие /ЗРР/. Той трябва да спомогне за отлагането на местно ниво на предвижданията на Областната стратегия за развитие /ОСР/, и Регионалния план за развитие на ниво 2, като се съобразява с влезлите в сила подробни и общи устройствени планове, както и с концепцията за развитие на общината. В ЗРР, в чл. 12 и чл. 13 е регламентирано, че общинският план задължително следва „стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове“, определени в ОСР.

Към момента на разработване на настоящия документ в общината все още няма разработен Общ устройствен план и Концепция за пространствено развитие.

Общинският план за развитие се приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината, според чл. 13 от ЗРР. Законът вменява на кмета отговорностите по организацията и контрола на дейностите по изработката и реализацията на плана. Съгласно правилника за прилагане на ЗРР, кметът и общинският съвет осигуряват прозрачността и публичността на дейностите по ОПР.

1.2.2. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

Законодателната рамка въвежда задължителното изискване за съгласуваността на ОПР с основните стратегически документи на европейско, национално и областно ниво.

Стратегията Европа 2020

Стратегията Европа 2020 е десет годишната рамка за управление на ЕС. Предизвикателството пред стратегията не се ограничава единствено до преодоляване на съществуващите проблеми, но включва и желанието да бъде провокиран нов икономически растеж. Икономическият растеж на Европа трябва да бъде по-интелигентен, по-устойчив и по-приобщаващ. Предложеният модел категорично извежда значението на иновациите, осъзнаването на екологичните проблеми и преодоляването на социалните неравенства към постигането на балансирано европейско развитие.

Интелигентният, устойчивият и приобщаващият растеж на Европа придобиват конкретен образ с дефинирането на пет ключови цели. Целите са измерими и обвързани с прецизни индикативни стойности, трябва да бъдат постигнати до 2020 година и покриват темите за иновациите, дигиталната икономика, заетостта, младежките политики, производителността, бедността и ресурсната обезпеченост. Ефективността на стратегията изисква координирани и комбинирани инициативи и на европейско, и на национално ниво. Подобно

изискване е довело до приравняването на общоевропейските цели към условията в отделните държави.

Българското правителство предвижда увеличение на заетостта на населението между 20 и 64 години от 63% през 2012 г. /според данни на Евростат/ до 76%. Екологичните цели на националното ни развитие са намаляване на емисиите на парникови газове с 20% спрямо 1990, 16% относителен дял на енергията от възобновяеми източници от крайното брутно енергийно потребление, подобряване на енергийната ефективност с 25% и намаляване на енергийната интензивност на БВП с 50% до 2020 година. В социалната сфера, преждевременно напусналите училище трябва да бъдат снижени до 11%, докато дялът на лицата с висше образование на възраст между 30 и 34 години следва да стане 36%.

Национална програма за развитие „България 2020“

Националната програма за развитие „България 2020“ е програмен документ, поставящ рамката и насоките за подготовка на останалите стратегически документи в България. „България 2020“ изразява адаптирането на приоритетите на стратегията „Европа 2020“ в границите на страната. НПР БГ2020 е насочена към осигуряването на балансирано социално-икономическо развитие в България при ускоряване на икономическия растеж и повишаване на жизнения стандарт в дългосрочен аспект. Националната програма проследява актуалното състояние на факторите за икономическо развитие и се стреми към тяхното равностойно разглеждане, но и приоритетно фокусиране върху някои от тях. Идентифицирани са следните основни фактори – човешки капитал, заетост, физически капитал, инфраструктура, технологии и информационни системи.

Въз основа на проведените социално-икономически анализи и финансови прогнози, НПР БГ2020 мотивира своите визия, три стратегически цели и осем приоритета. Предложенията поставят акцент върху развитието на образованието и здравеопазването, достигането до по-високи равнища на заетостта, инфраструктурни подобрения, приложение на иновативни подходи в икономиката, възстановяване на аграрния сектор.

Националната стратегия за регионално развитие

Националната стратегия за регионално развитие се фокусира върху балансираното, равнопоставено и устойчиво развитие на регионите в България през периода 2012-2020 година. Стратегията следва да осигури начините и да обозначи средствата за намаляване на неравенствата между отделните региони, области и общини в страната. Стремещът за постигането на баланс продължава общата Кохезионна политика на Европейския съюз на национално ниво.

НСРР е интегрирана стратегия за развитие, осигуряваща координация между управлението на различните сектори и условия за реализация на НПР БГ2020. Целите и приоритетите на НСРР подчертават значението на малкия и среден бизнес, формирането на устойчиви туристически дейности и подобряването на социалната и техническата инфраструктура при съхраняване на природното и културно наследство.

Национална концепция за пространствено развитие

Устройството и управлението на националната територия до 2025 година се регламентира от първата Национална концепция за пространствено развитие. Концепцията съдържа средносрочни и дългосрочни насоки за устройственото планиране и опазването на териториалните ресурси. НКПР осигурява и подходяща основа за териториална насоченост и израз на секторните политики и стратегии.

Националната концепция изтъква важността на успешната териториална интеграция на страната ни в европейското пространство чрез развитието на български транспортни, екологични и културни оси и свързването им с международните коридори. Акцент се

поставя върху постигането и поддържането на умерено-полицентрична мрежа от градове, предпоставка за по-балансирано териториално развитие и съживяване на селските и периферните райони.

Разработеният пространствен модел на транспортната система на България поставя община Стралджа на кръстопът между главна (изток-запад) и второстепенна (север-юг) оси на развитие. Въпреки това гр. Стралджа е отнесен към центровете от 5-то ниво (много малки градове с общинско значение).

Регионален план за развитие на Югоизточен район за периода 2014-2020 година

Регионалните планове за развитие /РПР/ продължават и конкретизират предвижданията на НСРР, отразявайки спецификата на различните райони в България. Регионалният план за Югоизточен район /ЮИР/ дава рамката за разработване на Областната стратегия за развитие на област Ямбол и Общинските планове за развитие в района. РПР на ЮИР за периода 2014-2020 година акцентира върху традициите в туризма и енергетиката, както и желанието районът да се превърне в привлекателно място за живот и бизнес без това да се отразява негативно на природното и културното наследство.

Трите стратегически цели на регионалния план, последователно насочват към:

- Икономическо сближаване на ЮИР на междурегионално и вътрешнорегионално ниво чрез използване на собствения си потенциал;
- Намаляване на социалните неравенства между съставляващите го области и увеличаване на инвестициите в човешкия капитал и социалната инфраструктура;
- Създаване на предпоставки за по-добра свързаност между населените места.

Областна стратегия за регионално развитие на област Ямбол 2014-2020 година

Областната стратегия на област Ямбол е средносрочен стратегически документ, който поставя непосредствената рамка за разработването на ОПР, чрез своите стратегически насоки. Тя детайлизира предвижданията в регионалния план за развитие и дефинира визията за развитие на областта като „територия и регионална общност с възстановени икономически позиции, създаващи условия за повече и по-добри работни места в частния и публичния сектор, със съхранено природно и културно наследство и подобро качество на живот“. Двете стратегически цели в стратегията обхващат икономиката и бизнеса в съчетание със създаването на предпоставки за по-добър живот и социална жизнена среда.

Специфичните насоки, с които Общинският план за развитие се съобразява, са в следните приоритетните оси:

- Конкурентоспособност на месните икономики;
- Устойчиво развитие и подобряване на инфраструктурните мрежи в подкрепа на икономическия растеж и създаването на работни места;
- Развитие на социален капитал и социално включване;
- Развитие на капацитет за добро управление.

Всичките са отчетени при изготвянето на плана и намират своето отражение върху предложената стратегия за развитие.

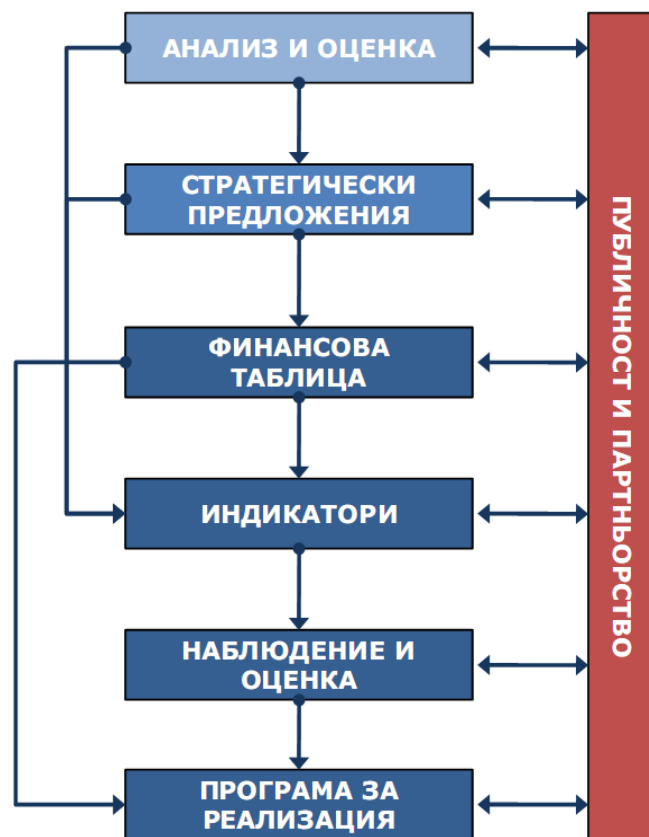
1.3. СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ

Общинският план за развитие на община Стралджа е структуриран спрямо разпоредбите на чл. 13 от ЗРР. Включени са всички необходими елементи, разкриващи състоянието на настоящата ситуация, предвидената стратегия за развитие 2020 и начините за нейното осъществяване, включително и чрез реализацията на конкретни проекти. Всеки един от приложените елементи е разработен на основата на предварително разписани подход и съвкупност от методи.

Методически, планът обединява четири основни части – анализ, оценка, стратегически предложения и набор от инструменти за реализация, наблюдение и актуализация. Четирите основни части са логически обвързани и всеки следващ представлява хронологично и смислово продължение на предходната част.

Съдържателно, общинският план включва настоящия официален документ и съпътстващите го **приложения**.

Официалният документ се съсредоточава върху най-значимите факти и изводи за развитието на общината, както и последващите стратегически предложения и инструменти за подобряване на местното състояние.

Фиг. 1. Структура и последователност на общинския план

1.3.1. АНАЛИЗ НА АКТУАЛНАТА СИТУАЦИЯ

Анализът на актуалната ситуация в община Стралджа представлява подробно описание и интерпретиране на отделните компоненти от общинското развитие. След всеки от тях са изведени идентифицираните проблеми и възможни потенциали, които имат характера на изводи. Те дават основата за разработването на обобщен SWOT анализ, чиято цел е, по по-кратък и разбираем начин, да очертае моментната позиция на общината по отношение на силните и слабите ѝ страни, както и възможностите и заплахите за нейното развитие.

Фокусът на анализа е върху природо-географските, историческите и културните характеристики на общината, икономическото и екологичното ѝ състояние. Подробно са проучени транспортната система и другите елементи на инфраструктурното развитие, като основен акцент е възможността за използването на ВЕИ. Извършен е преглед на моментния административен капацитет като съвкупност от отговорности и реализирани проекти. Анализирани области на общинско развитие напълно съответстват на т. 2.2.1. от частта в „Методическите указания...“, посветена на общинските планове за развитие. Частта е разработена на базата на официалната статистическа информация и достоверни източници на данни, становища от институции и стратегически документи в общината и региона, заедно с изводите от проведените публични и работни дискусии и целеви анкети.

1.3.2. СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

Стратегическата част обхваща приетата визия за развитие на общината до 2020 година и произтичащите от нея цели. Последните са постигати чрез формулирането на няколко ключови приоритетни области за развитие с включените към тях мерки. Стратегическите предложения са определени от местните специфики и ресурси, затова при тяхното формулиране е използван подход, който включва компонентите на SWOT анализа и тяхното пресичане за извеждане на сценарии за развитие - *как може да се надградят силните и да се преодолеят слабите страни, съобразно възможностите на външната среда и как може да се подчертаят силните и преобразуват слабите страни, съобразно заплахите от външната среда*. Част от подхода са обществени обсъждания, очертаващи местните потребности и препоръки, както и насоките на стратегическите документи на по-високото ниво на планиране. Предложена е ясна структура, съответстваща на прилагането на интегриран подход в стратегическото планиране – изведените три цели се декомпозират в шест приоритетни области. С подобен подход се постига синергичен ефект между резултатите на отделните приоритетни области, като за осъществяването на дадена цел допринасят повече от един приоритет.

1.3.3. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Индикативната финансова таблица показва общата парична рамка, необходима за развитието в община Стралджа през следващите 7 години и при хипотезата, че планът ще бъде изпълнен напълно. Стойностите в таблицата са прогнозни и обхващат само най-значимите проекти на общината, заложи в ОПР. Индикативният ресурс е разпределен между отделните приоритетни области на стратегическите предложения в ОПР. Планирано е средствата по всеки приоритет да бъдат осигурени чрез съчетаване на различни финансови източници. Приложени са методи за оценка и прогнозиране на предполагаемите средства за реализация на проектите, част от различните приоритетни области. Индикативната финансова таблица е проектирана спрямо модела на Приложение №4 от „Методическите указания...“.

1.3.4. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

Системата от индикатори изцяло съответства на „Методическите указания...“. Те са определени съобразно заложените цели и приоритетни области за развитие. Разграничени са два типа индикатори – за въздействие и за резултат. Първите проследяват степента на изпълнение на целите, докато вторите са ориентирани към реализацията на мерките в рамките на приоритетните области.

Подбраните индикатори се съобразяват със следената и налична информация в България от различни официални и достоверни източници на данни. По този начин се позволява да бъдат дефинирани начални, междинни и крайни стойности за по-голяма част от индикаторите, които да бъдат основни средство за изготвяне на годишните доклади за изпълнението на ОПР, междинната и последваща оценка.

1.3.5. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО, ОЦЕНКАТА И АКТУАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА

Разработена е система за наблюдение, оценка и актуализация на плана, обвързваща функциите на участващите звена и времеви график за действие. Подробно описани са отговорностите и компетенциите на отделните звена, посочена е логическата и времева обвързаност между отделните функции. Идентифицирани са ключови събития от процеса за наблюдение, оценка и актуализация на плана и конкретното участие и принос на въвлеченото звено. Ключовите събития са точно разположени във времето, за да се въведе управляема система от последователни и конкретно разписани стъпки. Посочен е начинът за интегрирането на индикаторите в отделните стъпки на наблюдението и

оценката. Отбелязан е подходящият момент за изготвяне на междинна и последваща оценка, както и на актуализация на ОПР, когато подобна е необходима.

1.3.6. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

В тази част е разработени механизми за осигуряване и обмен на информация между отделните заинтересовани страни. Изведени са възможностите за публично представяне и разпространение на резултатите от всички етапи по разработването и реализацията на общинския план.

1.3.7. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Програмата за реализация е последният елемент от структурата на ОПР и представлява конкретния начин за осъществяване на стратегическите предложения. Чрез програмата се осъществява преходът между приоритетните области за развитие, съответните мерки и проектите от съдържанието на ОПР. Фокусът на тази част е списъкът с проекти, които са изчерпателно изброени и описани. Показана е тяхната индикативна стойност, възможната структура за управление, както и потенциални партньори за реализацията им. Включена е възможността за актуализация на Програмата за реализация, като част от цялата система за наблюдение, оценка и актуализация на плана.

1.4. МЕТОДИ И ПРИНЦИПИ

В рамките на разработването на ОПР са приложени доказани теоретични постановки и методологически подходи за стратегическо планиране на устойчивото общинско развитие. Проучени и използвани са съвременните практики за подготовка на стратегически документи, изготвянето на комплексни анализи, синтезни оценки и прогнозиране на развитието съобразно наличните обстоятелства. Внимателно е подходено към инструментите за реализация на плана, изградени на основата на прилаганите европейски подходи, но и на реалните опит и умения за управление на проекти в българските общини, включително структурите на местното самоуправление, неправителствения и частния сектор. Подобен начин осигурява внедряването на съвременни идеи, но и способност за тяхната изпълнимост.

Принципи

- **Структурираност.** Общинският план е съвкупност на смислово, функционално и хронологично свързани елементи. Използван е утвърденият метод за последователно надграждане на първоначален анализ, синтезирани оценки, обоснована стратегия и оперативни инструменти за реализация.
- **Всеобхватност.** Изследванията и изводите на ОПР касат разнообразните социални, икономически, екологични, културни и управленски проявления на местното развитие.
- **Точност.** Приложените анализи се основават преобладаващо на официална статистическа информация. Използвани са данните от Националното преброяване на населението през 2011 г., както и текущата статистика на НСИ. Същият принцип е използван и при дефинирането на системата от индикатори, с оглед на нейната реална приложимост.
- **Публичност.** Активният контакт и обмен на идеи със заинтересованите страни е ръководен принцип във всички дейности от обхвата на ОПР. Съвместно са проследени характеристиките на общината, идентифицирани са проблемите и потенциалите, формулирани са стратегическите предложения и са положени основите за сътрудничество с оглед на реализацията на ОПР.

2. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО РАЗВИТИЕ

Анализът се основава на няколко основни принципа – посочване на **моментната характеристика**, заедно с извеждане на обособилите се **тенденции и** закономерности; **сравнение** на общински показатели с референтните стойности на национално и областно ниво; съчетаване на анализа с оценка, чрез дефинирането на обобщени **проблеми и потенциали** на различните сфери от общинското развитие.

Аналитичната част завършва със **синтезен SWOT анализ**, където са описани вътрешните характеристики (силните и слабите страни на община Стралджа) и външните фактори за развитие (възможностите и заплахите, произтичащи от по-високите териториални нива). Оперативният SWOT анализ е с фокусирано съдържание и обосновава избраните стратегически предложения.

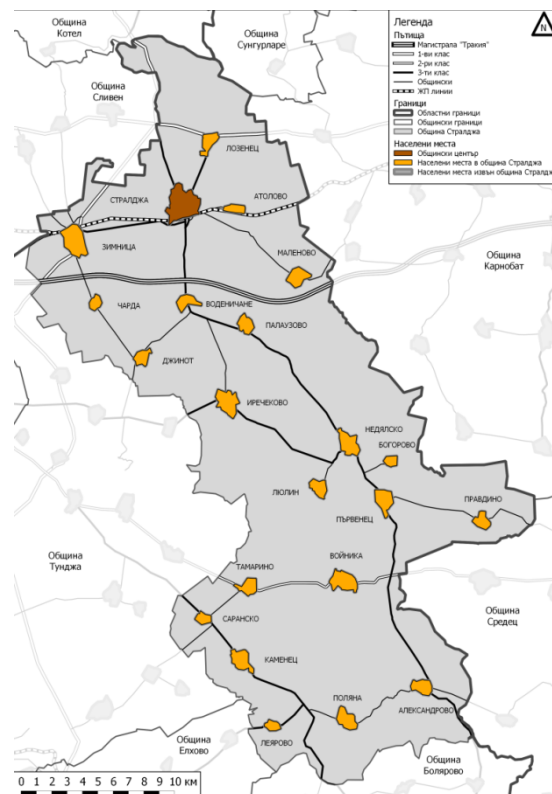
2.1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА СТРАЛДЖА

2.1.1. ПРИРОДОГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Географско местоположение и достъпност

Община Стралджа се намира в Югоизточна България, Област Ямбол. Общинският център – гр. Стралджа – е разположен е на 23 км западно от Карнобат, на около 30 км източно от Сливен и на 23 км североизточно от областния център Ямбол и на 80 км западно от центъра на Югоизточен регион, в източната част на Горнотракийската низина в Тунджанската хълмиста подобласт. Землището на града е с големина 79,305 км². Общините, с които граничи са Котел, Сунгурларе, Карнобат, Средец, Болярово, Тунджа и Сливен. Общината се разпростира на 676,3 км² и съставлява 20,2% от територията на Ямболска област, което я нарежда на трето място по площ в рамките на областта.

Община Стралджа се намира относително встрани от крупни индустриални агломерации. Тази даденост, както и редица други фактори, предопределят приоритетно развитие на селското стопанство.

Фиг. 2. Община Стралджа в пространството

Геоложка характеристика и релеф

Територията на общината се характеризира с разнообразен релеф, от равнинен и хълмист до полупланински. Средната надморска височина е 205 м.

Общината не се отличава с богати залежи на полезни изкопаеми. На територията ѝ има находища на бяла глина, която се използва за производство на керамични изделия и залежи на варовик с добри експлоатационни качества за производство на хидратна вар, необходима за металолееенето.

Климат

Община Стралджа попада в обхвата на север от Тунджанската климатична подобласт, която има преходно-континентален климат и се определя като една най-топлите в

страната. Средногодишната температура е 12°C, като средните януарски са 0,6-1,2°C, а средните юлски 22,5-23°C. Тези климатични характеристики не позволяват трайното задържане на снежна покривка. Количеството на валежите е в интервала 530-540 мм/м².

Преобладаващите ветрове са от север, североизток и северозапад. Общината не попада в активна сеизмична зона.

Води

Водните богатства на общината са изразени от преминаващите реки Мочурица и Мараш, която се влива в първата. Тези реки се характеризират със снежно-дъждовен режим, есенно-зимно пълноводие и рязко изразен февруарски максимум. Поради ниските си брегове и слаб наклон р. Мочурица често излиза извън коритото си по време на пролетното пълноводие. В общината има наличие на минерални води, с температура на водата от 18°C до 78°C, които помагат при лекуването на кожни заболявания. Подпочвените води са предимно грунтови.

Почви

Почвеното разнообразие в Община Стралджа е изключително голямо и обхваща почти всички генетични типове и подтипове. Общината попада в среднобългарската подзона с канелено-горски почви и черноземни смолници и в южнобългарската подзона с канелено-горски почви. Това благоприятства отглеждането на различни видове земеделски култури - пшеница, царевица, домати, пипер, ориенталски и едролистен тютюн, слънчоглед, цвекло, соя, люцерна.

2.1.2. НАСЕЛЕНИЕ, СЕЛИЩА И ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Население

Динамиката на населението в община Стралджа не се различава от националните тенденции. Населението на община Стралджа намалява устойчиво след 1946 година. Според резултатите от Преброяването през 2011 г., в общината живеят 12 781 души – с 19,25% по-малко спрямо преброяването през 2001 г. След 2007 година, в общината се наблюдава ясно изразен отрицателен естествен прираст, като за 2012 г. неговата стойност достига -9,5‰, стойност много по-неблагоприятна от областното (-6,5‰) и националното (-5,2‰) ниво.

Селища

Селищната структура на Стралджа е представена от един град – Стралджа и 21 села, по-голямата част разположени южно от него. По-голямата част от населението е съсредоточено именно в селата – 55,4% според данните от последното преброяване на населението (2011 г.). Автомагистрала „Тракия“ е основният делител на територията на общината, който ще оказва влияние върху развитието на селища. Селата Зимница, Атолово, Лозенец и Маленово, заедно с административния център се намират северно от АМ „Тракия“. През гр. Стралджа и селата Зимница и Атолово преминава жп линията „София-Пловдив-Бургас“, което допълнително повишава тяхната транспортна обезпеченост. Тези характеристики създават предпоставки за развитие на логистични и складови дейности, свързани с транспорта и земеделието.

Икономическа характеристика

Местоположението на община Стралджа, климатичните фактори, почвените характеристики и обширните земеделски площи я правят подходяща за отглеждане на зърнени и технически култури. Наред с тях може да се развива животновъдството, което да допълва първичния сектор.

Индустриалният сектор генерира почти толкова приходи, колкото и аграрния, като по-голямата част от тях се дължат на преработващата промишленост. Секторът на услугите се характеризира с постоянство на броя на предприятията, които го представляват, но в същото време има потенциал за развитие, ако бъде насърчена местната предприемаческа култура.

2.1.3. МЯСТО И РОЛЯ НА ОБЩИНА СТРАЛДЖА В ОБЛАСТТА

Община Стралджа има скромна роля в областното развитие. Тя концентрира по-малко от 10% от общото население и по-малко от 10% от произведената продукция. Гъстотата на обитаване е два пъти по-ниска от тази на областта. Най-големият принос на икономиката на Стралджа към тази на област Ямбол е стойността на ДМА, които са почти 38%. В същото време в общината се намират 13,67% от безработното население в областта, по данни от последното преброяване. Наред с високия коефициент на безработица /табл. 1/, може да се направи извода, че в бъдеще трябва да се предприемат сериозни мерки, за да се стимулира заетостта в Стралджа.

Табл. 1. Място и роля на община Стралджа в областта (2011 година)

	За общината	Дял от областта (%)	Общо за областта
Територия (км²)	676.29 km ²	20,28	3 335.5 km ²
Население (2011г., НСИ)	12 701	9,77	130 056
Гъстота на населението (д./км²)	18,78 д./km ²	-	39,4 д./km ²
Степен на образование – висше (д., НСИ)	706	4,09	17 256
Степен на образование – средно (д., НСИ)	3 413	6,75	50 554
Безработни (д., НСИ)	1 506	13,67	11 020
Икономически активни лица (д., НСИ)	4328	7,76	55 779
Коефициент на безработица (%)	34,8	-	19,76
Произведена продукция (хил. лв.)	91 293	7,03	1 298 762
Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	96 260	4,49	2 145 943

Източник: НСИ, ТСБ-Ямбол

2.1.4. ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Историческа характеристика

Община Стралджа е с богато историческо и културно наследство. Това е видно и от написаните истории и очерци за селата в общината. Благодарение на местни краеведи са разказани историите на селата Зимница, Войника, Първенец, Люлин, Поляна, Саранско, Александрово, Недялско, Каменец, Палаузово, Атолово.

Община Стралджа е формирана административно след Освобождението, като през различните периоди в състава ѝ са влизали различен брой населени места. От 1987 година до днес тя се състои от общинския център град Стралджа и 21 села.

За района, в който се намира Стралджа, има сведения, че е обитаван от траките от края на бронзовата епоха. В землището на днешния град се намират и останките от крепост и селище към нея, известни в археологическата литература като „Марашката крепост“ и „Мараш“. Крепостта и селището многократно са били арена на военни действия.

В края на III в. и началото на IV в. в източната част на землището на с. Лозенец възниква крепост. Вероятно и тя както Марашката (Марианското кале) е имала подковообразна форма. Била е укрепена с дебели стени, изградени с местен ломен камък, споени с бял хоросан, а около нея бил направен окоп. /С този камък са строени по-късно повечето

къщи и плевници в с. Лозенец и околните села./ Районът на юг от Стара планина дълго време е буферна зона между България и Византия. Вероятно крепостите са очертавали границите между двете държави.

Най-забележителният археологически обект от античната епоха е античната крепост Калето, развалините от която се намират на най-западната и най-високата част на Войнишките възвишения и отстоят на около 1 км южно от днешното село Войника. На отделни места останките от крепостните зидове са запазени на 1 м височина. И днес личи, че входът на крепостта се е намирал на източната страна. Размерите на крепостта са 130 м дължина и 90 м широчина, а дебелината на зида, изграден от ломен камък е 1,5 м. Стените, градени от ломен камък, са от времето на преустройството на крепостта през Средновековието. Вероятно в основите им ще се открият останки от градеж с дялани камъни (квадри), които са характерни за античността. Зидана е с бял хоросан, примесен с едро счукани тухли. В и около Калето са намерени върхове от стрели, много фрагменти от керамика и стари монети с изписана върху тях буква „М“, между които и византийски от VI век, което доказва, че крепостта продължава да съществува и през късната античност. Следи от антично селище са открити и в м. „Гърбушев кайнак“, където са намерени монети от Гардиан III (238-244 г.), сечени в Анхиало, както и в м. „Андонов кайнак“. В м. „Капаклия“ на 1,5 км югозападно от селото са намерени антични монети от Каракала. На южната част под Калето се намира манастирът „Св. Богородица“ (Успение Богородично), който също е в развалини. За него преданието говори, че е съществувал от времето преди османското нашествие. Възстановен е напълно параклисът на манастира.

На територията на община Стралджа, в землището на с. Войника е минавала границата между България и Византия. За това говорят останките от пограничния вал „Еркесията“, който е преминавал и през землищата на селата Недялско и Люлин. Валът е добре известен на повечето хронисти през средните векове, защото е действителна охраняема граница на България с Източната Римска империя (Византия). Освен военно-отбранителната си функция, Еркесията е и добре уредена митническа граница, през която се осъществяват търговските и културните връзки с Византия до XIV век.

Не малък е броят на могилите, намиращи се в землищата на почти всички населени места. По-голямата част от тях не са проучвани. Но при прокарането на магистрала „Тракия“ и предхождащите археологически разкопки са открити множество керамични съдове и фрагменти от Римската епоха. Това навежда на мисълта, че при едно задълбочено проучване ще се открият още факти за историята на хората, живели по тези места. Намиращите се могили са били и като пътеводител по пътя от Марашкия проход до Цариград.

През османската епоха, югоизточно от днешния град Стралджа, се е намирал турски град Сарай (дворец на турски) – курорт за одринските паши и бейове. Районът е бил известен с най-голямото блато на територията на България, дълго около 14 км, в широчина до 10 км, а най-дълбоките места стигали до 4,5 м.

Общината се свързва с дейността на редица войводи – Индже войвода, Кара Кольо, Трифон и Добри. Тук е живеел и родът на Сарайлъ Димо или Хайдут Димо. От този период са и по-ранните писмени сведения за селището. В турски документ от 1610 г. е посочено селище Стралджа, Ямболски окръг, Израилджа, Асрайлих. На Петербургска карта от 1829 година е записано, че селището се състои от 75 къщи. В друг руски военен документ от 1830 селото е с името Стралица. През Освобдителните войни 1877-1878 година за пръв път и руски автори говорят за Стралджа. А през 1885 година селото става център на комитет по обединяване на българската държава. В първите десетилетия на свободна България и особено след построяването на жп линията Ямбол–Бургас (1890 година), селото се превръща в стопанско и културно средище в региона. Доминиращо място запазва земеделието. Десетките занаятчийски работилници, първите индустриални предприятия, седмичният пазар, житните складове и железопътната гара, през която се изнасят

земеделска продукция и дървен материал, оживяват селото и го правят предпочитано място за живот. В края на XIX в. в Стралджа работи като телеграфист Пейо Яворов. Тук поетът получава вдъхновение за най-значимите си творби „Градушка“ и „Арменци“.

От края на XIX в. в селото възникват и развиват активна дейност различни политически партии и професионални организации и дружества, основават се първите кооперации.

Между двете световни войни (1919-1939 година) Стралджа става най-голямото българско село, известно с разнообразния си и разностранен икономически, политически и културен живот. С неуморния си труд, умения и знания стралджанци дават своя достоен принос за строителството на тогавашна България.

В периода 1925-1926 година бежанци от Тракия и Македония се заселват в източния край на Стралджа и на мястото израства бежански квартал.

През 1943 година селището е обявено за образцово село, а през 1969 година – за град. За отрудените си делници и за постигнатите успехи в икономиката, благоустройството, образованието и културата в епохата на социализма те разказват лаконично и с достойнство: „Работехме с мерак, получавахме високи добиви и резултати, радвахме се на плодовете на труда си, вървахме напред и вярвахме в бъдещето.“

След демократичните промени през 1989 година градът продължава своето развитие в условията на пазарна икономика.

Стралджанци свято пазят традициите, обичаите и песните на своите деди. Най-ценното от тях, изкусните певци и танцьори от ансамбъл „Въжички“ се представят с успех на десетки фестивали у нас и в чужбина.

Културно наследство, бит и културна инфраструктура

Общината е относително богата на културни и природни ценности. На територията ѝ има множество културно-туристически обекти – 11 църкви, 51 къщи архитектурно-художествени културни ценности, 40 археологически обекта и 51 исторически паметника. Най-известният храм – Църквата „Свети Архангел Михаил“ - е с дълголетна история, започваща в периода на Османското владичество (построена 1857 година), днес обявена за културна ценност. В нея се помещават ценни икони и дърворезба с висока художествена и културна стойност. Храмът продължава да отслужва Света литургия, запазени са традициите на православното българско богослужение. Всички културни обекти са от местно значение, с изключение на останките от крепостта Калето, която е вписана в регистъра като обект от национално значение.

Доказателства за различните култури и поселения, които са пребивавали на територията на общината, са големия брой археологически останки от Античността и Средновековието. От новата история на България са представени редица паметници, монументи и исторически места, които отдават почит към загиналите във войните през XX в. и към знатните жители на общината.

Табл. 2. Списък на културните ценности в община Стралджа

Име на КЦ	Вид	Местоположение
Църква „Възнесение господне“	Архитектурно-художествен паметник	с. Люлин
Църква „Рождество Богородично“	Архитектурно-художествен паметник	с. Маленово
Църква „Св. Архангел Михаил“	Архитектурно-художествен паметник	с. Поляна
Църква „Св. Архангел Михаил“	Архитектурно-художествен паметник	гр. Стралджа
Църква „Св. Георги“	Архитектурно-художествен паметник	с. Каменец
Църква „Св. Георги“	Архитектурно-художествен паметник	с. Първенец
Църква „Св. Димитър“	Архитектурно-художествен паметник	с. Александрово

Име на КЦ	Вид	Местоположение
Църква „Св. Димитър“	Архитектурно-художествен паметник	с. Зимница
Църква „Св. Димитър“	Архитектурно-художествен паметник	с. Иречеково
Църква „Св. Петка“	Архитектурно-художествен паметник	с. Палаузово
Църква „Св. Троица“	Архитектурно-художествен паметник	с. Недялско
Крепост „Калето“	Археологически паметник от национално значение	с. Войника
„Голямата могила“	Археологически паметник	с. Лозенец
„Бачева могила“	Археологически паметник	с. Чарда
„Гичева могила“	Археологически паметник	с. Чарда
„Дядо Минкова могила“	Археологически паметник	с. Чарда
Античен некропол	Археологически паметник	с. Люлин
Антична крепост	Археологически паметник	с. Иречеково
Антично /римско/ и средновековно селище	Археологически паметник	с. Първенец
Антично /тракийско и римско/ и средновековно селище	Археологически паметник	с. Недялско
Антично /тракийско и римско/ селище	Археологически паметник	с. Каменец
Антично градище	Археологически паметник	с. Люлин
Антично и средновековно селище	Археологически паметник	с. Каменец
Антично римско селище	Археологически паметник	с. Лозенец
Антично римско селище	Археологически паметник	с. Правдино
Антично римско селище	Археологически паметник	с. Първенец
Антично римско селище	Археологически паметник	с. Саранско
Антично римско селище	Археологически паметник	с. Чарда
Антично римско селище	Археологически паметник	с. Чарда
Антично селище	Археологически паметник	м. Чукормия, с. Каменец
Антично селище	Археологически паметник	с. Лозенец
Антично селище	Археологически паметник	с. Люлин
Антично селище	Археологически паметник	с. Люлин
Антично селище	Археологически паметник	с. Палаузово
Антично тракийско и римско селище	Археологически паметник	с. Люлин
Късноантична и средновековна крепост	Археологически паметник	гр. Стралджа
Късноантично селище	Археологически паметник	с. Правдино
Могила	Археологически паметник	с. Атолово
Останка от „Голямото кале“	Археологически паметник	с. Лозенец
Останки от крепост „Малкото кале“	Археологически паметник	с. Лозенец
Останки от крепост „Малкото кале“	Археологически паметник	с. Правдино
Останки от Старинен манастир	Археологически паметник	с. Войника
Праисторическо антично селище	Археологически паметник	с. Войника
Праисторическо селище	Археологически паметник	с. Чарда
Праисторическо тракийско, средновековно и българско селище	Археологически паметник	с. Иречеково

Име на КЦ	Вид	Местоположение
от турската епоха		
Средновековен некропол в м. "Войнишкия Бакаджик"	Археологически паметник	с. Войника
Средновековна крепост	Археологически паметник	с. Лозенец
Средновековно селище	Археологически паметник	с. Недялско
„Паметник на убитите партизани“	Исторически паметник	гр. Стралджа
Войнишки паметник на "Загиналите във войните – 1912, 1918, 1946 г."	Исторически паметник	с. Джинот
Войнишки паметник на "Загиналите във войните 1912, 1915, 1918 г."	Исторически паметник	с. Палаузово
Войнишки паметник на "Загиналите за свободата на Родината"	Исторически паметник	с. Воденичане
Войнишки паметник на „Загиналите в Отечествената война“	Исторически паметник	с. Поляна
Войнишки паметник на „Загиналите във войната 1912-1913 г“	Исторически паметник	с. Недялско
Войнишки паметник на „Загиналите във войните през 1912-13, 1915-1918 г.“	Исторически паметник	с. Поляна
Войнишки паметник на Мален Даев	Исторически паметник	с. Маленово
Войнишки паметник на убитите във войните през 1912, 1918, 1944-45 г.	Исторически паметник	с. Войника
Дом на Георги Козарев	Исторически паметник	с. Леярово
Дом на Георги Тошков (за сведение)	Исторически паметник	с. Каменец
Историческо място "Инджови извори"	Исторически паметник	с. Войника
Историческо място "Хайдушки къщи"	Исторически паметник	с. Войника
Лобно място на Георги Калчев /Ламята/	Исторически паметник	с. Недялско
Лобно място на Неделчо Узунов	Исторически паметник	с. Недялско
Лобно място на съветския полковник Власко	Исторически паметник	с. Палаузово
Паметен знак на загиналите в Отечествената война 1944-45 г.	Исторически паметник	с. Първенец
Паметна плоча на "Загиналите във войните 1877-78, 1885, 1912-13, 1915-1918, 1944-45 г."	Исторически паметник	с. Зимница
Паметна плоча на загиналите във войните	Исторически паметник	с. Александрово
Паметни плочи и паметник на поета Пейо Яворов	Исторически паметник	гр. Стралджа
Паметник на лорд Атол	Исторически паметник	с. Атолово
Паметник на народната певица Вълкана Стоянова	Исторически паметник	с. Люлин
Паметник на "Загиналите стралджанци в Отечествената война – 1944-1946 г."	Исторически паметник	гр. Стралджа

Име на КЦ	Вид	Местоположение
Паметник на „Загиналите в Отечественната война 1944-1945 г.“	Исторически паметник	с. Недялско
Паметник на загиналите в Първата световна война 1914-1918	Исторически паметник	гр. Стралджа
Паметник на загиналите в Балканската война	Исторически паметник	с. Палаузово
Паметник на загиналите в Отечественната война	Исторически паметник	с. Люлин
Паметник на загиналите в Отечественната война	Исторически паметник	с. Първенец
Паметник на загиналите в Отечественната война	Исторически паметник	с. Тамарино
Паметник на загиналите във войната 1912 – 1913	Исторически паметник	с. Недялско
Паметник на загиналите във войните	Исторически паметник	с. Иречеково
Паметник на загиналите във войните	Исторически паметник	с. Каменец
Паметник на загиналите във войните	Исторически паметник	с. Лозенец
Паметник на загиналите във войните	Исторически паметник	с. Люлин
Паметник на загиналите във войните	Исторически паметник	с. Правдино
Паметник на загиналите във войните	Исторически паметник	с. Саранско
Паметник на загиналите във Втората световна война	Исторически паметник	с. Палаузово
Паметник на загиналите за свободата на България	Исторически паметник	с. Зимница
Паметник на Мален Даев – убит през 1944 г.	Исторически паметник	с. Маленово
Паметник на Трета Българска армия и ген. Радко Димитриев – 1912г.	Исторически паметник	гр. Стралджа
Паметник на убитите партизани	Исторически паметник	с. Недялско
Родната къща на Мален Даев	Исторически паметник	с. Маленово

Източник: Община Стралджа

Читалищната дейност се извършва от 21 читалища. По Закона за Народните читалища им е предоставена за безвъзмездно ползване общинска собственост, читалищни сгради, библиотеки, репетиционни зали и др. Един от приоритетите на програмата на Кмета на Общината е подпомагане на НЧ в общината и съхраняване културните традиции. Извършеното в това отношение е немалко. Възстановена и изградена е опожарената сградата на НЧ „Просвета-1892“ гр. Стралджа, като са вложени над 400 000 лв. В това НЧ репетира и изнася концерти фолклорен ансамбъл „Въжички“, създаден през 1964 година от забележителния български хореограф Тончо Тончев. В настоящия момент към него функционират три танцови формации, разпределени по възрастови групи – 7-14 години, 15-18 години и 19-55 години и певчески хор. Всяка година във ФА „Въжички“ се обучават над 100 танцьори, певци и инструменталисти. Ансамбъл „Въжички“ участва в множество

местни, регионални, национални и международни фестивали и конкурси, от които печели неизменно призови места. В своята дългогодишна дейност Фолклорен ансамбъл „Въжички“ е изнесъл над 1 500 концерта. Многобройни са участията му в радио и телевизионни предавания. С негово участие са заснети 46 телевизионни филма.

Ролята на читалищата като фактор в културния и обществен живот се определя от засилващата се роля, която те имат, чрез активното им включване в честването празника на общината и други културни събития, включително национални и християнски празници.

В читалищата в Стралджа, Войника, Тамарино, Недялско, Воденичане, Зимница са доставени нови 18 компютърни системи, като резултат от успешно приключилия проект „Глоб@лни библиотеки-България“, в който те си партнират с община Стралджа, Министерство на културата и Програмата на за развитие на ООН. По този начин се съчетават традициите на българското читалище с новите технологии и се подпомага приобщаването на българските граждани към глобалното информационно общество.

В град Стралджа се намира историческият **музей**, а етнографският е в село Зимница. Историческият музей е открит през 2007 година в сградата на бивш житарски склад, построен през 1893 година, а през ноември 2009 година е открита първата експозиция на музея - „Стралджа - традиция и модерност“. Музеят развива дейността си в диалог с музеи от съседни общини. Важен за споменаване е и етнографският музей в село Зимница. Той е открит през 1994 година по инициатива на местния родолюбец Йордан Банчев. Изграждането му не би било възможно без щедрата подкрепа и дарения на жителите на селото. Дейността му се подпомага от местното читалище „Възраждане“.

В музея се помещават предимно етнографски експонати, селскостопански инвентар, предмети на бита и накити и носии от миналото на село Зимница. Съществуват и малки етнографски сбирки, обособени към читалищата в селата Войника, Лозенец, Джинот, Каменец, Палаузово, Воденичане, Маленово, Поляна и Тамарино.

На територията на общината има слаба **театрална дейност**. Тя се осъществява в местните читалища с подкрепата на община Стралджа и читалище „Просвета-1892“.

Градът е богат на **фолклорни традиции и събития**. Съществува ценен архив с местни коледарски песни. На Коледа се събират куди (сурвакари) от повечето селища в общината и се изпълнява автентичен ритуал по сурвакане. В началото на пролетта се осъществява традиционен кукерски празник. Местните кукери са участвали на множество мероприятия и са носители на награди от събора в Копривщица и кукерския фестивал в Перник. Многобройни са изявите на стралджанските кукери в маскарадните фестивали от януари/февруари по други краища на България.

Градът е известен с танцовата си дейност и е домакин на множество танцови представления. Традиционният народен събор „Мараш пее“ се провежда в събота и неделя през втората седмица на месец май. Празникът съумява да съхрани колорита на българския фолклор и творчество и да подхрани интереса сред младите за запазване богатството на традициите. Той е включван в Националния културен календар.

Танцовият състав „Въжички“, създаден преди повече от 50 години, е повод за местна гордост с множеството златни медали и отличия от събори в Копривщица. Съставът изнася представления, свързани с типичния стралджански фолклор и е известен и отвъд българските граници.

В общината се провежда националният литературен конкурс „Станка Пенчева“, под патронажа на Кмета на града и е част от програмата за тържествата, посветени на празника на общината. Той се посвещава на голямата българска поетеса Станка Пенчева, прекарала детството си в с. Воденичане, общ. Стралджа, където се намира бащиният ѝ дом.

Всяка година в с. Джинот се провежда „Празник на традициите“, в който се пресъздават древни обичаи като Еньова буля, Зажънване, Игнажден и др. и привлича посетители от близо и далеч.

В с. Палаузово се организира пролетен годишен събор на фолклорни групи от Сливен, Ямбол, Стралджа, Воденичане, Иречеково и др. под наслов „По Великден на хората – по Гергьовден – на сбората“, с богата програма и атракции за посетителите.

Известно събитие е и конкурсът за надпяване „С песните на Вълкана Стоянова“. Той се провежда на всеки две години и привлича млади изпълнители от цялата страна и популяризира творчеството на певицата, която е почетен гражданин на Стралджа от 2007 г.

С Решение на Общинския съвет за празник на град Стралджа е определен денят на църковния празник Архангеловден – 8 ноември. На тази дата се състои изложбата „Цветна магия от Ямболско“, представена от Регионален исторически музей Ямбол. На нея се представят типични женски облекла от края на XIX и началото на XX век с традиционни цветове и орнаменти. Доказателство за богатството на Стралджа е признанието на Хенри Ван Дер Кроон, председател на Международния борд на ФЕКГ /Федерация на карнавалните градове/, който утвърждава приема на община Стралджа в авторитетната организация, като посочва, че Стралджа е град с местни обичаи, фолклорно песенно и танцово наследство, с които може успешно се вписва в календара на Федерацията".

2.1.5. ФУНКЦИОНАЛНА СТРУКТУРА

За описанието на функционалната структура на община Стралджа е използвана картографската и информационна основа на CORINE Land Cover, програма на Европейската агенция по околна среда.

Табл. 3. Видове територии в община Стралджа според тяхната функция

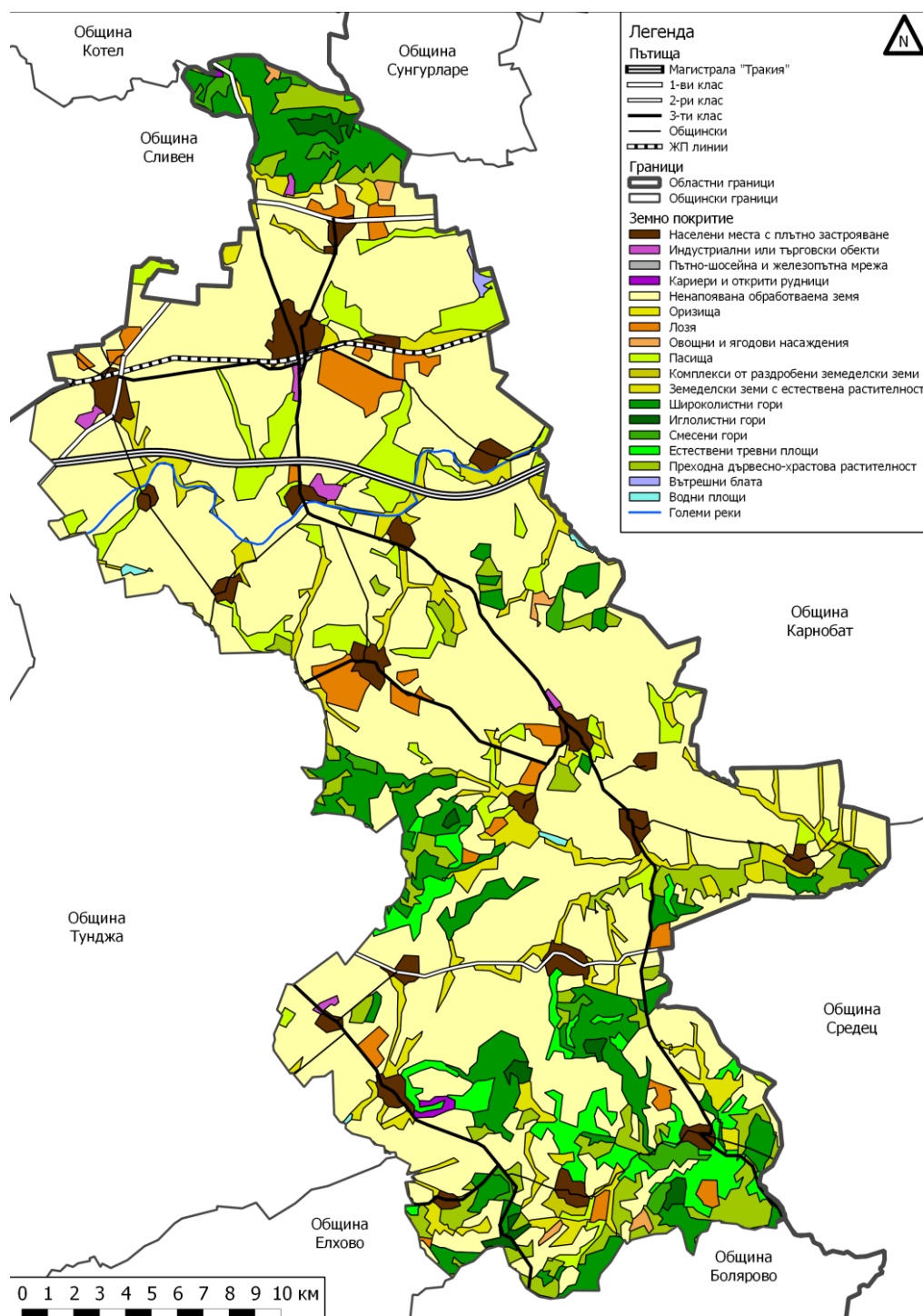
Вид територия*	2000 г.		2006 г.	
	площ /ха/	дял /%/	площ /ха/	дял /%/
Антропогенно натоварване /урбанизирани и промишлени територии/	2921,36	4,32%	2962,00	4,38%
Населени места с плътно застрояване	2599,95	3,84%	2604,29	3,85%
Индустриални или търговски обекти	220,18	0,33%	243,42	0,36%
Пътно-шосейна и железопътна мрежа, и прилежащата им земя	31,26	0,05%	31,26	0,05%
Кариери и открити рудници	69,96	0,10%	83,03	0,12%
Земеделски земи	52143,56	77,10%	52207,22	77,19%
Ненапооявана обработваема земя	41678,50	61,62%	41982,79	62,07%
Оризища	42,98	0,06%	47,28	0,07%
Лозя	1859,67	2,75%	1963,17	2,90%
Овощни и ягодови насаждения	272,98	0,40%	199,32	0,29%
Пасища	3772,88	5,58%	3394,16	5,02%
Комплекси от раздробени земеделски земи	77,04	0,11%	77,03	0,11%
Земеделски земи със значителни участъци естествена растителност	4439,51	6,56%	4543,47	6,72%
Горски земи	12373,42	18,29%	12322,62	18,22%
Широколистни гори	5295,56	7,83%	5676,65	8,39%
Иглолистни гори	540,07	0,80%	455,76	0,67%
Смесени гори	628,25	0,93%	646,77	0,96%
Естествени тревни площи	2174,48	3,22%	2018,21	2,98%
Преходна дървесно-храстова растителност	3735,06	5,52%	3525,23	5,21%
Мочурища и заблатени територии	57,92	0,09%	57,92	0,09%
Водни площи	138,82	0,21%	85,31	0,13%
Общо	67635,08	100,00%	67635,08	100,00%

*За подготвянето на баланса на територията е използвана картографската основа на CORINE Land Cover. Параметрите на картната основа от CORINE /М 1: 100 000/ не позволяват отчитането и измерването на водните площи и течения – причина за отсъствието на част от тях в настоящия баланс.

Площта на общината е съизмерима с останалите общини в областта, изключвайки Ямбол. Отличава се с големия дял земеделски земи, който се увеличава незначително и достига до 77,19% през 2006 година (77,10% в 2000 година). В същото време обаче малка част от тях имат изградени иригационни съоръжения, които да оптимизират поливните процеси на отглежданите култури.

Урбанизираните територии съставляват едва 4,38%, което, заедно с добре изградената транспортна инфраструктура и в съчетание с културните забележителности, позволяват развитието на селски, познавателен и еко туризъм, щадящ околната среда.

Горските земи са доминирани от широколистни видове, чиито дял се увеличава през 2006 година, спрямо 2000 година. За сметка на това естествените тревни площи, които са подходящи за паша, в същия период намаляват.

Фиг. 3. Функционална структура на територията на община Стралджа

Подробна информация за общата територия, селскостопанския фонд и горския фонд, по населени места е поместена в следващата таблица /табл. 4/.

Табл. 4. Разпределение на общата територия по землища.

№ по ред	Землище	Площ на землището /дка/	Селскостопански фонд /дка/				Горски фонд /дка/
			общо	в т.ч. ниви	в т.ч. ливади	в т.ч. трайни насаждения	
1	Стралджа	79051	57089	45002	6881	5206	13803
2	Александрово	37317	26076	18737	7037	302	8128
3	Атолово	10455	8789	4943	3846	0	0
4	Богорово	12088	10729	8871	1750	108	0
5	Воденичане	32872	28817	19170	7736	1911	0
6	Войника	41182	27990	25300	2670	20	9311
7	Джинот	16062	13714	12171	1356	187	0
8	Зимница	45501	37162	32005	2737	2420	3009
9	Иречеково	46607	33141	24988	3680	4473	8271
10	Каменец	31546	22215	18612	2476	1127	6007
11	Леярово	17872	12474	9627	2699	148	3779
12	Лозенец	28738	17891	13122	2025	2744	7683
13	Люлин	23178	13744	12848	633	264	6905
14	Маленово	34874	29350	24331	4710	309	2234
15	Недялско	44360	38687	31533	3821	3333	1351
16	Палаузово	27526	22566	18492	3113	961	1603
17	Поляна	43750	30612	19232	10420	960	8263
18	Правдино	24384	18222	15127	3019	76	3808
19	Първенец	31586	24388	20742	2721	925	4767
20	Саранско	12982	10955	9987	947	20	85
21	Тамарино	21286	15798	14799	905	94	573
22	Чарда	13069	11563	9158	2059	346	0
Общо:		676286	511972	408797	77241	25934	89580

Източник: община Стралджа

* Разминаването в стойностите на териториите между CORINE Land Cover и данните на общината се дължи на различните мащаби, при които се изчисляват балансите. За по-достовърни следва да се имат предвид общинските данни.

2.1.6. ИЗВОДИ

Проблеми

- Продължаваща тенденция за намаляващо и застаряващо население;
- Неизползване на потенциала на историята;
- Нисък принос към общата областна икономика;
- Нисък дял на поливните площи;
- Високи нива на безработица.

Потенциали

- Добра транспортна комуникация – жп линията „София-Пловдив-Бургас“, АМ „Тракия“, пътища I-6 и I-7;
- Голям дял на дълготрайните материални активни;
- Значителни земеделски площи с висок бонитет;
- Възможност за отглеждане на трайни насаждения – лозя;
- Засилване ролята на животновъдството;
- Благоприятен релеф и мек климат, позволяващи интензивното развитие на земеделието;
- Богатство на културни ценности;
- Възможност за развитие на балнеотуризм.

2.2. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

Икономиката на община Стралджа не функционира в затворена системата, а като част от общата икономика на страната. Местните икономически показатели оказват влияние върху тези на областно и национално ниво. Това дава възможност, чрез анализ, да се открият силните, местни икономически страни, които имат най-голям дял в общата икономика. Ключовите характеристики, които се проследяват, са свързани с развитието на социалната сфера и жизнения стандарт на жителите на община Стралджа. От друга страна националното състояние на икономиката ясно оставя своя отпечатък върху местната такава.

За да се открие тази неразривна връзка, са изследвани няколко ключови макроикономически показателя на национално ниво. Това са:

Брутен вътрешен продукт /БВП/ – индикаторът се използва за измерване стандарта на живот в страната, чрез остойностяване на всички произведени стоки и услуги. Колкото по-висок БВП има страната ти, толкова е по-силна икономиката ни и имаме по-висок стандарт на живот.

Реален ръст на БВП – чрез него се измерва икономическия разтеж. Той се измерва в процентно изменение на БВП спрямо даден базисен период.

Средногодишна инфлация – представлява постоянното и цялостно покачване на цените, което означава постоянен спад в покупателната способност на парите.

Ниво на безработица – НСИ измерва коефициента /нивото/ на безработица като отношение на броя на безработните спрямо броя на икономически активните лица.

Преки чуждестранни инвестиции /ПЧИ/ – индикаторът отразява потока от чуждестранни инвестиции към страната ни. Може да се каже, че, колкото е по-голям той, толкова повече страната ни е по-привлекателна за чужди инвеститори.

2.2.1. ОБЩИ ТЕНДЕНЦИИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ В СТРАНАТА

Данните за анализирания период очертават много ясно икономическата ситуация, в която се намира България след настъпването на икономическата криза през 2008 година. Въпреки че БВП на страната в абсолютна стойност се увеличава, с изключение на най-тежката – 2009 година, реално икономиката ни значително забавя своето развитие. Наред с това, ПЧИ в страната рязко намаляват (над 50% през 2009 година спрямо 2008 година). Всичко това пряко се отразява на местните икономики и население, чиито доходи от такси, продажби и др. източници на приходи също значително се свиват. Тази тенденция продължава и до момента и, въпреки оптимистичните прогнози, българските общини по-скоро ще продължават да изпитват затруднения в привличането на финансови средства и осигуряването на по-добър жизнен стандарт на жителите си.

Тази линия на развитие, характерна за българската икономика, определя и ограниченията и възможностите за развитие на община Стралджа.

Табл. 5. Основни макроикономически показатели на националната икономика за периода 2007-2014 година

ОСНОВНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ - РЕАЛЕН СЕКТОР		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014**
БВП в текущи цени	мл. лв.	56 520	69 295	68 322	70 511	75 308	77 582	78 115	86 245
Реален ръст на БВП на годишна база	(%)	6,4	6,2	-5,5	0,4	1,8	0,6	0,9*	1,9
Средногодишна инфлация	(%)	7,6	12,0	2,5	3,0	3,4	2,4	-0,6	2,4
Коеф. на безработица	(%)	6,9	5,6	6,8	10,2	11,2	12,4	13	11,8
Преки чуждестранни инвестиции в страната	млн. лева	17704	13098	6284	1238	3415	2734	2406*	-

*предварителни данни

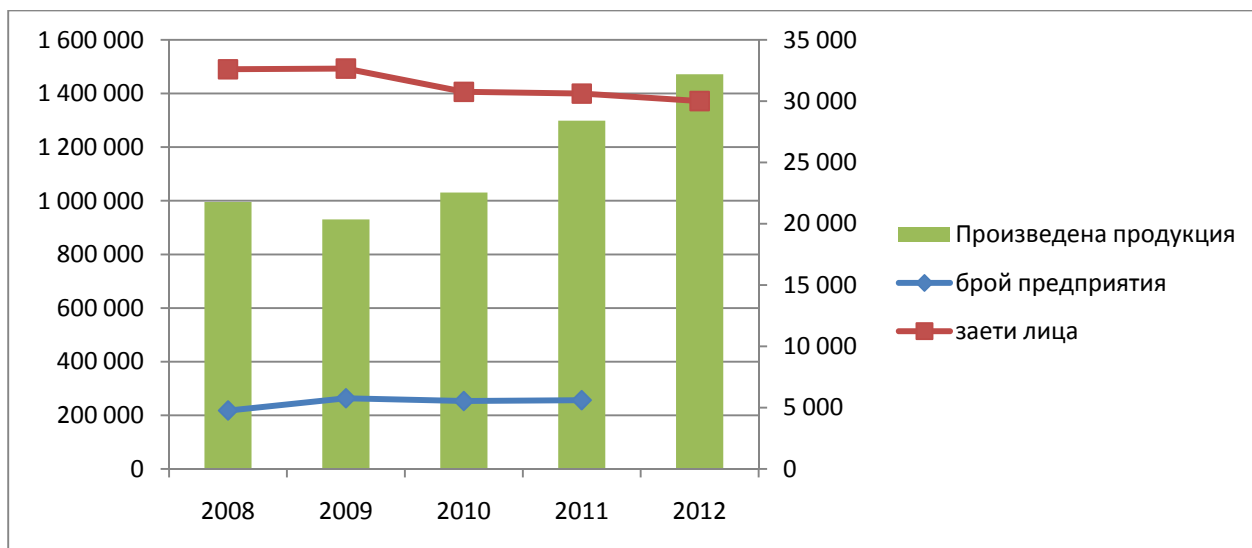
**прогнозни данни

Източник: НСИ, БНБ

2.2.2. ОБЩИ ТЕНДЕНЦИИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ В ОБЛАСТ ЯМБОЛ

От наличните данни за икономиката на областно ниво може да заключим, че същата следва националните тенденции. След 2009 година започва плавно възстановяване на последиците от икономическата криза върху икономиката на област Ямбол. Въпреки това се наблюдава продължаващ спад на броя на заетите лица. Положителен е фактът, че през последните три години на разглеждания период нивото на заетост се задържа на сравнително постоянно равнище. От друга страна броят на фирмите в областта също се задържа на сравнително постоянно ниво в периода 2009-2011 година, което говори за ниска икономическа активност на населението, което е отговорно за създаването на нови малки и средни предприятия – основа за динамиката на този показател.

Проследяването на произведената продукция в нефинансовите предприятия показва бързото възстановяване на последствията от кризата. След спада през 2009 година, още на следващата се реализират стойности по-високи от 2008 година, а бързото покачване на стойността на произведената продукция през последните две години на анализирания период (близо 31% и 48%, съответно за 2011 година и 2012 година, спрямо 2008 година) показват възможността на областта да поддържа националните тенденции за бързо възстановяване на производството след кризисната 2008 година.

Фиг. 4. Развитие на областна икономика за периода 2008-2012 година

Източник: по данни на НСИ

2.2.3. ДИНАМИКА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА

Сравнителният анализ на ключовите икономически тенденции в периода 2008-2012 г. показват стабилен ръст на общинската икономика. Само за период от 5 години почти всички показатели бележат растеж от над 50%.

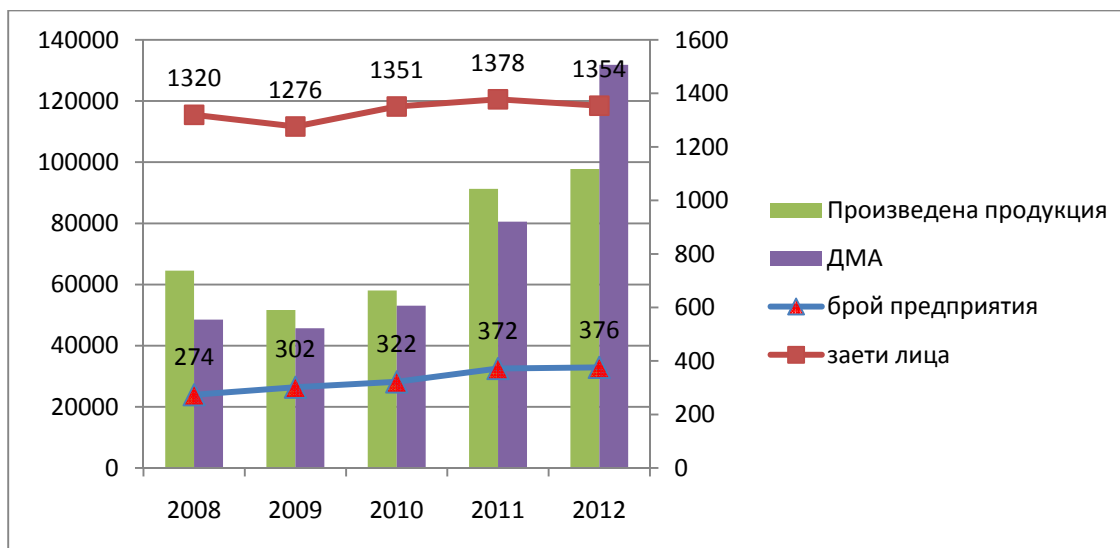
Данните за броя на нефинансовите предприятия показват ръст от 37%, което в абсолютни стойности представлява възникването на нови 102 фирми или с 20 средногодишно. Тези стойности са по-високи от същите на областно ниво, което показва, че предприятията са по-„жизнени“ от тези в област Ямбол.

Стойността на ДМА също се увеличават отчетливо – с над 171 % за разглеждания период, което показва едни сериозни инвестиции в наличните предприятия.

За разглеждания период над 50% е нараснала стойността на произведената продукция, приходите от икономическите дейности, както и нетните приходи от продажби. В същото време обаче са нараснали и разходите за осъществяване на тези дейности, от което може да се заключи, че произведената продукция не е увеличила своята добавена стойност.

Показатели, които пряко влияят на икономическото състояние на населението в общината са броя на заетите лица и разходите на предприятията за възнаграждения.

Анализите им показват, че, за разглеждания период, броят на заетите лица е нараснал едва с 2,58%, което не може да компенсира високото ниво на безработица в общината. Разходите за възнаграждения бележат ръст с 28,26%, но това отново е недостатъчно да компенсира разликите в работната заплата между националното и общинско ниво – между 2007 и 2012 година тя е достигнала до почти 45%, спрямо 38% за 2007 година. Но в същото време този ръст е достатъчен да се поддържа стабилно ниво спрямо област Ямбол.

Фиг. 5. Динамика на общинската икономика в периода 2008-2012 година

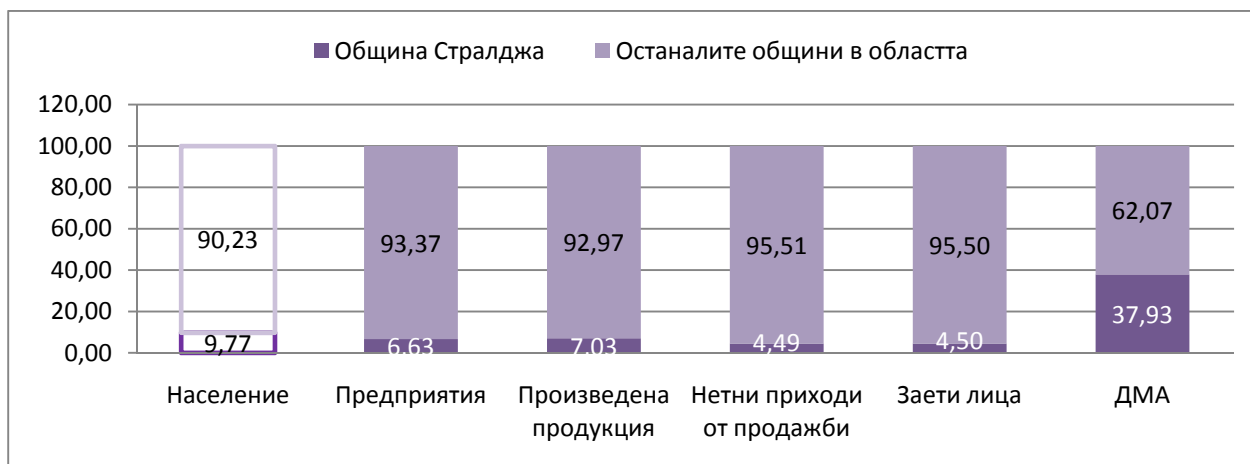
Източник: по данни на ТСБ-Ямбол

2.2.4. ПОЗИЦИЯ И ПРИНОС НА ОБЩИНА СТРАЛДЖА В ОБЛАСТНАТА ИКОНОМИКА

Община Стралджа е една от петте общини в Ямболска област, която съсредоточава близо 10% от населението на областта, по данни на НСИ, към 31.12.2011 г. Приносът на местната икономика може да се изрази чрез изчисляването на дела на общината по основните икономически показатели.

Ниският дял на броя на нефинансовите предприятия в общината предопределя и последващите данни на останалите показатели – произведена продукция, нетни приходи от продажби и в определена степен дела на заетите лица. Последното би могло да се повиши, ако се намали нивото на безработицата в общината. От наличните данни е видно, че община Стралджа трудно би могла да има водеща роля в областната икономика.

В същото време стойността на ДМА съставлява близо 38% от общата за областта. Това е индикатор, че, въпреки малкия брой общински предприятия, те притежават значителна материална база (включително земя). Това създава предпоставки за развитие на земеделието и животновъдството, както и повишаване на произведената продукция чрез оптимизация и ефикасно използване на вече изградената материална база в промишлените производства.

Фиг. 6. Дял на общинската икономика спрямо областната (2012 година)

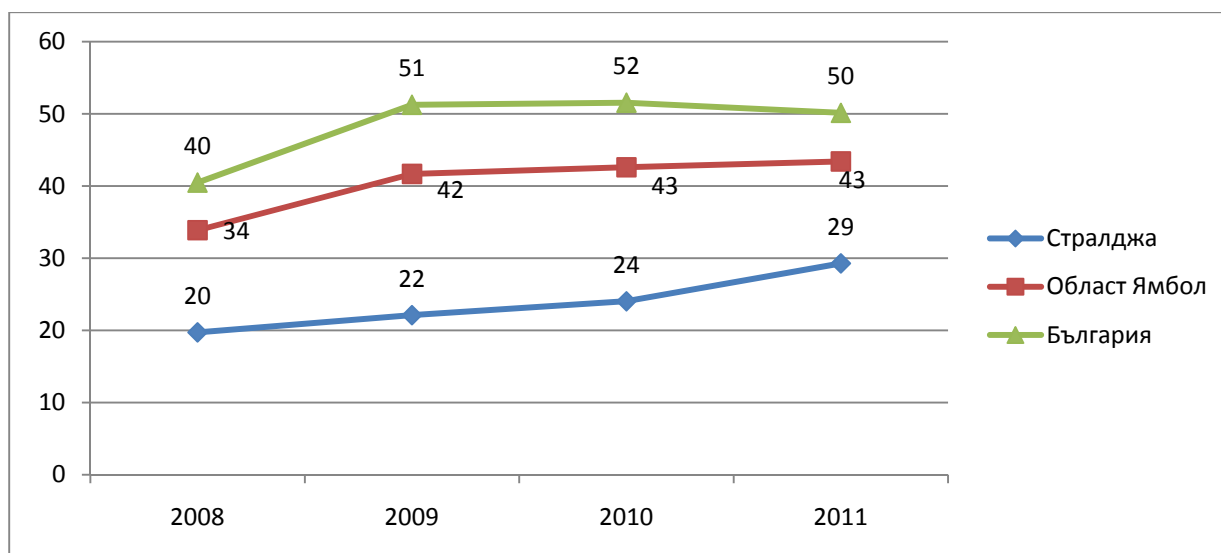
Източник: по данни на ТСБ-Ямбол, НСИ – Преброяване на населението, 2011

2.2.5. РАЗВИТИЕ И СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА

Икономиката на община Стралджа може да се характеризира като набор от икономически дейности, които обособяват традиционния за общината **аграрен** сектор, развиващия се сектор **индустрия** и стабилния сектор на **услугите**. Проследяването на всеки от основните сектори в икономиката позволява да се открие кой от тях е оказал най-силно влияние върху общинската икономика и кой от тях се очаква да продължи да влияе положително.

Разпределение на предприятията

От наличните данни за 2012 година, на територията на община Стралджа са функционирали 376 нефинансови предприятия, което означава, че на 1000 души от населението се падат по 30. Стойностите на този показател са далеч от средните за страната и областта, съответно 50 бр./1000 д. и 43 бр./1000 д. (за 2011 година). Въпреки това, проследявайки динамиката във времето, се отчита ръст по този показател, минимално доближаване до областното ниво и възвръщане на разликата от периода преди икономическата криза. Важно е да се уточни, че не е задължително добрите стойности да се дължат на икономическите субекти, а могат да бъдат функция на по-лошите демографски показатели на общината – естествен и механичен прираст.

Фиг. 7. Динамика на броя на нефинансовите предприятия на 1000 души на различните административни нива

Източник: по данни на НСИ, ТСБ-Ямбол

Разпределението на предприятията по основните икономически сектори за 2012 година е както следва: аграрен сектор с 29% от всички нефинансови предприятия, индустриален сектор – 16%; и сектора на услугите – 55%. Според тази показатели общината по-скоро би могла да бъде отнесена към неразвитите икономики, които се базират на развитието на третичния сектор /услугите/. Традиционно на индустриалния сектор принадлежат сравнително малко на брой предприятия, но в същото време те генерират и най-много приходи, респ. оказват голямо влияние на местната икономика. Делът, възлизащ на 29%, на предприятията в аграрния сектор, наред с високия дял на ДМА, потвърждават, че община Стралджа разполага със значителни площи използвана земя за земеделие и животновъдство, които в бъдеще биха могли да увеличават своя дял в местната икономика. Това се потвърждава и от проведените анкетни проучвания сред кметовете и кметските наместници в селата, които посочват като основен приоритет именно тези два отрасъла в сектора.

Фиг. 8. Разпределение на предприятията по икономически сектори

Източник: по данни на ТСБ-Ямбол

Анализът на разпределение на предприятията по броя на заетите в тях показва, че най-голям е броят на предприятията, които имат до 9 човека персонал. В същото време през 2012 година те са осигурили работни места на 613 човека. Поради конфиденциалността на останалите данни може да заключим, че в община Стралджа средните и големите предприятия са незначителен брой (по-малко от 3), но в същото време те създават значителен брой работни места, което ги прави особено важни в социалното и икономическото развитие на жителите на общината. Тяхното евентуално закриване ще доведе до значителни промени в нивата на безработица. За да се избегне този риск местните власти следва да положат усилия за привличането на допълнително значими икономически субекти, които да осъществяват своята дейност на територията на община Стралджа. Ролята на тези предприятия се подчертава и от факта, че произведената продукция от тях надвишава близо 2 пъти тази, генерирана от микропредприятията.

Табл. 6. Разпределение на нефинансовите предприятия по брой на заетите в тях

	Предприятия				Заети лица				Произведена продукция (хил. лв.)			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
Микро до 9 заети	274	292	346	352	512	538	611	613	9 230	11 536	31 835	35 727
Малки от 10 до 49	..	26	..	..	..	507	..	..	17 559	20 646	..	25 921
Средни от 50 до 249	..	4	..	..	..	306	..	..	24 853	25 861	..	36 127
Големи над 250 заети	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

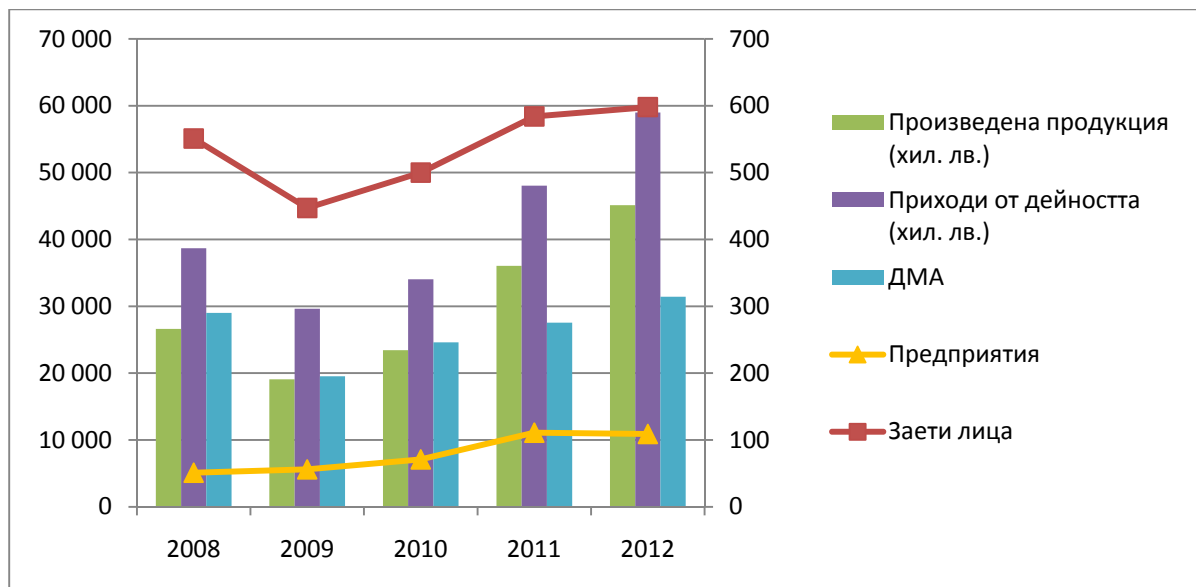
Източник: ТСБ-Ямбол

Развитие на аграрния сектор

Резултатите от икономическата криза оказват пряко влияние върху развитието на аграрния сектор в община Стралджа. В наблюдавания период 2008-2012 година се наблюдава рязък спад на всички показатели към 2009 година. След това започва постепенното му

възстановяване, като за 2012 година дори броят на заетите лица в сектора надминава нивата от преди кризата.

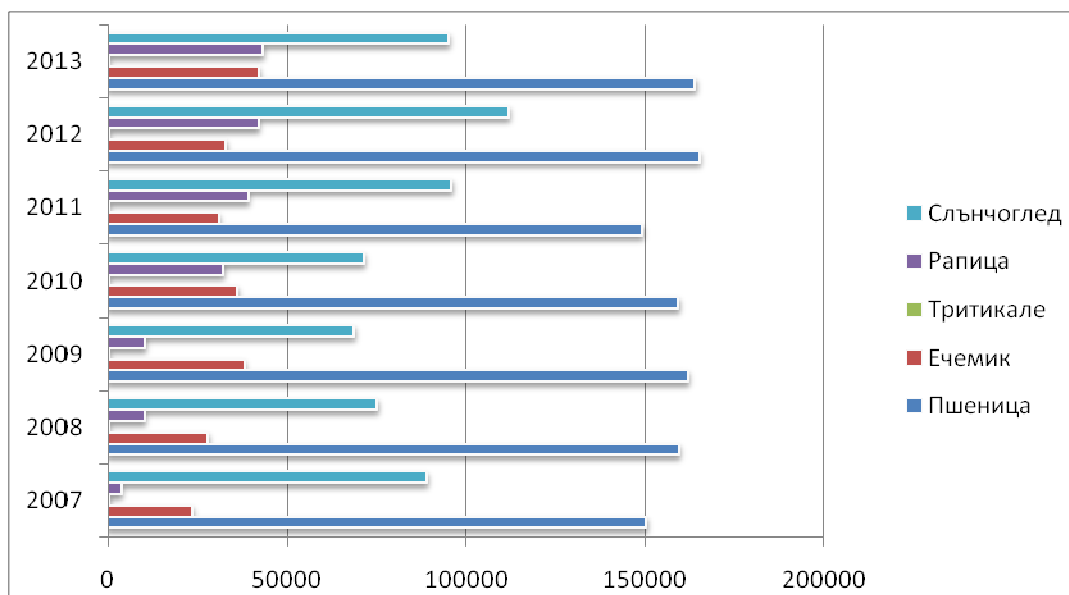
Производството на продукция бележи устойчив темп на растеж и в края на разглеждания период надминава 45 000 000 лв. В същото време се увеличават и генерираните приходи от дейностите в сектора. ДМА бележат по-бавен ръст, но въпреки това през 2012 година надминават нивото от 2008 година и достигат 31 433 000 лв. (спрямо 29 017 000 лв. през 2008 година).

Фиг. 9. Динамика на аграрния сектор в периода 2008-2012 година

Източник: по данни на ТСБ-Ямбол

Основните земеделски култури, които се отглеждат на територията на община Стралджа, са: пшеница, ечемик, тритикале, рапица и слънчоглед. Положителна черта е, че през годините, площите, които за засети с тях постепенно се увеличават. Единствено изключение прави 2013 година, където посоката на развитие се обръща, но не може да се заключи, че това ще продължи. Анализираните данни показват динамика в процесите на използваните площи по видове култури, като е трудно да бъде отчетена тенденция за засилване ролята на някоя от тях. Традиционно с пшеница за засети най-обширни територии от селскостопанските в общината. Незначителен е делът на площите, засети с тритикале, които намаляват почти двойно през 2013 година, спрямо 2007 година.

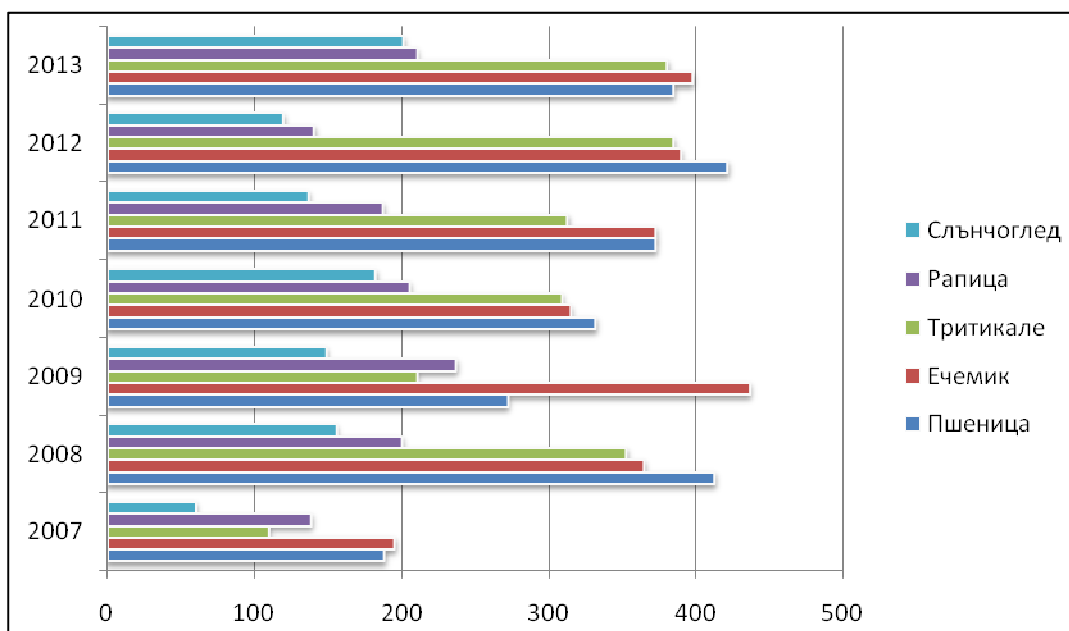

Фиг. 10. Големина на засетите площи (в дка) с основни земеделски култури

Източник: по данни на ОД „Земеделие“-Ямбол

Важна характеристика за ефикасността на използваната земя е средният добив от нея, измерван в килограм за декар. Тук пряко влияние оказват метеорологичните условия в съответната година. Въпреки това, при анализа на наличните данни може да се забележи плавно увеличение на общия добив от обработваемите земи, който продължава да расте дори и при цялостното намаление на площта, засята със селскостопански култури през 2013 година. Тук трябва да се отбележи, че, при измерването на добива, има известен лаг /забавяне/ при отчитането на данните, респективно връзката между добив и засята площ. В този смисъл през 2014 г. най-вероятно ще бъде отчетено понижаване на реколтата.

И тук е трудно да отчетем ясна закономерност в разпределението на средния добив, тъй като от данните не може да се направи категоричен извод.

Фиг. 11. Среден добив на основните култури в община Стралджа

Източник: по данни на ОД „Земеделие“-Ямбол

Наблюдението на регистрираните земеделски производители разкрива динамиката в обработването на земята и дали тя се използва относително ефикасно. Прави впечатление, че, в периода 2007-2010 година, съществува голяма динамика в броя на регистрираните земеделски производители в общината, като техният брой драстично намалява в края му. Следва плавно понижение и след това отново плавен ръст на регистрираните. Това може да се дължи на окрупняването на земята и нейното по-рационално използване, защото по-големите терени създават предпоставки за машинно обработване. Това неминуемо би следвало да окаже влияние върху ефикасността от нейното използване.

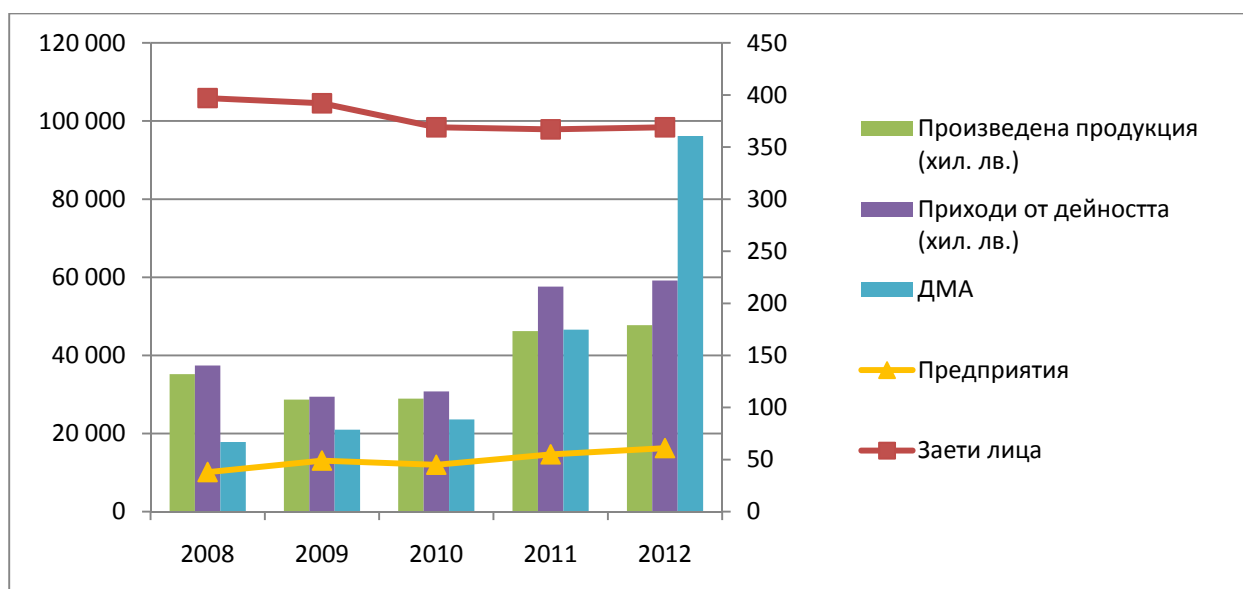

Фиг. 12. Брой на регистрираните земеделски производители в периода 2007-2013 година

Източник: по данни на ОД „Земеделие“-Ямбол

Развитие на сектор „Индустрия“

Това е секторът, имащ най-малък дял предприятия, но оказващ значително влияние върху икономиката на община Стралджа. В периода 2008-2010 година тече възстановителен процес, който да заличи последствията от икономическата криза в България. Това е периодът, в който броят на заетите в отрасъла бележи най-бърз спад. На следващата година се отчита един значителен ръст на приходите от дейността и произведената продукция, които се задържат на постоянно ниво през 2012 година. От друга страна, стойността на ДМА се увеличава с бързи темпове, като само за 2012 година спрямо предходната има 52% ръст. Това показва значителни инвестиции в сектора, които следва да оказват дълготраен ефект на местната икономика. Все още обаче броят на заетите лица в сектора не могат да достигнат стойностите от преди 2008 година. Това отчасти обяснява повишената заетост в аграрния сектор, но също така влияе и върху високата безработица в общината. За да се промени това, местната власт следва да положи усилия да създаде предпоставки за привличане на индустриални стопански единици, които да наемат местни хора. Положителната е тенденцията за постепенно увеличаване броя на фирмите, но то е все още незначително на фона на увеличената стойност на ДМА.

Фиг. 13. Динамика на сектор „индустрия“ в периода 2008-2012 година

Развитие на сектор „услуги“

Състоянието на сектора към 2012 година е проследено чрез броя на нефинансовите предприятия в него, заетите лица, обема на произведената продукция, генерираните приходи и стойността на ДМА.

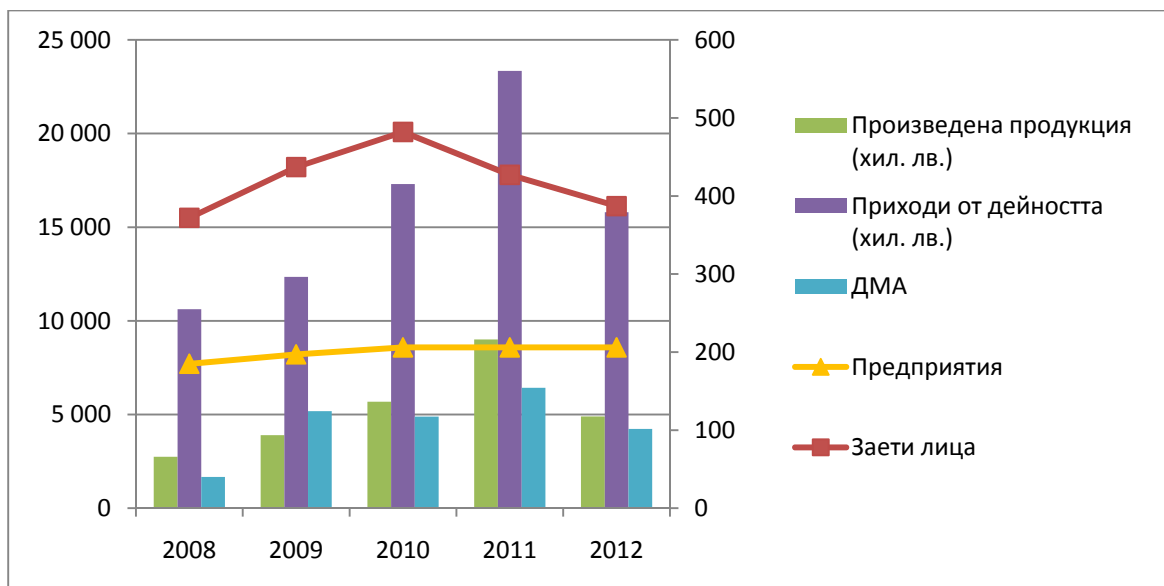
За наблюдавания период – 2008-2012 година – се наблюдава известен ръст на фирмите, опериращи в сектора, като той е до 2010 година. В периода 2010-2012 година броят на предприятията остава непроменен, което е нехарактерно за този сектор, намиращ се постоянно в динамика. От друга страна, повечето стартиращи малки фирми по правило са именно в сферата на услугите. Задържането на броя им (206 бр.) показва нереализиран потенциал, с оглед преминаващата през общината автомагистрала и други главни пътни и жп направления. Ниският дял на разпределението на фирмите в сектора от общите за общината – едва 55% потвърждава потенциала за растеж.

Броят на лицата, заети в сферата на услугите, е малък, като се наблюдава тревожната тенденция за постепенно им намаляване. Проследен в динамика, този показател през 2012 година е на ниво близко до това по време на икономическата криза. За сравнение, през 2008 година заетите са били 372, а през 2012 година техният брой е едва 387, значително по-нисък от най-силната 2010 година с 482 бр. заети.

Неблагоприятна тенденция се наблюдава и при генерирани приходи от дейността, които, след достигане на своя максимум през 2011 г., значително намаляват през следващата.

Приходите от дейността са в пряка връзка с произведената продукция, която също бележки спад през последната година от наблюдавания период. Въпреки това се отчита разлика от над 3 пъти между производството и приходите, за сравнение през 2011 година е била 2,6. Това би могло да се дължи на по-високата добавена стойност на продукцията.

При динамиката на ДМА не се наблюдава ясна тенденция за развитие, но ясно се отчита нарастването на стойността спрямо 2008 година, което е положителен сигнал за потенциала за развитие на услугите.

Фиг. 14. Динамика на сектор „услуги“ в периода 2008-2012 година

Източник: по данни на ТСБ-Ямбол

Табл. 7. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономически сектори (А3) в община Стралджа за периода 2008-2012 година

Икономически сектори (А3)	Предприятия	Заети лица	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Разходи за дейността	Печалба	Загуба	Разходи за възнаграждения	ДМА
	Брой		Х и л я д и л е в а							
2008										
Общо	274	1 320	64 555	86 725	68 603	76 188	11 584	981	5 117	48 526
Аграрен	51	551	26 606	38 679	23 468	29 333	10 183	665	2 366	29 017
Индустрия	38	397	35 206	37 426	34 753	36 589	957	186	1 998	17 843
Услуги	185	372	2 743	10 620	10 382	10 266	444	130	753	1 666
2009										
Общо	302	1 276	51 642	71 415	54 276	66 297	6 953	1 935	4 982	45 722
Аграрен	56	447	19 069	29 629	18 395	25 642	4 822	807	1 947	19 539
Индустрия	49	392	28 677	29 440	24 723	28 683	1 548	880	2 068	21 003
Услуги	197	437	3 896	12 346	11 158	11 972	583	248	967	5 180
2010										
Общо	322	1 351	58 043	82 138	66 215	76 358	7 383	1 748	5 394	53 080
Аграрен	71	500	23 433	34 036	22 789	29 852	4 956	660	2 152	24 595
Индустрия	45	369	28 926	30 801	26 411	29 303	1 691	351	2 029	23 595
Услуги	206	482	5 684	17 301	17 015	17 203	736	737	1 213	4 890
2011										
Общо	372	1 378	91 293	128 992	96 260	118 251	12 399	3 261	6 337	80 570
Аграрен	111	584	36 050	48 050	31 674	40 176	8 419	1 723	2 793	27 554
Индустрия	55	367	46 235	57 595	42 696	56 092	2 631	1 402	2 454	46 590
Услуги	206	427	9 008	23 347	21 890	21 983	1 349	136	1 090	6 426
2012										
Общо	376	1 354	97 775	133 971	107 175	118 796	15 593	1 907	6 563	131 835
Аграрен	109	598	45 123	58 985	39 180	47 016	11 333	633	3 210	31 433
Индустрия	61	369	47 751	59 183	52 602	57 039	2 946	885	2 411	96 172
Услуги	206	387	4 901	15 803	15 393	14 741	1 314	389	942	4 230

Източник: ТСБ-Ямбол

2.2.6. ЗАЕТИ И НАЕТИ ЛИЦА

Общият брой на зетите лица, включващи наети и самонаети, през 2012 година е 1354, от които 44% са зети в аграрния сектор, 27% - в индустриалния и 29% - този на услугите. Въпреки че това разпределение може да се каже, че се запазва стабилно през разглеждания период (2008-2012 година) се наблюдават значителни колебания през годините /фиг. 14/.

Динамиката в процесите показва уязвимите сектори на икономиката, които се нуждаят от специално внимание и целенасочени политики към тях. В този смисъл община Стралджа би следвало да предприеме действия по развитието на аграрния сектор, за който има потенциал за развитие и след 2009 година се наблюдава ръст на зетите в него, но през 2012 година той се успокоява. От данните е видно, че индустриалният сектор е сравнително стабилен и без големи колебания, което показва, че заетостта в него е оптимална и, за да се покачи, би следвало да се привлекат нови производства. В сектора на услугите се наблюдават най-големите динамики, след възхода след кризата, от 2010 година има постоянен спад, което показва липсата на предприемаческата инициатива на местните хора да започнат да развиват своя дейност и слабото обслужване, което се предоставя на населението.

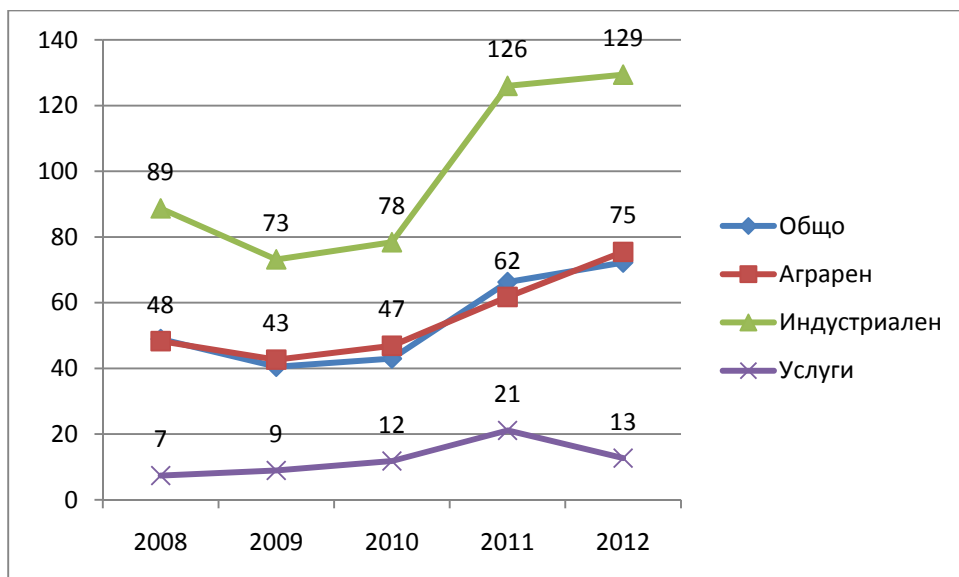
Фиг. 15. Средногодишно изменение на заетостта по сектори в периода 2008-2012 година

Източник: по данни на ТСБ-Ямбол

2.2.7. ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ НА ТРУДА

Производителността на труда е един от компонентите на конкурентоспособността, който може да се определи чрез съотношението между произведената продукция и броя на зетите. През 2008 година общата икономика на общината създава продукция за 64 555 000 лв. Като в нея са били зети 1 320 лица, докато през 2012 година тя е 97 775 000 лв. С 1 378 зети /според данните на НСИ/. Или може да кажем, че, в началото на разглеждания период, един зет произвежда продукция за 49 хил. лв., докато през 2012 година този показател вече е 72 хил. лв. или в процентно изражение производителността е нараснала с близо 47%.

Проследяването по икономически сектори разкрива и друга закономерност. Докато след 2009 година производителността на труда постоянно нараства в аграрния и индустриалния сектори, то в последната година се наблюдава спад в този на услугите.

Фиг. 16. Произведена продукция на 1 зает по икономически сектори

Източник: по данни на ТСБ-Ямбол, НСИ-текуща статистика

2.2.8. ИЗВОДИ

Проблеми

- Нисък дял на предприятията от нефинансовия сектор;
- Слабо развит третичен сектор;
- Липса на икономически дейности в областта на туризма;
- Малък брой малки и средни предприятия;
- Намаляване броя на заетите в сектор „индустрия“;
- Неразвит местен туристически продукт;
- Ниска производителност на труда в сектор „услуги“.

Потенциали

- Тенденция за възстановяване на националната икономика след последствията от световната икономическата криза;
- Стабилен брой на нефинансовите предприятия в област Ямбол;
- Повишаване на ефективността на труда;
- Повишаване броя на заетите в аграрния сектор;
- Нарастване на ДМА в индустрията;
- Развита материална база за развитие на селско стопанство;
- Увеличаваща се производителност на труда в сектор „индустрия“.

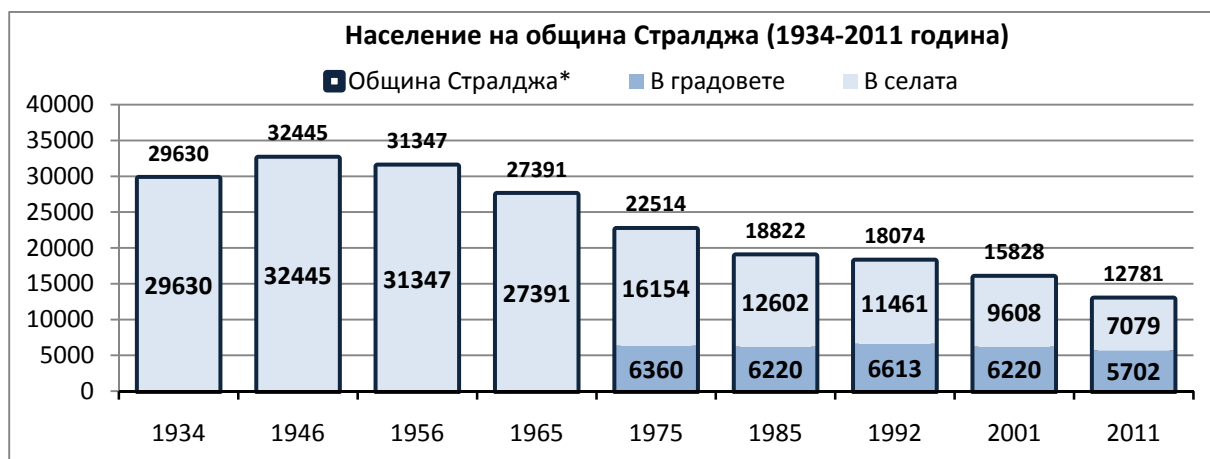
2.3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

2.3.1. ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И ТЕНДЕНЦИИ

Общо население при преброяванията

От 1946 година до последното преброяване на населението през 2011 година жителите на община Стралджа намаляват, достигайки 12781 души /Фиг. 17/. Налице е тенденция за

намаляване броя на жителите на селата от 1946 година, както и намаляване на градското население от 1992 до 2011 година.

Фиг. 17. Население на община Стралджа (1934-2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението (1934-2011 година)

Поради факта, че селското население се редуцира, е налице тенденция за увеличаване дела на градското население спрямо селското от преброяването от 1975 година, когато Стралджа е включена към градското население, след обявяването ѝ за град на 29.08.1969 година /Таблица 8/.

Табл. 8. Дял на населението в градовете и селата на община Стралджа (1934-2011 година)*

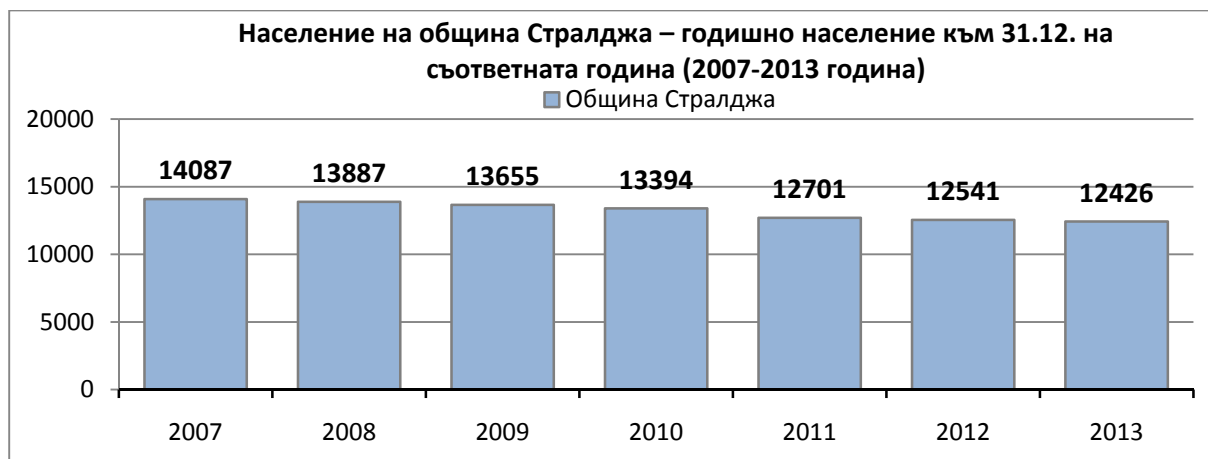
	31.12. 1934	31.12. 1946	01.12. 1956	01.12. 1965	02.12. 1975	04.12. 1985	01.03. 1992	01.03. 2001	01.02. 2011
Град	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	28.2%	33.0%	36.6%	39.3%	44.6%
Село	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	71.8%	67.0%	63.4%	60.7%	55.4%

Източник: НСИ – Преброяване на населението (1934-2011 година)

* Броят на населението в общината, населените места и селищните образувания е в съответствие с административно-териториалното деление на страната към 01.02.2011 година. Това означава, че, ако дадено населено място е влизало в състава на друга/и община/и в предишни периоди, то настоящите данни го включват към общината, към което е причислено населеното място към 01.02.2011 година. При разделението на населението на градско и селско е взета предвид дата на признаване на с. Стралджа за град (29.08.1969 г.). В графиката Стралджа е представена за град от преброяването от 1975 година.

Годишно население към 31.12. на съответната година

Според годишната демографска статистика на НСИ към 31.12. на съответната година населението на община Стралджа намалява от 14087 души през 2007 година, на 12426 души през 2013 година. Налице е тенденция за намаляване на населението за целия наблюдаван период.

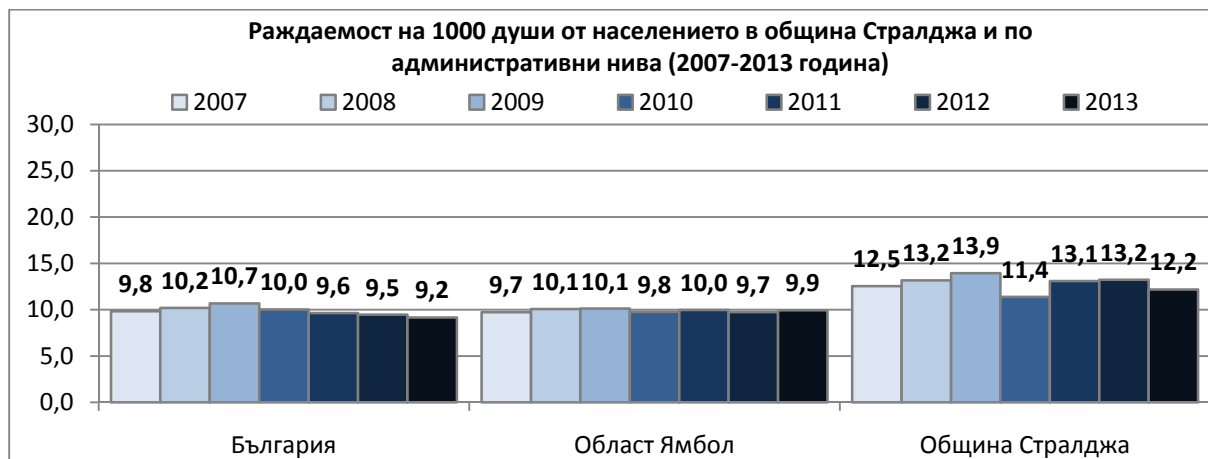

Фиг. 18. Население на община Стралджа – годишно население към 31.12. на съответната година (2007-2013 година)

Източник: НСИ – годишно население към 31.12. на съответната година (2007-2013 година)

Раждаемост, смъртност и естествен прираст

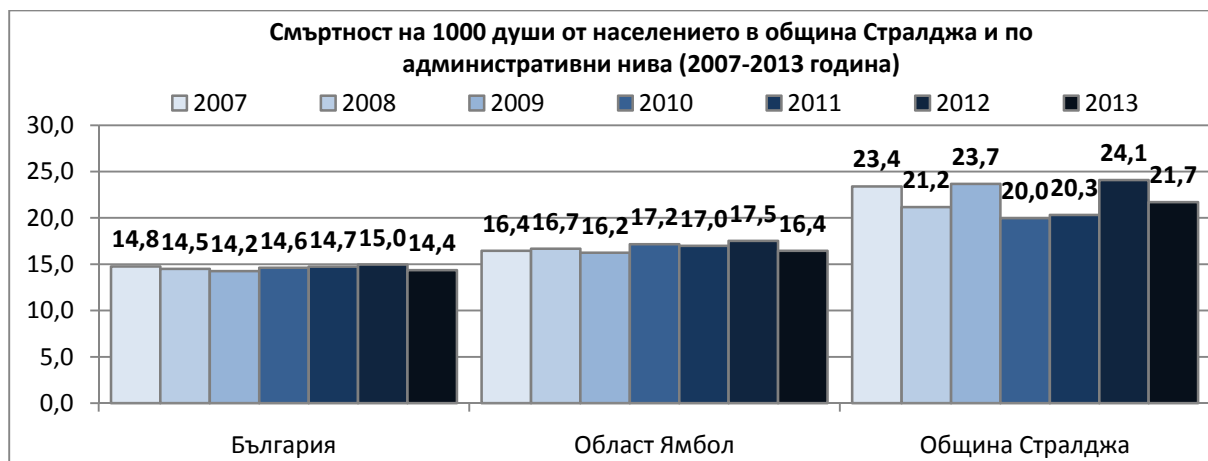
На национално ниво е ясно изразена тенденция за намаляване на раждаемостта на 1000 души от средно годишното население от 2009 до 2013 година, достигайки най-ниски стойности за наблюдавания период от 9.2 живородени на 1000 души /Фиг. 17/. В област Ямбол няма ясно изразена тенденция, за разлика от община Стралджа, където се наблюдава три годишна цикличност на увеличаване и след това намаляване – през 2010 /11.4 живородени на 1000 души/ и 2013 /12.2 живородени на 1000 души/. Раждаемостта в община Стралджа на 1000 души от населението е над средното за областта и страната за целия наблюдаван период от 2007-2013 година.

Фиг. 19. Раждаемост на 1000 души от населението в община Стралджа и по административни нива (2007-2013 година)

Източник: НСИ – 2007-2013 година

През 2013 година в община Стралджа умират 7.3 души на 1000 души от населението повече отколкото на национално ниво и 5.3 души на 1000 души от населението повече спрямо област Ямбол /Фиг. 18/. В общината няма ясно изразена тенденция за увеличаване или намаляване на смъртност за наблюдавания период.

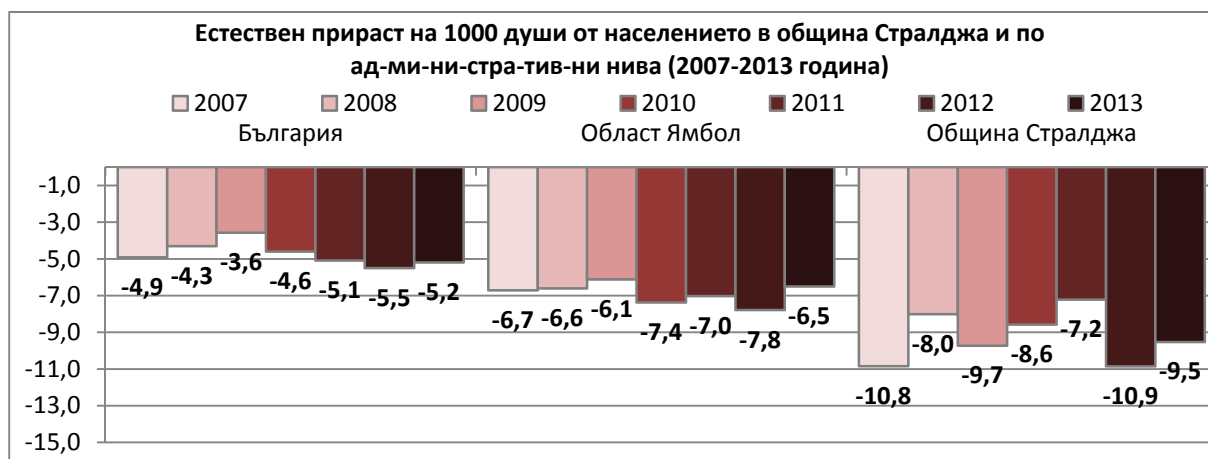
Фиг. 20. Смъртност на 1000 души от населението в община Стралджа и по административни нива (2007-2013 година)

Източник: НСИ – 2007-2013 година

Естественият прираст представлява разлика между живородени и умрели за една година на 1000 души от средногодишното население. Благоприятни демографски тенденции има тогава, когато този показател има положителни стойности. Но, поради факта, че за периода от 2007 до 2013 година броят на смъртните случаи е по-голям от броя на ражданията, следва да заключим, че **естественият прираст на населението е отрицателен**.

От 2007 до 2013 година естественият прираст в общината е без ясно изразена тенденция за увеличаване или намаляване /Фиг. 19/. За целия наблюдаван период /от 2007 до 2013 година/ в община Стралджа са налице по-лоши стойности на естествения прираст спрямо областното и особено националното ниво, като през 2013 година за общината е -9.5‰, за областта -6.5‰ и почти двойно по-голям от средното за България /-5.2‰/.

Ниските стойности на естествения прираст в общината са повлияни повече от високата смъртност /фиг. 18/, а не поради намаляваща раждаемост /фиг. 19/.

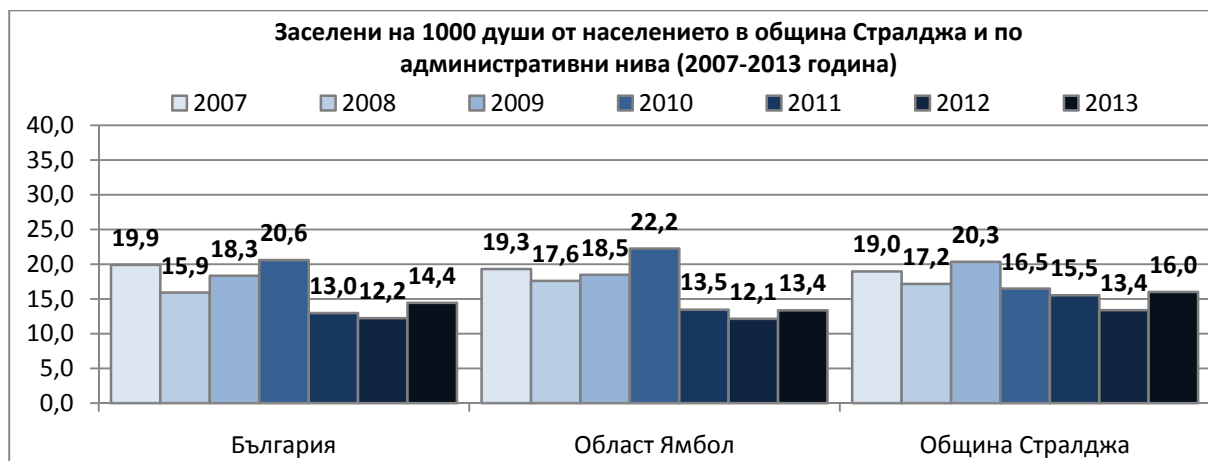

Фиг. 21. Естествен прираст на 1000 души от населението в община Стралджа и по административни нива (2007-2013 година)

Източник: НСИ – 2007-2013 година

Заселени, изселени и механичен прираст

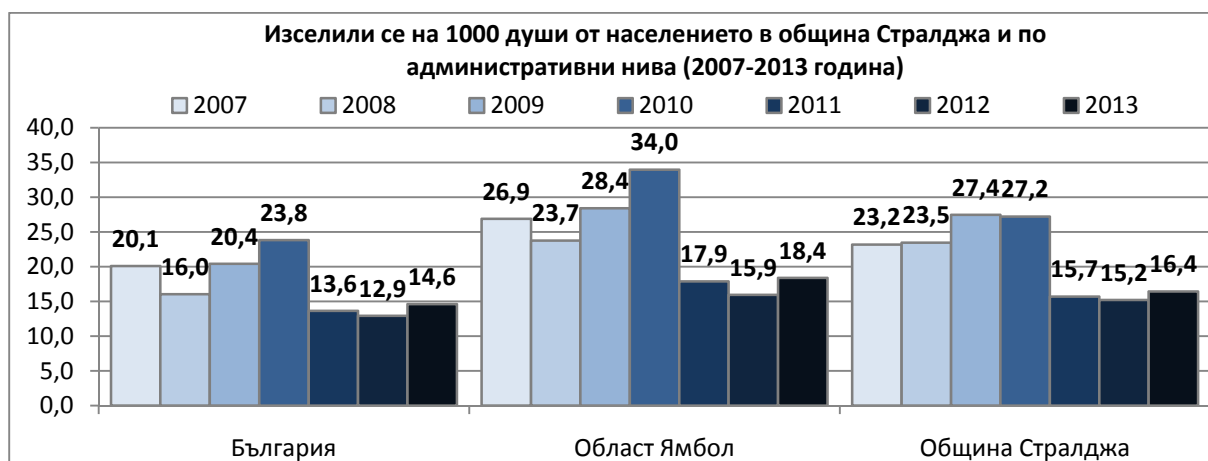
През 2013 година е регистрирано първото увеличаване на заселилите се на 1000 души от 2009 година насам, като до сега е налице само намаляване (от 2009 година). За наблюдавания период общината има сходни стойности на заселилите се спрямо областното и националното ниво на 1000 души от населението /Фиг. 20/.

Фиг. 22. Заселени на 1000 души от населението в община Стралджа и по административни нива (2007-2013 година)

Източник: НСИ – 2007-2013 година

В община Стралджа изселилото се население на 1000 души от населението е по-малко в сравнение с област Ямбол, но не и от общото за Република България. За наблюдавания период е налице сходна тенденция на национално, областно и общинско ниво за увеличаване на изселилите се до 2010 година (2009 за община Стралджа) и след това намаляване до 2013 година /Фиг. 21/.

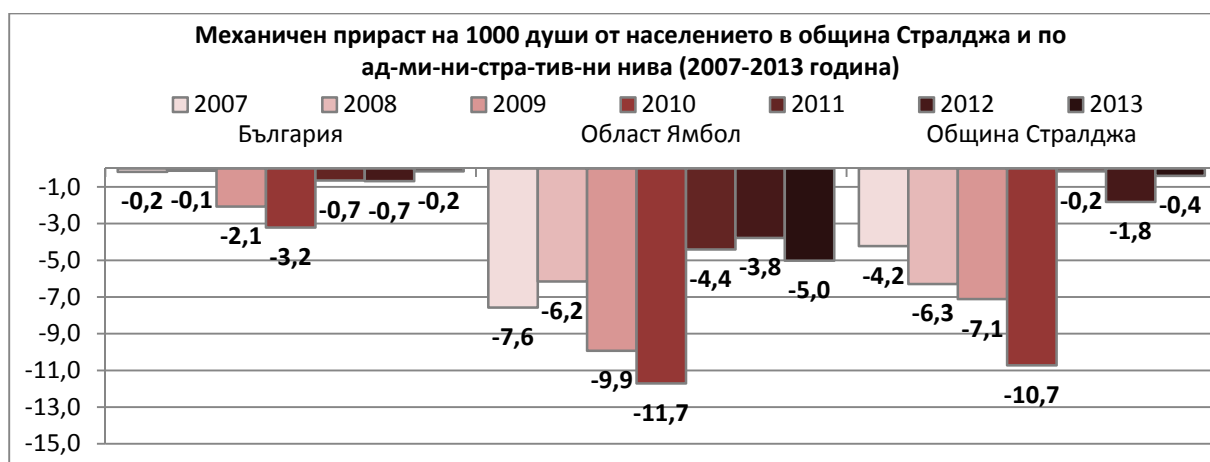

Фиг. 23. Изселили се на 1000 души от населението в община Стралджа и по административни нива (2007-2013 година)

Източник: НСИ – 2007-2013 година

Механичният прираст е разликата между заселените и изселените на 1000 души от средногодишното население. Положителните стойности на индикатора се считат за благоприятна демографска тенденция.

През периода от 2007 до 2013 година броят на изселените е повече от броя на заселените, поради което следва да заключим, че **механичният прираст има отрицателни стойности в община Стралджа**. Рязкото намаляване на изселилите се повлиява благоприятно на механичния прираст от 2011 година до 2013 година, като през последния наблюдаван период достига -0.4 на 1000 души от населението /Фиг. 22/. В сравнение с област Ямбол показателят за последния период е по-нисък.

Фиг. 24. Механичен прираст на 1000 души от населението в община Стралджа и по административни нива (2007-2013 година)

Източник: НСИ – 2007-2013 година

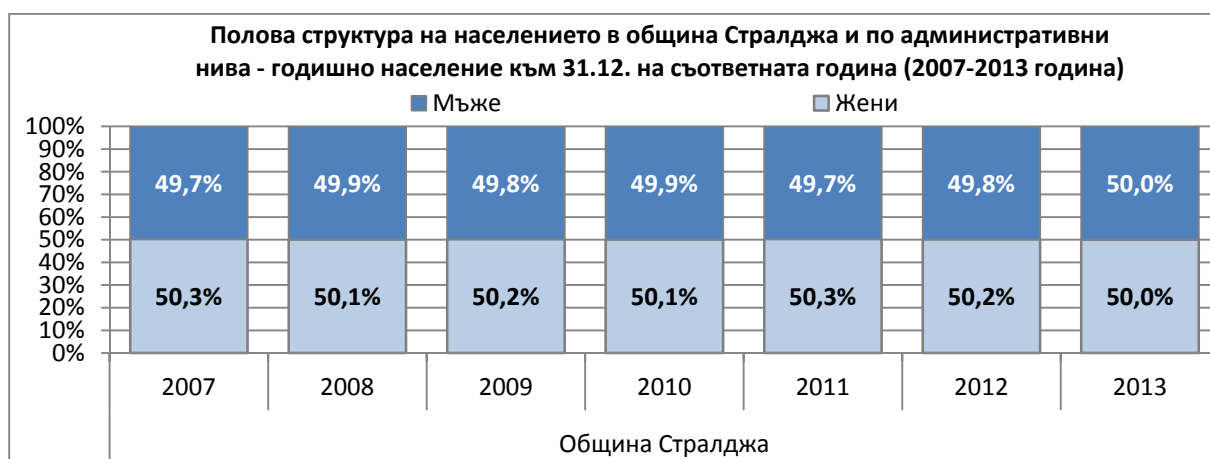
Табл. 9. Раждаемост, смъртност, естествен прираст, изселени, заселени, механичен прираст, годишно население и средно годишно в община Стралджа (2007-2013 година)

Индикатор (брой)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Раждаемост	178	184	192	154	167	167	152
Смъртност	332	296	326	270	259	304	271
Естествен прираст	-154	-112	-134	-116	-92	-137	-119
Заселени	269	240	280	223	198	169	200
Изселени	329	328	378	368	200	192	205
Механичен прираст	-60	-88	-98	-145	-2	-23	-5
Годишно население	14087	13887	13655	13394	12701	12541	12426
Средно годишно население	14194	13986	13772	13525	12748	12621	12488

Източник: НСИ – 2007-2013 година

Полова структура на населението

Според демографската статистика на НСИ към 31.12. на съответната година в община Стралджа делът на мъжете спрямо жените през 2013 година е равен. За периода от 2011 до 2013 година делът на жените е намалял от 50.3% на 50.0%.

Фиг. 25. Полова структура на населението в община Стралджа и по административни нива – годишно население към 31.12. на съответната година (2007-2013 година)

Източник: НСИ – годишно население към 31.12. а съответната година

В община Стралджа е налице превес на жените спрямо мъжете с 0,1% при преброяването на населението през 2011 година. В сравнение с преброяването на населението през 2001 година се забелязва намаляване на дела на жените с 0.4% /Фиг. 26/.

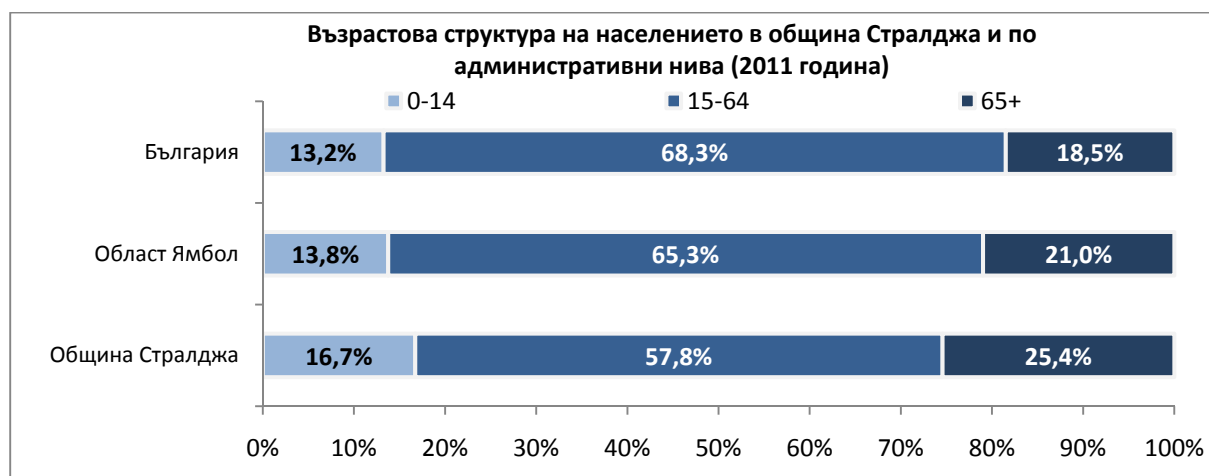
Фиг. 26. Полова структура на населението в община Стралджа и по административни нива - преброяване на населението (2001-2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението (2001-2011 година)

Възрастова структура на населението

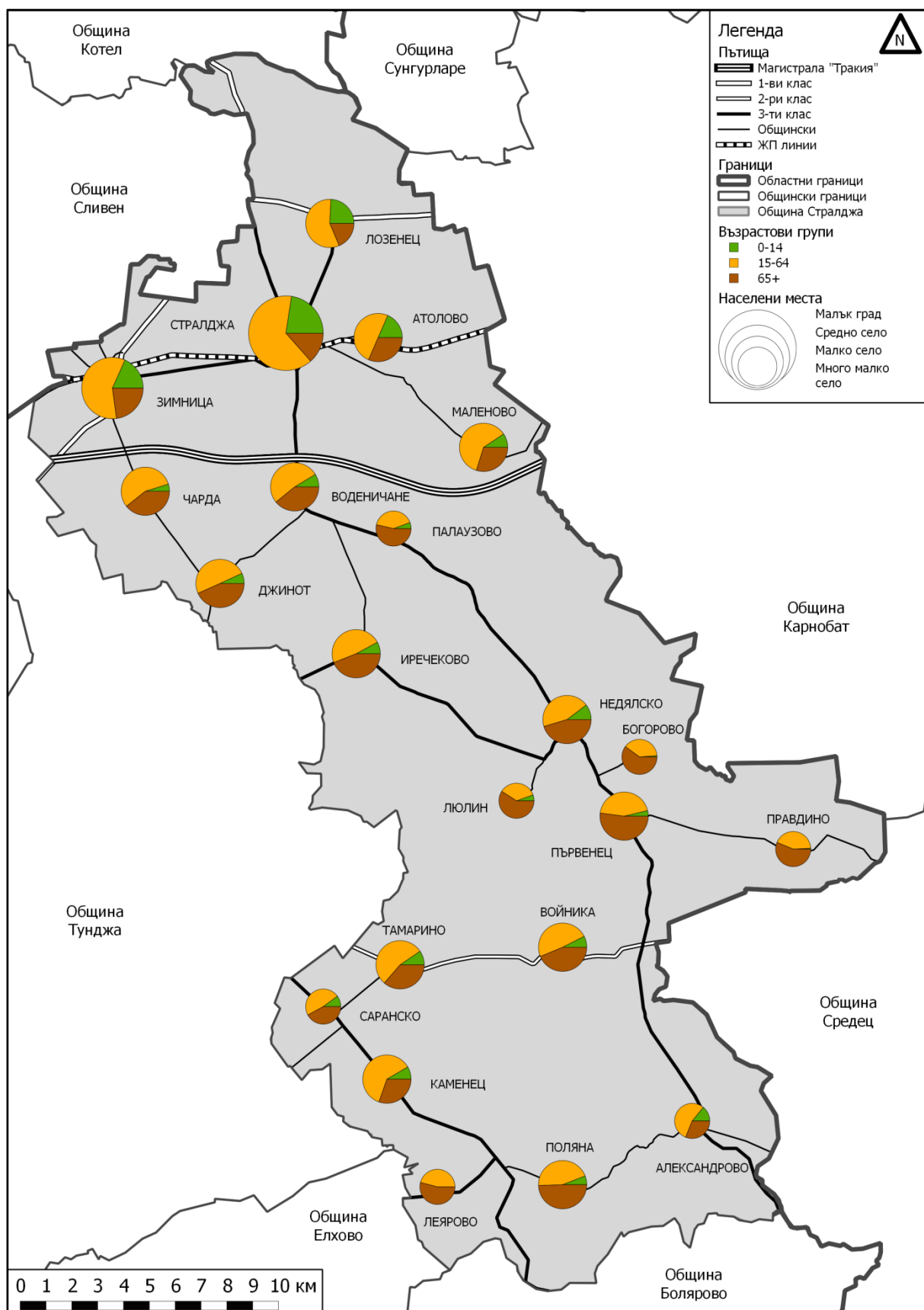
В община Стралджа 16.7% от населението е на възраст от 0-14 години, 57.8% е на възраст от 15-64 години и 25.4% е на възраст над 65 години /Фиг. 27/. Съпоставено с областното и националното ниво се забелязва превес на населението над 65 години на всички нива, като по-голям дял имат възрастовите групи от 0-14 и 65+ спрямо по-високите административни нива.

По отношение на възрастовата структура по населени места в община Стралджа се наблюдава превес на възрастовата група 0-14 години над тази на 65+ години в град Стралджа и село Лозенец. Във всички останали населени места от общината е налице по-голям дял на населението в групата 65+ /Фиг. 27/.

Фиг. 27. Възрастова структура на населението в община Стралджа и по административни нива (2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението 2011 година

Фиг. 28. Възрастова структура на населението по населени места* в община Стралджа (2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението 2011 година

* Класификацията на населените места е както следва:

- Малък град – под 10 000 души;
- Средно село – от 1 000 до 2 000 души;
- Малко село – от 200 до 1 000 души;
- Много малко село – под 200 души.

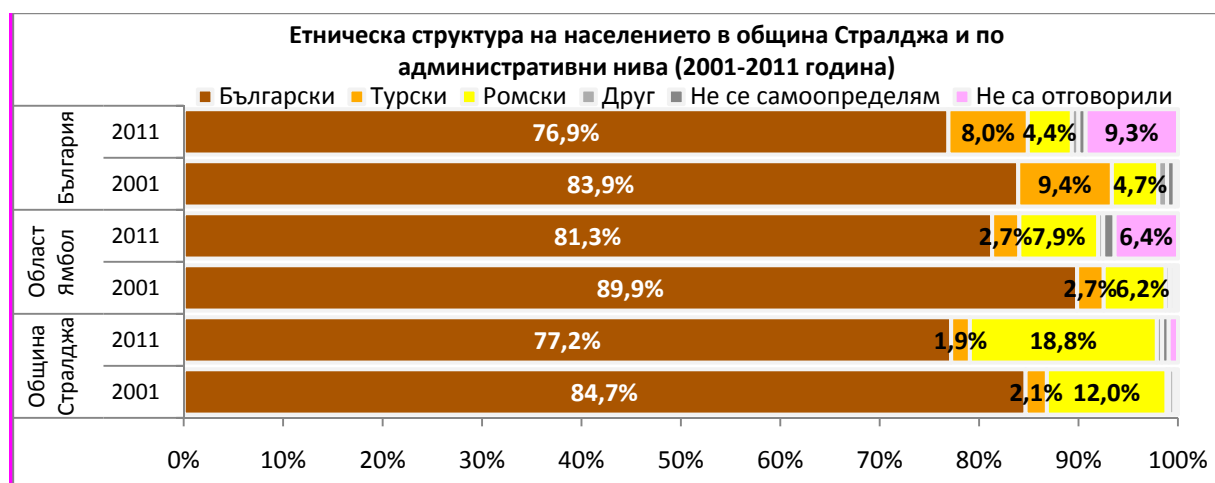
Фиг. 29. Разлика между преброяванията от 2011 и 2001 по възрастови групи в община Стралджа (2001-2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението (2001-2011 година)

Спрямо преброяването от 2001 година населението на община Стралджа намалява във всички възрастови групи, с изключение на 0-4 годишните. Въпреки факта, че населението в общината застарява, 50+ годишните също намаляват спрямо предходното преброяване /Фиг. 29/.

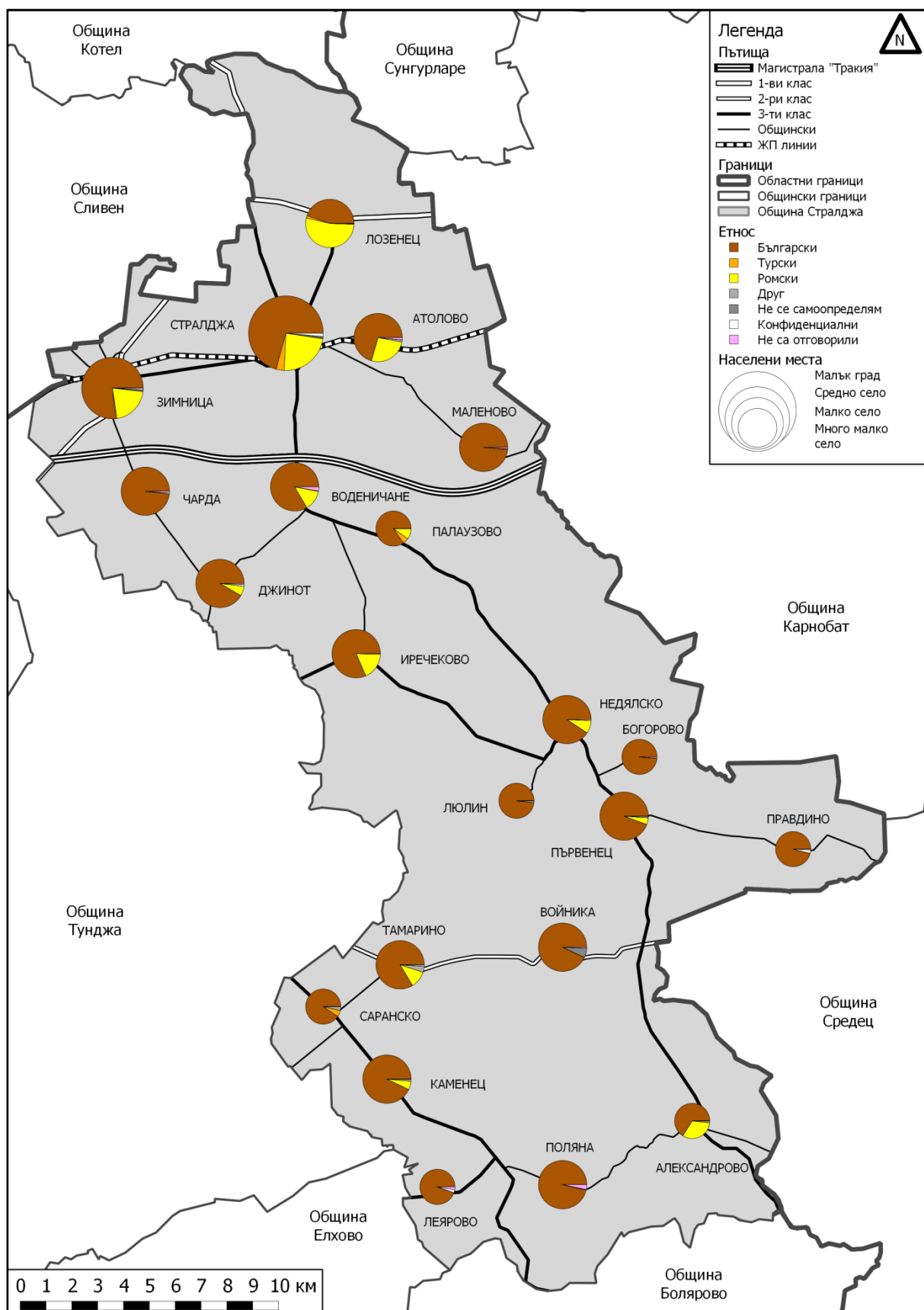
Етническа структура на населението

От всички самоопределили своя етнос в община Стралджа 77.2% са българи, 1.9% са турци, 18.8% са роми, 0.5% други, 0.7% не се самоопределят, 0.9% не са отговорили на въпроса за етническа принадлежност при последното преброяване от 2011 година /Фиг. 30/. Спрямо предходното преброяване от 2001 година в общината се е увеличило ромското население с +6.8%, а намалели са турското /-0.2%/ и българското /-7.5%/, като дял от общото население /Фиг. 30/.

Фиг. 30. Етническа структура на населението в община Стралджа и по административни нива (2001-2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението (2001-2011 година)

Фиг. 31. Етническа структура на населението по населени места в община Стралджа (2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението 2011 година

Ромският етнос е концентриран в селата Тамарино /11.4%/, Воденичане /13.6%/, Иречеково /18.2%/, Зимница /20.7%/, Атолово /26.5%/, Александрово /32.2%/ и Лозенец /53.1%/, а в град Стралджа - 23.4% /Фиг. 31/.

Населените места се групират според концентрацията на етническите групи в тях, както следва:

▪ **Концентрация на ромски етнически групи:**

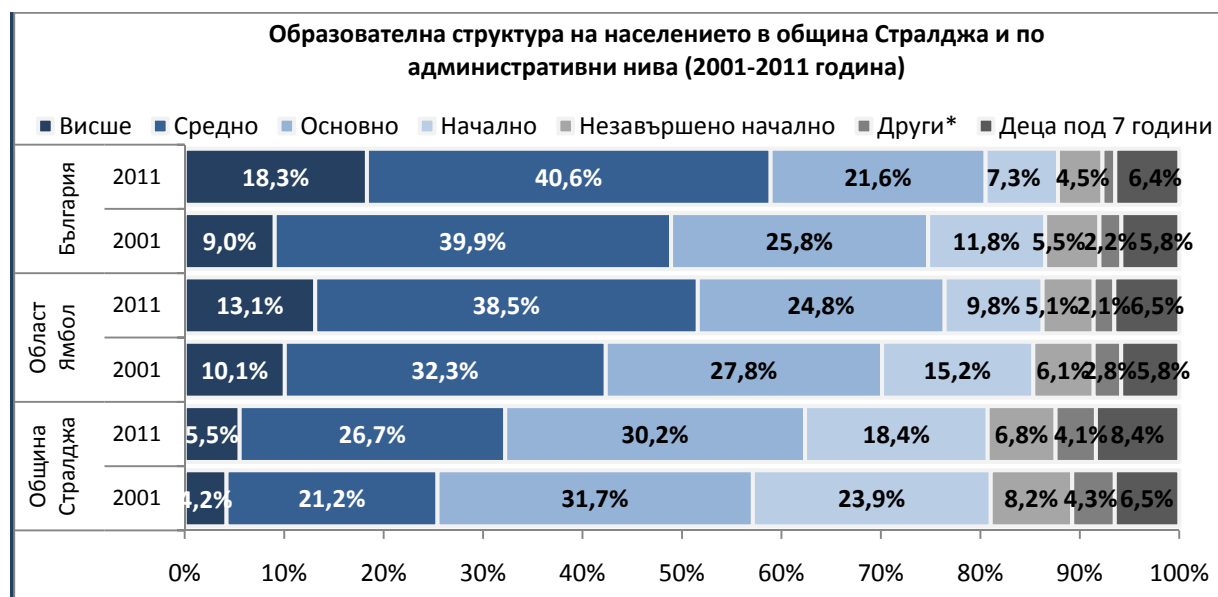
- Над 40% в село Лозенец;
- От 20 до 40% в град Стралджа, селата Атолово, Зимница и Александрово;
- От 5 до 20% в селата Воденичане, Джинот, Палаузово, Иречеково, Недялско, Тамарино и Каменец;

Концентрация на турски етнически групи в селата Саранско и Палаузово.

Образователна структура на населението

През 2011 година в община Стралджа 5.5% са с висше образование, 26.7% със средно, 30.2% с основно образование 18.4% с начално образование, 6.8% с незавършено начално, 4.1% никога не са посещавали училище или са деца на 7 години и 8.4% са деца под 7 години /Фиг. 32/.

В общината коефициентът на образованост на населението (хората с висше и средно образование от общото население) е 32.2% и той е по-нисък от областното /51.6%/ и националното ниво /58.9%/. Спрямо предходното преброяване се наблюдава увеличаване на коефициента на образованост с +6.8% в общината, което е по-малко от областното /+9.3%/ и националното ниво /+10.0%/ /Фиг. 32/.

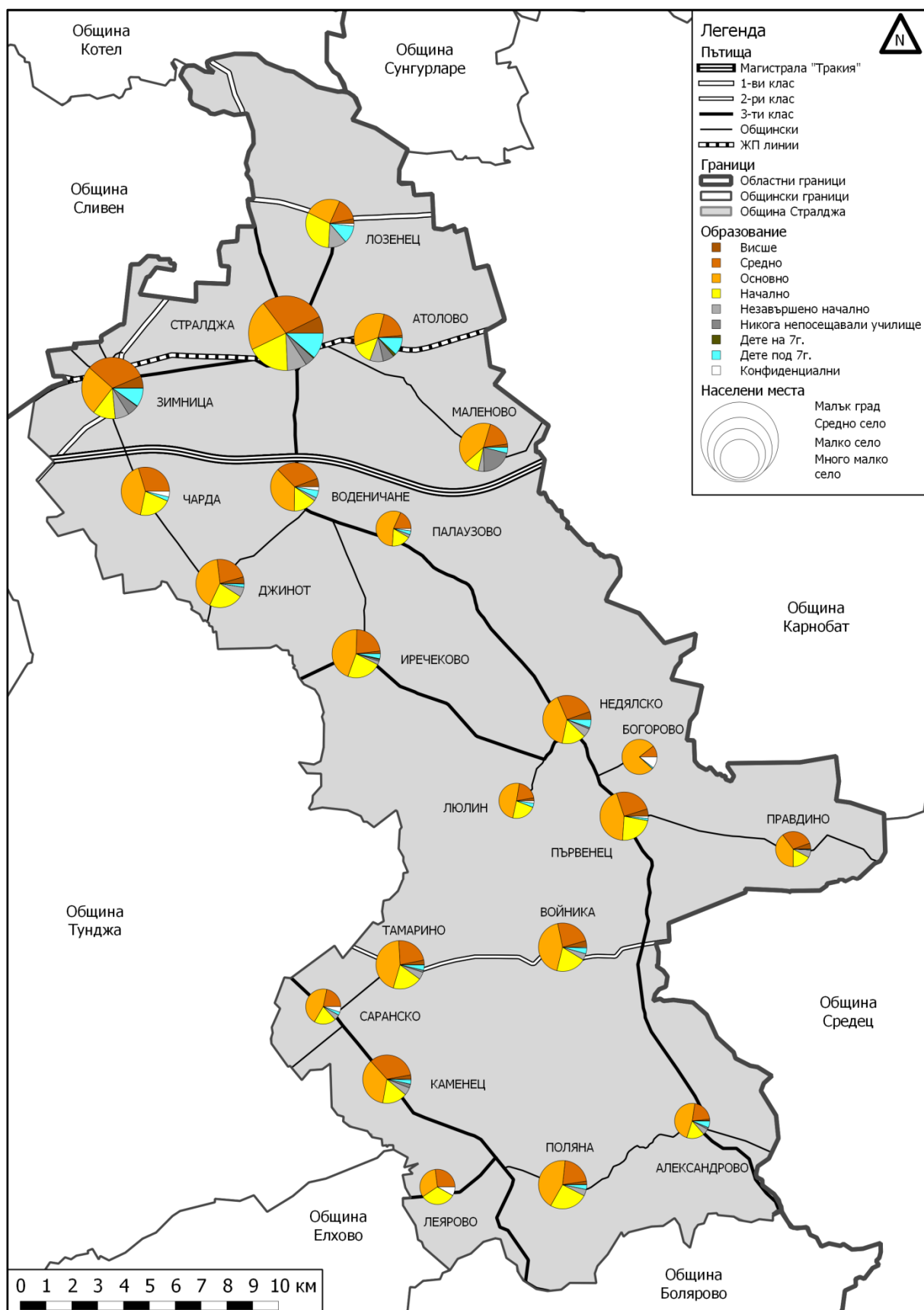
Фиг. 32. Образователна структура на населението в община Стралджа и по административни нива (2001-2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението 2011 година

* В категорията „други“ са включени различията между двете преброявания, като през 2001 „Други“ включва „Неграмотни“, „Дете на 7 години“ и „Непоказано“, а през 2011 други включва „Никога не посещавали училище“ и „Дете на 7 години“.

В община Стралджа се открояват **три групи** от населени места според **коефициента на образованост** на населението, което живее в тях /Фиг. 33/:

- **Под 20%** - в селата Богорово /10.6%/, Палаузово /18.3/ и Лозенец /18.3%/;
- **От 20 до 30%** - в селата Маленово /20.4%/, Атолово /21.0%/, Саранско /21.7%/, Люлин /22.4%/, Александрово /22.6%/, Поляна /23.3%/, Иречеково /24.6%/, Тамарино /25.9%/, Джинот /26.9%/, Леярово /27.0%/, Войника /28.3%/ и Чарда /29.7%/;
- **Над 30%** - Първенец /30.1%/, Недялско /31.4%/, Правдино /35.2%/, град Стралджа /35.3%/, Каменец /36.7%/, Воденичане /37.4%/ и Зимница /38.5%/.

Фиг. 33. Образователна структура на населението по населени места в община Стралджа (2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението 2011 година

2.3.2. ОБРАЗОВАТЕЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Детски градини

В община Стралджа за учебната 2013/2014 година има две детски градини с общинско финансиране, разположени в град Стралджа /Таблица 10/. От 2010 година ЦДГ „Мати Рубенова“ изпълнява функцията на средишна детска градина, като към нея са насочени ДГ „Здравец“, с. Войника и ДГ „Синчец“ в с. Зимница. Към детските градини в общината са създадени филиали, които обслужват селата Зимница, Лозенец, Първенец и Войника, като сградите на групите на последните две населени места се нуждаят от основен ремонт, за да могат да се подобрят условията за обучение и отдих на децата в тях.

Табл. 10. Детски градини в община Стралджа (учебна 2013/2014 година)

Детски градини	Вид	Населено място	Финансиране
ЦДГ "Мати Рубенова"	Целодневна детска градина	Стралджа	Общинско
ЦДГ "Здравец"	Целодневна детска градина	Стралджа	Общинско

Източник: МОН – учебна година 2013/2014

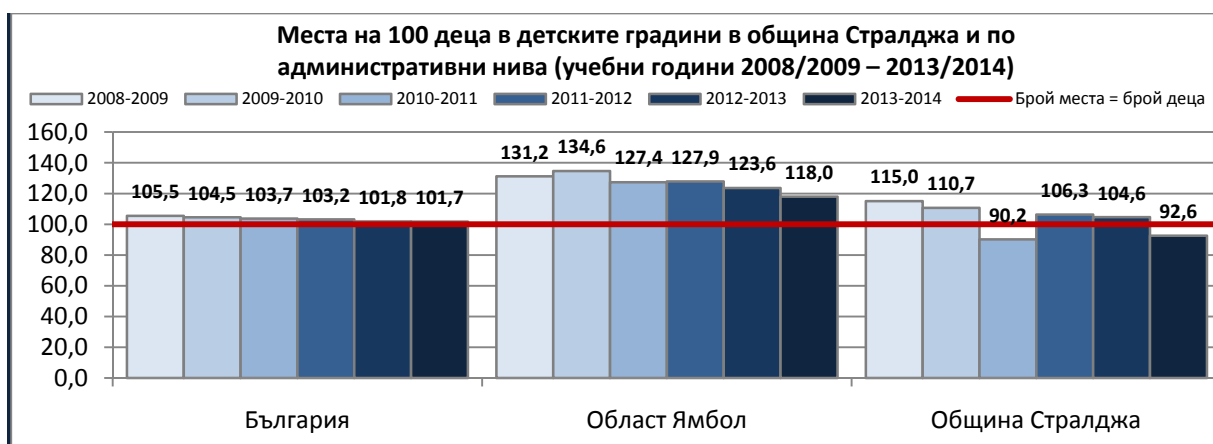
През последните 6 години е налице тенденция за увеличаване броя на децата, като през 2013/2014 година броят им е 488, а на местата в детските градини е 452 в общо 36 групи /Таблица 11/. В община Стралджа има недостиг от 36 места в детските градини.

Табл. 11. Детски градини, деца, персонал, места и групи в детските градини в община Стралджа (учебни години 2008/2009 – 2013/2014)

Учебна година	Детски градини	Деца		Места	Педагогически персонал		Детски групи
		общо	в т.ч. момичета		общо	в т.ч. детски учители	
2013-2014	2	488	235	452	36	34	18
2012-2013	2	432	215	452	36	34	18
2011-2012	2	414	199	440	36	34	18
2010-2011	2	439	221	396	35	33	18
2009-2010	6	394	206	436	34	32	18
2008-2009	6	379	193	436	34	32	17

Източник: НСИ

През последните 6 учебни години се наблюдават 2 учебни години, за които има недостиг на места в детските градини през – 2010/2011 и 2013/2014 година. При съпоставяне на общината с област Ямбол е налице по-голям брой на свободните места в областта и плавното им редуциране от 2009/2010 година /Фиг. 34/.

Фиг. 34. Места на 100 деца в детските градини в община Стралджа и по административни нива (учебни години 2008/2009 – 2013/2014)

Източник: по данни на НСИ

Училища

В община Стралджа през учебната 2013/2014 година функционират 3 основни училища, едно средно общообразователно училище и един социално-педагогически интернат (СПИ), като последното единствено е с държавно финансиране /Таблица 12/.

Табл. 12. Училища в община Стралджа (учебна година 2013/2014)

Училище	Вид	Населено място	Финансиране
СОУ "П.К.Яворов"	СОУ (I - XII клас)	Стралджа	Общинско
ОУ "Св.Св.Кирил и Методий"	Основно (I - VIII клас)	Стралджа	Общинско
ОУ "Св.Св. Кирил и Методий"	Основно (I - VIII клас)	Зимница	Общинско
ОУ "Христо Ботев"	Основно (I - VIII клас)	Войника	Общинско
СПИ	Социално-педагогически интернат	Стралджа	Държавно

Източник: МОН – учебна година 2013/2014

В паралелките от I - IV клас и от V - VIII клас средният брой на учениците в клас е в рамките на максимално-минимално допустимите, определени в Наредба №7 от 29.12.2000 г. за определяне броя на паралелките и групите и броя на учениците и на децата в паралелките и в групите на училищата и детските градини и обслужващите звена /Таблица 13 и Фиг. 35/.

Табл. 13. Паралелки, учителите и учащите се в училищата от община Стралджа по класове

Учебна година	I - IV клас			V - VIII клас			IX - XIII клас		
	Паралелки	Учители	Учащи	Паралелки	Учители	Учащи	Паралелки	Учители	Учащи
2008-2009	28	32	542	23	42	533	5	8	130
2009-2010	26	36	552	22	37	519	6	11	169
2010-2011	25	31	531	22	41	502	5	9	156
2011-2012	27	32	572	25	37	543	4	11	134
2012-2013	27	32	577	25	39	562	4	9	121
2013-2014	28	33	589	23	42	569	4	8	104

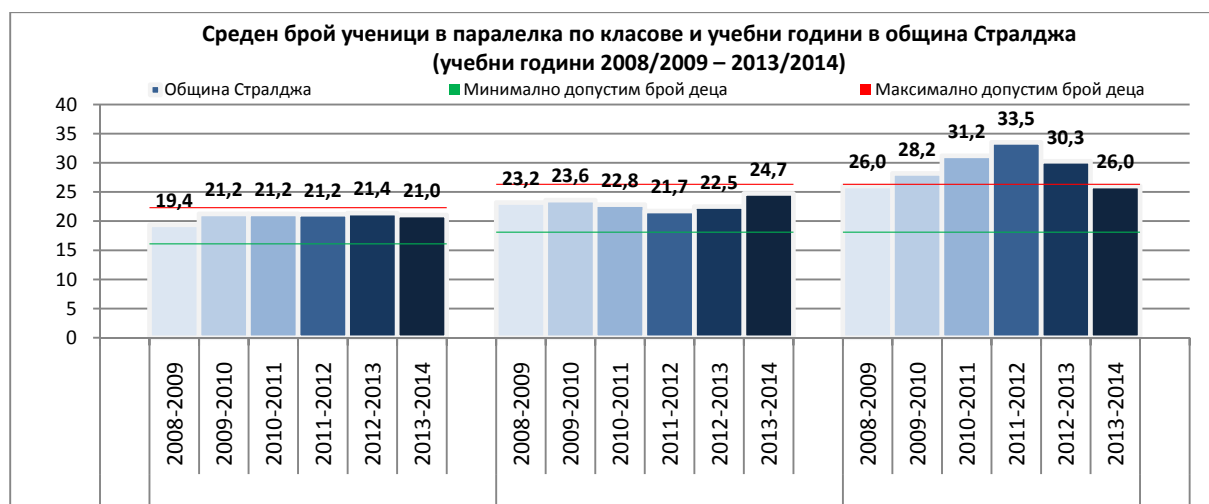
Източник: НСИ

За периода от 2009/2010 – 2012/2013 година средният брой на ученици в класовете от 9 до 12 клас надвишава максимално допустимите, поради факта, че в общината има само едно средно общообразователно училище, като паралелките от 6 бр. (2009-2010 година) са намалени до 4 бр. (2011-2012 година) според броя на учениците.

За текущата учебна година (2013/2014) броят на учениците е в рамките на допустимите, но съществува опасност от превишаване броя на учениците в клас в бъдещи периоди, поради което е възможно разкриването на допълнителни паралелки за покриване на изискванията /Фиг. 32/.

Обновена е материалната база на:

- ЦДГ "Мати Рубенова" е с реализиран проект за обновяване на сградата и благоустройство на дворната площ;
- ОУ "Св. Св. Кирил и Методий" е обновена през 2010 година с финансиране по ОПРР;
- СОУ "П. К. Яворов" е с ремонтирани учебни кабинети, два басейна, а през 2011 година е изградена мултифункционална спортна площадка.

Фиг. 35. Среден брой ученици в паралелка по класове и учебни години в община Стралджа (учебни години 2008/2009 – 2013/2014)

Източник: по данни на НСИ

2.3.3. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Детски ясли

В общината има една детска ясла „Калина“ с капацитет от 31 места, която покрива потребностите за периода от 2010-2012 година /Таблица 14/. Сградата е обновена през 2010 година с финансиране по ОПРР.

Табл. 14. Детски ясли и места в детските ясли в община Стралджа (2010-2012 година)

Показател	2010	2011	2012
Детски ясли - общо	1	1	1
Места в детски ясли	32	32	31
Деца - общо	32	31	31
Момчета	19	17	17
Момичета	13	14	14

Източник: ТСБ - Ямбол

Болнична помощ

В община Стралджа **няма** действаща многопрофилна или специализирана болница или медицински център. Най-близките болнични заведения в областта са в град Ямбол – две многопрофилни болници и една специализирана болница за активно лечение - и град Елхово с многопрофилна болница /Таблица 15/.

Табл. 15. Болнична помощ в област Ямбол

Болница	Адрес	Разстояние от гр. Стралджа
МБАЛ "Св. Пантелеймон" АД	гр. Ямбол ул. "П. Хитов" №30	~ 20 км
МБАЛ "Св. Йоан Рилски" ООД	гр. Ямбол ул. "Българка" №2	~ 20 км
МБАЛ "Св. Иван Рилски" ЕООД	гр. Елхово ул. "Чаталджа" №3	~ 50 км
СБАЛ по кардиология-Ямбол ЕАД	гр. Ямбол ул. "Д.Благоев" №69	~ 20 км

Източник: РЗИ - Ямбол

Извънболнична помощ

Според информация от РЗИ Ямбол в община Стралджа единствените медицински лица са с индивидуални практики за медицинска /11 броя/, специализирана /4 броя/ и дентална медицина /9 броя//Таблица 15/. Средният брой жители, обслужвани от един лекар, е 828 за общината, докато средното за областта е 327 /НСИ - 2012 година/, за национално ниво броя е 254 /НСИ - 2012 година/.

Табл. 16. Извънболнична медицинска и дентална помощ в община Стралджа

Община Стралджа	Брой лекари
Амбулатории за индивидуална практика за първична медицинска помощ	11
Амбулатории за индивидуална практика за специализирана медицинска помощ	4
Амбулатории за индивидуална практика за първична помощ по дентална медицина	9

Източник: РЗИ – Ямбол (12.02.2013)

2.3.4. СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

При последното преброяване на населението в общината има 924 души с над 50% увреждания, от които 594 са над 60 години, а 16 са до 15 годишна възраст /Таблица 17/.

Табл. 17. Население със и без степен на увреждане в община Стралджа (2011 година)

	Брой	Процент	Брой	Процент	Брой	Процент
Възрастови групи	0-15	0-15	16-59	16-59	60+	60+
Община Стралджа	2271	100.0%	6239	100.0%	4271	100.0%
В т.ч. отговорили	1983	87.3%	5703	91.4%	3983	93.3%
Нямат увреждане	1967	86.6%	5389	86.4%	3389	79.3%
Увреждане над 50%	16	0.7%	314	5.0%	594	13.9%

Източник: НСИ – Преброяване на населението 2011 година

В община Стралджа са налични 14 социални услуги за подобряване на социалното, здравословното и семейното положение на уязвими социални групи /Таблица 18/. Основна

част от тези услуги се извършват чрез личен асистент, социален асистент, домашен помощник и домашен социален патронаж. За подобряване достъпа на малцинствените групи до здравни грижи са осигурени двама здравни медиатори.

Табл. 18. Социални услуги в община Стралджа (актуализирано към 2014 година)

Н	Услуга	Основни дейности	Местоположение
1	Консултативен кабинет към МКБППМН	Консултиране и подкрепа на деца с противообществени прояви.	Стралджа
2	Център за обществена подкрепа	Комплекс от социални услуги, свързани с превенция на изоставянето, насилието, отпадането от училище, както и деинституционализация и реинтеграция на деца и други.	Стралджа
3	Домашен социален патронаж	Медицинско обслужване.	Стралджа с. Войника с. Каменец
4	Личен асистент	Създаване на семейна среда за лица, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, чрез осигуряване на заетост на член от семейството.	Община Стралджа
5	Социален асистент	Осигуряване на грижи в семейна среда за лица, които, поради различни ограничения от здравословен характер, са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи.	Община Стралджа
6	Домашен помощник	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които ,поради различни ограничения от здравословен характер, са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Стралджа
7	Домашен чистач услуга	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които ,поради различни ограничения от здравословен характер, са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Стралджа
8	ЦСРИ за възрастни и за деца	Медицинска и социална рехабилитация; социални, здравни, психологически консултации, трудотерапия; Умения за самостоятелност; Мобилни услуги от рехабилитатор и психолог.	Стралджа
9	ЦСРИ за деца	Медицинска и социална рехабилитация; социални, здравни, психологически консултации, трудотерапия; Умения за самостоятелност; Мобилни услуги от рехабилитатор и психолог.	Стралджа
10	Комплекс за подкрепа на стари хора	Предоставяне на модулни пакети от услуги; Предоставяне на храна по модулен пакет (с възможност на избор от ползвателите); Поддържане на лична и битова хигиена; Извършване на битови услуги - заплащане на сметки за електроенергия, вода и телефон; закупуване на продукти и вещи от първа необходимост със средства на клиента и др.; Извършване и/или съдействие на дребни ремонти в дома; Съдействие при изготвяне на необходими документи за заявяване на ТЕЛК; Помощ при общуване, поддържане и осъществяване на социални контакти, занимания в дома и извън него; Организиране на дейности за уплътняване на	Стралджа

Н	Услуга	Основни дейности	Местоположение
		свободното време и социални контакти; Здравно-медицинска подкрепа; Медицински манипулации.	
11	Клубове на пенсионера	Поддържане на лични и социални контакти	Община Стралджа
12	Клуб на хората с увреждания	Поддържане на лични и социални контакти.	Община Стралджа
13	Клуб на диабетици	Поддържане на лични и социални контакти.	Община Стралджа
14	Здравни медиатори	Осигуряване на връзка между лицата и личните лекари.	с. Лозенец, с. Зимница

Източник: Стратегия за развитие на социалните услуги в област Ямбол (2011-2015 година)

2.3.5. ТРУДОВ ПАЗАР И БЕЗРАБОТИЦА

При преброяването на населението през 2011 година за **икономически активно население** са използвани следните дефиниции от НСИ:

- **Заети** са лицата на 15 и повече навършени години, които през периода 24 - 30 януари 2011 г. са извършвали работа за производство на стоки и услуги поне 1 час срещу заплащане (в пари или в натура) или друг доход; не са работили, но са имали работа, от която временно са отсъствали поради отпуск, болест, бременност, раждане и отглеждане на малко дете (за периода, през който са получавали пълния размер на възнаграждението си), неблагоприятни климатични условия, стачка или други причини;
- **Безработни** са лицата на 15 и повече навършени години, които не са имали работа през периода 24 - 30 януари 2011 г., като едновременно с това са търсили активно работа в продължение на четири седмици, вкл. наблюдаваната седмица, и са били на разположение да започнат работа до две седмици след 1 февруари.

Икономически неактивни обхваща всички лица, които не са заети, нито са безработни през наблюдавания период.

Икономическа активност

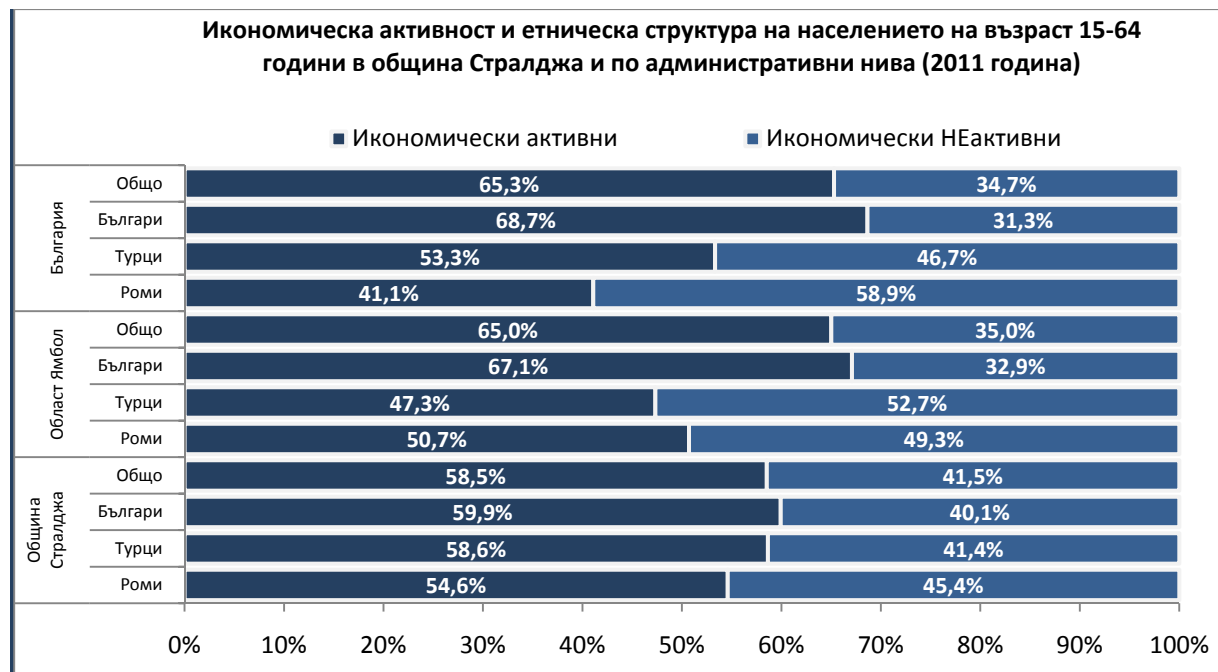
В община Стралджа при последното преброяване на населението са регистрирани 41.5% икономически неактивни и 58.5% икономически активни лица. Съпоставено с областното и националното ниво се забелязва по-голям дял на неактивното население /Фиг. 36/.

Фиг. 36. Икономическа активност на населението на възраст от 15-64 години в община Стралджа и по административни нива (2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението 2011 година

Съпоставяйки етническата структура и икономическата активност е налице липса на драстични разлики между отделните етноси, като при ромския етнос делът на икономически неактивните е с 3.9% по-голям от общото разпределение за община Стралджа /Фиг. 37/.

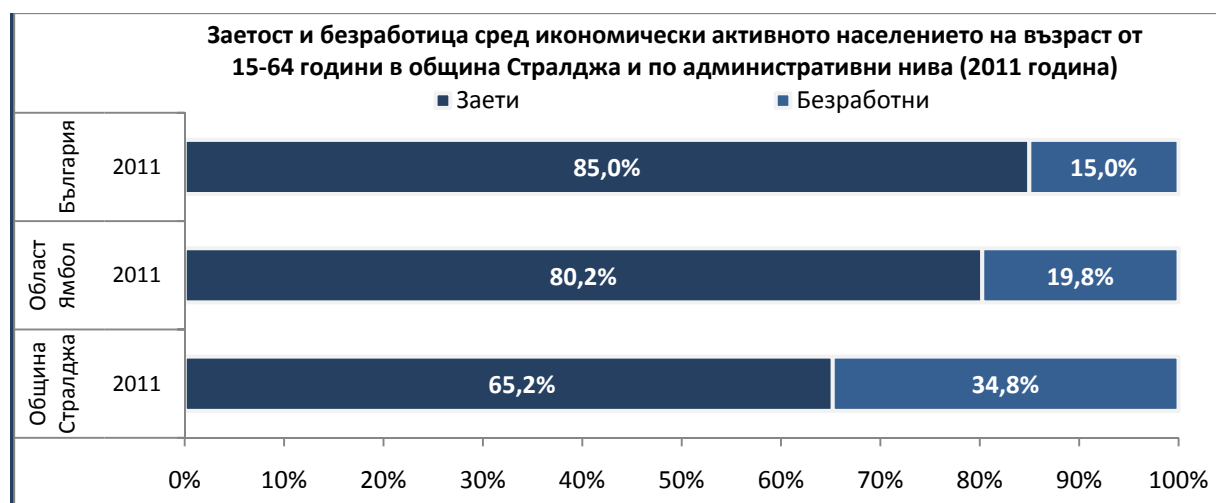

Фиг. 37. Икономическа активност и етническа структура на населението на възраст 15-64 години в община Стралджа и по административни нива (2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението 2011 година

Заетост и безработица

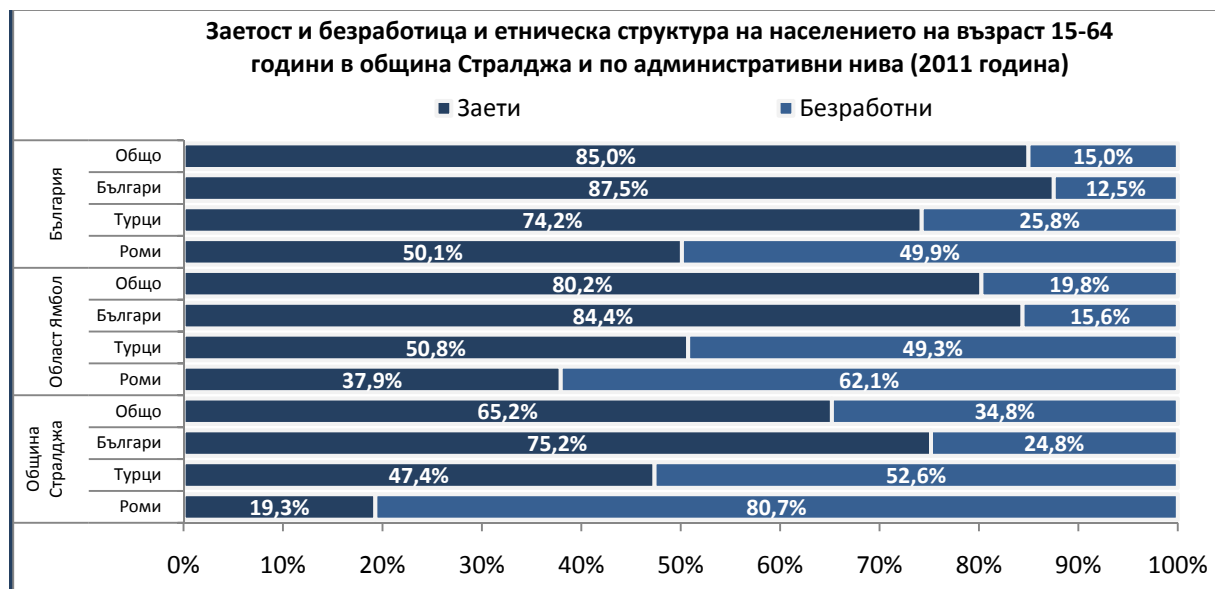
34.8% от икономически активното население е безработно в община Стралджа, като този показател е по-голям от областното ниво и над два пъти повече от националното ниво /Фиг. 38/.

Фиг. 38. Заетост и безработица сред икономически активното население на възраст от 15-64 години в община Стралджа и по административни нива (2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението 2011 година

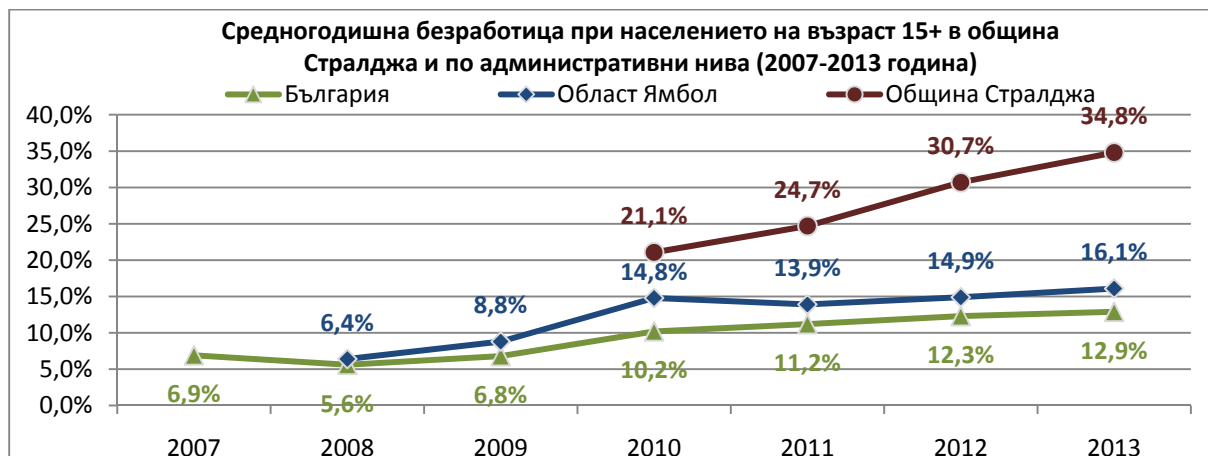
При съпоставка между отделните етнически групи (2011 година) се забелязва драстична разлика между дела на безработните общо за общината /34.8%/, българския етнос /24.8%/, турския /52.6%/ и най-вече ромския /80.7%/ /Фиг. 39/. Единствено турския етнос се доближава по разпределение на заети и безработни до областното и националното ниво, докато българският и ромският надвишават безработицата на тези две нива /Фиг. 39/.

Фиг. 39. Заетост и безработица и етническа структура на населението на възраст 15-64 години в община Стралджа и по административни нива (2011 година)

Източник: НСИ – Преброяване на населението 2011 година

Средно годишната безработица при населението на възраст 15+ в общината се увеличава от 2010 година насам, като през последната година достига стойности от 34.8% /Фиг. 40/.

Фиг. 40. Средногодишна безработица при населението на възраст 15+ в община Стралджа и по административни нива (2007-2013 година)

Източник: по данни на НСИ, Агенция по заетостта – Дирекция „Бюро по труда“ – гр. Ямбол

От икономически активното население в община Стралджа безработните на възраст 18-29 години са по-вече от тези над 55 години, както и безработните при ромите са с по-голям дял спрямо турското население. Основен проблем при безработните е образоваността, която е водеща като демографска характеристика особено за хората с начално и по-ниско /над 60% за всички години/ образование. При безработните с основно, средно професио-

нално и всички със средно образование се наблюдава увеличаване от 2011 година до 2013 година /Таблица 19/.

През 2013 година хора с намалена работоспособност са 21, като спрямо предходната 2012 са намалели с 4 човека.

Табл. 19. Средногодишна безработица и демографските характеристики при населението на възраст 15+ в община Стралджа (2010-2013 година)

	2010		2011		2012		2013	
Индикатор	Брой	%	Брой	%	Брой	%	Брой	%
Безработни от икономически активните								
Безработица	1276	21.1%	1232	24.7%	1320	30.7%	1506	34.8%
Демографски характеристики на безработните								
18 - 29 г.	324	25.4%	362	29.4%	394	29.8%	389	25.8%
Над 55 г.	223	17.5%	180	14.6%	185	14.0%	223	14.8%
Роми	215	16.8%	216	17.5%	140	10.6%	213	14.1%
Турци	21	1.6%	19	1.5%	22	1.7%	16	1.1%
Висше образование	16	1.3%	19	1.5%	20	1.5%	23	1.5%
Всички със средно образование	225	17.6%	210	17.0%	262	19.8%	333	22.1%
В т.ч. средно професионално	184	14.4%	143	11.6%	209	15.8%	266	17.7%
Основно образование	219	17.2%	160	13.0%	182	13.8%	213	14.1%
Начално и по-ниско	815	63.9%	846	68.7%	865	65.5%	938	62.3%
Безработни с намалена работоспособност	18	1.4%	21	1.7%	16	1.2%	21	1.4%

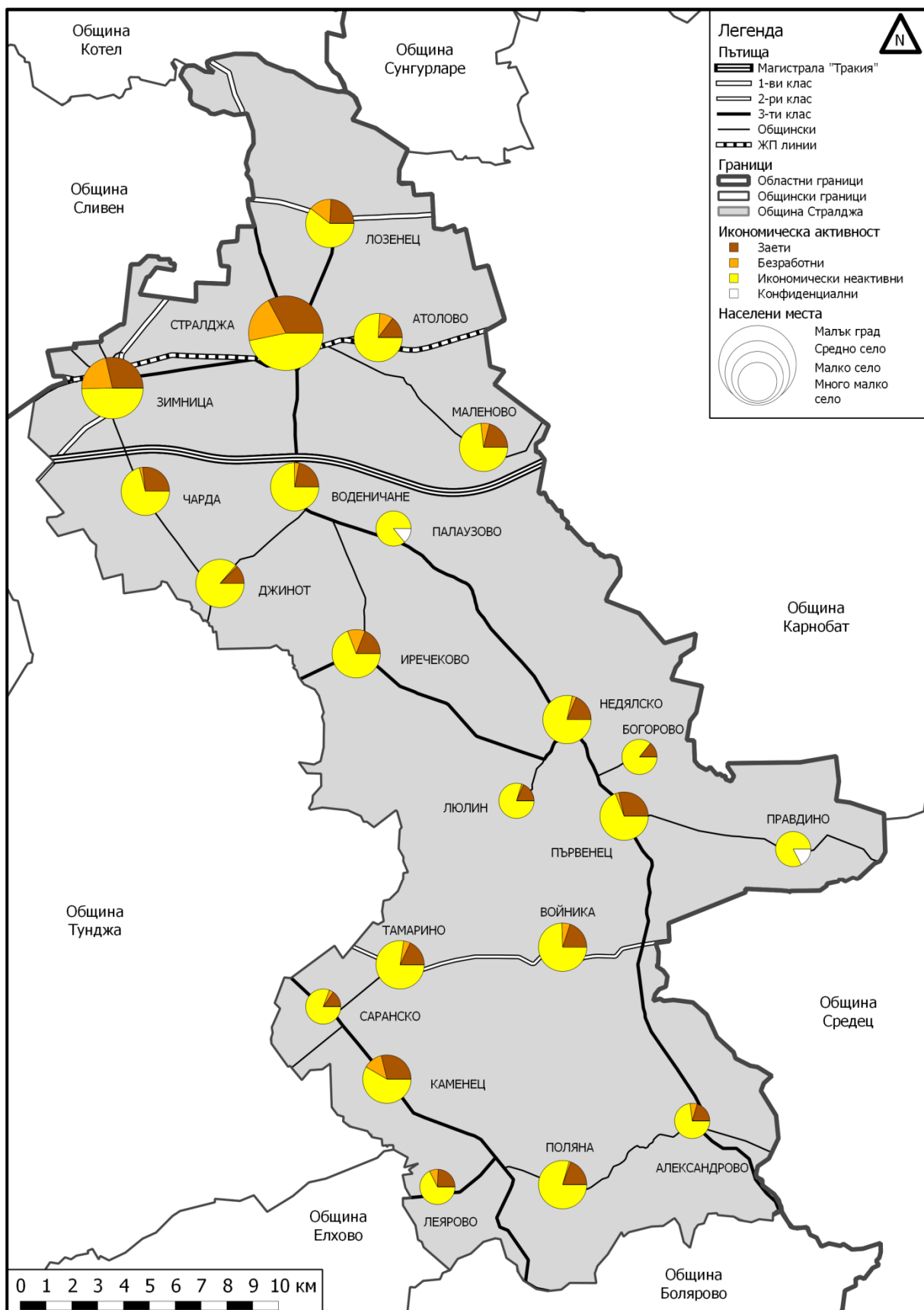
Източник: Агенция по заетостта – Дирекция „Бюро по труда“ – гр. Ямбол

Според дела на икономическата неактивност при население 15+ по населени места в Община Стралджа се разграничават следните групи от населени места /Фиг. 41/;

- **Под 50%** - град Стралджа /46.8%/ и село Зимница /49.7%/;
- **От 50% до 60%** - селата Каменец /58.4%/, Лозенец /60.5%/, Леярово /67.6%/, Първенец /69.1%/ и Иречеково/69.2%/;
- **От 70% до 80%** - селата Чарда /71.0%/, Александрово /73.0%/, Маленово /73.2%/, Войника /74.4%/, Воденичане /74.8%/, Атолово /76.1%/, Тамарино /77.4%/, Недялско /78.5%/, Поляна /79.4%/, Люлин /79.8%/;
- **Над 80%** - селата Саранско /80.6%/, Правдино /82.7%/, Богорово /85.7%/, Палаузово /85.8%/, Джинот /86.3%/;

Населените места с най-висока безработица, като дял от 15+ годишните са:

- **От 10% до 20%** - Иречеково /11.7%/, Каменец /12.9%/, Лозенец /15.2%/;
- **Над 20%** - град Стралджа /20.3%/ и село Зимница /21.8%/;

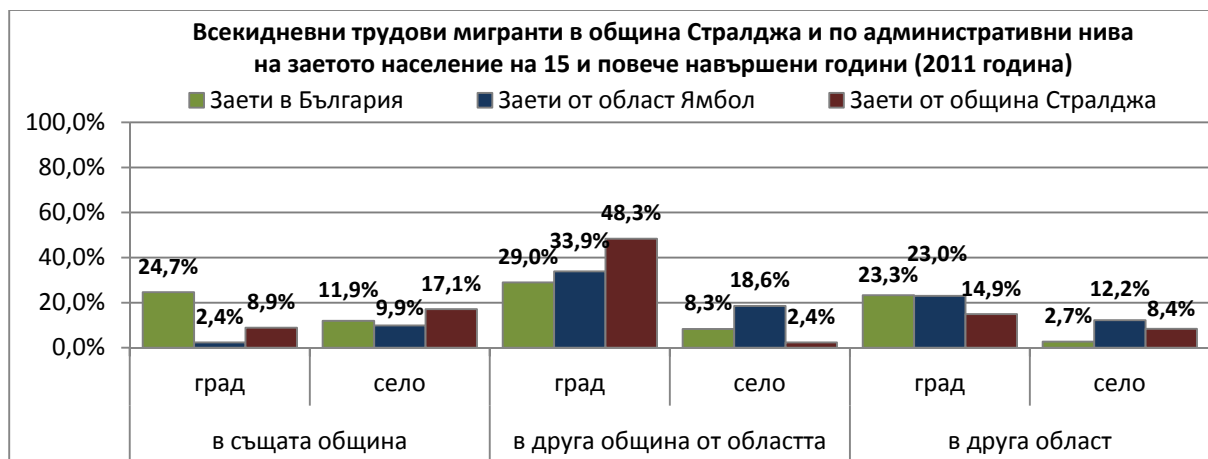

Фиг. 41. Икономическа активност на населението по населени места на възраст от 15+ години в община Стралджа (2011 година)

Източник: по данни на НСИ – Преброяване на населението 2011 година

Трудови пътувания

В община Стралджа от всички заети при преброяването от 2011 година /2864/, 78% живеят и работят в едно и също населено място, а 22% /631/ пътуват до друго населено място за да работят /Фиг. 42/. Почти половината от всички трудови мигранти в общината работят в град от друга община от областта, а в град Стралджа идват да работят 8.9% от заетите мигранти в общината.

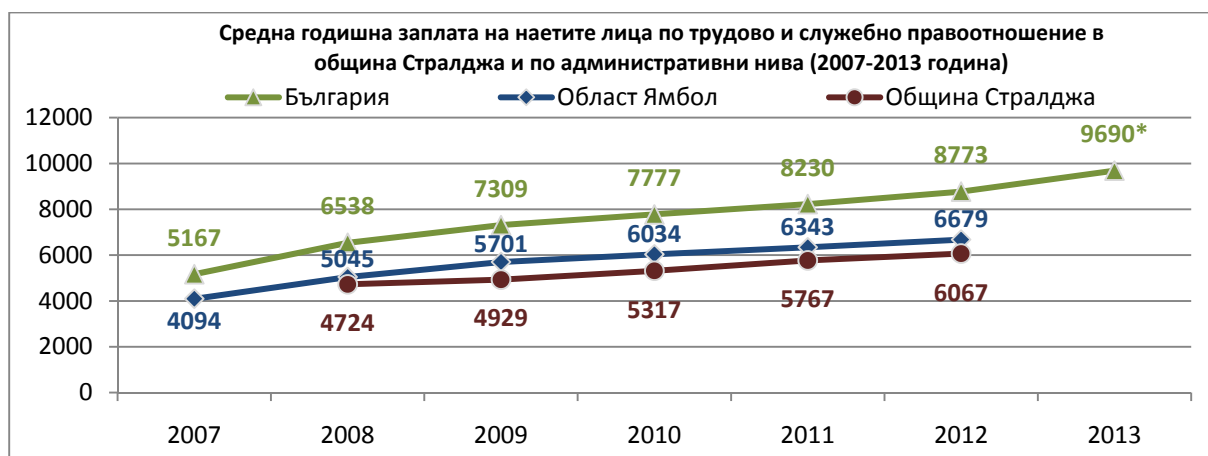

Фиг. 42. Всекидневни трудови мигранти в община Стралджа и по административни нива на заетото население на 15 и повече навършени години (2011 година)

Източник: по данни на НСИ – Преброяване на населението 2011 година

2.3.6. ДОХОДИ НА НАСЕЛЕНИЕТО

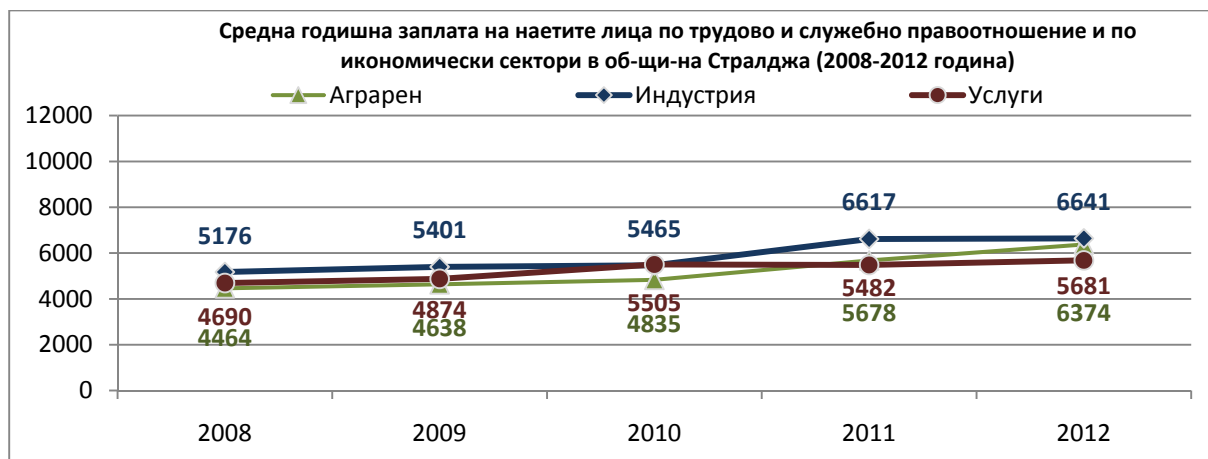
През 2012 година средната годишна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение в община Стралджа е 6067, което е със 612 по-малко от областното и 2706 по-малко от националното ниво /Фиг. 43/. През периода от 2008 до 2012 година средната заплата расте с плавни темпове на всички административни нива.

Фиг. 43. Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Стралджа и по административни нива (2007-2013 година)

Източници: НСИ и ТСБ – Ямбол / *предварителни данни

През 2012 година в община Стралджа най-висока е заплата в сектор индустрия, следван от аграрен и услуги. Аграрен сектор изпреварва по средна работна заплата услуги от 2010 година насам, достигайки стойност от 6374 лева годишно /Фиг. 44/.

Фиг. 44. Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение и по икономически сектори в община Стралджа (2008-2012 година)

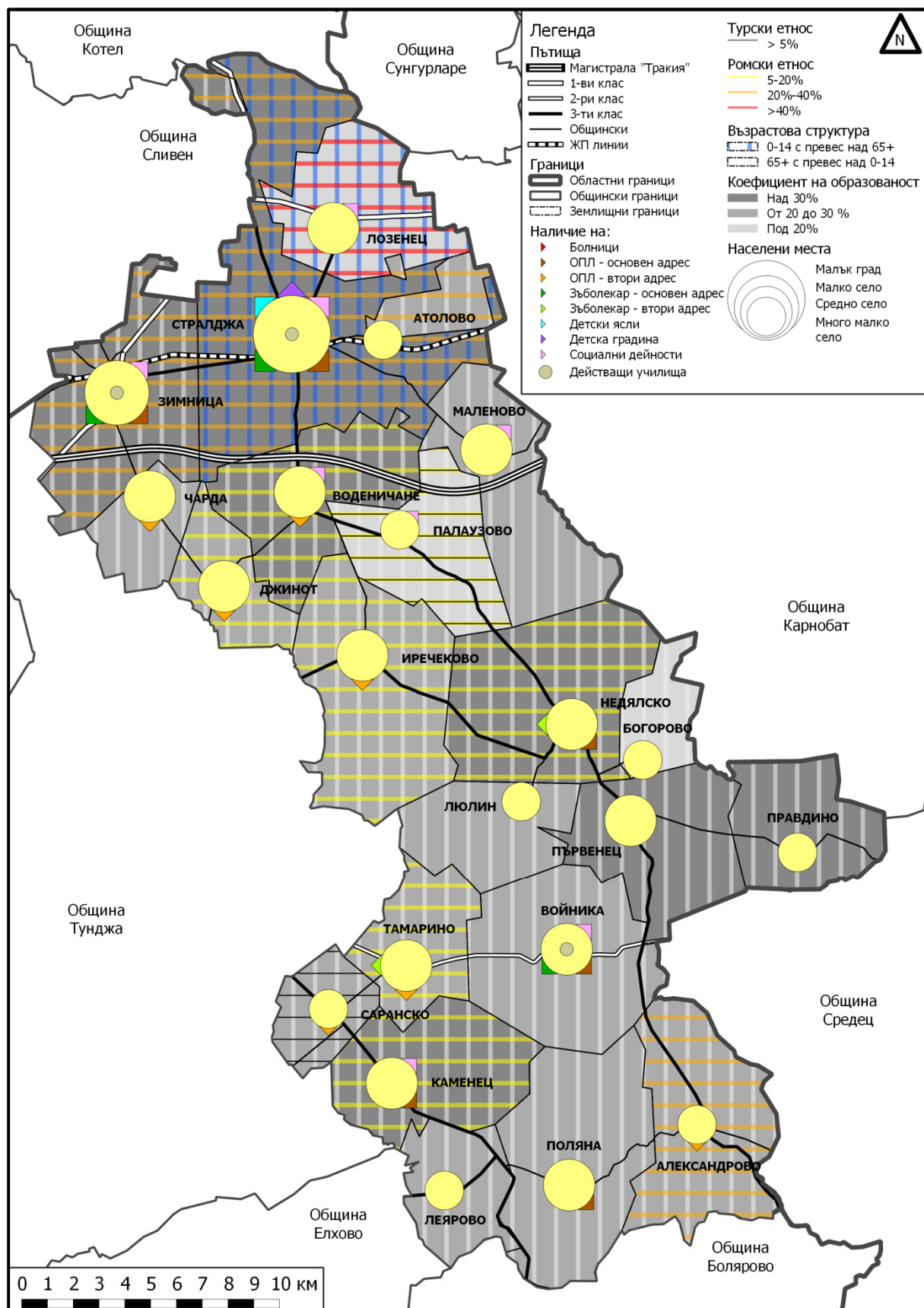
Източни: ТСБ – Ямбол

2.3.7. ИЗВОДИ

След анализа на социалната сфера и човешките ресурси за община Стралджа бе възможно генерирането на карта /Фиг. 45/ с оценка на социална сфера и човешките ресурси, на която всички елементи на точковидните обекти (в секцията „Наличие на:“) имат само индикативен характер и не се отнасят към конкретно количество, а към наличие или отсъствие на съответните категории.

От анализираното до момента може да се обобщи следното:

- В град Стралджа и село Лозенец се наблюдава **превес на 0-14 годишните над 65+** годишните, докато при всички останали населени места е с противоположни показания;
- **Ниски показатели на коефициент на образование** (хора с висше и средно образование от цялото население) във всички населени места. Най-добри са образователните характеристики на населението в град Стралджа, селата Зимница, Воденичане, Недялско, Първенец, Правдино и Каменец;
- **Концентрация на ромски етнически групи:**
 - Над 40% в село Лозенец;
 - От 20 до 40% в град Стралджа, селата Атолово, Зимница и Александрово;
 - От 5 до 20% в селата Воденичане, Джинот, Палаузово, Иречеково, Недялско, Тамарино и Каменец;
- **Концентрация на турски етнически групи** в селата Саранско и Палаузово;
- В общината **няма** болница или медицински център, а **медицински лица няма** в селата Лозенец, Атолово, Палаузово, Маленово, Богорово, Люлин, Първенец, Правдино и Леярово;
- **Образователни обекти** има в град Стралджа (ясла и детски градини, СОУ, ОУ, СПИ), селата Зимница и Войника;
- **Социални дейности** има в град Стралджа, селата Лозенец, Зимница, Воденичане, Маленово, Палаузово, Войника и Каменец;

Фиг. 45. Оценка на социалната сфера и човешките ресурси в община Стралджа

Източник: по данни на НСИ – Преброяване на населението 2011 година; ТСБ – Ямбол; МОН, РЗИ – Ямбол, Стратегия за развитие на социалните услуги в област Ямбол (2011-2015 година)

Проблеми

- **Намаляване на населението** в общината от 1946 до 2011 година, както и редуциране на дела на селското спрямо градското население от 1975 година;
- Наблюдава се **висока смъртност**, която е значително над тази на областно и национално ниво;
- **Отрицателен естествен прираст** в община с по-големи стойности от тези за област Ямбол и България;
- 0-4 годишните е единствената възрастова група с регистрирано увеличение от 10 души спрямо предходното преброяване на населението; при всички останали се наблюдава намаляване, като най-смущаваща е тази характеристика при възрастното население над 50 години;
- **Много нисък коефициент на образование** на населението (хора с висше и средно образование от общото население) в общината – показателят е по-нисък с 20% от областното и с 25% от националното ниво;
- **Заплаха е нормалното провеждане на учебните занятия в 9-12 клас** поради по-големия брой на децата в паралелките;
- **Недостатъчно кадри в областта на здравеопазването** (почти 2 пъти по-малко здравни специалисти спрямо областното и 3 пъти по-малко от националното ниво), **липса на здравни заведения, групови медицински практики и спешна медицинска помощ**. Тези характеристики са предпоставка и за високата смъртност на населението;
- 7,4% от населението е с увреждания, като над половината от тях е над 60 години, но няма начини за превоз и подпомагане или предоставяне възможности за работни условия;
- Налице е **висока икономическа неактивност** при всички етнически групи и висока **безработица** при български, турски и особено ромски етнос;
- Наблюдават се плавни темпове на увеличаване на **средната годишна работна заплата** на наетите по трудово и служебно правоотношение, но и **по-ниска средна стойност от тази на областно и национално ниво**.

Потенциали

- **Потенциално е увеличаването на раждаемостта** и запазването на по-високите нива спрямо средното за страната и областта на 1000 души от населението;
- **Да се намали смъртността**, ако се предостави достъп до болници, медицински центрове и медицински лица;
- През 2013 година нивата на **механичен прираст** са -0.4 на 1000 души, което е **подобряване на обстановката** спрямо две години преди това – 2011 г. (-10.4);
- **Възможност за повишаване на образователното равнище** поради частично обновените образователни заведения и засилване темповете на увеличаване на образователното равнище на населението; Тези действия биха довели до разширяване възможностите за работа както в самата община, така и в съседни общини и **оползотворяване на близостта с град Ямбол** при наличие на **трудова миграция**;
- **Възможност за предоставяне на широк кръг от социални услуги**, чрез който да се подобри живота на уязвими социални групи;

2.4. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

2.4.1. ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА И ДОСТЪПНОСТ

Транспортни коридори с национално и наднационално значение

През територията на община Стралджа преминава трасето на общоевропейския транспортен коридор – ОЕТК №8. /Дуръс-Тирана-Скопие-София-Пловдив-Бургас-Варна/, който свързва Балканите с Централна и Западна Европа. С доизграждането на Новоизградената АМ „Тракия“ трасето осигурява бърза и сигурна връзка на общината със столицата – гр. София, и големите градове Пловдив и Бургас. Част от ОЕТК №8 е трасето на жп линията София-Пловдив-Бургас, правеща връзка с ОЕТК №10. Засилването значимостта на този тип транспорт и извършването на съответните рехабилитационни дейности от българска страна, в бъдеще, ще осигурят бърз, удобен и евтин начин на пътуване за населението на община Стралджа.

Трасето на магистралата дублира направлението на републикански път I-6 /ГКПП Гюешево-Перник-София-Пирдоп-Казанлък-Сливен-Карнобат-Бургас/. Това създава предпоставки за алтернативен достъп до община Стралджа.

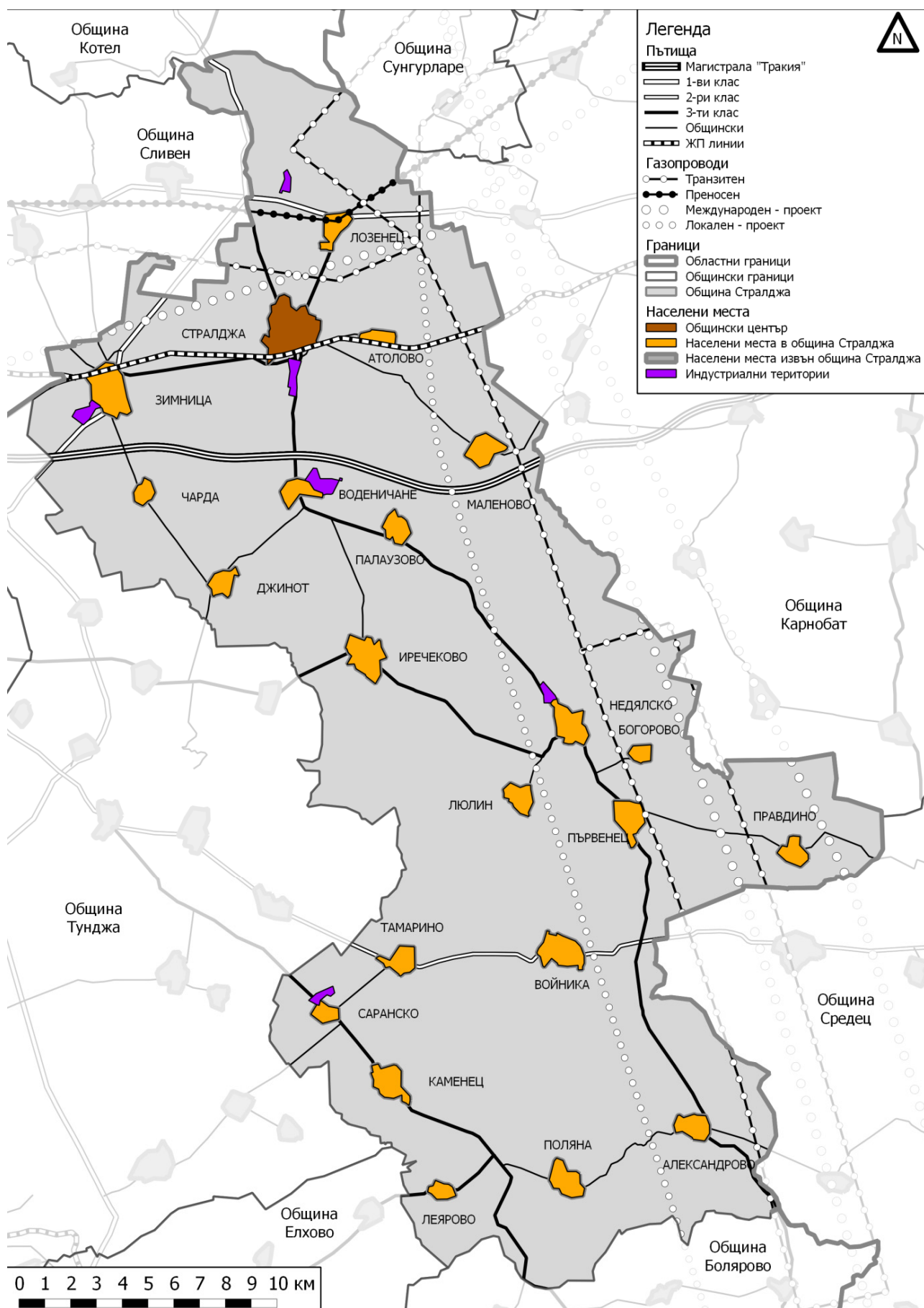
В североизточната част на общината преминава и друг път с национално значение – първокласният I-7 /ГКПП „Силистра-Кълъраш“–Шумен-Ямбол-ГКПП „Лесово“/. Той осигурява връзката между Северна и Южна България, както и с Румъния и Турция. По него се осъществява и пряката връзка на общината с областния център – гр. Ямбол.

Гореизложените факти подчертават разположението на общината като част от транспортно-комуникационната система на България от най-висок ранг. Това ѝ дава възможност да осъществява бързи връзки с останалата част от страната.

Автомобилен транспорт и инфраструктура

Републиканската пътна мрежа, която се намира на територията на общината, е съставена от близо 19 км автомагистрала, 20 км пътища I клас, 12,5 км – втори и 93,7 км – трети. Те съставляват близо 58,5% от общата пътно-транспортна мрежа в община Стралджа. С въвеждането в експлоатация на АМ „Тракия“, по показателя относителен дял от общата дължина на РПМ е с по-високи от средните за страната, района и областта. Благодарение на новоизградената автомагистрала, интензивният трафик по първокласните пътища на територията на общината е облекчен. С голямо значение за община Стралджа е наличието на пътен възел „Ямбол-изток“, чрез който се осъществява връзката на жителите на общината с АМ „Тракия“ /Фиг. 46./. Друг важен възел, осигуряващ връзка на общината с републиканската пътна мрежа, е „Петолъчката“, в който се пресичат Подбалканския път /I-6/, републиканския I-7 и III-707 (към Стралджа). Делът на първокласните пътища /табл. 20/ е по-нисък от средните стойности за страната, района и областта, което подчертава добрата свързаност на населените места в общината с важните за развитието на региона градове.

Освен първокласните пътища от национално значение, през територията на община Стралджа преминава трасето на второкласния път II-53 /Ямбол-Средец-Бургас/. Той свързва населените места от южната част на общината с областния център – гр. Ямбол и с гр. Бургас. Дължината на участъка, попадащ в границите на общината, е 12,5 км.

Фиг. 46. Инфраструктура на община Стралджа

Източник: по данни на АПИ, МРРБ

Третоκласните пътища са представени от:

- III 7007 /Зимница-Стралджа-Лозенец/ - осъществява връзката с I-7 и областния център;
- III-7072 /Недялско-Иречеково-Търнава/ - обезпечава свързаността на тези села с гр. Ямбол;
- III-7009 /Бояново-Борисово-Леярово – дължината му е 4,2 км и чрез него Стралджа се свързва със съседната община Елхово;
- III-707 /Петолъчката-Голямо Крушево-II-79/ - той е основната транспортна комуникация на общината, която осъществява пряка връзка с голяма част от населените места /Воденичане, Палаузово, Първенец, Недялско/ и косвена - с други населени места /Иречеково, Люлин, Богорово, Правдино/, чиито отклонения, като пътища от четвъртокласната пътна мрежа, започват от този път. Дължината на участъка в рамките на общината е 47 км.

Общинската пътна мрежа на Стралджа обхваща близо 103 км, от който 79,3 км са бившите четвъртокласни пътища и местните такива. Те заемат общ дял от 41,51% от общата пътна мрежа в общината. Дължината на месните пътища е 23,6 км, които свързват туристически обекти /х. Люляк, местност "Даржевица"/ и път, свързващ с. Атолово с кариерата за глина в "Блатото", експлоатирана от "Стралджа Керамика" – ЕАД.

Табл. 20. Дължина на републиканската пътна мрежа

Райони и области	РПМ - общо	Автомагистрали	Първокласни пътища	Второкласни пътища	Третоκласни пътища и пътни връзки при кръстовища и възли	Автомагистрали	Първокласни пътища	Второкласни пътища	Третоκласни пътища и пътни връзки при кръстовища и възли
	Км					Относителен дял от общата дължина %			
България	19676	622	2970	4030	12054	3,16	15,09	20,48	61,26
Югоизточен район	3087	105	597	767	1723	3,29	19,34	24,85	55,81
Област Ямбол	631	35	96	89	411	5,55	15,21	14,10	65,13
Община Стралджа	224,3	18,8	20	12,5	173	8,38	8,92	5,57	77,13

Източник: НСИ, АПИ

Табл. 21. Списък на общинските пътища

Общински път Номер	Район на обслужване от.....до	Дължина /км./
IV 53082	Разклон II-53 - с. Саранско	5.0
IV 70054	Разклон I-7 - с. Драгоданово /Сливен/	2.8
IV 79314	Разклон III-793 - с. Богорово	2.0
IV 79317	Разклон III-3215 - с. Люлин	2.1
IV 79323	Разклон III-793 - с. Иречеково	5.6
IV 79325	Разклон III-793 - с. Джинот - р-н Бакаджик	7.8
IV 79326	Разклон III-793 - с. Атолово	3.6
IV 79328	Разклон III-793 - с. Маленово	11.6
IV 70504	Разклон I-7 - с. Трапоклово /Сливен/	0.9
IV 79304	Разклон III-793 - с. Кубадин /Карнобат/	4.1
IV 79305	Разклон III-793 - с. Леярово /Елхово/	10.9
IV 79312	Разклон III-793 - с. Правдино /гр. Карнобат/	11.3
IV 70055	Разклон I-7 /Зимница - с. Чарда - с. Джинот/	8.3
ОБЩО:		76.0*

Източник: община Стралджа

*Разликите между общата дължина на общинската пътна мрежа в табл. 20 и табл. 21. се дължи на различния мащаб, в който АПИ предоставят своите пространствени данни и подробността на заснемане на пътните участъци.

Състояние на пътната мрежа в община Стралджа

Всички пътища от републиканската и общинската пътна мрежа на територията на Стралджа са асфалтирани. Единствено изключение са пътят за Блатото (изпълнен с бетонова настилка) и трасето Александрово-Оман, който е без настилка.

Пътищата от първи клас са в добро състояние. Изключение са само 3,5 км. от път I-6 Лозенец-Бургас, които подлежат на ремонт. Задоволително е състоянието на второкласния път II – 53 /Ямбол-Средец-Бургас/, като в много участъци настилка вече е износена и има нужда от рехабилитация – общо 7 км. Същото се отнася и за третокласните пътища III-707 /Петолъчката-Голямо Крушево-II 79/, III 7007 /Зимница-Стралджа-Лозенец/ особено в участъците през населените места, III-5308 /Саранско-Каменец/, III-7009 /Борисово-Леярово/ и III-7072 /Търнава-Иречеково-Недялско/. Общо от ремонт се нуждаят 57,3 км.

Всяка година, от бюджета на общината се финансират основни ремонти на малка част от общинската пътна инфраструктура. За съжаление средствата, които се отпускат от държавния бюджет за изграждане и основен ремонт на пътища от общинската пътна мрежа, както и уличните мрежи в населените места, са крайно недостатъчни.

Табл. 22. Състояние на пътната настилка в община Стралджа

№	Път	Дължи на (м.)	Състояние
1.	с. Александрово - разклон за с. Войника	7 460	Лошо
2.	с. Воденичане - с. Джинот	4 025	Лошо
3.	с. Лозенец - гр. Стралджа	3 060	Задоволително
4.	с. Богорово - с. Добриново (до граница на о. Карнобат)	2 400	Без настилка

5.	с. Богорово - разклон за с. Недялско	1 500	Лошо
6.	с. Саранско - с. Сламино (до граница на о. Тунджа)	2 560	Лошо
7.	с. Саранско - с. Тамарино	2 800	Задоволително
8.	с. Чарда - с. Зимница	3 110	Лошо
9.	с. Чарда - с. Джинот	3 730	Лошо
10.	с. Маленово - гр. Стралджа	7 000	Лошо
11.	с. Маленово - с. Палаузово	5 200	Без настилка
12.	с. Маленово - с. Деяветак (до граница на о. Карнобат)	1 945	Без настилка
13.	с. Недялско - с. Палаузово	8 900	Задоволително
14.	с. Недялско - с. Иречеково	8 500	Лошо
15.	с. Люлин - разклон за с. Иречеково	1 400	Лошо
16.	с. Войника - с. Поляна		Без настилка
17.	с. Войника - с. Люлин		Без настилка

Източник: Анкетни проучвания сред местната администрация, община Стралджа, АПИ

Състояние на уличната инфраструктура в населените места.

Уличната мрежа в град Стралджа и селата от общината е изградена през 70-те и 80-те години. Тя е силно амортизирана и се нуждае от неотложен текущ и среден ремонт. В града се наблюдават улици с липсваща настилка и такива на „запечатка“ с липса на положена асфалтова смес. В селата уличната мрежа не е изградена изцяло, като степента на изграденост във всяко село е различна. Изградената асфалтова улична мрежа в град Стралджа е 89%, а за селата – 30%. Най-благоустроено от селата, намиращи се на територията на общината, е с. Зимница. Голяма част от асфалтираните улици в повечето села са силно амортизирани и имат нужда от ремонт. Голяма част от чакълираните улици в селата от общината са амортизирани и разбити.

Всички населени места от общината се обслужват от обществен транспорт с изключение на село Богорово. Селата Александрово, Леярово и Правдино нямат директна връзка с общинския център - град Стралджа.

Железопътен транспорт и инфраструктура

През територията на община Стралджа преминават две от деветте главни железопътни линии /Фиг. 46./, част от железопътната мрежа на България, а именно:

- № III – Илиянци–Карлово–Тулово–Дъбово–Зимница–Карнобат;
- № VIII – Пловдив–Михайлово–Стара Загора–Ямбол–Зимница–Карнобат–Бургас.

Връзката на двете направления се осъществява при жп възел „Зимница“, което превръща община Стралджа в една от добре обезпечените железопътни в България.

Железопътните линии на територията на общината са двойни и електрифицирани. Предвижданото обновяване на главна линия № VIII ще повиши значително скоростта на пътуване и респективно ще намали времето за пътуване по направление София-Бургас.

На територията на град Стралджа се намира една от най-старите в България действаща жп гари. Гарата се използва и от жителите на съседната община Котел.

Въздушен транспорт и инфраструктура

На територията както на община Стралджа, така и на област Ямбол, няма действащи летища и летателни площадки от гражданската авиация. Най-близко до общината се намира международното гражданско летище „Бургас“, намиращо се в квартал „Сарафово“,

град Бургас. Бързия и лесен достъп до летището, благодарение на новоизградената АМ „Тракия“, е предпоставка за постигане на бъдещ икономически просперитет.

На територията на община Стралджа е разположено летище "Зимница", намиращо се северно от село Зимница. Площадката се използва рядко за военни и селскостопански полети. Полосата е с дължина 2,5 км. Инфраструктурата на летището е амортизирана и неподдържана. Летище "Зимница" е бивше военно летище, като настоящият собственик е община Стралджа.

В близост до град Ямбол се намира военното летище "Безмер", предоставено за ползване на НАТО. След неговото разширяване и модернизация, на стойност 60 млн. лв., осигурени от алианса, летището ще се превърне в плацдарм за всяка голяма операция на южния фланг на НАТО.

Селскостопански летища има в землищата на селата Воденичане и Войника, като дължината на пистата и на двете съоръжения е приблизително 440 м.

2.4.2. ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА (ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ) И ВЕИ

Електроенергийна инфраструктура

Електроснабдяването в община Стралджа се осъществява от националната енергийна мрежа, като електропреносната и електроразпределителната система и съоръженията към нея се стопанисват, поддържат и реконструират от EVN - Пловдив, КЕЦ Ямбол.

Всички населени места в общината са електрифицирани и се захранват от три подстанции, 110/20kV: ТП "Стралджа" (гр. Стралджа, с. Правдино, с. Люлин, с. Първенец, с. Иречеково, с. Богорово, с. Александрово, с. Тамарино, с. Недялско, с. Зимница, с. Войника, с. Атолово, с. Джинот, с. Воденичане, с. Чарда, с. Маленово, с. Палаузово, с. Лозенец), ТП "Елхово" (с. Поляна и с. Леярово) и ТП "Тенево" (с. Каменеца, с. Саранско). Единствената подстанция, попадаща на територията на общината, е ТП "Стралджа", логично захранваща най-голяма част от населените места.

В община Стралджа има изградени 86 трансформаторни постове, като във всички са монтирани часовници за двойно тарифно отчитане. Осигурената мощност задоволява напълно нуждите на местното население и бизнеса.

През последните години са реализирани проекти по подмяна на електропреносната мрежа в част от гр. Стралджа и следните села Поляна, Първенец, Лозенец, Джинот и Чарда.

Възобновяеми източници на енергия

България е обвързана с редица многостранни международни, включително и европейски, строги задължения по опазване на околната среда и увеличаване дела на електроенергията, произведена от възобновяеми източници.

В управлението на община Стралджа е залегнало развитието на възобновяеми източници на енергия. Очаква се новоизградените ВЕИ в общината да имат бъдещ социален ефект, поради откриването на нови работни места при изграждането и експлоатацията им.

Слънчева енергия

В общината има няколко изградени фотоволтаични парка (ФВП), в землищата на селата – Палаузово, Атолово, Люлин, Воденичане и Зимница. В регулацията на следните населени места – Стралджа, Недялско, Тамарино и Маленово - също има изградени фотоволтаични централи.

Потенциала на тази енергия се използва активно от общинските власти. След придобиването на собствеността на уличното осветление през 2004 година, са вложени

значителни средства в подобряването му. За периода 2004-2013 година са подменени около 95% от осветителните тела с енергоспестяващи лампи. Изпълнен е проект за изграждане на улично осветление с 220 бр. LED лампи, захранвани със слънчева енергия в четири населени места – гр. Стралджа и селата Лозенец, Воденичане и Зимница. Това допринася значително за намаляване разходите за улично осветление.

Вятър

В община Стралджа има потенциал за добив на енергия от въздушните течения. Монтирани са три вятърни турбини в регулацията на с. Воденичане и три в района на пътен възел „Петолъчката“.

В процес на подготовка е изграждането на ветроенергиен парк, на стойност 250 млн. лв., попадащ в землищата на селата Недялско, Маленово и Палаузово, състоящ се от 38 ветрогенератора. Бъдещото енергийно съоръжение ще се разполага на площ от 155 декара, изцяло в земеделски площи. Съгласно Решението по ОВОС на РИОСВ – Стара Загора, местоположението на парка не засяга защитени със закон територии и местообитания и територии със специфичен санитарен статут. Ветрогенераторите ще бъдат изградени по начин, по който 99% от земеделските площи, на които ще се разполагат, да останат на разположение за обработка. В Решението по ОВОС са залегнали условия за фазите на проектиране, строителство и експлоатация, гарантиращи опазването на птиците, прелитащи през района, което е един от основните проблеми при изграждането на ветроенергийни паркове.

Геотермални води

На територията на общината се намират няколко находища на минерални води – в землището на гр. Стралджа, в с. Лозенец и землището му и в с. Правдино. Министерът на Министерството на околната среда и водите със свое Решение № 57 / 16.02.2011г. предостави безвъзмездно за управление и ползване от община Стралджа за 25-годишен срок находище на минерални води „Стралджа“, гр. Стралджа с водовземни съоръжения Сондаж № Я-2, Сондаж № Я-12, Сондаж № Я-50 и Сондаж № Р-1х. Находището е № 86 от Приложение № 2 към чл. 14, т. 2 от Закона за водите. За сондажите е изготвен доклад за оценка на ресурсите, които са утвърдени със Заповед № РД – 974 / 27.12.2013г. на Министъра на МОСВ. За Сондаж № Р-1х е издадено разрешително на Община Стралджа за водовземане от минерална вода с цел „Използване на геотермалната енергия на водата за отопление на обществени сгради“.

Табл. 23. Експлоатационни ресурси на сондажите от находище "Стралджа"

сондаж	Кота терен, м.	Q _{експ} л/с	Кота ДВН _{доп} м.	Температура, °C
Я - 2	148,93	1,14	148,93	40,20
Я - 12	145,64	0,33	146,74	59,20
Р – 1хг	144,46	5,64	147,51	79,00
Я - 50	145,21	0,50	145,71	61,00
		7,61		

Източник: община Стралджа

Газоснабдяване и топлофикация (Газопреносна и газоснабдителна мрежа)

Община Стралджа има стратегическо значение в газопреносната мрежа на България. На територията на общината се намира компресионна станция "Лозенец" и преминава транзитен газопровод, свързващ Турция и Румъния /Фиг. 46./.

През територията на община Стралджа се предвижда да премине новоизградена междусистемна газова връзка Турция - България (ITB), ключов проект за сигурността и диверси-

фикацията на газовите доставки не само на България, но и на региона. Проектът предвижда изграждане на газопреносна инфраструктура в участъка между КС "Лозенец" и българо-турската граница, успоредно на съществуващия транзитен газопровод, с фирма възложител "Булгартрансгаз" ЕАД. Трасето на газопровода ще преминава през землищата на град Стралджа и селата Лозенец, Атолово, Маленово и Палаузово и ще се транспортира природен газ - 2 млн. Nm³/h, при скорост 15 м/сек. След направените анализи за влиянието върху околната среда е установено, че бъдещият газопровод няма да носи вреди за населението и природата.

Южно от град Стралджа преминава преносен газопровод, част от газопреносната мрежа на България. Към момента град Стралджа е частично газоснабден, като се очаква поне големите общински сгради и големите предприятия да използват природен газ. Ако едновременно с изграждането на газоразпределителната мрежа за обществените сгради, се позволи включването на битови абонати, значително биха се намалили емисиите прахови частици, изхвърляни в атмосферата - следствие на използването на твърди горива.

2.4.3. ИНФОРМАЦИОННО-КОМУНИКАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА

Съобщения

Съобщителната система на община Стралджа е сравнително добре развита. В голяма част от населените места (14 бр.) съществуват пощенски станции. Населените места с липсващи пощенски станции са: Атолово, Богорово, Джинот, Леярово, Палаузово, Правдино, Саранско, Чарда, като голяма част от изброените населени места са с малко население.

На територията на община Стралджа няма работещи офиси на големите фирми, предлагащи куриерски и спедиторски услуги. Най-близкият град, в който са разположени представителства на повечето големи куриерски фирми, е град Ямбол. Наличието на фирми, предлагащи такъв тип услуги в близост до Стралджа, позволява на населението на общината да изпраща и получава различни по вид и тип пратки и съобщения както в страната, така и в чужбина.

Информационни и комуникационни технологии

През територията на община Стралджа преминават два главни оптични кабела от националната оптична мрежа. Територията на общината е покрита изцяло от опериращите в България мобилни телефонни оператори, като на почти 100% от територията има наличие на мобилен интернет. Проблеми с мобилния сигнал се наблюдават в селата Правдино, Александрово, Недялско и Първенец.

Във всички населени места е осигурен достъп до кабелен или безжичен интернет.

Табл. 24. Дял на населението с достъп до ИКТ

Населено място	Дял от населението с достъп до:		
	Кабелна телевизия	Сателитна телевизия	Интернет
България	54,1%	25,5%	49,6%
Община Стралджа	18,1%	39,95%	20,4%

Източник: НСИ - Преброяване на населението 2011

По данни на НСИ се наблюдават неблагоприятни стойности на дела от жителите на община Стралджа, имащи достъп до интернет - 20,4%, като за сравнение стойностите за страната са почти 2,5 пъти по-големи. Делът на жителите на общината, имащи достъп до кабелна телевизия, е значително по-нисък от средния дял за страната, като неблагоприятните показатели частично се наваксват от дела на хора с достъп до сателитна телевизия.

2.4.4. ВОДОСНАБДИТЕЛНА И КАНАЛИЗАЦИОННА ИНФРАСТРУКТУРА

Водопреносна и водоснабдителна мрежи

Водоснабдяването в общината се осигурява от 32 източника, намиращи се в 12 вододайни зони и 5 броя резервни водоизточника. Подаването на питейна вода се осъществява с помпени станции и гравитачно, от подземни водоизточници, попадащи в две водоснабдителни групи - "Стралджа" (в която са включени гр. Стралджа, с. Лозенец, Воденичане и с. Атолово) и "Бакаджик" (попадат селата Тамарино, Каменец, Войника и Саранско). Общата дължина на водопроводната мрежа към 2011 година, е 372 км и тя покрива 100% от населените места в общината.

Водопотреблението за битови и стопански нужди на жител от населението средно за денонощие е от 78,6 до 140 литра, като в него се включват количествата за питейно-битови нужди, обществено обслужване, промишленост и селско стопанство. Изразходваната питейна вода средно на жител в общината е 89 л/чов./ден, което е по-нисък показател от средния за страната - 102 л/чов./ден. Изразходваната питейна вода средно на жител в общината е 89 л/чов./ден, което е по-нисък показател от средния за страната - 102 л/чов./ден.

Към 2012 година голяма част от водопроводната мрежа в населените места е силно амортизирана - външните водопроводи са основно от етернитови тръби /около 78 000 м/. Те са полагани в периода 1970-1980 година. Стоманените тръби са около 3 500 м – една част са вече корозирали и често аварират. Сменени са само около 3 000 м за с. Чарда от ПС Могила с полиетиленови тръби през 2001-2002 година. Това води до огромни загуби при преноса на питейна вода - 79%.

Вътрешната водопроводна мрежа на територията на общината е 212 км, в т.ч.

- стоманени водопроводи - 37 км
- етернитови и каменинови - 174 км
- поцинковани - 1 км

Друг основен проблем на водоснабдяването, освен загубите на вода, е нейното качество. Голям процент от външните водопроводи са от етернитови тръби, които са канцерогенни и вредят на човешкото здраве. Качеството по химически показатели на питейната вода също е под установения стандарт (75%) в голяма част от населените места. Ниските качествени химически показатели се дължат на завишеното съдържание на нитрати във водата, което според становището на СЗО и НЦООЗ към МЗ, не е от значение за здравето на хората. Хлорирането на водите също не е на необходимото ниво и се прави епизодично.

За 2013 г. стандартността по микробиологични показатели на питейната вода е 94.25%.

По химични показатели стандартността е около 75%. Нестандартността се дължи на наднорменото съдържание на нитрати. Населените места, които ползват питейни води с нитрати над нормата от 50 мг/л, са Богорово – 72 мг/л, Войника – 58 мг/л, Джинот – 90 мг/л, Зимница – 101 мг/л, Иречеково – 95 мг/л, Недялско – 52 мг/л, Правдино – 67 мг/л, Първенец – 54 мг/л, Саранско – 70 мг/л и Тамарино – 54 мг/л. По становище на СЗО и НЦООЗ към МЗ регистрираните превишения нямат здравно значение. Тези показатели са значително по-ниски от повечето населени места в България, където стойностите варират от 300 до 400 мг/л нитрати в питейните води.

Част от големите предприятия в общината имат изградени собствени водоизточници за промишлени нужди - "Керамична къща Стралджа" ЕООД, "ЗПТ" АД, както и Компресорна

станция „Лозенец“ на „Булгартрансгаз“ ЕАД. Останалите ползват води за технологични и питейни нужди от селищните водопроводни мрежи.

Табл. 25. Дял от домакинствата по източник на водоснабдяване в община Стралджа

Населено място	Дял от домакинствата с достъп до:		
	Обществено водоснабдяване	Собствен водоизточник	Няма източник на вода
България	96,2%	1,3%	0,7%
Община Стралджа	86,4%	1,8%	2,3%

Източник: НСИ - Преброяване на населението 2011

Тревожни са данните за дела на обитаваните жилища в общината, които нямат източник на вода – цели 2,3%. За сравнения средният дял за страната на тези домакинства е 0,7%.

Табл. 26. Брой на обитаваните жилища по източник на водоснабдяване

	Общо	В градовете	В селата
Обитавани жилища (брой)	5 068		
Обществено водоснабдяване	4 378	1 596	2 782
Собствен водоизточник	91	2	89
Обществено водоснабдяване и собствен водоизточник	178	40	138
Няма източник на вода	116	72	44

Източник: НСИ - Преброяване на населението 2011

Канализационна мрежа

Изградената канализационна мрежа в община Стралджа е крайно недостатъчна за обслужването на всички населени места и не отговаря на изискванията за опазване на околната среда. От всички населени места с почти изградена канализационна мрежа е само село Зимница - почти 65%. Всички обекти в град Стралджа са с локални септични ями. Функционират отделни локални пречиствателни станции за отпадни води, които обслужват „ЗПТ“ АД, „Булгартрансгаз“ ЕАД и компресорна станция „Лозенец“.

На територията на град Стралджа функционира покрит стоманобетонен канал за отводняване на битови и дъждовни води.

Общината има изготвени два технически проекта за доизграждане на канализационните системи на гр. Стралджа и с. Зимница и строеж на ПСОВ, които са в резултат от успешно приключили проекти за техническа помощ по ОПОС. Наблюдава се желание от общината за постепенно проектиране и изграждане на канализационни системи в населените места от общината. За осъществяване му е изготвен технически проект за водопроводната и канализационната система, както и изграждане на ПСОВ в с. Воденичане.

Проблем за област Ямбол и респективно за община Стралджа е ниският дял на домакинствата, свързани с обществена канализация: 10,5% /табл. 25/ - за сравнение средният показател за страната е 72,5%. Огромен е процентът на домакинства без достъп до канализация (13.6%), близо 5 пъти по-голям от средния за България (2,9%). Отпадните води от канализацията се заустват директно във водните течения или деретата, поради липсата на изградена ПСОВ. Процентът на пречистени отпадни води за област Ямбол е 3,6%, а средният процент за България е 53,9%. Тези данни са изключително притеснителни и идентифицират огромен проблем, свързан с постигането на устойчиво развитие в общината.

Табл. 27. Дял на домакинствата по наличие на канализация

Населено място	Дял от домакинствата с достъп до:			
	Обществена канализация	Изгребна, септична яма или др. съоръжение	Попивна яма	Няма канализация
България	72,5%	8,4%	16,2%	2,9%
Община Стралджа	10,5%	11,9%	16,3%	13,6%

Източник: НСИ - Преброяване на населението 2011

Табл. 28. Обитавани жилища по наличие на канализация

	Общо	В градовете	В селата
Обитавани жилища (брой)	4763	1710	3053
Обществена канализация	533	233	300
Изгребна, септична яма или др. съоръжение	604	393	211
Попивна яма	3007	897	2110
Няма канализация	619	187	432

Източник: НСИ - Преброяване на населението 2011

Преобладаващият тип канализация в общината е чрез попивна яма. Изключително голям е и броят на домакинствата без достъп до канализация.

Хидромелиорации

В община Стралджа има изградени 42 язовира и микроязовира с местно значение. На територията на общината действа напоителна система "Средна Тунджа", като напояването се осъществява основно от язовир "Жребчево", намиращ се на територията на област Сливен и с полезен обем от 370 млн. м³. Освен него, на територията на общината са изградени следните водохранилища със съответните параметри:

- Изравнител ПС „Зимница-3“, с полезен обем 20 000 м³. Мощност на ПС - 240 квт. През 2013 година количеството вода, което е подадено, е 700 м³;
- Изравнител ПС „Зимница-4“, с полезен обем 8 400 м³. Мощност на ПС е 249 квт и 630 м³ е подаденото водно количество през 2013 година;
- Изравнител ПС „Зимница-6“, с полезен обем 26 000 м³. Мощността на ПС е 380 квт.

Водохващанията на течащи се осъществяват чрез 1 бр. при П. Ст. Горно Александрово и 1 бр. при дюкер Драгоданово.

Водата, използвана за напояване, се пренася чрез 1 магистрален напоителен канал – от яз. Жребчево до дюкера при с. Драгоданово и главен стоманен тръбопровод – Стралджа.

Актуалното състояние на напоителните системи е силно амортизирано и липсват средства за ремонт и поддръжка. Друг основен проблем е липсата на адекватно управление, контрол и охрана на съществуващите съоръжения. Това води на намаляване на поливните площи в общината, които към 2013 година са 77 198 дка, в т.ч. 71 153 за гравитачно напояване, а 6 045 дка – помпено. За сравнение, през 2000 година тези стойности са били 80 843 дка, в т.ч. 51 008 дка за гравитачно напояване, а 29 835 дка – помпено.

2.4.5. ИЗВОДИ

Проблеми

- Амортизирана пътна инфраструктура;
- Нисък дял първокласни пътища;
- Силно амортизирана система за водоснабдяване – загуби при пренос;
- Ниска изграденост на канализационните мрежи в населените места и силно амортизирана канализационна инфраструктура;
- Липса на ПСОВ;
- Амортизирани напоителни системи.

Потенциали

- Премаващ паневропейски транспортен коридор № 8;
- През територията преминава АМ „Тракия“;
- Добра железопътна осигуреност;
- Наличие на летищни съоръжения;
- Всички населени места от общината са електрифицирани и осигурената мощност напълно задоволява нуждите на населението и бизнеса;
- Наличие на стратегически обекти от газопреносната мрежа на страната;
- Наличие на геотермални минерални води.

2.5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

В състоянието на околната среда се наблюдават положителни тенденции, свързани с подобряване качеството на въздуха, с намаляване на натоварването на водните ресурси от селското стопанство и промишлеността и с ограничаване на дифузните емисии от селското стопанство в почвата и въздуха. За разлика от тези положителни тенденции, в сферата на управлението на отпадъците все още няма значителни резултати.

2.5.1. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

На територията на Община Стралджа няма изграден пункт, като част от НАСЕМ – Подсистема “Въздух” за оценка качеството на атмосферния въздух. Това се дължи на факта, че на територията на общината липсват крупни източници на замърсители.

На територията на Община Стралджа не се наблюдава системно замърсяване на въздуха, изразено с наднормени концентрации на вредни газове и прах. Регистрирани са единични случаи на превишаване на ПДК за прах, серен диоксид, азотен оксид и въглероден оксид. По данни на Националния център по околна среда и устойчиво развитие към Министерството на околната среда, районът спада към слабо замърсените въздушни райони на България. Типични замърсители на района са: въглероден оксид – CO, серен диоксид – SO₂, азотен диоксид – NO₂, сероводород – H₂S, амоняк – NH₃, въглеводороди – CmHn и прах.

Основните източници на замърсяване на атмосферния въздух са автомобилният транспорт, изгарянето на твърди горива (дърва и въглища) в битовия сектор, промишлените инсталации, както и дейности с неорганизирано изпускане на вредни вещества от кариери за добив на инертни материали, трошачно-сортировъчни инсталации, зърнобази, строителни и ремонтни площадки, неблагоустроените територии в населените места. Основните точкови източници на вредни емисии са Компресорна

станция «Лозенец», с. Лозенец на «Булгартрансгаз» ЕАД, „Производствено-сладова база за боеприпаси Стралджа – Мараш“, “Керамична къща Стралджа” ЕООД и “Завод за Поцинкована Техника” АД гр. Стралджа. Поради неговия капацитет и мощност, при нормален технологичен режим горепосочените производства не оказват значимо негативно въздействие върху качеството на въздуха. Емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух от производствените дейности са с основна качествена характеристика: серни оксиди, азотни оксиди, въглероден оксид и диоксид, въглеводороди, прах. Емисионният мониторинг показва спазване на регламентираните норми за допустими емисии и условията на разрешителните за емисии парникови газове и планове за мониторинг към тях. Единствено по отношение на Компресорната станция «Лозенец» през последните две години не се спазват регламентираните Норми за допустими емисии по показатели въглероден диоксид и азотни оксиди, за което на дружеството е наложена санкция.

През юни 2012 г., в следствие на възникнала авария в „Производствено-сладова база за боеприпаси Стралджа – Мараш“, са извършени измервания на няколко показателя за качеството на атмосферния въздух с Мобилна автоматична станция от РИОСВ – Стара Загора. Анализът и оценката на съответствието с праговите стойности на регламентираните норми за изследваните показатели са показали липса на превишения и нарушаване качеството на атмосферния въздух.

Като положителна тенденция по отношение подобряване качеството на атмосферния въздух е газификацията на промишлени обекти, какъвто е “Керамична къща Стралджа” ЕООД, работещ до скоро на гориво мазут. Газопроводът, с който е захранено предприятието преминава през гр. Стралджа и предоставя реална възможност за включване на обществени сгради и битови потребители в газопреносната мрежа, с оглед намаляване емисиите на замърсителите от този сектор.

Във връзка с европейската и национална политика, насочени към намаляване на емисиите от парниковите газове и пряко свързаната с този факт промяна на климата, община Стралджа е предприела мерки, свързани с повишаване на енергийната ефективност и внедряване на възобновяеми енергийни източници. Редица обществени сгради, училища, детски градини са санирани в съответствие с изискванията за енергийната ефективност. Най-много използвани от възобновяемите енергийни източници са вятърната и слънчевата енергия. Общината изпълнява проект за монтиране на улично осветление с LED лампи, захранвани със слънчева енергия в четири населени места от Общината - гр. Стралджа, с. Лозенец, с. Воденичане и с. Зимница.

За подобряване качеството на въздуха е необходимо да се предприемат действия за осигуряване на нов енергиен източник за промишлеността, обществения сектор и бита. В тази връзка през 2013 г. общината кандидатства с проекти за използването на геотермалната енергия на разположените в близост до гр. Стралджа сондажи на минерални води за отопление на сградите от образователната инфраструктура на територията на гр.Стралджа.

2.5.2. ВОДИ

Повърхностни води

Водите в област Ямбол принадлежат към Източноромановския район за басейново управление на водите, който включва басейните на реките Марица, Тунджа и Арда. Водните обекти на територията на Община Стралджа се отнасят към категорията повърхностни води – „река“. В рамките на посочения тип Басейнова дирекция „Източноромановски район“ с център Пловдив е определила едно водно тяло BG3TU600R022 „Река Мочурица и притоци“. В община Стралджа по-големите реки са р. Мочурица и р. Мараш, която се влива в р. Мочурица. Река Мочурица е с водосборна площ 1278 км² и дължина 86

км и е главен приток на р. Тунджа. Извира от южните склонове на Спидовска планина, западно от с. Ново село. Реката има ниски брегове, слаб наклон и тече бавно, като често се разлива. Коритото ѝ е гъсто обрасло с висока водна растителност. През 2012-2013 г. „Напоителни системи“ ЕАД са извършили почистване на коритото от с. Деветак, община Карнобат до с. Зимница, община Стралджа. Многоводната фаза на тези реки е от ноември до април, което се отразява и на качеството на повърхностно течащите им води – през тези месеци нивото на замърсяващите вещества е по-малко в резултат на по-голямото разреждане на постъпващите отпадъчни води.

На територията на община Стралджа на р. Мочурица и р. Мараш няма пунктове за контролен и оперативен мониторинг. За мониторинг по биологични елементи за качество са определени 5 пункта в с. Маленово, с. Воденичане, с. Чарда, преди с. Лозенец и след с. Лозенец. Основни замърсители на повърхностните води са битово-фекалните и отпадъчните води от животновъдството и промишлените отпадъчни води. Действащите обекти на територията на Община Стралджа „Керамична къща Стралджа“ ЕООД, „Булгаргтрансгаз“ ЕАД и Компресорна станция „Лозенец“, са с изградени и действащи локални пречиствателни съоръжения за пречистване на заустваните отпадъчни води. Басейнова дирекция е наложила санкции на 4 обекта: Терра-Агро АД, Сън-Шайн трейд ООД, Керамична къща Стралджа и Икон ПВ ООД във връзка с констатирани нарушения на условията по издадени разрешителни. На територията на общината няма изградена пречиствателна станция за битови отпадъчни води /ПСОВ/. Заустването става директно в открити водоеми, най-вече в реките Мараш и Мочурица. Град Стралджа и с. Зимница са най-големите източници на отпадъчни води - промишлени и битови. Канализацията на гр. Стралджа не е изградена докрай. Същото е положението и в с. Зимница - отпадъчните води сега се заустват в дере в непосредствена близост до жилищните квартали. В река Мочурица е зауствена и градската канализация на гр. Карнобат, който също няма ПСОВ. След 2002 година почти ежегодно през летните месеци се констатира отравяния на ихтиофауната в р. Мочурица. Със заповед № РД – 970 от 28.07.2003 г. на МОСВ р. Мочурица от изворите до вливането ѝ в р. Тунджа е определена за чувствителна зона.

По данни на Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ от май 2014 година основните физико-химични показатели, по които се наблюдават отклонения, са свързани с органично замърсяване – БПК, азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, общ азот, фосфати, общ фосфор. Както се вижда от таблицата по-долу има лека тенденция на подобряване на качеството на повърхностните води, но то остава лошо като общо състояние. Заключение е, че силното органично замърсяване е причинено от непречистени битови отпадъчни и промишлени води, което се предизвиква от отпадъчните води на гр. Карнобат и населените места след него. Подготвен е проект за изграждане на ГПСОВ на гр. Карнобат.

Табл. 29. Състояние на водно тяло „Река Мочурица и притоци“

Код	2009 г.			2010 г.			2011 г.			2012 г.			2013 г.		
	Екологично състояние	Химично състояние	Общо състояние	Екологично състояние	Химично състояние	Общо състояние	Екологично състояние	Химично състояние	Общо състояние	Екологично състояние	Химично състояние	Общо състояние	Екологично състояние	Химично състояние	Общо състояние
BG3TU600R022	Много лошо	Добро	Много лошо	Много лошо	Добро	Много лошо	Много лошо	Добро	Много лошо	Лошо	Добро	Лошо	Лошо	Добро	Лошо

Източник: община Стралджа

Подземни води

Подземните води на територията на община Стралджа попадат в Подземно водно тяло BG3G00000NQ015 /Порови води в Неоген - Кватернер - Сливенско- Стралджанска област/, разположено в едноименната котловина. Тя е една от най-големите по площ у нас, започва от с. Бинкос на запад и стига до с. Нейчово на изток, през западната и част преминава р. Тунджа, а през източната – р. Мочурица. ПВТ има площ от 800 км². Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са глинести пясъци. Водоносният хоризонт е изграден от чакъли, гравелити, пясъци, пясъчници и глини. Средна дебелина на ПВТ - 118 м, средна водопроводимост на ПВТ - 1770 м²/ден, среден коефициент на филтрация на ПВТ - 15 м/ден. Подхранване на ПВТ в Стралджанската част – инфилтриращите се валежни и речни води, потокът се движи от север на юг. Среден модул на подземния отток е 3,2 л/сек/км². МОСВ има два пункта за контролен и оперативен мониторинг на подземните водни тела в общината – при гр. Стралджа и при с. Зимница. При измерванията за 2013 година в пункт Стралджа се наблюдават значителни отклонения от стандарта по показателите хлориди (Cl⁻), сулфати (SO₄²⁻), твърдост, калция (Ca²⁺), магнезия (Mg²⁺), електропроводимост, нитратни йони (NO₃⁻) и натрий. При измерванията в пункт с. Зимница няма отклонения от стандарта, освен по показател нитратни йони (NO₃⁻), но има отклонения по редица показатели над праговите стойности. Това води до обща оценка за състоянието „лошо“.

2.5.3. ПОЧВИ И ЗЕМНИ НЕДРА

През последните години се налага тенденция за намаляване замърсяването на земите и почвите. Основни източници на замърсяване на почвите са промишлените предприятия, автомобилният транспорт, използваните химически средства, битовите отпадъци. Поради стагнацията в селскостопанския сектор, замърсяването на почвите с пестициди през последните години значително е намаляло.

РИОСВ – Стара Загора извършва контрол на качеството на почвите по отношение на ерозия, киселяване и засоляване. Ерозирани почви на територията на общината няма. Системният мониторинг за промени в киселинно-алкалните свойства на почвите установи киселини почви в района на с. Иречеково.

При с. Палаузово има пункт на мрежата за мониторинг за замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди, но през 2011 и 2012 година не е провеждан мониторинг на този пункт. В района на Стралджа не са констатирани нарушения за замърсяване на почвите над МДК с тежки метали, металоиди и устойчиви органични вещества (пестициди. Също така органохлорните пестициди, полихлорираните бифенили и полицикличните ароматни въглеводороди са в граници много под ПДК.).

Ежегодно се осъществява мониторинг на почвите за засолявания. На територията на община Стралджа пунктът се намира южно от селищните граници на гр. Стралджа. Анализните резултати за 2012 и 2013 година показват, че почвите се определят като слабо солонцовати до солонци. В състава на солите преобладават хидрокарбонатите и сулфатите на натрия.

Както навсякъде в страната, така и в общината има увредени почви в резултат на опожаряване на стърнищата.

В резултат на добивни дейности има и физически нарушени почви. На територията на община Стралджа са разположени следните кариери:

- Находище "Конак Тарла" в землището на гр. Стралджа, с площ 105 503 дка - добив на подземни богатства - строителни материали /глини/, държавна концесия.

- Находище "Блатото" в землището на с. Лозенец, с площ 308 904 дка - добив на подземни богатства – строителни материали /глини/, държавна концесия
- Находище "Кояджика" в землището на с. Палаузово, с площ 203 694 м². - добив на подземни богатства - строителни материали /трахити/, държавна концесия.
- Находище "Каменец" в землището на с. Каменец, с площ 0,568 км². - добив на подземни богатства - строителни материали / мрамори и мраморизирани варовици /, държавна концесия.
- Находище "Иречеково" в землището на с. Иречеково, с площ 413 дка - добив на подземни богатства - строителни материали /трахибазалти/, държавна концесия.
- Общинска концесия за добив за строителни материали /варовици за добив на негасена вар /, с площ 118 651 м², в землището на с. Каменец.

Общо нарушените терени от добивната промишленост, които се нуждаят от рекултивация са 290,397 дка.

Проблем с продуктите за растителна защита (ПРЗ) с изтекъл срок на годност и с неизвестен произход на територията на общината към август 2013 година не е налице.

Всички събрани през годините количества пестициди са безопасно съхранени и експортирани в склад в с. Меден кладенец, община „Тунджа“.

2.5.4. РАДИОЕКОЛОГИЧЕН МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ

РИОСВ – Стара Загора измерва радиационния гама – фон един път годишно като мощност на еквивалентната доза и стойностите му са в интервала от 0,14 до 0,24 микросиверта на час т. е. през годините досега не са констатирани значими промени в стойностите.

Шум

Шумът е един от най-разпространените замърсители на околната среда. Проблемът с шумовото замърсяване става все по-голям, особено за големите градове. Източниците на шум могат да бъдат обособени в две основни групи – промишлен и транспортен.

Конкретно за община Стралджа източници на шум се явяват жп и автотранспортът. Промислените предприятия на града са изнесени в южната част и производството им е такова, че не натоварват шумово околната среда. През територията на 18 населени места от общината преминават пътища от III клас. Железопътният транспорт създава проблеми за гр. Стралджа и с. Зимница. Железопътната линия София–Бургас преминава през двете населени места, а жилищните сгради са разположени на отстояние от 50 м.

Мониторинг на транспортния шум не се извършва на територията на общината. За подобряване на акустичното ѝ състояние могат да се проведат различни мероприятия – извършване на ремонт на пътища и линейно засаждане на дървета по протежение на основните пътни артерии.

Контролът и приоритетите по отношение на фактора шум са свързани с осигуряване на здравословни условия на живот за населението и опазването на околната среда. Основната цел е да се определи общ подход за приоритетно избягване, предотвратяване и намаляване на вредните въздействия, включително дискомфорта, породен от излагането на въздействие на шум в околната среда.

2.5.5. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ.

На територията на Община Стралджа са обявени следните защитени зони:

- **Защитени зони по Директива 79/409/ЕИО за опазването на дивите птици.**

1. BG0002028 - Комплекс Стралджа е със средна надморска височина 146 м и заема площ от 28718,20 дка. Комплексът включва язовир "Церковски" с площ около 180 ха

(който е извън територията на общината) и намиращите се в съседство влажни ливади и заблатени места, остатъци от източната част на бившето Стралджанско блато (най-голямото някога блато във вътрешността на България). Намира се на 1-2 км южно от шосето Бургас-София в участъка южно от село Венец. Самият язовир представлява открита водна площ, в източната си част обрасла частично с водолюбива растителност с преобладаване на папур /*Typha spp.*/. Заобиколен е от ниско възвишение на север (234,6 м.надм.в.) и от равнинни обработваеми площи от юг (около 150 м.надм.в.). Западно от язовира се простират по-ниско разположени терени, заети от влажни ливади, мочурливи места със система от отводнителни канали, а при дъждовна пролет – и малки блатни водоеми с временен характер. Влажните ливади са обрасли с мезофилна тревна растителност с преобладаване на острица /*Carex spp.*/, ливадна ливадина /*Poa pratensis*/, броеничеста ливадина /*Poa sylvicola*/, пасищен райграс /*Lolium perenne*/ и др. (Бондев, 1991). Ивици предимно от топола /*Populus spp.*/, бяла акация /*Robinia pseudoacacia*/ и някои други културни видове оформят единствените участъци с дървесна растителност в района. Влажната зона е чувствителна към човешки дейности, свързани с управление на водите, както и с неустойчивото ползване на територията на бившето блато като земеделската земя. Постоянното отводняване на мястото намалява качествата на местообитанията, свързани с предоставяне на достатъчно площ за почивка и хранене на мигриращите птици. Част от територията се засажда със зърнени култури и интензивно се третира с изкуствени торове и пестициди за получаване на добри добиви и премахване на тръстиката. Разораването на останалите влажни ливади и пасища води до по-нататъшна загуба на ценни местообитания. Спиртната фабрика, разположена до язовира, предизвиква замърсяване на водите му. Временното пресушаване на язовира, включително през зимата, не позволява пълноценното ползване на влажната зона като място за почивка и хранене на птиците. Ловът и риболовът причиняват безпокойство на птиците. Свободният и неконтролиран достъп до цялата територия през гнездовия период също предизвиква безпокойство на гнездящите птици.

▪ **Защитени зони по Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна**

2. BG0000205 – Стралджа, заема площ от 8820,2 дка. Тази защитена зона отчасти се припокрива със 33 «Комплекс Стралджа». Това е някогашно блато, което сега е напълно пресушено и превърнато в пасища. Пресечено е от отводнителни канали. През дъждовните дни на около 5-6 места се образуват локви, където се събират птици. То е напълно обградено от орни земи. Зоната има голямо орнитологично значение през цялата година. Важна зона за застрашените птици. Мястото е добро за почивка на мигриращите птици (щъркели).

3. BG0000198 - Средецка река, заема площ от 7077,80 дка. Зоната представлява отворена речна долина с ксерофилни местообитания (частично деградирани) и церово-горунови гори, линейни крайречни гори, важни като биокоридор. Мястото е много значимо с уникалната си флора и фауна. До последните няколко години то е било добре съхранено, но сега се наблюдава увеличаване на човешкото въздействие. Рибната фауна е представена от 17 таксона.

4. BG0000196 - Река Мочурица, заема площ от 69105,7 дка. По-голямата част от реката е с диги. Има единични върбови дървета и по-голямата част от речното корито е покрито с храсти. Мястото е много значимо с уникалната си флора и фауна.

5. BG0000402 – Бакаджиците, заема площ от 45048,7 дка. Тя е важен екокоридор. Зоната представлява серия от хълмове в хълмистия район на Тунджа, югоизточно от Ямбол. Възвишенията са дълги 12 км и 5-10 км широки. Хълмовете са покрити с пасища и обработваема земя. Има гори от дъб, габър и цер. Зоната е покрита с гори от дъб, липа, габър и акация. Възвишенията имат много дивеч и друга фауна, много констенурки.

6. BG0000513 - Войнишки Бакаджик, заема площ от 11389,40 дка и е важен екокоридор. От бозайниците обитаващи зоната ключово е опазването на пъстрия пор.

В землището на с. Палаузово съществува **защитена местност "Блатото"**. Обявена е за такава със Заповед № 1938/03.007.1970 от Министерството на горите и горската промишленост, с площ 15,446 ха, Държавен поземлен фонд. Обявена е с цел опазване на естественото находище на блатно кокиче (*Leucojum aestivum* L.). Видът е включен в Приложение № 4 на Закона за биологичното разнообразие и е под специален режим на опазване и ползване, който се регламентира със Заповед №РД 521/22.04.2005 г. на МОСВ. **Блатното кокиче** е вид, поставен под специален режим на опазване и регулирано ползване от естествените находища, съгласно ЗБР. Блатното кокиче съдържа алкалоида галантамин, използван за лечение на различни заболявания на нервната система като детски паралич, парези и др. За находището е предоставена държавна концесия на „Фито Палаузово“ АД, гр. Казанлък за срок от 20 години. Съпътстващи видове са овчарска торбичка, широколист живовляк, гръмотрън, синя жлъчка и пролетна острица.

Защитените растителни видове на територията на община Стралджа са блатно кокиче, издута водна леща, ямболски мразовец, издънкова мерендера, стрибърниева ведрица, кримско зарасличе, бесарабско глухарче. **Защитени животински видове** от разред бозайници са европейски вълк, пъстър пор, таралеж, и невестулка; от разред птици: малък корморан, къдроглав пеликан, голяма бяла чапла, малка бяла чапла, малък воден бик, обикновен мишелов, бял щъркел, осояд, дропла, ливаден дърдавец, бухал, домашна кукумявка, полска чучулига, градска лястовица, кос, голям синигер, син синигер, обикновен пчелояд, среден пъстър кълвач, обикновена кукувица; от разред влечуги са шипобедрена костенурка, шипоопашата костенурка, смок мишкар, голям стрелец; от разред земноводни са жаба дървесница, зелена крастава жаба, обикновен (малък) тритон.

През територията на общината преминава един от основните пътища за миграция на прелетните птици - *Via pontica*. Разнообразието сред птиците е голямо. Срещат се: кълвач, дрозд, пъдпъдък, яребица, тракийски кеклик, къдроглав пеликан, малък корморан, бекас, бекасица, малка и голяма бяла чапла, дропла, жерав, воден бик, сокол, ястреб, кана, мишелов, бухал, малка ушата сова, кукумявка, врана, сврака, сойка, кукувица, кос, синигер, дъждосвирец, осояд, пчелояд, ливаден дърдавец, чучулига, гълъб, гривек, гургулица, лястовица и др.

2.5.6. УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Отпадъците са пряк замърсител на въздуха, водите и почвата и носят непосредствен риск за здравето на човека, затова решаването на проблемите, свързани с управлението на отпадъците, се явяват едни от най-сериозните. От друга страна, голяма част от отпадъците притежават ценни суровинни качества и могат да бъдат рециклирани и отново оползотворени в производството и селското стопанство.

Запалването на отпадъци по сметищата води до недопустими замърсявания на атмосферата с летливи органични съединения, вредни ароматни вещества, окиси на въглерода, азота и сярата.

Дейностите по събиране и транспортиране на битовите отпадъци за всички населени места са възложени след проведена обществена поръчка на «БКС- Христо Нанев» ЕООД, притежаваща нужното за целта разрешително по чл. 37 от ЗУО. Населените места се обслужват от 1 бр. контейнеровоз «Газ 53», 1 бр. сметосъбираща машина „Щаер 1231“, 1 бр. сметосъбираща машина тип «МАН», 1 бр. булдозер, 1 бр. ескаватор и 1 бр. камион самосвал «Шкода».

За събирането на битовите отпадъци към август 2013 година са осигурени както следва:

- 55 бр. контейнери тип 4 m³;

- 467 бр.контейнери тип „Бобър” -1,1 m³;
- 410 бр.пластмасови кофи 0,24 m³ ;
- 1 555 бр.кофи тип „Мева” 0,11 m³.

Обслужването на съдовете за битови отпадъци в гр. Стралджа и селата Зимница и Лозенец се извършва два пъти месечно, а в останалите населени места 1,5 пъти месечно.

В Община Стралджа е разработена система за разделното събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки от домакинствата, търговските и обществените обекти и промишлеността. Системата за разделно събиране обхваща общинския център – гр.Стралджа , с. Зимница, с. Лозенец и с. Чарда. На територията на Общината са разположени 67 броя жълти контейнери тип „ Бобър” за хартия, пластмаса и метал и 35 броя зелени контейнери тип „Иглу” за стъкло. За извършване на дейности по разделно събиране на отпадъци от опаковки Община Стралджа има сключен договор с Национална организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екобулпак” АД.

На територията на общината се генерират предимно битови отпадъци. За 2013 година количеството на депонирани отпадъци е 3864 тона.

Община Стралджа депонира отпадъците си на депо за неопасни отпадъци находящо се в землището на гр. Стралджа, местност „Дружба”, ПИ с идентификатор 69660.420.1. Площта на депото е 56 620,20 кв. Капацитетът му е изчерпан, но експлоатацията му ще продължи до изграждането на регионално депо в с. Хаджидимитрово.

През 2012 година е сключен Договор за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.” за проект: „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Ямбол – първа фаза”. Проектът е в партньорство с общините Ямбол, Сливен, Нова Загора и Тунджа. В рамките на проекта ще бъде изградено регионално депо – клетка 1 в района на с. Хаджи Димитрово. Ще се финансира закриването и техническата рекултивация на общинско депо за неопасни отпадъци Стралджа.

Въпреки, че системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване е обхванала всички населени места в общината, все още в покрайнините на населените места се формират нерегламентирани замърсявания, които периодично се почистват.

Предприятията, генериращи отпадъци от производствената си дейност на територията на Общината са „ЗПТ” АД – гр. Стралджа, „Керамична къща Стралджа” ЕООД, Винарска изба „Домейн Мараш” – гр. Стралджа, Винарска изба Стралджа към Винпром Ямбол, АРС Мебел АД, ЕТ „Тодор Стайков”, гр. Стралджа, „Мелница-Петър Жеков”, с. Зимница, „Мелница-Царевин”, с. Зимница, МКМ Продукт ЕООД, с. Зимница, ЕТ „Спас Сюлейман Джамбаз”, с. Зимница.

Община Стралджа има разработени и приети от Общински съвет – Стралджа:

- Общинска програма за опазване на околната среда 2009–2013 година;
- Програма за управление на дейностите по отпадъците на Община Стралджа 2008–2013 година;
- Наредба за определяне на условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, строителни и масово разпространени отпадъци на територията на Община Стралджа;
- Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Стралджа.

2.5.7. ИЗВОДИ

- Като цяло територията на общината е със съхранена околна среда;
- Замърсяването на въздуха с емисии от вредни вещества е в рамките на нормалното и под средното за областта и страната, с изключение на емисиите от въглероден диоксид и общ прах;
- Налице е влошаване качеството на повърхностните течащи води;
- Сериозен проблем е липсата на градска пречиствателна станция на отпадъчните води;
- Няма регистрирани статистически значими замърсявания на почвите;
- Радиационната обстановка е нормална;
- Шумът от железопътния транспорт се явява проблемен;
- Капацитетът на съществуващото депо е изчерпан;
- Община Стралджа разполага с уникални природни ресурси, съхранена природа и богато биологично разнообразие, които са предпоставки за развитието на разнообразни форми на туризъм, устойчиво горско стопанство, природосъобразно земеделие и животновъдство;
- Липсват ярко изразени екологични проблеми, замърсявания и увреждания на околната среда, застрашаващи човешкото здраве, което е предпоставка за високо качество на живот за жителите и посетителите на общината.

Проблеми

- Влошено състояние на качеството на повърхностните и подземните води;
- Липса на инфраструктура за отвеждане и третиране на отпадъчните води;
- Изчерпан капацитет на общинското депо за отпадъци;
- Формиране на нерегламентирани замърсявания в покрайнините на населените места;
- Липса на система и процедури за контрол на състоянието на голяма част от компонентите на околната среда;
- Глобалното затопляне и произтичащото от него засушаване на терени;
- Интензификация на селското стопанство

Потенциали

- Добри параметри на основни компоненти на околната среда – въздух и почви;
- Организиран мониторинг на качествата на повърхностните води в проблемни райони;
- Богато и съхранено биоразнообразие;
- Наличие на геотермални минерални води, които могат да се използват за алтернативни източници на енергия;
- Използване на финансови инструменти на ЕС и национални и международни донорски програми за решаване на проблеми свързани с околната среда;
- Наличие на финансово обезпечени програми за отстраняване на екологични щети от минали замърсявания;
- Въвеждане на ефективни съвременни технологии, прилагани в други страни по отношение на околната среда.

2.6. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ И УПРАВЛЕНИЕ

2.6.1. ВЪВЕДЕНИЕ, КОНТЕКСТ

Действащата структурата и функциите на общинска администрация в Стралджа са в съответствие с изискванията на националната правната рамка, регулираща дейността на органите на изпълнителната власт на местно ниво. Функциите на общинската администрация са регламентирани в следните нормативни документи:

- **Конституция на Р България** – в сила от 13.07.1991 г. Обн. ДВ. бр.56 от 13 Юли 1991г., последно изм. ДВ. бр.12 от 6 Февруари 2007г.;
- **Закон за административно-териториалното устройство на Р България**, Обн. ДВ. бр.63 от 14 Юли 1995г. изм. ДВ. бр.19 от 5 Март 2014г.;
- **Закон за местното самоуправление и местната администрация** в сила от 17.09.1991 г., отразена деноминацията от 05.07.1999 г., последно изм. и доп. ДВ. бр.19 от 5 Март 2014г.;
- **Закон за администрацията**, Обн. ДВ. бр.130 от 5 Ноември 1998г., последно изм. ДВ. бр.19 от 5 Март 2014г.;
- **Закон за административните нарушения и наказания** Обн. ДВ. бр.92 от 28 Ноември 1969г. Последно изм. ДВ. бр.77 от 9 Октомври 2012г., доп. ДВ. бр.17 от 21 Февруари 2013г.;
- **Закон за достъпа до обществена информация** Обн. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2000г. Последно изм. ДВ. бр.39 от 20 Май 2011г.;
- **Закон за общинската собственост** Обн. ДВ. бр.44 от 21 Май 1996г. Последно изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2013г.;
- **Закон за общинския дълг** Обн. ДВ. бр.34 от 19 Април 2005г. Последно изм. и доп. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г.;
- **Закон за държавния служител** Обн. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г. Последно изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г.;
- **Кодекс на труда** В сила от 01.01.1987 г., Обн. ДВ. бр.26 от 01.04.1986 г., Обн. ДВ, бр.27 от 04.04.1986 г., последно изм. доп. ДВ. бр.1 от 03.01.2014 г.
- **Закон за общинските бюджети;**
- **Закона за публичните финанси** - ДВ, бр. 15 от 15 февруари 2013 г., в сила от 01.01.2014 г. Обн. ДВ. бр.33 от 24 Март 1998г., отм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г.;
- **Специализирани административни актове**, които определят дейността на общините в различни сектори като напр. закон за местни данъци и такси, Закон за водите, Закон за горите, Закон за обществените поръчки, Закон за концесиите и т.н секторно законодателство и подзаконови нормативни актове, от които произтичат конкретни права и задължения на общинска администрация и др.;
- **Кодекси;**
- **Международни конвенции**, ратифицирани от правителството на Р България, с които е свързана работата в конкретен социално-икономически сектор, напр. права на човека, културно наследство и т.н.

В състава на общината влизат 22 населени места, в това число 6 кметства. Общинската администрация осигурява изпълнението на законите, подзаконовите нормативни актове, решенията на общинския съвет, подпомага кмета на общината при осъществяване на правомощията му, осигурява технически дейността му, подпомага общинския съвет и осигурява дейността му, извършва дейност по административното обслужване на гражданите, физическите и юридическите лица. Общинската администрация при осъществяване на своята дейност се ръководи от принципите на законност, равнопоставеност, прозрачност, достъпност, отговорност, целесъобразност и ефективност.

В този смисъл административната структура на община Стралджа отразява и е хармонизирана с нормативната уредба, която предполага, че задължително съществува следния базов вариант.

Фиг. 47. Модел на управление в община Стралджа

От този модел произтича реалната структура на общинска администрация Стралджа.

2.6.2. АДМИНИСТРАТИВНА СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ – ГР. СТРАЛДЖА

Фиг. 48. Модел на административната структура и организация на общинската администрация

Ръководството на общината се осъществява от избран на местни избори Общински съвет, Председател на общинския съвет, избран от общинския съвет, Кмет на общината, избран мажоритарно от местната общност, кметове на кметства, избрани мажоритарно от жителите на кметството, кметски наместници, назначени от кмета на общината, заместник кметове и секретар.

Табл. 30. Ръководни лица в община Стралджа към 2014 година

ДЛЪЖНОСТ	ИМЕ, ФАМИЛИЯ
Председател ОбС	Атанаска Кабакова
Кмет	Митко Андонов
Кметове на кметства	Воденичане, Войника, Зимница, Иречеково, Каменец, Лозенец.
Кметски наместници	Атолово, Александрово, Богорово, Джинот, Люлин, Леярово, Маленово, Недялско, Поляна, Първенец, Правдино, Палаузово, Саранско, Тамарино и Чарда.
Зам. кмет	Иван Иванов
Зам. кмет	Мария Толева
Зам. кмет	Иван Георгиев
Секретар	Атанаска Христова

1. Кмет на община Стралджа:

Правомощията на кмета на общината подробно са описани в действащия устройствен правилник. Той е едноличен орган на изпълнителната власт. Той е първостепенен разпоредител с бюджетни кредити по бюджета на общината. Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. В своята дейност кметът на общината се ръководи от закона, актовете на общинския съвет и решенията на населението. При осъществяване на дейността си кметът на общината се подпомага от заместник-кметове. Кметът на общината, в случаите разрешени от закона, може да упълномощава или възлага със заповед на заместник-кметовете, кметовете на кметства, кметските наместници, секретаря на общината и други служители от общинската администрация свои правомощия, като определя функциите им. Кметът на община Стралджа има следните отговорности:

- ръководи цялата изпълнителна дейност на общината;
- внася за одобрение от общинския съвет структурата на общинската администрация;
- назначава и освобождава от длъжност заместник-кметовете на общината, кметските наместници, ръководителите на звената на издръжка от общинския бюджет, служителите в общинската администрация с изключение на тези по чл. 46, ал. 1, т. 4 от ЗМСМА и налага предвидените от закона дисциплинарни наказания;
- отговаря за опазване на обществения ред, като за осигуряването му издава писмени заповеди, задължителни за началниците на съответните полицейски служби;
- организира и отговаря за разработването и изпълнението на общинския бюджет;
- организира изпълнението на дългосрочните програми;
- организира изпълнението на решенията на общинския съвет и се отчита пред него за това. Изпраща на общинския съвет актовете си, издадени в изпълнение на неговите решения в 3-дневен срок от подписването им;
- организира изпълнението на задачите, които произтичат от законите, от актовете на президента на републиката и на Министерския съвет;

- възлага изпълнението на свои функции на кметовете на кметствата, координира и осъществява контрол за целесъобразността и законосъобразността при тяхното изпълнение. Осъществява контрол по законосъобразността на актовете и действията на кметовете на кметства при изпълнение на техните правомощия и може да отменя техни актове;
- поддържа връзки с политическите партии, обществените организации и движения, както и с други органи на местното самоуправление в страната и в чужбина;
- организира и провежда действия по защита на населението при бедствия и аварии;
- възлага или разрешава изработването на устройствени планове и техни изменения за територията на общината или за части от нея и одобрява определени устройствени планове при условията и по реда на Закона за устройство на територията и организира изпълнението им;
- изпълнява функциите на длъжностно лице по гражданско състояние и може да възлага тези функции с писмена заповед на кметовете на кметства, в които се поддържат регистри за гражданското състояние и на други длъжностни лица от общинската администрация;
- осигурява организационно-техническото обслужване на общинския съвет;
- утвърждава Устройствения правилник на общинската администрация;
- осъществява правомощията си по придобиване, управление и разпореждане с общинското имущество, невключено в капитала на общински фирми по ред и условия, регламентирани в ЗОС;
- изпълнява функциите на орган по настойничество и попечителство или възлага тази функция на служител от администрацията;
- определя наименованието на длъжностите на държавните служители и разпределението им по групи и рангове, съгласно Единния класификатор на длъжностите в администрацията приет от МС на основание чл. 2, ал. 2 от Закона за държавния служител (ЗДС);
- присъжда рангове на държавните служители, съгласно чл. 74 от ЗДС;
- утвърждава длъжностното разписание на служителите в общинската администрация;
- прави публичен отчет пред общинския съвет и населението на общината веднъж годишно;
- организира развитието на партньорски отношения с общини от страната и чужбина и с неправителствени организации;
- представлява общината пред физически и юридически лица и пред съда;
- представя пред общинския съвет програма за управление за срока на мандата в тримесечен срок от полагането на клетвата;
- представя пред общинския съвет годишен отчет за изпълнението на програмата в срок до 31 януари.

2. Кметове на кметства от община Стралджа:

Общината има 22 населени места с общо население 12 781 жители (01.02.11 г.). Шест от тях имат статута на кметства. Това са: **Воденичане, Войника, Зимница, Иречеково, Каменец, Лозенец**. Съгласно устройствения правилник на общината, Кметът на кметство:

- изпълнява бюджета на общината в частта му за кметството;
- организира провеждането на благоустройствени, комунални и други мероприятия;

- упражнява контрол за законосъобразното използване и отговаря за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на кметството;
- назначава и освобождава служителите от общинската администрация, които подпомагат неговата дейност, в съответствие с утвърдената структура;
- приема мерки за подобряване и възстановяване на околната среда и организира охраната на полските имоти;
- води регистрите на населението и за гражданско състояние и изпраща актуализационни съобщения до ЕСГРАОН;
- осигурява извършването на административни услуги на физически и юридически лица;
- осигурява спазването на обществения ред; има правомощия по чл. 68, 70, 73, 74, 76, 78 и 80 от Закона за министерство на вътрешните работи (ЗМВР), на съответната територия до пристигане на полицейския орган;
- организира и ръководи защитата на населението при бедствия и аварии;
- представлява кметството пред населението, пред обществени и политически организации и пред други кметства;
- прави публичен отчет пред населението на кметството веднъж годишно;
- свиква общо събрание на населението в кметството;
- организира изпълнението на актовете на общинския съвет и на кмета на общината, отнасящи се до територията и гражданите на района или кметството;
- изпълнява функции, възложени му от кмета на общината.
- Кметовете на кметства могат да участват в заседанията на общинския съвет с право на съвещателен глас и задължително вземат участие при обсъждането на въпроси, отнасящи се до кметството.
- Кметът на кметство изпълнява и други функции, възложени от закона, подзаконовни нормативни актове, решения на общинския съвет или от кмета на общината.

3. Кметски наместници на населени места от община Стралджа – 15

В изпълнение на устройствения правилник на общината Кметът е назначил кметски наместници в следните населени места: Атолово, Александрово, Богорово, Джинот, Люлин, Леярово, Маленово, Недялско, Поляна, Първенец, Правдино, Палаузово, Саранско, Тамарино и Чарда. Кметските наместници не могат да ръководят политически партии или техни структури, да извършват търговска дейност по смисъла на Търговския закон, да бъдат управители или да участват в надзорни, управителни и контролни органи на търговски дружества и кооперации. Кметският наместник има следните пълномощия:

- изпълнява бюджета на общината в частта му за наместничеството;
- организира провеждане на благоустройствени, комунални и други мероприятия;
- отговаря за стопанисването на определени от Общинския съвет обекти на общинска собственост;
- приема мерки за подобряване и възстановяване на околната среда и организира охраната на полските имоти;
- осигурява извършването на административни услуги на физически и юридически лица и води регистри на населението;
- осигурява спазването на обществения ред; има правомощия по Закона за Министерство на вътрешните работи на съответната територия, до пристигане на съответния орган;
- организира и ръководи защитата на населението при бедствия и аварии;

- прави публичен отчет пред населението веднъж годишно.

4. Заместник-кметове на общината:

Кметът на общината назначава за срока на мандата си заместник-кметове в съответствие с одобрената структура на общинската администрация. Техните пълномощия могат да бъдат прекратени предсрочно без предизвестие със заповед на кмета на общината. Заместник-кметовете не са държавни служители. Те не могат да ръководят политическа партия или нейна структура, да извършват търговска дейност по смисъла на Търговския закон, да бъдат управители или да участват в надзорни, управителни и контролни органи на търговски дружества и кооперации за времето на мандата. Заместник-кметовете подпомагат кмета на общината, съобразно устройствения правилник и възложените му функции.

а. Първият зам.-кмет отговаря за:

- Общинската собственост и икономическите дейности в община Стралджа. Областите му на действие включват: общинска собственост и предприятия с общинско участие, жилищна политика, приватизация и следприватизационен контрол, концесия и наеми, селско и горско стопанство, транспорт, туризъм, търговия и кооперативен пазар, промишленост, енергетика и стандарти.

б. Вторият зам.-кмет отговаря за:

- Дейностите свързани с образование, здравеопазване, култура и социални дейности. Конкретния му ресурс са: образование, здравеопазване, социални услуги, социални програми и заетост, читалищна и културна дейности, младежта, спорта и туризма, закрила на детето, етнически и демографски въпроси, гражданско общество и вероизповедания, интеграция на хора с увреждания и орган по настойничество и попечителство.

в. Третият зам.-кмет отговаря за:

- Строителството, комуналните дейности и отбраната в общината. Поверени са му следните дейности: общинска инфраструктура, териториално и селищно устройство, строителство и строителен контрол, екология и опазване на околната среда и водите, благоустройство и комунални дейности, регионално развитие, европейски програми и проекти, програми за временна заетост, отбрана сигурност, мобилизационна подготовка, държавен резерв, защита на населението при бедствия, аварии и катастрофи, обществен ред и безопасност на движението.

5. Секретар на общината:

Отговорностите и задълженията на Секретаря на общината подробно са описани в действащия устройствен правилник. Неговата основна задача е да организира работата на общинска администрация като:

- организира дейността на общинската администрация;
- отговаря за условията на работа на служителите на общината и за организационно-техническото обзавеждане на службите;
- организира деловодството, документооборота в общината и общинския архив;
- отговаря за дейността на службите по гражданска регистрация и административно обслужване;
- отговаря за поддържане в актуално състояние на избирателните списъци в общината;
- следи за изготвянето и отговаря за публикуването на актовете на общината;
- отговаря за работата с жалбите и предложенията на гражданите;
- подготвя и организира местните референдуми;
- утвърждава Вътрешните правила за реда и организацията на административното обслужване на физическите и юридическите лица;
- организира атестирането на служителите в общинската администрация.

- утвърждава длъжностните характеристики на служителите в общинската администрация;
- отговаря за воденето на регистъра за вероизповеданията;
- в рамките на компетентността на общината осъществява връзката и координацията на съвместната работа с органите на МВР и другите институции по въпросите на обществения ред, безопасността на движението и спазването на законността на територията на общината;
- организира и контролира дейността на мобилизационната подготовка в общината;
- организира и контролира изпълнението на задачите и действията, свързани с прилагането на Закона за администрацията, Закона за държавния служител, Закона за административното обслужване на физическите и юридически лица и подзаконовите нормативни актове, свързани с тяхното приложение.
- осигурява технически и организира международното сътрудничество на общината, двустранните и многостранни проекти, в които тя участва;
- събира и предоставя информация за проекти, представляващи интерес за общината;
- организира обмен на опит и внедряването на добри практики в работата на администрацията;
- изпълнява други дейности, определени от нормативни актове.

Административна структура:

Както вече беше подчертано, структурата на община Стралджа е подробно описана в актуален Устройствен правилник. Тя отговаря на функциите, които са характерни за една общинска администрация и покрива всички основни отговорности, присъщи на тази институция. Тези отговорности най-общо могат да бъдат сведени до:

- Стратегическо планиране на развитието и провеждане на общински политики;
- Териториално развитие и устройствено планиране, съобразени с общинските екологични, исторически, социални и други специфики;
- Управление на отпадъците;
- Изграждане и поддръжка на общинска инфраструктура;
- Ефективното функциониране на междуселищния транспорт;
- Поддържането и развитието на местни спортни, туристически и други обекти за отдих, обекти на културно-историческото наследство;
- Изграждане, поддържане и добро управление на сградите общинска собственост включително общинските училища, общинските болници и социални заведения, на центровете за социални грижи, на културните, исторически и архитектурни паметници от общинско значение;
- Изграждането и управлението на общинските детски градини;
- Организация и развитие на културни дейности вкл. развитие и управление на местни културни институти изцяло или частично собственост или на подчинение на общината;
- Предоставяне на административни услуги, планиране и управление на местните данъци и такси;
- Защита на населението;
- Управлението на общинските фирми и предприятия;
- Функциите по управление на здравеопазването, образованието, социалните дейности културата споделено с държавата.

Видът на организационната структура на община Стралджа е от функционален тип с ясно описани йерархични връзки, права и задължения. Тя не предполага делегиране на права и отговорности извън ръководните длъжности на кмет, заместник-кметове и секретар. Поради малката си численост, функционалният тип не възпрепятства развитието на проектни дейности. Структурата на общинската администрация е опростена и ясно дефинирана. Най-общо функциите са разделени в два големи клона: социално-икономически и устройствени, инженерни и технически. Тази структура позволява бъдещо развитие основно в две направления:

- Привличане на краткосрочна външна експертиза по трудови правоотношения чрез създаването на звена за управление на проекти;
- Дългосрочно разширение на структурата, чрез разделяне на хуманитарните и икономически дейности от дейностите по стратегическо планиране и управление на проекти.

Организация на общинската администрация:

Общинската администрация извършва административни услуги при спазване на принципите на законност, бързина, достъпност и икономичност на производството по предоставянето на тези услуги и спазва изискванията за качествено и удобно за физическите и юридическите лица административно обслужване. **Общинската администрация е обща и специализирана.**

- **Общата администрация** осигурява технически дейността на органите на местната власт и на специализираната администрация и извършва дейности по административното обслужване на гражданите, физическите и юридическите лица;
- **Специализираната администрация** подпомага и осигурява осъществяването на правомощията на органите на местната власт.

Дирекциите, отделите и секторите са структурни звена за ръководство, организация, координация и контрол в съответните сфери от работата на общинската администрация и осъществяват дейност в рамките на предоставените правомощия и функции, определени в нормативните актове и устройствения правилник.

Структурните звена на общинската администрация участват в изготвянето и реализирането на проекти за привличане на средства от национални и международни програми и фондове, за развитие на инфраструктурата и подпомагане дейностите на общината, както и при разработване и реализиране на съвместни програми и проекти с неправителствени организации.

Структурни звена на общинската администрация:

(1) Обща администрация:

Общата администрация, в която работят 34 служители, е структурирана в следните звена:

- Отдел „Административно-правно обслужване“;
- Отдел „Финансово счетоводни дейности“;
- Звено за вътрешен одит;
- Финансов контролор;
- Служител по сигурността;
- **Отдел "Административно-правно обслужване"** осъществява следните функции:
 - По дейност „Канцелария“ - осъществява организационното и техническото обслужване на общинския съвет и общинската администрация; следи за своевременното изпълнението на решенията на общинския съвет и информира кмета и секретаря на общината; осъществява деловодната дейност на администрацията и др.;
 - По „Правно-нормативното обслужване“ - дава мнения по законо-съобразността на проектите на заповеди на кмета на общината, като ги парафира, а при

несъгласие прилага мотивирано мнение; участва при съставянето, изменението и прекратяването на договори; контролира законосъобразното съставяне на договорите и другите актове, свързани с възникване, изменение и прекратяване на служебните и трудовите правоотношения със служителите на заповедите за дисциплинарни наказания, и за търсене на отговорност на виновни лица и др.;

- По управление на собствеността - организира, изпълнява и контролира поддръжката и ремонта на сградите на общинската администрация, сградите в кметствата и почивните бази на общината; осъществява поддържането, експлоатацията и техническия контрол на машините, оборудването, съоръженията и системите, осигуряващи дейността на общинската администрация, включително в почивните бази на общината; осигурява общинската администрация с необходимите консумативи и материали за дейността ѝ;
- По дейност „Човешки ресурси“ - подготвя и актуализира проектите за щатно разписание на длъжностите в общинската администрация, съгласно действащото законодателство; разработва вътрешни правила за работната заплата, предлага ги за одобрение от кмета на общината и следи за тяхното изпълнение; организира разработването на длъжностните характеристики на служителите от общинската администрация, на общинските дейности и звена, както и тяхното актуализиране и др.;
- По Отбранително-мобилизационната подготовка - разработва плана за привеждане на общината от мирно във военно положение и провежда мероприятия по подготовка за работа във военно време; разработва военновременния план на общината и го актуализира периодично, в съответствие с методологията за военновременно планиране; координира и контролира изпълнението на задачите по подготовката за работа във военно време; организира и осъществява контрол за изпълнението на военновременни задачи др.;
- Център за услуги и информация на гражданите (ЦУИГ) - приема и регистрира входящата кореспонденция като я предава за изпълнение на звената в администрацията; следи за спазването на сроковете за изпълнение на преписките (и веднъж на две седмици подава справка на заместник-кметовете, секретаря на общината и председателя на общинския съвет за просрочените преписки). Изготвя отчет за тях пред кмета на общината; осигурява информация за административните услуги, извършвани от общината; дава публичност на решенията на общинския съвет и нормативните актове, приети от него; Осъществява дейността по достъп до обществена информация;
- Гражданска регистрация и административно обслужване (ГРАО) - поддържа регистър на населението и локална база данни "Население" в актуален вид; приема молби и заявления на граждани и издава документи в съответствие с действащото законодателство, касаещи регистрите за гражданско състояние и личността на гражданите; оказва методическа помощ в рамките на своята компетентност на кметовете на кметства и кметски наместници; контролира работата на кметовете на кметства и кметските наместници по регистрация на гражданското състояние на лицата, правилното оформяне и съхранение на регистрите за населението и издаването на съответните документи и др.;
- Връзки с обществеността, протокол и международно сътрудничество - подпомага кмета на общината при формулирането и разработването на решения за реализиране на общинската политика, в сферата на неговите правомощия, както и представянето ѝ пред обществеността; организира, осигурява и осъществява връзките на общината с държавни, политически, обществени и граждански организации и др.;
- Автоматизирани системи за управление - поддържа наличната компютърна техника, мрежовите операционни системи, сървърите и локалната мрежа в общината; проучва необходимостта от специализирани потребителски програмни продукти за нуждите на общинска администрация и тяхната наличност на пазара на информационни технологии; подготвя техническо задание за доставка или възлагане за разработка на софтуер и компютърна техника; поддържа актуалността и развива Интернет страницата на общината и др.

- **Отдел "Финансово счетоводни дейности"** осъществява следните функции:
 - Бюджет и финанси - организира разработването, приемането и актуализация на бюджета на общината по пълна бюджетна класификация; изготвя бюджетна прогноза за следващи периоди; оказва методична помощ по разработването и изпълнението на бюджета на всички бюджетни дейности и второстепенни разпоредители с бюджетни кредити; съставя периодични отчети и анализира изпълнението на бюджета, извънбюджетните сметки и фондове, целевите средства и др.;
 - Финансово-счетоводни дейности - изготвя обобщени счетоводни отчети за изпълнение на бюджета и осъществява контрол за правилното разходване на средствата съгласно бюджета; извършва счетоводното отчитане на приходите и разходите на общинския бюджет; подготвя ведомости за заплати и платежни документи за осигуровки върху заплатите на работниците и служителите; води отчетност на всички дълготрайни активи чрез проверки и инвентаризации; изготвя годишен финансово-счетоводен отчет и приложенията към него и др.
- **Звено за вътрешен одит** - Звеното за вътрешен одит е на пряко подчинение на Кмета на Общината и осъществява вътрешен одит по Закона за вътрешния одит в публичния сектор като докладва директно на Кмета. Звеното осъществява дейността по вътрешен одит на всички структури, програми, дейности и процеси в общинската администрация, включително на разпоредителите със средства на Европейския съюз и на разпоредителите с бюджетни кредити от по-ниска степен, в съответствие с чл. 13 от Закона за вътрешния одит в публичния сектор.
- **Финансов контролор** - осъществява вътрешноведомствения контрол в общината. Контролира разходването на бюджетните средства и стопанисване на материалните активи от ОБА, звената и структурите в бюджетната сфера. Оказва методическа помощ на ОБА по прилагането на нормативните документи, свързани с контролната дейност. Дава становища по проекти на заповеди, наредби и други документи, свързани с финансовата дейност на ОБА. Осъществява непрекъснатата връзка и взаимодействие с външни контролни органи. Упражнява системен контрол по целесъобразното и законосъобразно изразходване на бюджетните средства.
- **Служител по сигурността** - Служителят по сигурност осъществява дейността по защита на класифицираната информация в общината. Осъществява процедурата по обикновеното проучване в общината съобразно изискванията на ЗЗКИ и води регистър на проучените лица. Уведомява държавната комисия по сигурността на информацията/ДКСИ/ при изтичане на срока на решенията, при напускане или преназначаване на служители, както и при необходимост от промяна на разрешението, свързано с достъп до определено ниво на класификация.

(2) Специализирана администрация:

Специализираната администрация, в която има 29 служители, е структурирана в следните звена:

- Главен архитект;
 - Дирекция "Местни данъци и такси";
 - Отдел „Териториално, селищно устройство и екология“;
 - Отдел „Икономическо дейности и общинска собственост“;
 - Отдел „Образование, здравеопазване, култура и социални дейности“.
- **Главният архитект** - контролира и координира цялостната дейност по териториалното и селищно устройство в Общината; ръководи архитектурно-градоустройствената комисия на Общината, съгласува проектните разработки и ги утвърждава по предложение на комисията; подписва разрешенията за строеж, включително и за обекти от техническата инфраструктура, съгласно чл. 148 и следващи от ЗУТ;

- **Дирекция "Местни данъци и такси"** изпълнява следните функции: приема и обработва данъчни декларации по ЗМДТ; издава данъчни удостоверения по ДОПК и ЗМДТ; поддържа актуална база данни за декларирано движимо и недвижимо имущество от фирми и физически лица по ЗМДТ, начислените данъци и такси и плащания за тях по години; Уведомява и съобщава на фирмите и физическите лица дължимите данъци и такси за текущата година за притежаваните от тях недвижими имоти;
- **Отдел "Териториално, селищно устройство и екология"** осъществява следните функции:
 - Устройство на територията;
 - Архитектурно-строителен контрол;
 - Кадастър и регулация;
 - Инвестиционна дейност;
 - Незаконно строителство;
 - Екология, озеленяване и чистота.
- **Отдел "Икономическо дейности и общинска собственост"** осъществява следните функции:
 - Общинска собственост;
 - Транспорт;
 - Търговия;
 - Селско и горско стопанство и гори.
- **Отдел „Образование, здравеопазване, култура и социални дейности"** осъществява следните дейности:
 - Образование;
 - Здравеопазване;
 - Култура;
 - Социални дейности;
 - Секретар на Местна комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни е на пряко подчинение на ресорния зам.кмет.

2.6.3. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

Един от основните проблеми пред общинските администрации е съобразяването на числеността им с възложените им функции. За да отговорят на динамиката на процесите те решават този проблем предимно на базата на вътрешно реструктуриране и нерядко натоварването на отделни структурни звена или служители става много голямо. Това води до чести промени на Устройствените правилници. За намаляването им трябва да се подобри стратегическото планиране в администрациите, което ще доведе до по-голяма стабилност и предвидимост на работата им. Предпоставка за това от своя страна е обвързването на контролните функции в една администрация с процеса на планиране, както и гарантирането на добра координация в и между отделните звена чрез Вътрешните правила за работа на администрацията.

Дейността на общинската администрация се осъществява от държавни служители и служители по трудово правоотношение. Длъжностното разписание се утвърждава от кмета на общината. Служителите в общинската администрация осъществяват своята дейност в съответствие със Закона за държавния служител, Кодекса на труда, подзаконовите нормативни актове, Вътрешните правила за работата на общинската администрация, Инструкция за деловодната дейност в Община Стралджа. Общо броят на служителите е 53, като 34 от тях са заети в общата администрация, а 29 в специализираната.

Вътрешните правила за работа в община Стралджа се утвърждават от кмета на общината. Длъжностите в общинската администрация се заемат от лица с професионална квалификация, включваща задължителна минимална степен на завършено образование и професионален опит, определени със закон. Секретарят на общината или упълномощен от

него служител с ръководни функции може да определи и допълнителни изисквания с длъжностните характеристики. Постъпването на държавна служба в общинската администрация става задължително след провеждане на конкурс. Със заповед на кмета на общината могат да бъдат определени и длъжностите по трудово правоотношение, които се заемат след провеждане на конкурс. Служители в общинската администрация изпълняват възложените им задачи и отговарят пред прекия си ръководител за изпълнението на работата, съобразно длъжностните им характеристики. Ръководителите на административните звена ръководят, организират, контролират, координират, отчитат и носят отговорност за дейността на съответното структурно звено в съответствие с определените им функции. Те изпълняват и други задачи определени от кмета на общината в кръга на дейността им.

По отношение на повишаване на квалификацията на служителите в общинската администрация може да се каже, че съобразно възможностите на общината се провежда устойчива политика за усъвършенстване на административния капацитет като в началото на всяка календарна година се приема годишен план за задължително и специализирано обучение на служителите. Проведени са езикови курсове, обучения за компютърна грамотност, курсове за запознаване с изменения на нормативната база, обучения за управление на проекти и др.

За целите на повишаването на квалификацията и капацитета на общинската администрация биха могли и ефективно да се използват възможностите за организация на текущи обучения и обсъждане на добри практики и научени уроци, с които разполага Областния информационен център Ямбол.

Община Стралджа е сред 44-те български общини, подписали през 2009 г. с Омбудсмана на Р България "Протокол за принципите на добро управление и необходимите мерки за осъществяването им" на територията на общината. С този документ ръководството на Общината се ангажира да осигури съблюдаването на принципите на добро управление при работата на администрацията, като се съобрази с препоръките на омбудсмана.

2.6.4. ТЕХНИЧЕСКА ОСИГУРЕНOST НА РАБОТАТА НА ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ СТРАЛДЖА

Община Стралджа разполага с Център за услуги и информация на гражданите. Връзка и информация за центъра са публикувани и лесно достъпни на интернет страницата на общината. Центърът е пригоден да осигурява достъп до административни услуги на хора с физически увреждания. Неговото изграждане допринася за оптимизиране на процесите в администрацията, с акцент върху прилагане на принципа за административно обслужване на „едно гише“. Стремехът на Община Стралджа е да осигури достъп на хора с физически увреждания във всички кметства на територията на общината. Центърът успешно развива предоставянето на електронни услуги.

Той осигурява възможност да бъдат заявени и заплащани услуги, да се проследява техният статус, да се задават възникнали въпроси, да се сигнализира за проблеми, да се прави проверка за задължения по местни данъци и такси без да се налага да се посещава общината, да се получава информация за наложени глоби и издадени наказателни постановления, да се отправят запитвания, сигнали и жалби.

Като нерегистриран интернет потребител е осигурен достъп до общата и информативна част на сайта на общината и портала за електронни услуги, но не е възможно извършване на електронно-административни услуги или подаване на електронни изявления. Общината предоставя възможност за директна регистрация за ползване на електронни услуги чрез порталното приложение, като е задължително притежанието на универсален електронен подпис на физическо лице, издаден от регистрирани доставчици на удостоверителни услуги в Република България. Ползвателите на системата са улеснени чрез

информационно приложение, което ги информира за функциите на софтуера за публичен регистър на действащите на територията на общината регулаторни режими и плащане по електронен път на административни услуги, предлагани от община Стралджа, софтуер за подаване и проверка по електронен път на жалбите, сигналите и запитванията на гражданите и бизнеса чрез сайта на община Стралджа и софтуер за плащане по електронен път на административни услуги (данъци, такси, глоби и др. задължения), предлагани от община Стралджа.

Предвид тенденцията към разширяване на електронните услуги, които администрацията предоставя или ползва, работата с електронни подписи, развитието на системи за управление на проекти и мониторинг, както и тенденциите в развитието на комуникационните мрежи, интегрираните решения, информационната сигурност и мобилните устройства може да се предвиди, че техническото осигуряване, обновяване и развитие ще се превърне в хоризонтален приоритет.

Трудно преодолима е липсата на достатъчен ресурс за технологично обновяване на административните структури, като това не е изолиран проблем на конкретната общинска администрация, а се наблюдава в национален мащаб. Следва също така да се отбележи, че развитието на технологиите води до промени в начина на рутинно извършваните дейности от служителите в администрацията, което изисква хармонизиране на процеси и процедури, а в някои случаи и обучение.

2.6.5. ДЕЙСТВАЩИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ И ПРАВИЛНИЦИ (ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА) В ОБЩИНА СТРАЛДЖА

Ефективната дейност на всяка администрация следва да се базира на ясна визия за нейното институционално изграждане. Основен приоритет на реформата в администрацията е нейното оптимизиране на централно, областно и общинско ниво чрез модернизация и организационно развитие. Щатната численост, структурата, функциите и организацията на работата на общинските администрации се определят в нормативните актове, с които са създадени, както и в съответните Устройствови правилници. Най-важен и определящ за дейността на общинската администрация е **Устройствовият правилник**, който изчерпателно обхваща йерархичната структура на общината и спецификата на функциите на всички нейни елементи.

2.6.6. СЪСТОЯНИЕ НА ГРАЖДАНСКИЯ СЕКТОР В ОБЩИНА СТРАЛДЖА

В общината са регистрирани 37 неправителствени организации с нестопанска цел 21 читалищни настоятелства и три религиозни организации. Действащите неправителствени организации на територията на община Стралджа са 25 и осъществяват своята дейност в различни сектори на общественото развитие. Тук са изброени сдруженията за чиято дейност има публична информация:

- Общинско пчеларско сдружение "Рой - 2005";
- Сдружение "21 век";
- Сдружение "Интер клуб - рома - 2", гр. Стралджа;
- Сдружение "Информационен бизнес център";
- Сдружение "Клуб на демократичния съюз на жените "Надежда 2002";
- Сдружение "Клуб по спортна стрелба "Стралджа";
- Сдружение "Общински младежки съвет - Стралджа";
- Сдружение "Общински футболен клуб - Стралджа";
- Сдружение "Сдружение на ловците и риболовците - Стралджа";
- Сдружение "Туристическо дружество "Кале", гр. Стралджа;

- Сдружение "Училищно настоятелство "Св. Св. Кирил и Методий", гр. Стралджа;
- Сдружение "Училищно настоятелство на ЦДГ "Мати Рубенова", гр. Стралджа;
- Сдружение "Училищно настоятелство на ЦДГ Здравец", гр. Стралджа;
- Сдружение "Училищно настоятелство при СОУ "П.К.Яворов", гр. Стралджа;
- Сдружение „Диабет – Стралджа“;
- Сдружение "Клуб по конен спорт "Хан Аспарух-Стралджа";
- Сдружение "Младежта за просперитета на град Стралджа";
- Сдружение "Училищно настоятелство на Основно училище "Христо Ботев";
- Сдружение "Училищно настоятелство при ОУ "Св. Св. Кирил и Методий";
- Сдружение "Футболен клуб Бенковски" - с. Зимница";
- Сдружение "Лозаро-Винарски съюз - Иречеково";
- Сдружение "Училищно настоятелство "Константин Иречек" - село Иречеково";
- Сдружение "Център за социална интеграция Свети Мина";
- Сдружение "Национален съюз на производителите на Култивирани билки";
- Сдружение "Ловно - рибарско сдружение "Наслука".

Успешна е работата на:

- Училищните настоятелства на СОУ "П. К. Яворов", ОУ "Св. Св. Кирил и Методий" - Стралджа, ОУ "Св. Св. Кирил и Методий" - Зимница;
- Читалищните настоятелства на читалище "Просвета" – Стралджа, читалище "Възраждане" – Войника, читалище "Светлина" – Лозенец, читалище "Просвета" – Воденичане;
- Клуб на демократичния съюз на жените "Надежда 2004";
- Младежката неправителствена организация "Младежта за просперитета на Стралджа";
- Информационен бизнес център /ИБЦ/ – Стралджа;
- Организациите на инвалидите;
- Спортния клуб по стрелба – Стралджа.

Всички те имат разработени проекти и осигуряват допълнително финансиране за дейността си. Към ИБЦ - Стралджа е изграден първият електронен магазин за продажба на ръчно изработени изделия, който предлага бродерия, аксесоари от дърво, гоблени, продукти от кожа, икони, рисувана керамика, плетива, рисуван порцелан, музикални инструменти, рисувана коприна, постелки и килими и др. Изградените неправителствените организации в общината са обществено полезни и са основа за развитие на гражданското общество.

Табл. 31. Читалища в община Стралджа

№	Наименование	Седалище и адрес	Председател
1.	НЧ "ПРОСВЕТА – 1892"	гр. Стралджа	Мария Толева Иванова
2.	НЧ „СЪГЛАСИЕ – 1924"	с. Александрово	Стойко Иванов Георгиев
3.	НЧ „СЪГЛАСИЕ – 2009"	с. Атолово	Христо Ангелов Петров
4.	НЧ „ИВАН ВАЗОВ – 1942"	с. Богорово	Минка Станчева Иванова
5.	НЧ „ПРОСВЕТА – 1928"	с. Воденичане	Йорданка Иванова Минкова
6.	НЧ „ВЪЗРАЖДАНЕ – 1928"	с. Войника	Жеко Димов Жеков
7.	НЧ „ИЗГРЕВ – 1958"	с. Джинот	Юлия Атанасова Маджарова

8.	НЧ „ВЪЗРАЖДАНЕ – 1926”	с. Зимница	Елка Георгиева Пейчева
9.	НЧ „ПРОСВЕТА – 1927”	с. Иречеково	Кина Иванова Козицова
10.	НЧ „ПРОФ. А. ЗЛАТАРОВ – 1927”	с. Каменец	Андон Алексиев Георгиев
11.	НЧ „СВЕТЛИНА – 1928”	с. Лозенец	Христо Стамов Христов
12.	НЧ „ПРОСВЕТА – 1928”	с. Люлин	Иванка Дичева Гочева
13.	НЧ „ПРОБУДА – 1997”	с. Маленово	Елена Генчева Стоянова
14.	НЧ „СЪЗНАНИЕ – 1899”	с. Недялско	Гергана Димитрова Емануилова
15.	НЧ „ПЕНЬО ЕНЧЕВ – 1929”	с. Палаузово	Росен Иванов Русев
16.	НЧ „ХРИСТО БОТЕВ – 1922”	с. Поляна	Донка Златева Канева
17.	НЧ „А. Константинов – 1928”	с. Правдино	Каля Михалева Атанасова
18.	НЧ „ПРОСВЕТА – 1908”	с. Първенец	Йонка Грозданова Митева
19.	НЧ „ИЗГРЕВ – 1929”	с. Саранско	Румен Дойчев Димов
20.	НЧ „СВЕТЛИНА – 1932”	с. Тамарино	Недялка Владева Илиева
21.	НЧ „ПРОБУДА – 1934”	с. Чарда	

Източник: община Стралджа

2.6.7. ПОЛИТИКИ, ПРОГРАМИ, ПРОЕКТИ И ИНИЦИАТИВИ

Действащи стратегии и програми

Основният стратегически документ на община Стралджа е Общинският план за развитие за периода 2007-2013 г., който има за цел да се определи стратегическите насоки в развитието на Община Стралджа и конкретните мерки и проекти за изпълнение в периода 2007-2013 г. Основните задачи на плана за развитие на община Стралджа са:

- Да дефинира стратегическите цели на общинското развитие до 2013 г.;
- Да очертае изпълнима стратегия за постигане на тези цели чрез определяне на основните приоритетни направления, мерки и проекти, институционалното и финансово осигуряване на плана;
- Да послужи за мобилизиране на собствените и привличане на външни ресурси за постигането на мотивираните цели;
- Да създаде база за усвояване на очакваните средства от фондовете на ЕС и привличането им към територията на общината;
- Да очертае рамката на проекти, за които да се потърси финансиране по национални и международни програми и проекти;
- Да стимулира създаването на ново гражданско самосъзнание и ценностна система и нов подход при решаването на проблемите, ориентирани към духа на обединена Европа и принципите за устойчиво развитие;
- Да интегрира всички заинтересовани страни към изпълнението на мерките, заложи в плана и по този начин да разшири социалната основа на стратегическото планиране.

Принципът на партньорство е приложен при всички етапи на разработване на плана. В неговото изработване участие са взели общинската администрация, общинския съвет, местни ръководители, представители на неправителствени организации, учебни заведения и независими консултанти. Общинският план за развитие на община Стралджа за периода 2007–2013 година се реализира в динамична социално-икономическа и правно-нормативна среда и в условията на икономическа криза. Приоритетите, формулирани в този план, са дългосрочни и надхвърлят плановия период като следва да се има предвид,

че ще останат актуални и за програмния период 2014-2020 г. Това предполага те да бъдат адекватно пренесени в новия общински план, като според степента на реализация на всеки приоритет, той бъде надграждан и доразвиван.

Други значими за развитието на общината документи са:

- Програма за енергийна ефективност на община Стралджа 2010-2013 г.
- Общинската програма за опазване на околната среда 2009-2013 г.

Те са добре хармонизирани с приоритетите на общинския план за развитие, като в прагматичен план тази връзка между програмните документи може ясно да бъде проследена чрез годишните отчети на кмета за периода до 2013 г. включително.

Капацитет за реализация на проекти

През последните години ръководните служители и експертите в община Стралджа преминават през значителен брой краткосрочни обучения, които в отделни аспекти са свързани с добро управление, но се очаква по-добро познаване и прилагане на разработените методологически документи на национално ниво. Ключова идентифицирана потребност е развиване на практически познания за процеса на добро управление, мотивация и по-нататъшно укрепване на капацитета на Общинска администрация. Тя не разполага с необходимия набор от практически инструменти за интегриране на принципите за добро управление в организационното развитие и, въпреки познаването на тези принципи, те все още не се прилагат на необходимото ниво.

По-долу са представени някои от най-характерните проекти на Общината през последните години. Голяма част от тях са насочени към укрепване на административния капацитет.

Проект: "Експерт=квалифициран служител"

Обща цел на проекта е повишаване капацитета на Общинска администрация Стралджа за успешно прилагане принципите на добро управление в сферата на социалните дейности чрез обучение на служителите. Специфичните цели са:

- Подобряване квалификацията на общинските служители, работещи в сферата на социалните дейности за по-ефективно изпълнение на задълженията им;
- Подобряване уменията на служителите за работа в екип;
- Придобиване на умения за работа с хора в риск – деца и възрастни, застрашени от социално изключване;
- Повишаване мотивацията и удовлетвореността на общинските служители;
- Популяризиране на Проекта и финансиращата ОПАК.

Проектът е в съответствие с Общинския план за развитие на Община Стралджа за периода 2007-2013 г., като допринася за реализацията на Приоритет 4: Подобряване имиджа на общината, укрепване на административния капацитет и активизиране ролята на гражданското общество, Цел 1: Увеличаване капацитета на местната администрация за планиране, програмиране и управление дейностите за постигане на балансирано и устойчиво развитие на общината, Мярка 2: Укрепване на административния капацитет.

Резултати и ползи

В резултат на се очаква усъвършенстване на знанията и уменията на общинските служители, ангажирани с изпълнението на социалната политика на община Стралджа. Служителите следва да са в състояние да формулират целите и приоритетите на местната социална политика и да ръководят реализацията на необходимите проекти.

Чрез предвидените обучения, последователно фокусирани върху изискванията към работата с деца в неравностойно положение и с възрастни в социална изолация, се

подпомага постепенното осигуряване на равни възможности за жителите на община Стралджа. Завършването на проекта предполага подобро качество и оптимизиран обхват на предоставяните социални услуги.

Обхват

Изпълнението на проекта по Оперативна програма „Административен капацитет“ започва през декември 2013 година, като предстои да бъде завършен през септември 2014 година. Освен организирането на избора на външни изпълнители и хоризонталните дейности по управлението и публичното представяне на проекта, са предвидени обучение от два модула и специализирано обучение в Института за публична администрация на 10 служители.

Проект: „Компетентна администрация – гарант за добро управление“

Обща цел на проекта е повишаване капацитета на Общинска администрация за успешно прилагане принципите на добро управление чрез обучение на служителите.

Специфичните цели на проекта са:

- Подобряване квалификацията на общинските служители за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията им;
- Подобряване уменията на служителите за работа в екип;
- Придобиване на умения за работа с хора със специфични потребности;
- Повишаване мотивацията и удовлетвореността на общинските служители;
- Популяризиране на Проекта и финансиращата ОПАК.

Дейностите включват провеждане на модулно обучение на две групи по 60 служители:

- Работа в екип и лидерски умения, решаване на конфликти;
- Работа със специфични групи граждани, включително неграмотни и глухонemi.

Резултати и ползи

Изпълнението на проекта повишава уменията за работа в екип и съвместно взимане на решения от страна на служителите на община Стралджа. Проектът гарантира адекватни избор, обосновка и представяне на решения, свързани с различните сфери от общинското развитие. Конкретен резултат са придобитите методики за формиране и координиране на екип от общински експерти.

Специфичен фокус е поставен върху потребностите на социалните групи в неравностойно положение, като се подобрява директният контакт между хората със специфични нужди и общинските служители, включително в общинските села.

Проектът осигурява информираност и компетентност на общински служители относно актуалните изисквания на ЕС в областта на административното регулиране на стопанската дейност, защитата на личните данни, деловата етика и основните производства по Административнопроцесуалния кодекс.

Обхват

Проектът е осъществен чрез финансовата подкрепа на ОПАК, като стартира през март 2013 г. и е с общ срок за изпълнение от 12 календарни месеца. Към обхвата се присъединяват необходимите подготвителни дейности и провеждането на модулно обучение за две групи от 60 служители, както и провеждане на едно обучение в Института за публична администрация. Осъществени са и задължителните дейности по законосъобразното изпълнение на проекта и осигуряването на достъпна информация за различните му дейности и етапи, включително две основни пресконференции – въстъпителна и заключителна.

Проект: „Чиста енергия за осветление на обществените места в Стралджа и Кавакли“

Основната цел на проекта, разработван по Програмата за трансгранично сътрудничество между България и Турция по Инструмента за предприєдинителна помощ и в партньорство между водещия партньор Община Стралджа и Община Кавакли, е повишена привлекателност на жизнената среда и по-голяма инвестиционна привлекателност в двете общини.

Конкретните цели са свързани с осигуряване на съвременно улично и парково осветление чрез използването на възобновяеми енергийни източници.

Резултати и ползи

В резултат на проекта, селата Стралджа, Зимница, Воденичане, Лозенец ще бъдат осигурени с качествено публично осветление, което допринася за улеснена достъпност и по-голяма сигурност в населените места. Приложението на слънчева енергия за публично осветление подкрепя устойчивото развитие в рамките на общината. Проектът разкрива възможностите и предимствата от използването на възобновяеми енергийни източници и по този начин подкрепя бъдещи подобни инициативи. Изгражда се капацитет за експлоатиране на светодиодни осветители.

Разработването на проекта в сътрудничество между Община Стралджа и турския ѝ партньор осигурява българската община с ценен опит в разработването на трансгранични проекти и предоставя повече възможности за бъдещи инициативи и инвестиции.

Обхват

Проектът е предвиден за реализация в рамките на 14 месеца. Неразделна част от проекта са доставката и монтажът на осветителни тела, провеждане на нужните обучения за правилна работа с инсталациите, както и провеждане на тематичен семинар и изготвяне на информационен бюлетин, свързани с популяризирането на ВЕИ. Задължителните съпътстващи дейности включват управление на проекта, избор на изпълнители, осигуряване на независим строителен надзор и регулярно предоставяне на информация относно прогреса по проекта.

Проект: „Община Стралджа – за ефективна структура и подобрена дейност в полза на гражданите и бизнеса“

Цел на проекта е да допринесе за подобряване организацията на работа на Общинска администрация Стралджа за ефективно изпълнение на функциите ѝ чрез:

- Оптимизиране функциите на Общинска администрация;
- Подобряване на организацията на работа и работните процеси в Общинска администрация Стралджа;
- Повишаване капацитета на администрацията и осигуряване на ефективност на местните политики, чрез прилагане принципите на добро управление.

Проектът е в съответствие с Общинския план за развитие на Община Стралджа за периода 2007-2013 г., като ще има принос за реализацията на: Приоритет 4: Подобряване имиджа на общината, укрепване на административния капацитет и активизиране ролята на гражданското общество, Цел 1: Увеличаване капацитета на местната администрация за планиране, програмиране и управление дейностите за постигане на балансирано и устойчиво развитие на общината, Мярка 2: Подобряване на административното обслужване на граждани и бизнес среди. Проектът допринася за постигане на стратегическата цел на Оперативна програма „Административен капацитет“, като ще осигури подобряване работата на администрацията за реализиране на ефективни политики, качествено

обслужване на гражданите и бизнеса. Изпълнението на проекта директно ще допринесе за прилагането в община Стралджа на Стратегията за иновации и добро управление на местно ниво на Съвета на Европа.

Резултати и ползи

Проектът следва да гарантира внедряването принципите на доброто управление в дейността на общинската администрация. Той осигурява точна информация относно ефективността, ефикасността и релевантността на управленския процес в община Стралджа. Определят се проблемните моменти, свързани с организационната структура, числеността и качеството на конкретно изпълняваните функции, включително и тяхното дублиране. Преценена е вътрешната координация и комуникацията с външните партньори. Изготвените анализи и оценки обосновават ясни предписания и предложения за оптимизиране структурата и повишаване квалификацията в администрацията на община Стралджа. Конкретните резултати са свързани с изготвен доклад на функционален анализ на община Стралджа; актуализирани вътрешни правила за организиране работата на администрацията и необходимите съпътстващи обучения за реално използване на новите правила от общинските служители.

Проектът довежда до последователно изготвяне на анализи и оценки, предшестващи ясно разписани правила за работа на общинската администрация, които от своя страна предпоставят ефективен работен процес и осигуряването на качествени услуги за жителите и инвеститорите в община Стралджа.

Обхват

Проектът по ОПАК обхваща периода от ноември 2012 г. до май 2014 г. Проектът е маркиран от въстъпителна пресконференция, след която в хронологическа последователност се преминава към извършването на функционален анализ на община Стралджа, разработването на нови Вътрешни правила за общинска администрация Стралджа и окончателното провеждане на обучение за прилагане на Вътрешните правила.

Проект: „Обследване и доизграждане на смесена канализация и водопроводна мрежа в с. Зимница“

Целта на проекта е детайлно обследване състоянието на частично изградената смесена канализация и технически проект за доизграждане на същата; обследване състоянието и необходимостта от реконструкция на водопроводната мрежа и технически проект за реконструкцията ѝ в с. Зимница, община Стралджа.

Резултати и ползи

Основният резултат от изпълнението на проекта е полученото разрешение за строеж за доизграждане на смесена канализация, водопроводна мрежа и пречиствателна станция за отпадни води в село Зимница. Проектът обезпечавя последващите строителни дейности, свързани с управлението на водния цикъл на селото.

Обхват

Началната дата на проекта е през декември 2008 г., а датата на приключване е през декември 2011 г. Резултатното строително разрешение е издадено през месец май 2011 г.

Проектът включва изготвянето на технически спецификации за провеждане на процедура по Закона за обществените поръчки за избор на външни изпълнители, разработване на необходимите технически/работни проекти, провеждане на обществени обсъждания и издаване на разрешения съобразно българското законодателство.

Проект „Стралджа и Сулоглу – пътуване отвъд границите“

Целта на проекта е да допринесе за устойчивото социално-икономическото развитие на трансграничния регион на България и Турция чрез развитие и опазване на природния потенциал, популяризирането и превръщането на региона в желан туристически обект. Конкретни цели са:

- Опазване, развитие и популяризиране на природното богатство на територията на двете общини – Стралджа и Сулоглу;
- Разработване на информационни програми за всички възрасти за природното разнообразие, неговата важност и начините на съхраняване опазването му;
- Разработване и тестване на образователни програми за формиране в ранна ученическа възраст ценностна система и познания относно природните богатства и създаване на трайни навици за опазване и съхраняване околната среда;
- Подобряване на туристическия обмен между общините Стралджа и Сулоглу в областта на екотуризма;
- Планиране на съвместни на дейности, свързани с опазване на природното биоразнообразие.

Проведени са разменни обучения на ученици, семинар и кампании за обществена осведоменост. Директни бенефициенти по проекта са: Общински служители, участващи в екипа за управление на проекта; Ученици участващи в обmena на образователни програми; Преподаватели участващи в образователните програми; Външни специалисти еколози, биолози педагози; Участници в кампанията за обществена осведоменост и др.

Очаквани резултати и ползи

Проектът осигурява посетителски център в община Стралджа, разположен в обновената хижа „Инджови извори“. Прилежащи са две еко пътеки с обособени места за отдих. Ценен принос е създадената база данни за биоразнообразието в двете общини. Тя съдържа информация за общата екологична характеристика на двата трансгранични региона, в които са разположени общините, и за тяхното видово разнообразие. Неразделна част от база данните е разработената програмна стратегия за опазване на систематизираните биологични видове. Характерен резултат от съвместните усилия на двете общини са организирани разменни обучения на ученици с оглед взаимното опознаване на природните дадености в България и Турция.

Обхват

В обхвата на проекта, през 18^{те} месеца за изпълнение, са проведени всички необходими дейности по управлението на проекта и гарантирането на неговата публичност. Извършени са строителни и ремонтни дейности, разположени са средства за ориентация и информация. Дейност от проекта е разработването на съвместен туристически продукт и интернет страница. Основен елемент е разработването на база данни за биоразнообразието, както и проведените кампании за насърчаване опазването на околната среда и обучаване на ученици в това направление.

„Подготовка на интегриран инвестиционен проект за изграждане на ПСОВ, разделна канализация и водопроводна мрежа в гр. Стралджа“

Целта на проекта е повишаване на капацитета на Община Стралджа за решаване проблемите на местните общности чрез увеличаване на техническата проектна готовност за подобряване и развитие на техническата инфраструктура за водоснабдяване и инфраструктурата за отвеждане и пречистване на отпадните води на територията на гр. Стралджа.

Резултати и ползи

Постигнатите резултати са свързани с осигуряването на проектна основа за изграждането на разделна канализационна система, състояща се от дренажна и битова канализация,

изграждането на ПСОВ и реконструкция на водопроводната система. Посоченият резултат предполага последващо адекватно решение на следните проблеми: рисковете, свързани с периодично наводняване на града, недостатъчните в количествено и качествено отношение доставки на вода, ограничения обхват на съществуващата канализация и заустването на отпадъчни води в река Мочурица.

Обхват

Проектът е с продължителност три години – от декември 2008 до декември 2011 година и е реализиран по Оперативна програма „Околна среда“. Изпълнените дейности са свързани с изготвянето на предпроектно проучване за инвестиционно намерение и технически проекти за разделна канализация, реконструкция на водопроводната мрежа и за ПСОВ с биологично пречистване на водата. Предхождащи са дейностите по организирането на тръжната процедура за избор на изпълнители на изброените проучвания и технически проекти. Осигурени са необходимите разрешителни и обществени обсъждания, в съответствие с постановките на ЗВ, ЗУТ и ЗОП, както и процедури за издаване на разрешение за строеж. Успоредни са дейностите по управлението на проекта, провеждано от експерти на община Стралджа и дейностите по осигуряване на информация, публичност и прозрачност за проекта.

Проект: „Социално предприятие за озеленяване и благоустройство – община Стралджа“

Проектът цели създаване на социално предприятие за озеленяване и благоустройство. Дейността на предприятието ще включва озеленяване и поддръжка на зелени площи, детски площадки, паркове и тротоари на територията на град Стралджа. Социалното предприятие ще осигури заетост на 25 лица от рисковите групи и 8 души персонал.

Резултати и ползи

Конкретните резултати са свързани с функционирането на социалното предприятие, ориентирано към поддържането на качествена градска среда. Съществени резултати са ремонтираните две сгради с общинска собственост за целите на социалното предприятие. Проведено е мотивационно обучение за развитие на компетентност и трудови умения на работещите.

Конкретни ползи за местното население са ограничаването на безработицата и предпоставките за регулярно поддържане на откритите публични пространства в гр. Стралджа.

Обхват

Проектът, финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, покрива времето от декември 2011 г. до август 2013 г. Извършените дейности са основаване на социалното предприятие, организирането на тръжните процедури, свързани с извършените строително-монтажни дейности и обучение на лицата от рисковите групи за придобиване на трудови практики.

Други проекти на община Стралджа

Освен изброените ключови проекти, община Стралджа се отличава с активно разработване на проекти по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, насочени към осигуряване на равни възможности за различните социални групи. Различните проекти допринасят за деинституционализация на социалните услуги – прилагане на принципа грижа в общността.

Основен инструмент за подобряване на местното развитие е Програмата за развитие на селските райони, която осигурява ресурси за обновяване на водоснабдителната и пътната инфраструктура, както и за реновиране на читалища и църкви в община Стралджа. Сред

проектите по ПРСР се открояват и инициативи, свързани с пълноценното управление на околната среда.

На този етап, изпълнените проекти са следните:

- Ремонт на сградата НЧ „Възраждане – 1926” с. Зимница, общ. Стралджа“;
- Ремонт на сградата НЧ „Светлина – 1928” с. Лозенец, община Стралджа“;

Проектите, в процес на изпълнение, са следните:

- „Реконструкция на водопроводната мрежа в с. Воденичане и рехабилитация на общински пътища Стралджа–Атолово и Воденичане–Джинот в община Стралджа, област Ямбол“;
- Залесяване на неземеделски земи на територията на Община Стралджа;
- „Ремонт и обновяване на църквите и дворните пространства” в селата Правдино, Воденичане и Лозенец;
- „Изграждане на пункт за управление на животински отпадъци, община Стралджа, област Ямбол“.

Сред партньорските, междуобщински проекти на община Стралджа, се откроява проектът „Тонзос – Магията на Тунджа” – маркетинг на туристическа дестинация „Тунджа-Ямбол-Стралджа-Болярово”.

Източник на финансиране на проекта е Оперативна програма „Регионално развитие”. Реализацията е предвидена за периода август 2012 г.-август 2014 г. Проектът е насочен към формирането и популяризирането на общ регионален туристически продукт. Основният водещ мотив е единното представяне на културните, природните и социално-икономическите ресурси на общините Тунджа (водещ партньор), Стралджа, Ямбол и Болярово. Проектът се стреми към обособяването на нови туристически атракции, свързани чрез туристически маршрути и комплексни туристически пакети, подкрепени от ефективен и съвременен маркетинг.

2.6.8. ИЗВОДИ

Проблеми

- Неизпълнени предварително предвидени и заложиени проектни дейности по Оперативна програма „Околна среда” 2007-2013 г.;
- Недостатъчно ресурси и инициативи за усъвършенстване и разширяване на предоставяните електронни услуги;
- Неравномерно натоварване на отделни структури и служители на общинската администрация – нужда от регулярно планиране, отчитане, контрол и вътрешна координация дейността на общинската администрация.

Потенциали

- Действащ детайлно разработен Устройствен правилник, който предпоставя ясно и обосновано разпределение на отговорностите и задълженията в общинската администрация;
- Приет от Община Стралджа „Протокол за принципите на доброто управление и необходимите мерки за осъществяването им“;
- Функциониращ Център за услуги и информация на гражданите, с гарантиран достъп за хората с физически увреждания – прилагане принципа обслужване на „едно гише“;

- Добре функциониращи неправителствени организации от различни сфери на общинското развитие – социална интеграция, спортни и младежки дейности, култура и образование и др.;
- Висока проектна активност по отношение на проекти, свързани с подобряване дейността на общинската администрация – проектите *„Експерт=квалифициран служител“*, *Компетентна администрация – гарант за добро управление*, *Община Стралджа – За ефективна структура и подобрена дейност в полза на гражданите и бизнеса*;
- Функционалният тип на организационната структура на общинската администрация създава условия за ясно разпределение на отговорностите и фокус в две направления – социално-икономическо и устройствено и инженерно-техническо;
- Възможностите за взаимодействие между общинската администрация и Областния информационен център в Ямбол;
- Опит в разработването и реализирането на трансгранични проекти и формирани партньорства с турски общини.

3. СИНТЕЗЕН SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
- Добро местоположение в близост до основни, национални транспортни оси; - Напълно изградена пътна мрежа, добро състояние на пътищата от I-ви и II –ри клас и развита ж.п. инфраструктура; - Всички населени места в общината са водоснабдени; - Изградена мрежа от иригационни съоръжения; - Изградени магистрален газопровод и компресорна станция; - На територията на общината е разположен голям дял от дълготрайните материални активи на областта; - Добре съхранена околна среда и благоприятен климат; - Обширни обработваеми, земеделски площи; - Богато биологично разнообразие; - Не съществуват изразени екологични проблеми; - Наличие на геотермални води с лечебни свойства; - Успешни практики при управлението на проекти в общинската администрация; - Напълно изградена електро-разпределителна мрежа, с достатъчна мощност; - Висок дял на новоизградено високо ефективно и енергоикономично улично осветление; - Територията на общината е богата на полезни изкопаеми, подпомагащи металолееенето; - Наличие на разнообразни културно-туристически обекти.	- Нисък принос към областната икономика; - Високи нива на безработица; - Нисък коефициент на образованост на населението; - Липса на добре организирани и целенасочени икономически дейности в сферата на туризма; - Ниска производителност на труда в сектор „услуги“; - Слаба икономическа активност на населението; - Лошо физическо състояние на общинската техническа инфраструктура; - Силно амортизирани съоръжения и мрежи на напоителната система; - Липсва пречиствателна станция за отпадни води; - Изчерпан капацитет на общинското депо за отпадъци; - Слабо развит третичен сектор; - Липсват елементи на здравната инфраструктура; - Недостатъчно кадри в областта на здравеопазването; - Понижени качества на реките, следствие на заустването на непречистени води; - Нисък инвеститорски интерес в общината.

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
▪ Ориентация към отглеждане на трайни насаждения – лозя; ▪ Засилване ролята на животновъдството в икономиката на общината; ▪ Проучване и използване на културните ценности; ▪ Повишаване ефективността на труда; ▪ Развиване на еко и селски туризъм; ▪ Съществуваща тенденция за увеличаване на раждаемостта; ▪ Предприемане на ефективни мерки за повишаване на механичния прираст; ▪ Предоставяне на социални услуги; ▪ Газифициране на производствените дейности и на населението; ▪ Развитие на аграрно-промишлено производство; ▪ Насърчаване приложението на мерки за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници; ▪ Засилване ролята на международното сътрудничество по проекти в общината	▪ Тенденция за намаляващо и застаряващо население; ▪ Намаляване на заетите в индустриалния сектор; ▪ Липса на желание и възможност от страна на населението за повишаване на образователното равнище; ▪ Недостатъчно кадри в областта на здравеопазването; ▪ Забавяне изграждането на регионалното депо за отпадъци; ▪ Продължаване тенденцията за редуциране на изградените поливни площи; ▪ Намаляване желанието за осъществяване на трудови пътувания; ▪ Миграция на млади и висококвалифицирани хора; ▪ Продължаваща тенденция за промените в климата, водещи до засушаване на земите; ▪ Усложнени процедури и липса на средства за съфинансиране на проекти по европейските фондове през новия програмен период;

4. СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНА СТРАЛДЖА

Стратегията за развитието на община Стралджа е съобразена с действащата нормативна уредба на национално, регионално и местно ниво и с новата кохезионна политика на ЕС. По същество тя представлява интегрална част от пакета стратегически и планови документи, характеризиращи социално-икономическото и пространствено развитие на страната, региона, областта и общината в перспектива до 2020 година. Структурата и постановките на стратегическата част ОПР „Стралджа“ съответстват на заложените в ЗРР, ППЗРР и „Методическите указания...“ на МРРБ изисквания и не противоречат на основните законови актове в сферите за устройство на територията, опазване на околната среда и културното наследство.

4.1. КОНТЕКСТ – НОРМАТИВНА БАЗА И ПЛАНОВА РАМКА ЗА ФОРМУЛИРАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Стратегическата част прилага на местно ниво приоритетните теми за развитие, съдържащи се в регламентите за управление на фондовете на ЕС. Формулираните стратегически цели отразяват общите цели на Стратегията *Европа 2020*, Териториалния дневен ред на ЕС 2020 и Общата стратегическа рамка на ЕС до 2020 година.

Стратегията е хармонизирана с предвижданията на НСРР и НКПР на България, заедно с Националната програма за развитие България 2020, Националната програма за реформи и секторните стратегии в страната. ОПР се рамкира от планирането на цялата Ямболска област, заложено в Областната стратегия за развитие за периода 2007-2015 година, която посочва проблемите и потенциалите, споделени от всички общини и очертава общи визия и цели за развитие. Отчетени са резултатите от предходния ОПР на Стралджа за периода 2007-2013 година. Доразвити са идеите на плана, които са запазили своята актуалност.

4.2. ОСНОВОПОЛАГАЩИ ПРИНЦИПИ

Основните принципи, използвани при разработването на стратегията за развитие на община Стралджа, са:

- балансирано и поетапно планиране на наличните ресурси на базата на анализ на състоянието и тенденциите в развитието на общината и постигнатите резултати;
- комплексно и интегрирано развитие на дейностите в съответствие с ресурсите, традициите, националната и регионална рамка за развитие;
- съобразяване със спецификата на общината и ориентиране на ресурсите и дейностите в подкрепа на силните страни и за преодоляване на слабите страни в процеса на нейното развитие.

Принципите, на които се базира стратегията, са изцяло подчинени на принципите на политиката на Европейския съюз за регионално развитие – единен подход; концентрация на ресурсите; партньорство, публичност и прозрачност, допълняемост на финансирането, координация на дейностите, съгласуваност на политиките, инструментите и дейностите, спазване на нормативната уредба на страната и регулациите на Европейския съюз.

4.3. ПОДХОДИ ЗА ФОРМУЛИРАНЕТО НА СТРАТЕГИЧЕСКАТА ЧАСТ

Приложената методология при разработването на стратегическата част на ОПР „Стралджа“ се придържа към използването на класически подходи при планиране на общинското развитие, а именно:

- **интегриран подход при решаване на пространствените проблеми** пред развитието на общината – използване на взаимните връзки между екологичните, социалните и икономическите аспекти за всяко предложение;

- **реалистичност при формулирането на целите и приоритетните области**, вземайки в предвид съществуващите законодателни, институционални и икономически и финансови възможности на общината за периода 2014-2020 г. и обвързани с дългосрочна визия;
- **хоризонтална координация, чрез организиране на всички заинтересовани страни** в процеса на подготовка на стратегията, както и чрез съобразяване със съответните документи от по-високо ниво;
- **активно участие на общинската администрация и гражданите**, чрез организиране на работни срещи и анкети.

При формулирането на целите и приоритетите на ОПР е използвана събраната информация от основните източници, в следната логически обоснована последователност:

- **Първо:** Направена е пълна инвентаризация на принципите, насоките, приоритетите, целите и проектите, залегнали в секторните документи на национално и областно ниво и в стратегическите и планови документи на регионално и общинско ниво. Извършен е пълноценен преглед на ОПР за периода 2007-2013 г. и са разгледани детайлно постиженията от изпълнението на стратегията до момента. Формулирана е първоначалната структура на стратегическата част на ОПР;
- **Второ:** Анализирана е информацията от анкетно проучване сред администрацията, заинтересованите страни и гражданите. Анализът се фокусира върху идентифицираните от тях основни проблеми в развитието на общината и препоръчаните най-важни области на интервенции през предстоящите години (Приложение 1). Формулиран е първият набор от приоритетни направления за интервенции в рамките на стратегическата част на ОПР;
- **Трето:** При следващия етап от формирането на стратегията, основен източник на информация е разработеният целеви анализ и по-конкретно изводите и препоръките на анализа. Заключителната част от този материал – SWOT анализът – служи като тестов модел за подготвената до момента стратегия. Съдържащите го четири компонента са пресечени помежду си – за използването на силните страни и преодоляването на слабите се използват условностите на външните характеристики /възможностите и заплахите/. В резултат на това се получават четири пресичания, които дават отговор на въпросите:
 - **Как може да надградим силните и да преодолеем слабите страни съобразно възможностите от външната среда?**
 - **Как можем да подчертаем силните и да преобразуваме слабите страни съобразно заплахите от външната среда?**

Предложените приоритетни направления са допълнени и разработени на базата на експертно идентифицираните силни и слаби страни в развитието на общината. Съставени са мерки, стремящи се към реализиране на потенциалите на общината и неутрализиране на заплахите за нейното развитие.

- **Четвърто:** Резултатите от проведените дискусии и анкети, са ориентирани към различни целеви групи и показваха най-ценните дадености, приоритетните области за въздействие, заедно с изразените проблеми в общината. Изброените категории са приравнени към няколко значими теми. Проучването на законодателната и стратегическата рамка от своя страна поставя фокус върху основните послания и предложения на разгледаните документи.

Табл. 32. Пресичане компонентите на SWOT анализа

ПРЕСИЧАНЕ	СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
ВЪЗМОЖНОСТИ <i>/Как може да надградим силните и да преодолеем слабите страни съобразно възможностите от</i>	• Доброто географско местоположение на общината, големият дял обработваеми земеделски земи и традициите в отглеждането на трайни насаждения и животновъдството са предпоставка за развитието на	• развитието на разнообразни видове туризъм ще подпомогне откриването на нови работни места и повишаването на икономическите показатели на общината; • развитието на селското стопанство и аграрно-промишленото

<i>външната среда?/</i>	проспериращо земеделие; - Добрите практики при управлението на проекти в общинската администрация са предпоставка за ефективно участие на общината в Кохезионната политика на ЕС; - Лечебните геотермални води и богатството на архитектурни и археологически културни ценности е предпоставка за развитието на разнообразен туристически продукт; - Напълно изградената пътна и железопътна мрежа и доброто състояние на пътищата от I и II клас са добра предпоставка за развитие на туризъм и промишленост, което ще подобри благосъстоянието на местното население и ще намали отрицателния механичен прираст; - Възможностите за подобряване качеството на образователните и социалните услуги подпомага социалната сигурност в общината; - Целесъобразното използване на полезните изкопаеми, повишаването ефективността на труда и развитието на аграрно-промишлено производство са гарант за растежа на местната икономика; - Газифицирането на производствените дейности и прилагането на мерките за енергийна ефективност ще спомогнат за съхранението на околната среда.	производство са двигател за разрастването на местната икономика и преодоляването на високите стойности на безработицата; - Предоставянето на необходимите условия, като газифициране и добра транспортна инфраструктура, за развитие на местен бизнес, ще повиши инвеститорския интерес в общината; - Предоставянето на нови социални услуги и подобряването на съществуващите (здравеопазване и образование) ще подкрепи постигането на общо социално благоденствие; - Повишаването на образоваността на населението и предоставянето на благоприятни условия за развитие на местната промишленост са двигател за намаляване на негативните стойности на безработицата и отрицателния механичен прираст; - Използване на Европейски източници за финансиране, ще осигури финансови средства за изграждане на ново регионално депо за битови отпадъци; - Изграждането на ПСОВ е необходимо условие за подобряване качеството на околната среда и респективно развитието на туристически продукт и подобрена жизнена среда на местното население.
	СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
ЗАПЛАХИ <i>/Как можем да подчертаем силните и преобразуваме слабите страни съобразно заплахите от външната среда?/</i>	- Добрата транспортна осигуреност е основна предпоставка за развитието на местната икономика и съответно намаляване на безработицата и отрицателния механичен прираст; - Обновяването на обектите на образователната инфраструктура и предоставянето на по-качествени условия ще подобри възможността за образование на местното население; - Големият дял на ДМА на общинските предприятия е основа за развитието на просперираща икономика и увеличаване на заетите; - Достъпът до електричество, водоснабдяване и газоснабдяване на всички населени места в общината, дава тласък за развитие на местната икономика и	- Изграждането на ПСОВ и регионално депо за преработване на отпадъци ще подобрят качеството на реките и ще подпомогнат постигането на устойчиво развитие; - Повишаването на образователното ниво на населението ще намали нивата на безработицата и ще повиши икономическата активност; - Подобряването на транспортната и комуналната инфраструктура е предпоставка за повишаване на качеството на живот на местното население; - Нужни са инициативи за задържане на младото население и постигане на демографски баланс; - Повишаването на образователното ниво на населението и

	намаляване на младежката миграция чрез откриване на нови работни места за квалифициран персонал; • Използването на геотермални води като ВЕИ и изграждането на енергоикономично улично осветление подпомагат опазването на околната среда и спазването на европейските норми за намаляване на вредните емисии; • Нужно да се вземат мерки за съхраняването на водните площи, на биологичното разнообразие и за напредъка на земеделието. • Увеличаването на поливните площи, съчетано с обширните обработваеми земеделски площи, е предпоставка за подем на селското стопанство; • Скорошното изграждане на депо за преработка на битови отпадъци ще подпомогне съхранението на околната среда.	осигуряването на квалифицирани кадри ще направи общината по-привлекателна за инвеститори; • Привличане на здравни лица или подобряване на достъпа на населението до здравни услуги, в близост до общината; • Увеличаването на поливните площи и подобряване на съществуващите напоителни системи ще подпомогне развитието на селското стопанство; • Развитието на индустриалния сектор ще увеличи броя на заетите и респективно ще намали броя на безработицата и ще увеличи приноса към областната икономика; • Изграждането на ново регионално депо за битови отпадъци ще реши проблема с изчерпвания капацитет на съществуващото и ще подпомогне опазването на ОС.
--	---	---

4.4. СТРУКТУРА НА СТРАТЕГИЧЕСКАТА ЧАСТ

Структурата на стратегическата част обединява следните елементи: **визия за развитие 2020 година, стратегически цели, приоритетни области** и прилежащите им **мерки**. Предложената структура напълно съответства на „Методическите указания...“, като същевременно се позовава на съвременния интегриран подход за планиране. Обединяващата визия за развитие, представляваща желаното и постижимо състояние на община Стралджа през 2020 г., се разгръща в стратегически цели. Те от своя страна получават продължение в единството на приоритетни области, изразяващи определена област за действие и съдържащи набор от мерки. Визията за развитие на община Стралджа и всяка стратегическа цел ще бъдат реализирани чрез допълване между приоритетните области. По този начин принос към дадена цел имат повече от една приоритетна област.

фиг. 49. Структура на стратегическата част

4.5. ВИЗИЯ ЗА ОБЩИНА СТРАЛДЖА 2020

Визията за развитието на общината до 2020 година отразява кратко и ясно представата на гражданите и институциите на местната общност за желаното състояние на икономиката, физическата среда и обществените отношения. Тя представя действителните потребности на жителите на общината за развитие на ключовите икономически и социални сектори, както и тяхното желание за пространствена и естетическа промяна в жизнената среда. **Визията е „мечта“, която се превръща в „реални намерения“** чрез очертаване на стратегическите цели и приоритети на ОПР. **Визията е постижима и реалистична!** Тя осигурява приемственост с действащата визия за развитие на общината, историята и традициите.

За формулиране на визията е приложен *комбиниран метод*, който обхваща:

Експертно проучване, оценка и изводи от формулировките на визиите на широка рамка от стратегически и планови документи на:

- **Европейско ниво** - „ЕВРОПА 2020“ - СТРАТЕГИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН, УСТОЙЧИВ И ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ („Да превърнем Европейския съюз в интелигентна, устойчива и приобщаваща икономика с високи равнища на заетост, производителност и социално сближаване“);
- **Национално ниво** - „БЪЛГАРИЯ 2020“ НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ДО 2020 („Към 2020 г. България е държава с конкурентоспособна икономика, осигуряваща условия за пълноценна социална, творческа и професионална реализация на личността, чрез интелигентен, устойчив, приобщаващ и териториално балансиран икономически растеж“); НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2012-2022 г. („Българските райони – привлекателни за живеене, ефективно използващи своя потенциал за постигане на устойчив растеж, създаване на нови работни места, бизнес и туризъм, със съхранено природно и културно наследство“);

- **Регионално ниво** – „РЕГИОНАЛЕН ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОИЗТОЧЕН РАЙОН ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 г.“ („Югоизточен район – привлекателно място за живот и бизнес, със съхранено природно и културно наследство, ефективно използващ своя потенциал за постигане на устойчиво и балансирано социално-икономическо развитие със затвърждаване на традициите си в туризма и енергетиката“). „СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЛАСТ ЯМБОЛ 2014-2020 г.“ („Област Ямбол – територия и регионална общност с възстановени икономически позиции, създаващи условия за повече и по-добри работни места в частния и публичния сектор, със съхранено природно и културно наследство и подобро качество на живот“).
- **Местно ниво** – „ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА СТРАЛДЖА 2005-2013 г.“ („Община Стралджа – икономически конкурентоспособна община, базирана на местна инициатива, ресурси, традиции, повишен интелектуален и професионален потенциал с оптимално изградена техническа и социална инфраструктура. Силно развит земеделски район, неразделна част от туристическата индустрия на Южното Черноморие, в който благоденствието и сигурността на хората и доброто състояние на околната среда са реалност“).

Процес на комуникация и обсъждане на предложения от Възложителя, местната общност и всички останали заинтересовани страни;

Приемственост с действащата визия на общинския план за развитие.

4.6. ПОДХОД ЗА ФОРМУЛИРАНЕ НА ВИЗИЯТА

- Осъществяване на експертен анализ, оценка и изводи от формулировките на визиите стратегически и планови документи на европейско, национално, регионално и местно ниво;
- Запознаване на екипите на възложителя и изпълнителя, както и на заинтересованите страни с действащите визии и експертния анализ на всички нива;
- Представяне на работно предложение на формулировка на **ВИЗИЯ НА ОПР СТРАЛДЖА** и дискусия по него в рамките на Обществен форум на 20 май 2014 г.;
- Обсъждане на предложения за формулиране на визия за ОПР Стралджа по време на работните срещи-дискусии със заинтересованите страни и представителите на местната общественост на 17 и 18 юни в Пловдив на т. н. „двудневен дискуссионен форум“;
- Отразяване на направените препоръки и предложения и представяне на окончателната ВИЗИЯ НА ОПР Стралджа за приемане от Сесията на Общинския съвет.

При формулировката на Визията се изхожда от следните принципни изисквания:

Първо: Визията представлява кратка формулировка, включваща в своето съдържание ключови думи, които очертават желано състояние в дългосрочен план и отразяват обществените нагласи. Визията на общинския план е „мечтата на хората“ за социално-икономическото и физическо състояние на общината в края на новия планов период.

Второ: При формулировката на визията се отчита стремежът за приемственост с действащата визия. В тази връзка ключови думи във формулировката на визията на община Стралджа са:

- „промишлен и земеделски център“;
- „устойчив икономически растеж“;
- „местно предприемачество“;
- „природно и културно богатство“;
- „висок жизнен стандарт“.

Трето: Визията, предлагана като формулировка в ОПР на община Стралджа за периода 2014-2020 г., отчита очертаните насоки в местното развитие за периода 2007-2013 г., разкрити в извършените обективни и подробни анализи в развитието на отделните функционални системи на социално-икономическия и инфраструктурен комплекс, на природната среда и представени в синтезиран вид в SWOT анализа.

Четвърто: Формулировката на визията отчита и мнението и вижданията на жителите на община Стралджа (съдържащи се в проведените анкетни проучвания) за това как те искат да изглежда общината през следващите години.

Пето: Визията е рамка за формулиране на стратегическите цели на ОПР на общината за програмния период 2014-2020 г. На основата на посочените принципни изисквания се предлага следната ВИЗИЯ:

ОБЩИНА СТРАЛДЖА –
утвърден промишлен и земеделски център, с устойчив
икономически растеж, базиран на местно предприемачество,
ресурси, традиции, интелектуален потенциал и иновативни
технологии, съхранено природно и културно богатство,
осигуряваща работа и висок жизнен стандарт на своите жители.

Така формулирана, Визията за развитието на община Стралджа е реалистична и постижима. Тя отразява желанията на местната общественост и очертава стратегическите цели и приоритети на общинския план. Приетата визия очертава най-широката рамка в която ще се насочат усилията за развитието на общината и по този начин аргументира избора на бъдещите интервенции, които ще донесат най-голяма възвръщаемост на вложените средства и устойчиви ползи за обществото.

4.7. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Дефинираните стратегически цели са ясни и измерими. Те ще трансформират желанията и мечтите на местната общност в намерения, които ще доведат до постигане на описаното във Визията социално-икономическо и екологично състояние на община Стралджа в края на настоящия планов период. Тези цели отразяват контекста, в който функционира общината в момента, охарактеризиран от различни гледни точки, както и очакванията за бъдещото състояние след осъществяването им, а именно:

- Изводите от анализа на силните и слабите страни на общината като самоуправляваща се местна общност и влиянието на външните фактори, предоставящи възможности или заплахи в развитието. Тези изводи са направени не само в резултат на „моментната снимка на състоянието на общината“, но и в ретроспекция на проявените тенденции през последните години;
- Отчетени са нормативните изисквания на Новите регламенти на Кохезионната политика на ЕС и финансовата рамка на новия планов период, които, заедно със стратегическите документи на европейско и национално ниво, очертават общата стратегическа рамка, в която ще се реализира настоящият документ през следващите седем години;
- Анализирани и съобразени са желанията и аргументите на заинтересованите страни, партньорите на общината и гражданите, получени в резултат на проведените анкетни проучвания;
- Взети са в предвид специфичните характеристики, традициите и характерните особености на общината, както и необходимата приемственост в развитието;

- Отчетени са целите и приоритетните области на новите документи на регионално и областно равнище – РПР на ЮИР за периода 2014-2020 г. и Стратегията на област Ямбол за този период;
- Специално са проучени намеренията на местния бизнес, като предпоставка за ефективно съчетаване и подсилване на целите, водещи до резултати от взаимен интерес.

За достигане на ниво на развитие на общината, съответстващо на съвременните потребности, са формулирани три стратегически цели, които се считат за устойчиви и се разглеждат в дългосрочен план, превишаващ времето на плановия документ Общински План за Развитие 2014-2020 г.:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ БАЗИРАН НА МЕСТНИТЕ ПОТЕНЦИАЛИ И ТРАДИЦИОННИ СТОПАНСКИ ОТРАСЛИ

Тази цел е насочена към създаване на условия за развитие на традиционно и алтернативно селско стопанство (земеделие и животновъдство) и обвързването му с преработвателната промишленост. Тя е фокусирана към подпомагане на малкия и средния бизнес, както и за привличане на външни инвестиции в хранително-вкусовата промишленост и създаване на трайни работни места. Целта отговаря на специфичните дадености на общината и традиционните умения на населението. Тя ще стимулира производството на търсени висококачествени продукти в зеленчукопроизводството, трайните насаждения, животновъдството и другите специфични потенциали на общината с утвърдена местна запазена марка. Друг съществен аспект на икономическото развитие на общината е нейното утвърждаване като транспортно-комуникационен център, предоставящ и разпределящ логистични услуги и развиващ свързаните с тях производствени дейности. Изборът на тази стратегическа цел съответства на съвременното социално-икономическо и пространствено планиране на националната територия, осигуряването на свързаност с европейските транспортни коридори и развитие на допълващи дейности в областта на комуникациите, логистиката и свободното движение на стоки и услуги.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1		ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ
ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ БАЗИРАН НА МЕСТНИТЕ ПОТЕНЦИАЛИ И ТРАДИЦИОННИ СТОПАНСКИ ОТРАСЛИ	1	Промислено производство, базирано на селскостопанска продукция
	2	Културно наследство и туризъм

Така охарактеризирана, първата стратегическа цел прави връзката между желанието „устойчив икономически растеж, базиран на местно предприемачество, ресурси и традиции“, заложен във ВИЗИЯТА и превръща това желание в намерение за предприемане на адекватни мерки и реализиране на конкретни проекти в следните приоритетни области:

- **ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 1:** Промислено производство, базирано на селскостопанска продукция;
- **ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 2:** Културно наследство и туризъм.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: ЕФЕКТИВНО ОПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И РАЗУМНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

Тази стратегическа цел провокира предприемането на мерки и свързаните с тях конкретни проекти за опазване и подобряване на околната среда, балансирано използване на културното наследство на територията на общината – прекратяване на по-нататъшното влошаване и превантивна защита от всички дейности, които могат да навредят на природните и историческите дадености.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2		ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ
ЕФЕКТИВНО ОПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И РАЗУМНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО	1	Промислено производство, базирано на селскостопанска продукция
	2	Културно наследство и туризъм
	3	Жизнена среда и инфраструктури

Втората стратегическа цел материализира мечтата на хората за „съхранено природно и културно богатство“, намерила място във ВИЗИЯТА и превръща тази мечта в добре обосновани мерки и реални проекти в следните приоритетни области:

- **ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 1:** Промислено производство, базирано на селскостопанска продукция;
- **ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 2:** Културно наследство и туризъм;
- **ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 3:** Жизнена среда и инфраструктури.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА, ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА, УСЛУГИТЕ В СОЦИАЛНАТА СФЕРА И УПРАВЛЕНИЕТО

Четвъртата цел изразява търсеното състояние на социалната сфера и условията за живот в община Стралджа за системно подобряване качеството на жизнената среда в населените места на общината, осигуряване на достъпни и адекватни услуги в социалната сфера, модерна техническа инфраструктура и ефективно управление. Стремещт е към повече възможности за устойчива заетост, достъпни и разнообразни услуги във всички населени места. Целта поставя фокус и върху осигуреността с благоприятни условия за осъществяване на разнообразните човешки дейности, преди всичко в сферите на образованието, здравеопазването и доброто управление. Задоволяването на потребностите на населението от образование, здравни и социални услуги, културна дейност и спорт предполага подобряване на тенденциите в увеличаване на заетостта, намаляване на миграцията и подобряване на демографските показатели.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3		ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ
ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА, ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА, УСЛУГИТЕ В СОЦИАЛНАТА СФЕРА И УПРАВЛЕНИЕТО	3	Жизнена среда и инфраструктури
	4	Социална сфера – услуги и материална база
	5	Управление и административен капацитет

Третата стратегическа цел отразява желанието на жителите на общината за „работа и висок жизнен стандарт“ посочено във ВИЗИЯТА като набелязва необходимите мерки и проекти в следните приоритетни области:

- **ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 3:** Жизнена среда и инфраструктури;
- **ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 4:** Социална сфера – услуги и материална база;
- **ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 5:** Управление и административен капацитет.

4.8. ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ

Приоритетните области за развитие на община Стралджа произтичат от визията за развитие и поставените стратегически дългосрочни цели. Те определят посоката на развитие и рамката на инвестиционни усилия от страна на Общината. Приоритетни области представляват сферите за действие, където следва да се концентрират финансовите ресурси и общинските инициативи през следващия програмен период.

Съобразно структурата на стратегията, приоритетите не са директно обвързани и подчинени на само на една определена стратегическа цел, а допринасят за постигането на повече от една от тях. Приоритетните области са организирани като съчетание от прецизно формулирани мерки, разкриващи какви дейности и проекти трябва и може да се реализират в общината. Различните мерки в една или повече области са тематично свързани, за да се осигури по-голяма ефективност и синергия между очакваните от осъществяването им резултати. Мерките са отворени и се конкретизират с допълнителни проекти през целия следващ програмен период. В този смисъл, въздействието на мерките не се изчерпва с дефинираните проекти в Програмата за реализация на ОПР. Мерките следва да насочват и всички останали инициативи в общината до 2020 г. Отношенията между стратегическите цели и приоритетните области схематично могат да бъдат представени по следния начин:

Фиг. 50. Визия, стратегически цели, приоритетни области

Подробното описание на петте приоритетни области съдържа няколко основни елемента. Предложено е кратко описание – обосновка на причините за избора и формулировката на всяка една от тях. Всяка област разполага с пакет от оперативни мерки, които поясняват желаните интервенции. В продължение, като конкретизация на мерките, е предложен набор от приоритетни за общината проекти.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 1: Промислено производство, базирано на селскостопанска продукция

Доброто географско местоположение на общината, големият дял обработваеми земеделски земи и традициите в местната икономика са предпоставка за развитието на проспериращо земеделие. Заинтересованите страни, отговорите на анкетираните граждани и изводите от анализа на силните, слабите страни, възможностите и заплахите подчертават благоприятните условия в общината за развитие на селското стопанство като ефективен и печеливш отрасъл. Наличието на обширни обработваеми земеделски площи, традициите в зърнопроизводството, зеленчукопроизводството и животновъдството, възможностите за отглеждане на трайни насаждения (овощки и лозя) очертават значим общински потенциал, който следва разумно и целенасочено да бъде използван. развитието на ефективно селско стопанство е една от основните възможности за подобряване на пазара на труд, подкрепа и стимулиране на малкия и среден бизнес и повишаване на инвестиционната активност. Този потенциал може да възроди промишленото производство на търсени продукти на хранително-вкусовата промишленост, които, при подходящ маркетинг и реклама, могат да получат собствен бранд.

Така охарактеризирана, тази приоритетна област допринася за постигане основно на СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ, БАЗИРАН НА МЕСТНИТЕ ПОТЕНЦИАЛИ И ТРАДИЦИОННИ СТОПАНСКИ ОТРАСЛИ. Същевременно, успешно приложените мерки в тази област, както и добре реализираните, проекти ще дадат своето благотворно отражение в социалната сфера, качеството на физическата среда, услугите и състоянието на околната среда.

Мярка 1.1. Обновяване на хидромелиоративните мрежи и съоръжения за развитие и насърчаване на поливното земеделие;

Мярка 1.2. Развитие на селско стопанство с лидерство в производството на зърнени култури и животновъдство, допълвани от отглеждане на зеленчуци и био продукция и увеличаване на площите с овощни, лозови и етерични насаждения;

Мярка 1.3. Модернизиране на съществуващите и създаване на нови предприятия за обработка и консервиране на селскостопанска продукция;

Мярка 1.4. Гарантиране качеството и насърчаване сертифицирането на селскостопанска продукция;

Мярка 1.5. Провеждане на рекламна кампания за популяризиране на местната продукция, както и за привличане на инвестиции и създаване на нови МСП в хранително-вкусовата промишленост;

Мярка 1.6. Осигуряване на привлекателни терени за транспортни и логистични дейности в ареалите на град Стралджа, село Зимница и село Воденичене;

Мярка 1.7. Изграждане на подходяща база за складиране и продажба на селскостопанска продукция от производители в региона;

Мярка 1.8. Увеличаване площта на горите чрез залесителни мероприятия;

Мярка 1.9. Обезпечаване на общинските горски територии с просеки, минерализовани ивици и наблюдателни кули с цел превенция от пожари.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 2: Културно наследство и туризъм

Опазването на природата е в основата на концепцията за устойчиво развитие. На територията на общината има и редица обекти с културно и историческо значение. Това предполага необходимост от модерни туристически подходи и съвременна инфраструктура. Развитието на разнообразни видове туризъм, позоваващи се на природните и историческите дадености, както и на местните културна идентичност и бит, ще подпомогне откриването на нови работни места и повишаването на икономическите показатели на общината.

Предвидените мерки в рамките на тази приоритетна област предлагат интервенции, насочени едновременно към постигането на СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: ЕФЕКТИВНО ОПАЗВАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И РАЗУМНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО и към останалите две цели – СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1: ПОСТИГАНЕ НА УСТОЙЧИВ ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ, БАЗИРАН НА МЕСТНИТЕ ПОТЕНЦИАЛИ И ТРАДИЦИОННИ СТОПАНСКИ ОТРАСЛИ, както и СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА, ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА, УСЛУГИТЕ В СОЦИАЛНАТА СФЕРА И УПРАВЛЕНИЕТО.

Мярка 2.1. Реновиране и адаптиране на културни ценности и други исторически сгради за осигуряване на привлекателна туристическа инфраструктура, включително осигуряване на необходимите складови/експозиционни площи и оборудване на обектите на културната инфраструктура;

Мярка 2.2. Проучване, консервация, реставрация и социализация на археологически обекти;

Мярка 2.3. Активно използване на открити пространства за обогатяване на местните културен живот и прояви;

Мярка 2.4. Популяризиране на местните културни традиции и фолклор чрез реклама, организиране на фестивали и прояви с международно участие;

Мярка 2.5. Формиране и популяризиране на местен туристически продукт, който дава изява на спецификата и традицията на селския бит в общината, заедно с ценните ѝ рекреационни ресурси.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 3: Жизнена среда и инфраструктури:

Приоритетната област обхваща широк спектър от необходими действия, произтичащи от аналитичната част на плана и консултациите със заинтересованите страни. Това е приоритетната област, където има добър опит за реализиране на проекти, финансирани от Структурните фондове на ЕС. През този планов период се запазва тенденцията за предпочитане и обществен интерес към проекти, свързани със състоянието на урбанизираната среда и инфраструктурите. Това е логично, като се има предвид лошото физическо състояние на общинските технически инфраструктури. Специален акцент в проектите по подобряване на физическата среда и инфраструктурите е насърчаване приложението на мерки за енергийна ефективност и използването на възобновяеми енергийни източници. Предвижда се газифициране на производствените и битовите дейности.

Реализацията на заложените мерки ще допринесе за постигането основно на СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА, ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА, УСЛУГИТЕ В СОЦИАЛНАТА СФЕРА И УПРАВЛЕНИЕТО, но косвено ще допринесе и за реализацията на мерките и проектите от останалите две стратегически цели.

Мярка 3.1. Обновяване и разширяване обхвата на водоснабдителните системи на населените места;

Мярка 3.2. Обновяване на уличните мрежи и съпътстващите ги инфраструктури (тротоари, осветление и др.) в населените места;

Мярка 3.3. Обновяване на съществуващите и обособяване на нови привлекателни пешеходни пространства и места за спорт и рекреация;

Мярка 3.4. Реновиране на административни сгради, читалища и църкви при внедряване на мерки за енергийна ефективност и благоустрояване на прилежащите им пространства;

Мярка 3.5. Активно използване на алтернативни източници на енергия – слънце, вятър, геотермални води;

Мярка 3.6. Газифициране на домакинства, обществени сгради и производствени предприятия в общината;

Мярка 3.7. Оптимизиране на транспортната система, свързаността и достъпността в общината;

Мярка 3.8. Обновяване и доизграждане на мрежата от общински пътища и осигуряване на достъп до националните транспортни оси и жп гарите;

Мярка 3.9. Изграждане на необходимите системи за третиране и отвеждане на отпадъчните води в населените места и осъществяване на регулярен контрол на качеството на повърхностните води;

Мярка 3.10. Оптимизиране на съществуващата система за управление на отпадъците, в съответствие със съвременните екологични изисквания, и с нуждата от закриването на общинското депо и нерегламентираните замърсявания;

Мярка 3.11. Усвояване на енергията от геотермалните сондажи и осигуряване отопление на обществените сгради и за развитие на балнеолечение;

Мярка 3.12. Опазване на биоразнообразието и формиране на партньорства по въпросите на околната среда и публична ангажираност към природното наследство;

Мярка 3.13. Доразвитие и поддържане качеството на зелената система в населените места.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 4: Социална сфера – услуги и материална база:

Социалната сфера е силно чувствителна по отношение приоритизирането на ресурсите. В тази сфера не могат да се наблюдават бързи резултати и възвращаемост на вложените средства. Нейното пренебрегване, обаче, води да трайни увреждания в качеството на най-ценния национален ресурс – човешкия фактор. Характерни за община Стралджа и нуждаещи се от фокусирани мерки са проблемите в здравеопазването, образователното равнище на населението, квалификацията, социалните услуги. Лошото състояние на изброените сектори е тясно свързано с демографския проблем, миграцията, безработицата, ниската производителност и др. Повишаването на образоваността на населението и предоставянето на благоприятни условия за развитие на местната промишленост са двигател за намаляване на негативните стойности на безработицата и отрицателния механичен прираст. Както по отношение на проектите в областта на жизнената среда и инфраструктурите, така и в социалната сфера, Общината има натрупан практически опит, който следва да бъде рационално използван.

В рамките на тази приоритетна област се предлагат интервенции, насочени предимно към постигането на СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА, ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА, УСЛУГИТЕ В СОЦИАЛНАТА СФЕРА И УПРАВЛЕНИЕТО. Няма съмнение, че успешно реализираните проекти в тази област ще допринесат и за постигането на другите две цели на плана.

Мярка 4.1. Разширяване обхвата на извънболничната медицинска помощ и обезпечаване на всички населени места от леснодостъпно здравно обслужване;

Мярка 4.2. Подобряване на транспортната свързаност на общината с град Стралджа с оглед осигуряването на удобен достъп до доболничните практики в общинския център;

Мярка 4.3. Физическо обновяване на здравни и образователни заведения;

Мярка 4.4. Осигуряване на подходящи условия за образование и културен живот за всички социални групи;

Мярка 4.5. Повишаване на образователното равнище, заетостта и икономическата активност на трудоспособното население, вкл. чрез прилагане на метода „учене през целия живот“;

Мярка 4.6. Насърчаване и организиране на социалната и икономическа интеграция на хората с увреждания и на ромската етническа група;

Мярка 4.7. Осигуряване на пълноценно социално подпомагане на нуждаещите се деца и възрастни по модела „грижа в общността“.

ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 5: Управление и административен капацитет:

Всички начинания, които Общината ще предприеме за изпълнение на ОПР до 2020, са свързани с добро и ефективно управление на всички ресурси (човешки, организационни, финансови и материални), с които тя разполага. Сферата на управлението е ключов фактор за успеха на плана. Новият програмен период предвижда достатъчно средства за укрепване на човешките ресурси и изграждане на административния капацитет. Планът се отнася сериозно към тази възможност и предвижда редица мерки и проекти в тази приоритетна област. Доброто управление, повишаването на образователното ниво на населението и осигуряването на квалифицирани кадри ще направи общината по-привлекателна за инвеститори и т.н.

Формално в рамките на тази приоритетна област се предлагат интервенции, насочени предимно към постигането на СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА, ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА, УСЛУГИТЕ В СОЦИАЛНАТА СФЕРА И УПРАВЛЕНИЕТО. Безспорно обаче е, че, подобряването на управлението и повишаването на административния капацитет ще гарантират постигането на другите две цели на плана, а чрез тях и на желаната ВИЗИЯ.

Мярка 5.1. Повишаване на капацитета за разработване и управление на проекти, финансирани от европейските структурни и Кохезионен фонд;

Мярка 5.2. Оптимизиране дейността на общинската администрация чрез осъществяване на трансгранични проекти, разработване на стратегически документи (устройствени планове и секторни стратегии) и регулярен контрол по изпълнението им;

Мярка 5.3. Осъществяване на диалог и формиране на партньорства между общинската администрация и бизнеса за стимулиране на предприемачеството, инвестициите и координацията между търсене и предлагане на пазара на труда;

Мярка 5.4. Разширяване на обхвата и разнообразието на предоставяните електронни услуги и комплексно административното обслужване и улесняване на достъпа до тях;

Мярка 5.5. Осигуряване на предпоставки и стимули за създаването на икономически клъстери, на база интегриране на стоки и услуги от сферите на селското стопанство, преработващата промишленост, транспорта и логистиката.

Мярка 5.6. Установяване на активно партньорство с неправителствените организации за реализацията на общи проекти.

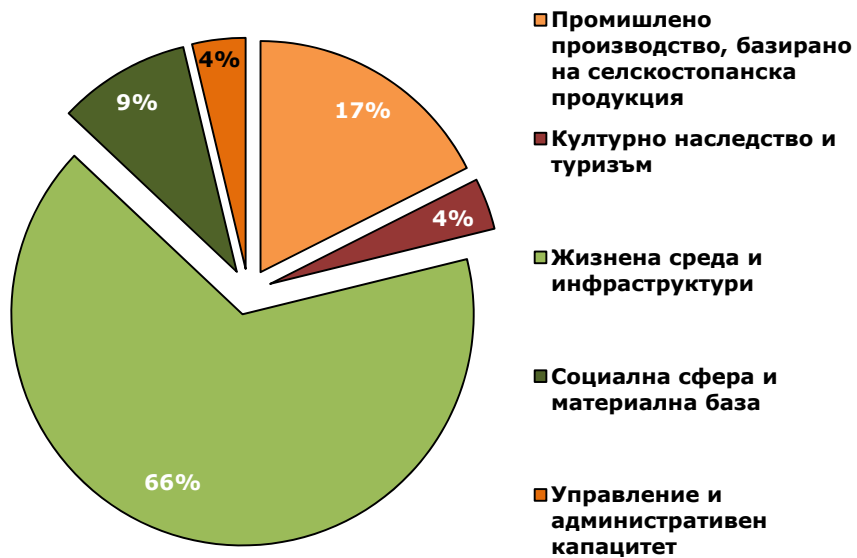
5. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Разработената индикативна финансова таблица обобщава ориентировъчните финансови ресурси, необходими за реализацията на общинския план за развитие. Финансовата рамка представлява разпределение на предвидените средства по отделните приоритетни области от стратегията на ОПР, както и по приложените разнообразни финансови източници. В Индикативната финансова таблица са събрани прогнозните стойности на всички проекти от **Програмата за реализация на общинския план (т. 9)**. Обратно, индикативната финансова таблица се разгръща в конкретните стойности на дефинираните проекти в **Списъка с проекти за реализация през периода 2014-2020 (т. 9.2)**.

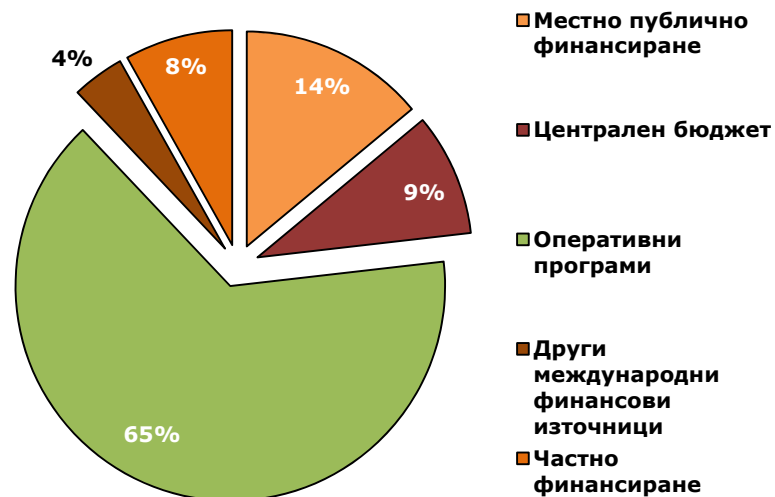
Обемът на средствата от *Местно публично финансиране* включва общата стойност на проектите, предвидени за финансиране чрез общинския бюджет на Община Стралджа, както и нужните средства за съфинансиране на европейски проекти. Общият размер на средствата от *Фондовете на ЕС* обхваща финансирането от страна на ЕС на проекти по оперативните програми за периода 2014-2020 – ОПОС, ОПИК, ОПРЧР, ОПНОИР, ОПДУ, заедно с Програмата за развитие на селските райони. *Централният бюджет* покрива проектите за реализация със средства от републиканския бюджет, както и допълващото национално финансиране на европейски проекти. *Другите източници от Външното публично финансиране* включват прогнозните средства от програмите за трансгранично сътрудничество (ТГС България-Турция), Международен фонд „Козлодуй“ и др.

Приоритетна област	Местно публично финансиране			Външно публично финансиране						Частно финансиране		ОБЩО
	Общински бюджет	В т. ч. съфинансиране на европейски проекти	Общ дял	Централен бюджет (вкл. национално съфинансиране на ОП)	Общ дял	Фондове на ЕС	Общ дял	Други източници (Фондове, ТГС)	Общ дял	Фондове, фирми	Общ дял	
	(хил. лв.)	(хил. лв.)	(%)	(хил. лв.)	(%)	(хил. лв.)	(%)	(хил. лв.)	(%)	(хил. лв.)	(%)	
Промислено производство, базирано на селскостопанска продукция	110	0	0	1 925	8	12 475	51	0	0	9 990	41	24 500
Културно наследство и туризъм	600	0	12	200	4	400	8	3 825	76	0	0	5 025
Жизнена среда и инфраструктури	16 385	0	18	9 140	10	64 140	70	900	1	1 350	1	91 915
Социална сфера и материална база	1 989	99	15	664	5	9 747	76	500	4	0	0	12 900
Управление и административен капацитет	390	0	8	939	18	3 621	70	250	5	0	0	5 200
ОБЩО	19 474	99	14	12 868	9	90 383	65	5 475	4	11 340	8	139 540

Разпределение на финансовите ресурси по приоритетни области

Разпределение на финансовите ресурси по източници

6. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

6.1. ПОДХОД ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА СИСТЕМАТА ОТ ИНДИКАТОРИ

Изпълнението на планов документ от средносрочен тип, какъвто е Общинският план за развитие на Община Стралджа, представлява продължителен, сложен и многообхватен процес, който се влияе от множество фактори. Поради тази причина, планът подлежи на постоянно наблюдение и контрол на изпълнението.

Системата от индикатори е изключително важна част от цялостната система за наблюдение, оценка и актуализация на плана. Изборът на подходящи индикатори се базира на специфичните характеристики на стратегическата част на ОПР Стралджа.

В цялостния процес на наблюдение и оценка, при спазване на принципа за партньорство, участват кмета на общината, кметове на населени места и кметски наместници, общинската администрация, общинският съвет, социалните и икономическите партньори, неправителствени организации и представители на гражданското общество в общината.

Три са етапите, през които преминава процесът по разработването на системата от индикатори:

- Преглед на научна литература и системи от индикатори, използвани в урбанистичната практика;
- Систематизиране на приложими индикатори и дефиниране на нови;
- Анализ, организиране и избор на подходящи индикатори за целите на настоящия ОПР.

При разработването на индикаторите за наблюдение и оценка на ОПР Стралджа е използвана така наречената методика SMART. Според използваната методика, индикаторите трябва да отговарят на следните критерии:

- Специфични (Secific) - съответстващи на целите и приоритетите;
- Измерими (Measurable) - избраните индикатори са насочени към желаното бъдещо състояние, съобразно визията и поставените цели на плана. Също така те са количествено определени, така че да се позволява тяхното сравнение;
- Постижими (Available) - индикаторите позволяват да бъдат измерени в определен интервал от време;
- Реалистични (Relevant/Realistic) - индикаторите трябва да са пряко свързани с целите на плана и в същото време да са реалистични;
- Съобразени с времето (Timely) - заложената стойност на индикатора трябва да бъде постигната в ограничен период от време, което е взето в предвид при неговото дефиниране.

Адекватното измерване на прогреса на ОПР зависи от точността на началните стойности на отделните индикатори, които са определени от официални източници на информация.

Отделни индикатори нямат определена начална стойност (НП - неприложимо), което се дължи на липсата на информация за тях.

С цел разработване на качествена система от индикатори е представена мерната единица, както и базова, междинна и крайна стойност за всеки индикатор.

Целесъобразно е за нуждите както на настоящия план, така и за бъдещето обективно измерване на различни области в развитието на общината, да се разработи и поддържа информационна база за всички предвидени индикатори. Базата данни следва да се поддържа от общинската администрация и нейните специализирани звена и отдели.

6.2. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

С цел набиране на изчерпателни данни за системата от индикатори са използвани различни достоверни източници на информация: НСИ - данни от текущата статистика, национално преброяване (2011 г.); годишни доклади от различни отдели в община Стралджа; данни от европейската агенция по околна среда и инициативата CORINE Land Cover и др.

6.3. ВИДОВЕ ИНДИКАТОРИ

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие, въз основа на събраната обективна информация и данни, отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по социални, икономически, физически и финансови характеристики. За целите на плана са използвани два вида индикатори - за въздействие и за резултат, което напълно удовлетворява "Методическите указания ..." на МРРБ.

Индикаторите за въздействие са насочени към реализацията на целите, докато индикаторите за резултат са свързани с действията в рамките на отделните приоритетни области.

6.3.1. ИНДИКАТОРИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Отчитат изпълнението на специфичните и стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на плана. Индикаторите за въздействие отразяват очаквания синергичен ефект от изпълнението на заложените мерки по приоритетни области. В този смисъл, те надграждат тези за резултат, като стремежът е да покажат цялостно ситуацията в общината.

№	Индикатор за въздействие	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност (година на отчитане)	Междинна стойност (2017г.)	Целева стойност (2020г.)
Стратегическа цел 1.Постигане на устойчив икономически растеж базиран на местните потенциали и традиционни стопански отрасли.						
1.	Брой нефинансови предприятия.	Брой	ТСБ Ямбол	376 (2012 г.)	400	430
2.	Произведена продукция в аграрния сектор.	Хил. лв.	ТСБ Ямбол	45 000 (2012 г.)	58 000	67 000
3.	Брой нефинансови предприятия на 100 души от населението.	Брой	ТСБ Ямбол	30 (2011 г.)	37	48
4.	Нетни приходи от продажби на нефинансовите предприятия.	Лева	ТСБ Ямбол	107 175 (2012 г.)	130 000	160 000
5.	Произведена продукция от нефинансови предприятия.	Хил. лв.	ТСБ Ямбол	35 727 (2012 г.)	40 000	55 000
6.	Преки чуждестранни инвестиции.	Хил. евро	ТСБ Ямбол	68 228 (2012 г.)	80 000	110 000
Стратегическа цел 2. Ефективно опазване и подобряване на компонентите на околната среда и разумно използване на културното наследство.						
1.	Брой туристически забележителности, включени в туристически маршрути.	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	>3	>7
2.	Брой реализирани проекти за опазване и подобряване на компонентите на ОС и КН	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	5	>10
3.	Брой реализирани проекти свързани с опазването на културното наследство.	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	2	>5
4.	Брой реализирани маркетингови проекти, с цел популяризиране на местния туристически потенциал.	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	2	>4

Стратегическа цел 3. Подобряване качеството на жизнената среда, техническата инфраструктура, услугите в социалната сфера и управлението.

1.	Брой ПТП.	Брой	РУ "Полиция" Стралджа	43 (2013 г.)	27	<19
2.	Дял на безработните.	Процент	ТСБ Ямбол, НСИ	34,8% (2011 г.)	27%	<23%
3.	Дял на населението с висше образование.	Процент	ТСБ Ямбол, НСИ	5,46% (2011 г.)	7,5%	9%
4.	Механичен прираст на населението.	Промила	ТСБ Ямбол, НСИ	-0,4	3	>7

6.3.2. ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ

Отнасят се до наблюдението и оценката на изпълнението на определени приоритети и мерки за развитие на общината. Дефинираните индикатори следва да бъдат количествено измерими, комбинирайки разнообразни източници на информация, представящи точна и осъвременена информация за следените от индикаторите характеристики.

№	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Базова стойност	Междинна стойност (2017 г.)	Целева стойност (2020 г.)
Приоритетна област 1: Промислено производство, базирано на селскостопанска продукция:						
1.	Дял обновени хидромелиоративни мрежи и съоръжения.	Процент	Община Стралджа, Напоителни системи ЕАД	НП	25	50
2.	Дял поливни площи от селскостопанския фонд, с изключение на ливадите.	Процент	Община Стралджа, Напоителни системи ЕАД	17,75% 77 198 дка (2013 г.)	21%	>26%
3.	Дял на произведената продукция в аграрния сектор.	Процент	ТСБ Ямбол, НСИ	46,14% (2012 г.)	50%	>55%
4.	Дял овощни насаждения.	Процент	Община Стралджа, CORINE Land Cover Е. агенция по ОС	0,29% 199,32 ха (2006 г.)	0,6%	>1%
5.	Площи с лозови насаждения.	Процент	Община Стралджа, CORINE Land Cover Е. агенция по ОС	2,9% 1963 ха (2006 г.)	3,2%	>3,5%
6.	Брой модернизирани предприятия в аграрния сектор.	Брой	Община Стралджа, Технически отдел	НП (2014 г.)	5	>10
7.	Брой новосъздадени предприятия в аграрния сектор.	Брой	ТСБ Ямбол, Регистър на статистическите единици	109 (2012 г.)	125	>140
8.	Приходи от дейността на аграрния сектор.	Хил. лв.	ТСБ Ямбол	58,985 (2012 г.)	70	98
9.	Брой заети лица в аграрния сектор.	Брой	ТСБ Ямбол	598 (2012 г.)	650	700
10.	Брой селскостопански производители сертифицирали своята продукция.	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	5	>10

11.	Брой новооткрити фирми свързани с транспортна и логистична дейност.	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	1	3
12.	Брой заети в логистични дейности.	Брой	ТСБ Ямбол, НСИ	162 (2011 г.)	250	350
13.	Брой изградени бази за складиране и продажба на селскостопанска продукция.	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	1	3

Приоритетна област 2: Културно наследство и туризъм:

1.	Брой реновирани и адаптирани културно-исторически ценности и сгради.	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	5	10
2.	Брой заети лица в туристическия отрасъл.	Брой	ТСБ Ямбол, НСИ	123 (2011 г.)	170	250
3.	Брой проучени, консервирани или реставрирани археологически обекти .	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	5	>10
4.	Средногодишно проведени културни събития.	Брой	Община Стралджа	15 (2014 г.)	17	20
5.	Реализирани кампании за популяризиране на общината.	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	2	4

Приоритетна област 3: Жизнена среда и инфраструктура:

1.	Дължина на обновената водоснабдителна инфраструктура.	Километри	ВиК Ямбол	НП (2014 г.)	130	260
2.	Процент на загуби по водопреносната мрежа за общината.	Процент	ВиК Ямбол	79% (2012 г.)	70%	<50%
3.	Дял на обновени улици в населените места.	Процент	Община Стралджа	НП (2014 г.)	35%	>50%
4.	Спортно активно население.	Процент	Спортни асоциации	30% (2014 г.)	35%	40%
5.	Брой общински сгради с внедрени мерки за енергийна ефективност и благоустроени прилежащи пространства.	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	5	10
6.	Енергийни загуби.	Процент	EVN, Община Стралджа	25% (2014 г.)	15%	10%

7.	Брой газифицирани производствени предприятия.	Брой	Община Стралджа, "Булгартрансгаз" ЕАД	НП (2014 г.)	5	>10
8.	Дял от населението с достъп до газификация.	Процент	Община Стралджа, "Булгартрансгаз" ЕАД	НП (2014 г.)	17%	25%
9.	Брой лекари на 1000 души от населението.	Брой	Национална здравноосигурител на каса	0,47 (2012 г.)	0,62	0,77
10.	Брой мед. сестри на 1000 души от населението.	Брой	Национална здравноосигурител на каса	0,47 (2012 г.)	0,77	0,93
11.	Брой лекари по дентална медицина на 1000 души от населението.	Брой	Национална здравноосигурител на каса	0,15 (2012 г.)	0,23	0,31
12.	Дължина на новоизградени общински пътища.	Километри	Община Стралджа	НП (2014 г.)	7,5	15
13.	Дължина на обновени общински пътища.	Километри	Община Стралджа	НП (2014 г.)	20	>45
14.	Брой новоизградени ПСОВ.	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	1	2
15.	Процент пречистени битови отпадни води.	Процент	ТСБ Ямбол, НСИ	0% (2011 г.)	15%	40%
16.	Разтворен кислород във водите на р. Мочурица и нейните притоци.	Мл/л	Община Стралджа, РИОКОЗ	0,95 мг/л (2012 г.)	3 мг/л	6-12 мг/л
17.	Стандарт на водите по химични показатели.	Процент	Община Стралджа, РИОКОЗ	75% (2012 г.)	85%	95%
18.	Брой нерегламентирани сметища.	Брой	Община Стралджа, ПУО	45 (2014 г.)	25	0
19.	Брой отоплени сгради чрез геотермални води.	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	4	>8
20.	Брой новооткрити балнеолечебни заведения.	Брой	Община Стралджа	НП/0 (2014 г.)	1	≥2
21.	Дял на горите.	Процент	Община Стралджа	13,24% (2013 г.)	14,5%	16%

Приоритетна област 4: Социална сфера - услуги и материална база:

1.	Дял от учениците с подобрени условия за обучение.	Процент	Община Стралджа	НП (2014 г.)	50%	100%
2.	Брой лица в неравностойно положение обхванати от социални проекти.	Процент	Община Стралджа	НП (2014 г.)	40%	>90%
3.	Брой на безработните с висше образование.	Брой	Бюро по труда Ямбол	28 (2014 г.)	20	<10
4.	Брой на безработните със средно или средно професионално образование.	Брой	Бюро по труда Ямбол	748 (2014 г.)	500	<235
5.	Брой безработни роми.	Брой	ТСБ Ямбол, НСИ	598 (2011 г.)	450	<270
6.	Дял безработни с намалена трудоспособност.	Процент	ТСБ Ямбол, НСИ	НП (2014 г.)	-30%	>-70%

Приоритетна област 6: Управление и административен капацитет:

1.	Брой предоставени електронни общински услуги.	Брой	Община Стралджа	11 (2014 г.)	15	20
2.	Брой реализирани проекти, финансирани от ЕС.	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	5	>10
3.	Брой проекти реализирани със съседни общини.	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	>1	>3
4.	Брой стажанти преминали през общинската администрация.	Брой	Община Стралджа	НП (2014 г.)	>10	>30

7. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

7.1. СЪЩНОСТ НА СИСТЕМАТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

Системата за наблюдение и оценка е предпоставка за успешната реализация на общинския план за развитие. Чрез нея ОНР може да се адаптира към променящите се условия, които влияят на общинското развитие. По този начин, в края на 2020 г., настоящият документ може да бъде добра основа за разработването на стратегически документи в следващия програмен период. Системата обхваща отделните звена, извършваните от тях функции и последователността им във времето.

Целта на системата за наблюдение и оценка на ОНР е да се определи степента на реализация на поставените пред плана стратегически цели и произтичащите от тях приоритетни области за развитие и мерки към тях. Посредством това се следи доколко общинският план съответства на моментните условия – икономически, социални, политически, технологични и др. – и дали е необходима неговата актуализация.

Основните задачи пред системата са да предложи адекватно дефинирани дейности, тяхното информационно обезпечаване, както и взаимодействието между всички участващи в наблюдението и оценката структури. Част от системата за наблюдение е и публичното представяне на резултатите от мониторинга и произтичащите от това бъдещи управленски решения.

7.2. УЧАСТВАЩИ СТРУКТУРИ И ФОРМИ НА КОМУНИКАЦИЯ

Основните участници са общинският съвет на Община Стралджа, Кмета на общината, специализираните дирекции и отдели в местната администрацията, разнообразните институции, осигуряващи информация, всички заинтересовани страни, професионалните общности и участващите експертни екипи.

Общинският съвет /ОС/ определя политиката за изграждане и развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите за промяна на територията на общината, както и на други дейности, определени със закон. Приема се вътрешен правилник за организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация. По предложение на кмета на общината, ОС одобрява общинската численост и структура на общинската администрация. В негова власт е определянето на конкретните правомощия на кмета на общината. Участието на общината в сдружения на местните власти в страната и чужбина, както и в други юридически лица с нестопанска цел се приема от общинския съвет, като определя и представителите на общината в тях. Процедури по придобиване, управление и разпореждане на общинско имущество се случват само след приемането им от ОС. Дейността на физически и юридически лица на територията на общината се подчиняват на определени изисквания на ОС, които от своя страна произтичат от екологични, исторически, социални и други особености на местното население, състоянието на инженерната и социална инфраструктура. Ръководният орган за наблюдение на ОНР е отново ОС. Представители на общинския съвет активно участваха в разработването на документа, осигурявайки условията за открито осъществяване на регламентираните дейности по планирането на общинското развитие. Практиките за осигуряване на публичност следва да бъдат продължени и във времето на реализацията на плана, като се гарантират нормативните изисквания за отчетност на резултатите от ОНР. Други документи от сорта на стратегии и прогнози отново се приемат от общинския съвет, който приема правилници, наредби, инструкции, решения, декларации и обръщения. За територията на общината или за части от нея според Закона за устройството на територията /ЗУТ/, Общинският съвет приема решения за създаване и одобряване на устройствени планове и техните изменения. Дейностите по приемане на общинския бюджет, осъществяване на контрол, приемане и изменение на отчета за изпълнението му са изключително във властта на ОС.

Кметът на общината при навлизане в длъжност представя пред общинския съвет собствената си програма за управление за срока на мандата, която съдържа основни цели, приоритети, дейности, срокове за изпълнение и очаквани резултати. В началото на всяка година отчита изпълнението на програмата пред общинския съвет. Важна негова задача е организирането на наблюдението на ОПР. Основният инструмент за наблюдение и оценка на реализацията на плана е годишният доклад, подготвян в началото на всяка година от програмния период, с изключение на първата. Кметът въвежда и контролира процедурата за подготовката на доклада, след което предлага завършения документ за одобрение от общинския съвет. Неразделна част от процедурата е изпращането на доклада до председателя на областния съвет за развитие на Община Стралджа. Не по-малко задължение, което има кметът, е изпълнението на общинския бюджет. Именно на негова е отговорността по изпълнението на задачите, които произтичат от закони, актове на Президента на Републиката и на Министерския съвет. Кметът на общината поддържа и връзките с обществени организации и движения, както и с други органи на местното самоуправление в страната и в чужбина. За територията на общината или за части от нея според ЗУТ, кметът е лицето по възлагане, разрешаване и/или организиране на изпълнението на устройствени планове. За някои от тях е лицето и по одобрение. Участвайки в заседанията на общинския съвет има право да даде своя глас, но той е с чисто съвещателен характер. В изпълнение на своите правомощия кметът на общината издава заповеди и утвърждава длъжностното разписание на служителите в общинската администрация.

Специализираните дирекции и отдели в общинската администрация активно се включват във всички етапи на разработването и реализацията на общинския план. Тяхната роля е да осъществяват необходимата комуникация и координация с всички останали участващи страни. Съществена роля е и предоставянето на експертна дейност при подготовката на годишните доклади.

Институциите задължително са част от процеса по наблюдение и оценка на ОПР, като предоставят нужната информация за проследяване на плана, съобразно с неговите индикатори. Основните източници на информация са Националният статистически институт, Териториалното статистическо бюро във Ямбол, РИОСВ – Стара Загора, Регионална здравна инспекция Ямбол, Регионален инспекторат по образованието, Агенцията по заетостта, различни представителни проучвания на местната администрация, неправителствени организации и експертни колективи.

Заинтересованите страни обхващат представители на областната администрация, неправителствения сектор, частния сектор, образователните и културните институции, професионалните общности, заедно с отделните жители в общината. Разработването на ОПР се проведе в условията на коректна и креативна комуникация между всички заинтересовани страни, обменящи идеи чрез проведените обществени обсъждания и анкетно проучване. Обособилите се контакти следва да бъдат използвани и през предстоящите седем години, с оглед осигуряването на по-пълна представа за реалните резултати от изпълнението на плана. В рамките на проведените две обществени обсъждания се систематизира контактна листа, въз основа на която следва да се организират предстоящите дискусии.

Обществено обсъждане нормативно се определя, като се организира редът и провеждането му, както и правните последици от него. Организиране на дискусии от администрация на нормативен орган или по инициатива на обществена организация с подготвен проект на нормативен акт представлява обществено обсъждане. Общественото обсъждане може да се провежда за обхвата на съществуваща нормативна уредба и идеи за нейното усъвършенстване, изменение или отмяна, както и концепции за нови нормативни актове или за инициране на преглед на българската и световната практика за правното решаване на определен проблем. Организацията на общественото обсъждане

има следните форми: дискусия във ведомствено издание или в сайта на съответната администрация; обществена дискусия чрез средствата за масова информация; конференции или семинари; експертни групи с представители на абсолютно всички заинтересовани организации; открити заседания на парламентарна комисия или на правителството. Съществуват и индиректни публични обсъждания в свободното интернет пространството като отворен форум или виртуална дискусия, но техните особености са обект на разработване. За да говорим за обществено обсъждане и неговите форми трябва да е на лице взаимодействие между държавните органи и обществеността в рамките на една организационна форма. Необходима предпоставка за организирането и провеждането на обществено обсъждане е определянето и уведомяването на заинтересованите субекти и техните представителни организации, както и привличането на неправителствени и браншови организации. При подготовката за обществено обсъждане от важно значение е яснотата на предмета за обсъждане, формата за провеждане, определяне регламента на изразяване, срокове и възможности за предложения, уменията и опита на експертния екип, способностите за комуникация на екипа, провеждащ събитието, техническото организиране и условията за работа, както и предоставянето на информация за медиите. След провеждането на дадено обществено обсъждане е важно създаването и съхранението на документация, която да е доказателство за мотивите за взети решения и да има правна тежест в съда.

Експертните екипи включват Изпълнителя на ОПР – Велдер Консулт ООД – заедно с изпълнителите на **първоначалната, междинната и последващата** оценка на плана.

Обвързването на изброените звена в единна система за взаимодействие позволява всеобхватно наблюдение на ОПР и точна оценка на неговите прогрес и ограничаващи фактори.

7.3. ДЕЙНОСТИ ПО НАБЛЮДЕНИЕТО И ОЦЕНКАТА НА ПЛАНА

Конкретните видове дейности по наблюдението и оценката на ОПР са същностната част от системата за наблюдение и оценка. Тяхното правилно разпределение във времето гарантира по-добро управление на цялостния процес на реализацията на плана.

Българското законодателство в областта на регионалното развитие ясно регламентира основните роли на участниците в системата за наблюдение и оценка. Обезпечаването на дейностите по изработването, съгласуването, последващата реализация и мониторинг са отговорност на кмета и общинския съвет. Двата органа на управление отговарят и за въвеждането на широката общественост в работата по разработването и прилагането на плана. Кметът на общината организира цялостния процес като създава условия за координация и комуникация с одобряващия и приемащия орган – общинския съвет.

Основен орган за наблюдение на ОПР е общинският съвет. Неговите функции по тази дейност са осигуряване на необходимата информация за оценка, координация и разпределение на отговорностите между отделните структури в общинската администрация, изпълняващи ОПР, както и поддържането на комуникация с централните и местни институции.

При необходимост и при спазването на принципите на партньорство и прозрачност, общинският съвет може да предприеме мерки за промяна и доразвитие на системата за наблюдение и оценка на плана.

Инструментът за обобщаване постигнатите резултати от ОПР са годишните доклади, които се представят регулярно от кмета на общината. В този смисъл системата за наблюдение и оценка на ОПР Стралджа предвижда разработването на шест доклада.

Изводите от съдържанието на докладите са информационната основа за междинната и последващата оценка на плана и предоставят информация за:

- социалните, икономическите и екологичните промени в рамките на общината и прилежащата ѝ външна среда;
- степента на изпълнение на предвидените стратегически цели;
- конкретните резултати от изпълнението на задълженията от страна на изпълняващите плана;
- мотивирани предложения за подобряване на системата за наблюдение, както и за цялостния процес по изпълнението на плана.

Компетентните органи следва да предоставят информация относно предприетите мерки за осигуряване на публичност на плана, идентифицираните проблеми и предложения за тяхното преодоляване, използваните начини за събиране на информация, функционирането на формираните партньорства. Докладът се обсъжда и приема от общински съвет.

Съществена функция на ОбС и кмета, която е планирането на вътрешна организационна структура, където са детайлно разпределени задълженията на специализираните общински дирекции и отдели, поддържащи процеса по наблюдение на ОПР.

Изработването на междинна оценка на настоящия ОПР е предвидено за 2017 година. Междинната оценка следва да проследи:

- досегашния прогрес на плана;
- актуалността на стратегията му спрямо настъпилите социално-икономически условия в страната;
- ефективността на комуникацията и координацията между звената, участващи в прилагането на плана.

С междинната оценка се обосновава нуждата от актуализация на ОПР. В случай, че такава е необходима, тя е предвидена за втората половина на 2017 г. и следва да **спазва структурата на настоящия документ**, с оглед възможността да бъдат по-лесно сравнявани двата документа. По този начин междинната оценка е ключов инструмент за оценка на изпълнението на ОПР и представлява логическо продължение на предходните годишни доклади.

Тя следва да се изработи от експертен екип при взаимодействие между всички заинтересовани страни, предоставящи становище за досегашните резултати от плана. Задължителна част от изготвянето на оценката са определянето на начините за събиране и обработка на информация, приложението на системата от индикатори. В заключителната си част междинната оценка следва да формулира насоки за корекции на плана, ако такива са необходими.

Извършването на дейностите изисква екип, предоставящ нужната експертна дейност, и активно взаимодействащ със специализираните администрации в общината и областта. Ключова роля изпълняват заинтересованите страни, предлагащи необходимата информация и своите гледни точки, заедно със специализираните институции, съхраняващи нужната статистическа информация. Кметът внася документа за обсъждане пред общински съвет, който го одобрява и по този начин формално завършва междинната оценка.

Изводите на междинната оценка отвеждат до евентуалната актуализация на ОПР. Главните причини за промяна на плана могат да бъдат продиктувани от динамичните социални и икономически процеси на общинско ниво, заедно с възникнали съществени изменения в екологичната обстановка. Към тези обстоятелства се присъединяват и важни промени в законодателната и стратегическата рамка – наборът от европейските и националните нормативни и стратегически документи, основните политики и секторните планове и програми. Междинната оценка следва да оцени значимостта на настъпилите изменения и адекватността на наличния ОПР спрямо тях. Оценката определя дали е

целесъобразно формулирането на допълнителни мерки и дефинирането на нови проекти – изработването на актуализиран документ със срок за изпълнение оставащото време от програмния период. Друга възможност е решението за актуализиране само на програмата за реализация.

7.4. РАЗПРЕДЕЛНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Представените елементи от системата за наблюдение, оценка и актуализация на ОПР са обобщени в прилежащата **Таблица 33** за разпределение на дейностите във времето и сред отделните участници.

Общите дейности са класифицирани в следните видове:

- организиране;
- контрол и утвърждаване;
- експертна дейност;
- осигуряване и събиране на информация;
- провеждане на дискусии;
- приложение на системата от индикатори на плана.

Дейностите са разпределени сред идентифицираните компетентни органи и заинтересовани страни, във връзка с осъществяването на най-важните събития от хронологията на плана.

Събитията са:

- публична дискусия;
- предварителен проект;
- окончателен проект;
- приемане от Общински съвет Стралджа;
- предварителна оценка;
- последваща оценка;
- годишен доклад;
- публикуване и разпространяване;
- междинна оценка;
- актуализиран документ на ОПР.

В таблицата е приложена информация за разработването на ОПР, свързано с въвеждането на определени механизми за координация и комуникация между участващите, както и с извършването на конкретни операции. Механизмите следва да бъдат продължени във времето на реализацията. Всяко едно от ключовите събития е ориентирано към определен момент във времето и е свързано със задаване на конкретни отговорности. Подобен подход предлага детайлно разработена система, позволяваща успешно управление на ОПР, като съчетание от взаимосвързани и подредени във времето действия.

В началото е предвидено първоначалното създаване на комуникационни канали и въвеждане на методи за събиране на информация от страна на общинската администрация. Основните методи са организиране на информационна система, съдържаща данни за всички проекти от съдържанието на ОПР, активен диалог със заинтересованите страни и отбелязване на техните наблюдения върху общинското развитие. Този механизъм следва да се доразвие през следващите години с изработването на **годишните доклади, междинната, последващата оценка** и евентуално **актуализацията на документа**.

През 2015, 2016 и 2018, 2019 и 2020 година следва да се проведе последователността от изработване на **годишен доклад**, чрез приложението на системата от индикатори и

използване на събраната информация от страна на специализираните дирекции и отдели в общината. След изготвянето на доклада следва да се организира публичното му **представяне и разпространяване** – задължение на общинската администрация. Приложимите методи за дейността са публикуване на интернет страницата на общината, използване на местните медии и препращането на документа на ключовите партньори по реализацията на ОПР (подготвената контактна листа). Поредицата от събития завършва с организирането и провеждането на **публична дискусия**, въвличаща компетентните органи, заинтересованите страни и професионалните общности. На срещите, освен запознаване с резултатите, трябва да се обобщи и съхрани общественото мнение, като ресурс за следващите годишни доклади.

Междинната оценка следва да се извърши от независим експертен екип през втората половина на 2017 година. Избраният екип, в състав според разпоредбите на Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие, задължително използва разработената система от индикатори при постоянен контакт с общинската администрация. След одобрението на оценката от Общински съвет, материалите ѝ се публикуват на интернет страницата на общината.

Аналогична е и процедурата за последващата оценка на плана, предвидена за 2021 година и финален момент от наблюдението и оценяването на настоящия общинския план. Последващата оценка дава препоръки за начина на изпълнение и актуализации на ОПР за програмния период след 2021 година.

В случай на положително становище от междинната оценка, относно потребността от актуализация на ОПР, се изработва актуализиран документ на ОПР за периода 2018-2020. Актуализираният документ следва редът за подготовка на ОПР, включително техническото изпълнение на задачата и формалните процедури по неговото приемане. Документът е логично продължение на изводите и решение на проблемите, описани от доклада на междинната оценка. Структурата и стратегията на актуализирания план трябва да се основават и да надграждат изпълнявания до 2018 ОПР.

Табл. 33. План-график за наблюдение и оценка на ОПР

УЧАСТНИЦИ				РАЗРАБОТВАНЕ						РЕАЛИЗАЦИЯ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
Общински съвет																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		

Вид дейност	
Организиране	
Контрол и утвърждаване	
Експертна дейност	
Осигуряване и събиране на информация	
Дискусии	
Приложение на система от индикатори	

Събития	
ПД	Публична дискусия
ПП	Предварителен проект
ОП	Окончателен проект
П	Приемане от ОБС Стралджа
ПО	Предварителна оценка /2014/ Последваща оценка /2021/
Д	Годишен доклад
ПР	Публикуване и разпространяване
МО	Междинна оценка
А	Актуализиран документ

8. ДЕЙСТВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

8.1. ОБХВАТ И ЦЕЛ НА ДЕЙНОСТТА

Като основен инструмент за развитието на община Стралджа, общинският план за развитие трябва да бъде ефективен и ефикасен. За да се постигне това той следва да бъде разработен и реализиран с участието на всички заинтересовани страни – граждани, бизнес, местна администрация. Формирането на предпоставки за диалог между всяка от страните е условие за взаимно разбиране на целите и подкрепа за реализацията му чрез съвместни действия.

Законът за регионалното развитие и правилникът за неговото прилагане, припознават тази необходимост и определят партньорството, публичността и прозрачността като ръководни принципи при разработването на ОПР. За тази цел на кмета и на общинския съвет са вменени отговорностите по осигуряването на публичност и информация за дейностите по ОПР.

В изпълнение на тези отговорности по време на **разработване** на план бяха осъществени дейности, които дадоха възможност на заинтересованите лица да споделят тяхното мнение относно предвижданията, заложените цели и приоритети и желаните крайни резултати, които да облагодетелстват всички живеещи в община Стралджа. Използвани бяха различни техники за въвличане на заинтересованите страни в процеса – мултимедийни презентации, анкети, свободни разговори. Този начин позволи да бъдат отчетени интересите на различните групи, които да намерят своето място в настоящия документ.

Нормативната уредба дефинира изпитани и доказали се като работещи в практиката инструменти за управление **реализацията** на ОПР. Това са: годишни доклади за изпълнението на ОПР; междинна и последваща оценка на общинския план за развитие. Всеки от тях следва да бъде публично представен и публикуван на официалната страница на общината. Някои от проектите, заложи в програмата за реализация изискват организация и подпомагане от всички „актьори“ в процеса на планиране. За тази цел се предвижда местната администрация да публикува периодично новини за прогреса по плана и за конкретни ключови и обществено-значими проекти.

8.2. ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ В ПРОЦЕСА НА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПЛАНА

Разработването на общинския план за развитие на община Стралджа следваше заложените във въвеждащия доклад дейности по отношение на прилагането на принципите на партньорство, публичност и предоставяне на информация. Целите бяха да се получи възможно най-много обективна информация за сегашното състояние и желаното развитие на общината и да се представят пред най-голям кръг от хора проектната разработка, като по този начин се спомогне за нейната популяризация. В процеса на работа беше осъществено активно и ефективно взаимодействие с Възложителя и определените работни групи по плана.

Публичното проявление на дейностите за информация и публичност се изрази в провеждането на една **въвеждаща среща, два дискуссионни форума** и регулярни **срещи с работните групи** – една, от които беше изнесена в гр. Пловдив. В срещите имаха възможност активно да се включат всички заинтересовани лица и да изкажат своите препоръки и предложения към разработката.

Въвеждащата среща се проведе на 10 април 2014 г. в заседателната зала на общината в гр. Стралджа. Участваха представители на работните групи по проекта, служители на администрацията, членове на общинския съвет и експерти от страна на Изпълнителя.

На срещата беше представена законовата и стратегическата рамка, в която ще бъде разработен ОПР, графикът за изпълнение на задачите, заедно с използваните методи. След представянето на Встъпителния доклад и презентацията беше осъществено анкетно проучване сред присъстващите, която акцентираше върху сегашното състояние на общината и проблемите, пред които тя е изправена. Бяха обсъдени ключовите дати, свързани с проекта и предстоящите обществени форуми и събирания на работните комисии. На този първоначален етап започнаха и първоначалните дискусии по проекта, провокирани от председателя на Общинския съвет.

Първият дискуссионен форум се проведе на 20 май 2014 г. в Центъра за обществена подкрепа, гр. Стралджа. На него бяха представени резултатите от проведения социално-икономически анализ и дефинираната работна визия за развитие на общината в периода 2014-2020 година. Също така беше изнесена презентация, която онагледява структурата на общинския план за развитие и неговото съдържание.

Детайлно беше обсъден SWOT анализът на общината, който провокира множество предложения за неговото обогатяване и стана основа за дискусия, посветена на потенциалите на община Стралджа. По време на срещата участниците имаха възможност да попълнят анкета, насочена към възможните области за развитие на общината, както и да предложат конкретни проекти за включване в ОПР. Това даде за първи път възможността за пряко участие на обществеността в разработването на документа.

В работна и извънработна среда бяха ангажирани служителите и общинските съветници, пряко ангажирани в планирането и изпълнението на ОПР. За тази цел бяха организирани и проведени анкетни проучвания, които да разкрият проблемите и потенциалите на общината, както и възможните насоки за нейното развитие. Беше осъществена активна комуникация с Възложителя на проведените работни срещи (една от тях в гр. Пловдив). На тях беше обсъдени резултатите от анализа към ОПР, както и неговите стратегически предложения.

Финалният дискуссионен форум се състоя на 27 юни 2014 г. от 13:30 ч. в залата на Клуба на пенсионера, гр. Стралджа. Целта на форума беше да запознае широката общественост с предварителния проект на Общинския план за развитие и да събере различни гледни точки преди окончателното му приемане на Общински съвет. Форматът на протичане на дискусията протече под формата на презентация и възможност за дискусия по проекта за ОПР. Въпреки че темата на общественото обсъждане беше цялостният проект за общинския план, основно внимание се отдели на стратегическата част и предложенията за развитие на община. Детайлно бяха коментирани част от предложените конкретни проекти в Програмата за реализация. Присъстващите на срещата – представители на бизнеса, неправителствения сектор, общинската администрация и местното население – представиха своите гледни точки по представените материали.

Ползотворната среща приключи с уточняване на крайните срокове за събиране и отразяване на становища, касаещи предложената рамка за местно развитие до 2020 година. След окончателното предаване на Общинския план за развитие на община Стралджа за периода 2014-2020 година се премина към формалните процедури по обсъждането и приемането на ОПР от страна на Общинския съвет на Стралджа, по предложение на кмета на общината. Формалното обсъждане и приемане на документа се осъществява на заседание на общинския съвет, след което решението се публикува на интернет страницата на общината

8.3. ПРИЛАГАНЕ ПРИНЦИПА НА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ В ПРОЦЕСА НА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА

Нормативната уредба в България регламентира инструментите за управление и реализация на общинските планове за развитие. Това са: годишните доклади за изпълнението на ОПР; междинната и последваща оценки на общинския план. Тези документи следва да съдържат обективна информация за прогреса по реализацията на плана и евентуални отклонения от предварително зададените цели, ако са настъпили такива. Законодателството изисква тези доклади и оценки да бъдат представени публично и публикувани на официалната страница на община Стралджа. Добра практика е провеждането на публични дискусии, на които отговарящите за управлението на плана звена показват постигнатите резултати и дискутират със заинтересованите страни мерки за преодоляването на появилите се рискове и трудности, ако има такива.

Друг способ за осигуряване на партньорство и публичност е създаването на оперативни партньорства за реализацията на изведените в ОПР проекти, които са описани в Програмата за реализация в настоящия документ. Предвижда се общинската администрация периодично да публикува новини за реализацията на проектите, както и отговорниците за тях както на своя уебсайт, така и в местните медии.

9. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН

9.1. СЪЩНОСТ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Програмата за реализация завършва структурата на Общинския план за развитие и е водещо условие за реализацията на целите заложи в ОПР. Заедно с останалите инструменти, тя определя начините за разпределение на наличните и потенциалните общински времеви, финансови и организационни ресурси. Програмата цели да изведе най-подходящите за реализация проекти, които са подчинени на заложените мерки по приоритетните области за развитие. Всеки един от предложените проекти е устойчив, определени са възможните източници на финансиране*, отговорната структура и потенциалните партньори за реализацията му, както и най-доброто му планиране във времето, с оглед ефикасно използване на ресурсите. По този начин се осигурява стабилна основа за изпълнението на плана.

Включените в състава на ОПР проекти принадлежат към определена мярка от приоритетните области на стратегическата част. Въпреки комплексния характер на редица проекти и техния принос към повече от една приоритетна област, посочена е преобладаващата им принадлежност към една от петте приоритетни области. Ориентирането на проектите към един приоритет се въвежда заради търсенето на рационална подредба на проектите и оптимално управление и разпределение на финансовите ресурси.

Посочените финансови източници (конкретните мерки (ПРСР), инвестиционни приоритети и приоритетни оси на оперативните програми) са актуални към момента на завършване на Общинския план за развитие на община Стралджа. Поради факта, че оперативните програми за периода 2014-2020 са все още в процес на разработване през 2014 г. е възможно наличието на несъответствия между тук посочените параметри на оперативните програми и техните окончателни варианти.

9.2. СПИСЪК С ПРОЕКТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ПРЕЗ ПЕРИОДА 2014-2020 Г.

Номер	Наименование	Насочен към мярка	Индикативна стойност /хил. лв./	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорски структури	Време за реализация							
							14	15	16	17	18	19	20	
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ ПРОМИШЛЕНО ПРОИЗВОДСТВО, БАЗИРАНО НА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПРОДУКЦИЯ														
П1.1	Закупуване и въвеждане в експлоатация на водоспестяващи напоителни системи за производство на зърнени култури, зеленчуци и за отглеждане на трайни насаждения	M1.1	3 000	ПРСР Мярка 4	Земеделски производители	Община Стралджа "Напоителни системи" ЕАД Клон Средна Тунджа								
П1.2	Основни ремонти на язовири и сервитути към тях	M1.1	1 800	Министерство на регионалното развитие	Министерство на регионалното развитие	Община Стралджа								
П1.3	Проучване начина на ползване на земята и изготвяне на план за комасация на имотите	M1.2	100	ПРСР Мярка 4	Община Стралджа	Земеделски производители								
П1.4	Обмяна на опит и добри практики, както и популяризиране на биоземеделието чрез организиране на форум за представяне на биопродукти от български производители	M1.2	300	Общински бюджет; Частни инвестиции	Община Стралджа	Земеделски производители								
П1.5	Реализиране на проекти за модернизация и механизация на земеделски стопанства чрез обновяване на сграден фонд и закупуване на земеделска техника и оборудване	M1.2 M1.3	2 000	ПРСР Мярка 4	Земеделски производители	Община Стралджа								
П1.6	Реализиране на проекти за модернизация и механизация на животновъдни стопанства чрез обновяване на сграден фонд и закупуване на техника и оборудване	M1.2 M1.3	2 000	ПРСР Мярка 4	Животновъди	Община Стралджа								
П1.7	Осигуряване на обучения и финансова подкрепа за предприемачество и създаване на МСП в областите на селското стопанство и ХВП	M1.2 M1.3 M1.5	1 250	ОПРЧР ПО1 ИПЗ	Община Стралджа	Местен бизнес								
П1.8	Популяризиране дейността на МСП и селскостопанските производители чрез издаване на рекламни материали, брошури и на интернет страницата на общината	M1.5	50	Общински бюджет	Община Стралджа	Местен бизнес								
П1.9	Изграждане на млеко преработвателно предприятие в гр. Стралджа	M1.3	3 000	ПРСР Мярка 4	Местен бизнес	Община Стралджа								
П1.10	Модернизиране на биволовдна ферма с. Лозенец с цел производство на краен продукт	M1.3	1 500	ПРСР Мярка 4	Местен бизнес	Община Стралджа								
П1.11	Изграждане на логистична база и пазар на селскостопанските производители от общината и региона	M1.7	6 500	ПЧП; ПРСР Мярка 7	Община Стралджа	Земеделски производители								
П1.12	Изграждане на складове за съхранение на сел. стопанска продукция Иречеково, Първенец и Тамарино	M1.7	2 000	ПРСР; Частни инвестиции	Местен бизнес	Община Стралджа								
П1.13	Поддържане и разширяване на минерализованите ивици и просеки в общинските горски територии на с. Войника, Каменец, Стралджа и Лозенец	M1.9	500	ПРСР	Община Стралджа									
П1.14	Изграждане на системи и обекти за наблюдения, ранно предупреждение и за защита на общински горски територии от пожари в Стралджа, Лозенец, Каменец и	M1.9	500	ПРСР	Община Стралджа									

Номер	Наименование	Насочен към мярка	Индикативна стойност /хил. лв./	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорски структури	Време за реализация							
							14	15	16	17	18	19	20	
	Войника													
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО И ТУРИЗЪМ														
П2.1	Реализация на проекти за реновиране, реставрация и адаптация за съвременни функции на архитектурно-строителни културни ценности и други сгради с историческа стойност	M2.1	1 000	Програма ТГС България-Турция; Общински бюджет	Община Стралджа	Местна общност								
П2.2	Изграждане на модерно фондохранилище за опазване движимите културни ценности на Общинския музей	M2.1	100	Финансов механизъм на европейското икономическо пространство; Фондация "Америка за България"	Община Стралджа	Общински музей; Читалища; Местна общност								
П2.3	Оборудване на картинна галерия с подходяща техника и апаратура за оптимално функциониране и поддържане на фонда	M2.1	400	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа	Читалища; НПО; Местна общност								
П2.4	Картиране и проучване на археологически обекти в община Стралджа	M2.2	200	Министерство на културата	Община Стралджа	Общински музей; Министерство на културата; НИНКН								
П2.5	Консервация и експониране на археологически обекти, с осигуряване на подходящи места за отдих и престой	M2.2	1 800	Програма ТГС България-Турция; Общински бюджет	Община Стралджа	Общински музей; Министерство на културата; НИНКН								
П2.6	Закупуване и използване на съвременни информационни технологии за регистриране и управление на културни ценности, за обмен на информация и за популяризиране на културното наследство и на експозициите на музея	M2.1 M2.2	500	Финансов механизъм на европейското икономическо пространство; Фондация "Америка за България"	Община Стралджа	Общински музей; Читалища; Местна общност								
П2.7	Превръщане на площадното пространство пред Общинския музей в изложбена зала на открито и Лапидариум	M2.3	75	Финансов механизъм на европейското икономическо пространство; Фондация "Америка за България"	Община Стралджа	Общински музей; Читалища; Местна общност								
П2.8	Основен ремонт на сцена и благоустрояване на терена за	M2.3	75	Общински	Община	Читалища; НПО;								

Номер	Наименование	Насочен към мярка	Индикативна стойност /хил. лв./	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорски структури	Време за реализация						
							14	15	16	17	18	19	20
	провеждане на традиционния събор на народното творчество "Мараш пее" (козирка, съблекални и художествено осветление)	M2.4 M2.5		бюджет	Стралджа	Местна общност							
P2.9	Разкриване на етнографски сбирки в НЧ на общината	M2.4 M2.5	125	Общински бюджет	Община Стралджа	Читалища; НПО; Местна общност							
P2.10	Рекламирање и популяризиране на традиционния събор на народното творчество "Мараш пее" за прерастването му в международно събитие	M2.4 M2.5	50	Общински бюджет	Община Стралджа	Читалища; НПО; Местна общност							
P2.11	Изграждане на еко пътеки и туристически маршрути до хижи, исторически и културни обекти в общината	M2.5	350	Програма ТГС България-Турция; Общински бюджет	Община Стралджа	Общински музей; Читалища; Местна общност							
P2.12	Изработване и разпространяване на рекламни и информационни материали (алманах, дипляни брошури) за популяризиране на историческите и природни дадености на селищата от община Стралджа	M2.5	50	Общински бюджет	Община Стралджа	Общински музей; Читалища; Местна общност							
P2.13	Обновяване и обогатяване на книжния фонд на библиотеките към НЧ и училищата в общината	-	50	Общински бюджет	Община Стралджа	Читалища; НПО; Местна общност							
P2.14	Оборудване на библиотеките със съвременни технически средства и софтуери	-	250	Общински бюджет	Община Стралджа	Читалища; НПО; Местна общност							
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ ЖИЗНЕНА СРЕДА И ИНФРАСТРУКТУРИ													
P3.1	Рехабилитация и изграждане на участъци от водопроводните мрежи в населените места на Общината	M3.1	6 000	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа								
P3.2	Подмяна външен водопровод с. Маленово	M3.1	800	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа								
P3.3	Подмяна на вътрешната водопроводна мрежа - с. Иречеково	M3.1	1 250	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа								
P3.4	Изграждане на разделна канализация, водопроводна мрежа и ПСОВ в гр. Стралджа	M3.1 M3.9	20 000	ОПОС ПО1	Община Стралджа								
P3.5	Доизграждане на смесена канализация, водопроводна мрежа и изграждане на ПСОВ в с. Зимница	M3.1 M3.9	7 500	ОПОС ПО1	Община Стралджа								
P3.6	Изграждане на канализация, ПСОВ и подмяна водопровод на с. Воденичане	M3.1 M3.9	3 000	ПРСР Мярка 7; Общински бюджет	Община Стралджа								
P3.7	Подобряване на уличната мрежа в гр. Стралджа	M3.2	6 000	ПРСР Мярка 7; Общински бюджет; Централен бюджет	Община Стралджа								
	Ремонт на второ платно на ул. "Хемус" – гр. Стралджа												
	Благоустрояване на улици в ромски квартали, гр. Стралджа												
P3.8	Реализиране на проекти за рехабилитация на улици и	M3.2	14 000	ПРСР Мярка 7;	Община								

Номер	Наименование	Насочен към мярка	Индикативна стойност /хил. лв./	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорски структури	Време за реализация						
							14	15	16	17	18	19	20
	съоръжения по тях в селата от общината			Общински бюджет	Стралджа								
ПЗ.9	Благоустрояване ЦГЧ – гр. Стралджа	МЗ.3	1 250	ПРСР Мярка 7; Общински бюджет	Община Стралджа	Местна общност							
ПЗ.10	Реализиране на проекти за обновяване на открити пространства за обществено ползване - паркове, площади	МЗ.3	2 000	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа	Местна общност							
ПЗ.11	Подновяване и поддръжка на уличното озеленяване в община Стралджа	МЗ.3	200	Общински бюджет	Община Стралджа	Местна общност							
ПЗ.12	Изграждане на спортни игрища на открито	МЗ.3	1 250	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа	Местна общност							
ПЗ.13	Изграждане на закрита база за тренировъчна и спортносъстезателна дейност (зала за фитнес; зала за тенис на маса; зала за гимнастика; сервизни помещения)	МЗ.3	1 000	ПЧП	Община Стралджа	Местна общност							
ПЗ.14	Изграждане на стрелкови клуб в гр. Стралджа	МЗ.3	350	ПЧП	Община Стралджа	Местна общност							
ПЗ.15	Реконструкция и поддържане на детските площадки в селищата от общината	МЗ.3	100	Общински бюджет	Община Стралджа	Местна общност							
ПЗ.16	Ремонт на стадиони в гр. Стралджа и с. Зимница	МЗ.3	500	ПРСР Мярка 7; Общински бюджет	Община Стралджа	Местна общност							
ПЗ.17	Реализиране на проекти за ремонт и реконструкция на административни сгради	МЗ.4	1 000	Международен фонд "Козлодуй"	Община Стралджа								
ПЗ.18	Реализиране на проекти за ремонт и реконструкция на читалища	МЗ.4	1 400	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа	Читалище; Местна общност							
ПЗ.19	Реализиране на проекти за ремонт и реконструкция на църкви и параклиси, както и за благоустрояване на прилежащите им дворни пространства	МЗ.4	1 750	ПРСР Мярка 7	Българска Православна Църква	Община Стралджа; Църковни настоятелства							
ПЗ.20	Подмяна на уличното осветление с фотоволтаични лампи в Община Стралджа	МЗ.5	1 600	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа	Експлоатационни ведомства							
ПЗ.21	Използване на геотермални води в отоплителните инсталации на обществени сгради (образователни, здравни, административни и др.)	МЗ.5 МЗ.11	520	Общински бюджет; ТГС България-Турция	Община Стралджа	Училища; ЦДГ							
ПЗ.22	Изготвяне на доклад за оценка на експлоатационните ресурси на минералните води в с. Правдино	МЗ.5 МЗ.11	20	Общински бюджет	Община Стралджа								
ПЗ.23	Рехабилитация на общинска пътна мрежа (бивши четвъртокласни пътища); пътища от местно значение	МЗ.7 МЗ.8	6 000	ПРСР Мярка 7; Общински бюджет	Община Стралджа								
ПЗ.24	Изграждане на обект „Пункт за зимно поддържане на общинска пътна мрежа на общ. Стралджа“	МЗ.7	250	Общински бюджет	Община Стралджа	АПИ							
ПЗ.25	Реконструкция селскостопански път – граница м/у землища Стралджа и Зимница - №229 и №777	МЗ.7	500	Общински бюджет	Община Стралджа								
ПЗ.26	Реконструкция селскостопански път с. Воденичане – II	МЗ.7	500	Общински	Община								

Номер	Наименование	Насочен към мярка	Индикативна стойност /хил. лв./	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорски структури	Време за реализация							
							14	15	16	17	18	19	20	
	стопански двор			бюджет	Стралджа									
ПЗ.27	Ремонт мостове на селскостопански пътища	МЗ.7	350	Общински бюджет	Община Стралджа									
ПЗ.28	Изграждане на отводнителен канал в село Воденичане	МЗ.9	600	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа									
ПЗ.29	Изготвяне на проекти за техническа инфраструктура /водопроводи, канализации, ПСОВ, улична мрежа, пътища / на населени места на Община Стралджа	МЗ.9	1 000	Общински бюджет; Централен бюджет	Община Стралджа									
ПЗ.30	Изграждане на отводнителни канавки в с. Чарда	МЗ.9	750	Общински бюджет	Община Стралджа									
ПЗ.31	Корекция дере – с. Иречеково	МЗ.9	900	Общински бюджет	Община Стралджа									
ПЗ.32	Отводнителен канал в западната част на гр. Стралджа	МЗ.9	1 000	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа									
ПЗ.33	Изготвяне на морфологичен анализ на генерираните отпадъци в общината	МЗ.10	25	Общински бюджет	Община Стралджа									
ПЗ.34	Закриване и рекултивация на общинското депо	МЗ.10	1 500	ПУДООС	Община Стралджа									
ПЗ.35	Въвеждане на системи за разделно събиране на различни специфични потоци отпадъци	МЗ.10	1 500	ОПОС ПО2	Община Стралджа									
ПЗ.36	Обособяване на торищни площадки в населените места с голям брой животни	МЗ.10	250	Общински бюджет	Община Стралджа									
ПЗ.37	Изграждане на съоръжения за третиране и обезвреждане на специфични потоци отпадъци	МЗ.10	1 500	ОПОС ПО2	Община Стралджа									
ПЗ.38	Рекултивация на терени със стари замърсявания	МЗ.10	500	ПУДООС	Община Стралджа									
ПЗ.39	Провеждане на обучение на ученици по актуални екологични въпроси	МЗ.12	50	Общински бюджет	Община Стралджа									
ПЗ.40	Провеждане на тематични екологични конкурси за деца и ученици	МЗ.12	50	Общински бюджет	Община Стралджа									
ПЗ.41	Възстановяване на влажни зони в бившето Стралджанско блато	МЗ.12	600	ОПОС ПО3	Община Стралджа									
ПЗ.42	Проучване и оценка на биологичното разнообразие на територията на общината и популяризирането му	МЗ.12	30	Общински бюджет	Община Стралджа									
ПЗ.43	Обявяване на защитена местност „Лале баир“ – с. Лозенец – за опазване находище на Тракийско лале	МЗ.12	40	Общински бюджет	Община Стралджа									
ПЗ.44	Възстановяване на ветрозащитните пояси на територията на общината	МЗ.13	1 000	ПРСР Мярка 8	Община Стралджа									
ПЗ.45	Подобряване на акустичната обстановка покрай ж.п. линиите чрез подходящо озеленяване или монтиране на шумоизолиращи екрани	-	1 000	ПРСР	Община Стралджа									
ПЗ.46	Кабелно хранване на населени места в община Стралджа	-												
ПЗ.47	Изграждане на подземна колекторна мрежа за електроразпределителна и съобщителна техника в – гр.	-												

Номер	Наименование	Насочен към мярка	Индикативна стойност /хил. лв./	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорски структури	Време за реализация						
							14	15	16	17	18	19	20
	Стралджа												
ПЗ.48	Разширяване обхвата на мобилните оператори в проблемни територии от общината	-											
ПЗ.49	Проучване, идентифициране и рекултивация на нарушените от добивната дейност терени и почви	-	530	пудоос	Община Стралджа								
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ СОЦИАЛНА СФЕРА И МАТЕРИАЛНА БАЗА													
П4.1	Ремонт на сградния фонд на здравните служби в гр. Стралджа и селата Зимница, Лозенец, Войника, Недялско и Иречеково	М4.1 М4.3	500	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа	ОПЛ; РЗИ Ямбол							
П4.2	Оборудване на здравните служби със съвременна техника, апаратура и съоръжения	М4.1 М4.3	500	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа	ОПЛ; РЗИ Ямбол							
П4.3	Осигуряване на мобилен здравен кабинет	М4.1	300	ОПРЧР ПО2	Община Стралджа	ОПЛ; РЗИ Ямбол							
П4.4	Осигуряване на транспортни средства за лекарските практики за отдалечените от областния център	М4.1	300	Общински бюджет	Община Стралджа	ОПЛ; РЗИ Ямбол							
П4.5	Ремонт и обогатяване оборудването на здравните кабинети в УВЗ в общината.	М4.1 М4.3	250	Общински бюджет	Община Стралджа	Училища							
П4.6	Подобряване здравното обслужване и профилактиката на децата и учениците от УВЗ в общината, чрез усъвършенстване съвместната работа на община-личен лекар	М4.1	350	ОПРЧР ПО2	Община Стралджа	Училища							
П4.7	Ремонт и подържане на сградния фонд на училищата от общината	М4.3	1 000	Международен фонд "Козлодуй"; Общински бюджет	Община Стралджа	Училища							
П4.8	Благоустройство на дворното пространство на СОУ "П.К.Яворов", гр. Стралджа (подмяна на плочки; ремонт на спортните площадки; изграждане на площадка по БД; изграждане на тенис корт; изграждане на кът за отдих; озеленяване)	М4.3	60	Общински бюджет	Община Стралджа	СОУ "П. К. Яворов"							
П4.9	Благоустройство на дворното пространство на ОУ "Св.Св.Кирил и Методий" - Стралджа	М4.3	30	Общински бюджет	Община Стралджа	ОУ "Св. св. Кирил и Методий", гр. Стралджа							
П4.10	Благоустройство на дворното пространство на ОУ "Св.Св.Кирил и Методий" - Зимница	М4.3	30	Общински бюджет	Община Стралджа	ОУ "Св. св. Кирил и Методий", с. Зимница							
П4.11	Благоустройство на училищния двор на ОУ "Хр. Ботев" – Войника и изграждане на спортна площадка	М4.3	40	Общински бюджет	Община Стралджа	ОУ "Хр. Ботев", с. Войника							
П4.12	Основен ремонт на ЦДГ- Войника и ЦДГ – Зимница	М4.3	400	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа	ЦДГ							
П4.13	Благоустройство на дворовете на ЦДГ в общината и монтиране, подържане и обогатяване на съвременни игрови съоръжения и сенници	М4.3	180	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа	ЦДГ							

Номер	Наименование	Насочен към мярка	Индикативна стойност /хил. лв./	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорски структури	Време за реализация						
							14	15	16	17	18	19	20
П4.14	Изграждане на физкултурен салон с плувен басейн към ЦДГ "Мати Рубенова" – Стралджа	М4.3	360	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа	ЦДГ "Мати Рубенова"							
П4.15	Подновяване на оборудването на училищата и детските градини от общината	М4.4	500	ПРСР Мярка 7	Община Стралджа	Училища; ЦДГ; РИО Ямбол							
П4.16	Изграждане на съвременни езикови кабинети в училищата	М4.4	400	ПРСР Мярка 7; ОПНОИР ПО2	Община Стралджа	Училища; РИО Ямбол							
П4.17	Осъвременяване на компютърните зали и осигуряване на учебен софтуер в училищата	М4.4	300	ПРСР Мярка 7; ОПНОИР ПО2	Община Стралджа	Училища; РИО Ямбол							
П4.18	Допълнителни обучения за повишаване на грамотността, езиковите умения, дигиталните и социалните компетентности на учениците	М4.4	420	ОПНОИР ПО2	Община Стралджа	Училища; РИО Ямбол							
П4.19	Въвеждане на целодневна организация на учебния ден с акцент върху развитието на творческите способности и индивидуалните интереси на учениците в областите на науката, изкуствата и спорта	М4.4	600	ОПНОИР ПО2	Община Стралджа	Училища; РИО Ямбол							
П4.20	Въвеждане на информационно-комуникационни технологии за преподаване и учене от разстояние, представяне на учебен материал и комуникация между учители, родители и администрация	М4.4	120	ОПНОИР ПО2	Община Стралджа	Училища; РИО Ямбол							
П4.21	Осигуряване на средства и услуги за образователната интеграция на децата от ромската етническа група. Осигуряване на допълнителни обучения за изучаване на български език и творческо развитие	М4.4	300	ОПНОИР ПО2	Община Стралджа	Училища; РИО Ямбол							
П4.22	Подмяна на транспортни средства за УВЗ от общината	М4.4	300	Общински бюджет	Община Стралджа								
П4.23	Съвместна работа на педагогическите колективи, НПО и родителите за оптимално използване капацитета на ЦДГ и пълен обхват на подлежащите за подготвителна група	М4.4	140	ОПНОИР ПО2	Община Стралджа	ЦДГ							
П4.24	Увеличаване групите по СИП и извън класни форми на работа	М4.4	15	Общински бюджет	Община Стралджа	Училища; РИО Ямбол							
П4.25	Организиране и провеждане на квалификационни и мотивационни обучения за икономически неактивни лица	М4.5	180	ОПРЧР ПО1 ИП1	Община Стралджа	Местен бизнес и работодатели							
П4.26	Насърчаване на младежката заетост чрез професионално информиране и консултиране; провеждане на обучения за придобиване на квалификации	М4.5	180	ОПРЧР ПО1 ИП2	Община Стралджа	Местен бизнес и работодатели							
П4.27	Осигуряване на чиракуване и стажуване за различни възрастови и социални групи	М4.5 М4.6	750	ОПРЧР ПО1 ИП1	Община Стралджа	Местен бизнес и работодатели							
П4.28	Осигуряване на предпоставки за социално-икономическата интеграция на ромската етническа група	М4.1 М4.4 М4.5 М4.6	480	ОПРЧР ПО2 ИП1	Община Стралджа								
	провеждане на квалификационни и мотивационни обучения за насърчаване на икономическата активност и заетостта		120			ДБТ Ямбол							
	включване в образователния процес на деца и младежи от		80			Образователни							

Номер	Наименование	Насочен към мярка	Индикативна стойност /хил. лв./	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорски структури	Време за реализация						
							14	15	16	17	18	19	20
	ромски произход					институции							
	провеждане на разяснителни кампании за повишаване на здравната култура, достъпа до здравни услуги и семейното планиране сред ромското население		80			опл							
	подобряване профилактичните дейности сред ромското население чрез повишаване броя на обхванатите от ваксинации и профилактични прегледи		120			опл							
	популяризиране на културната идентичност на ромската група и осигуряване участието ѝ в културния календар на общината		80			нпо							
П4.29	Изграждане и разкриване на Център за настаняване от семеен тип за стари хора в гр. Стралджа	М4.7	600	ПРСР	Община Стралджа	нпо							
П4.30	Изграждане на комплекс за социални услуги	М4.7	500	ПРСР	Община Стралджа	нпо							
П4.31	Изграждане на кухня майка за столово хранене на децата от УВЗ и потребители от социалните заведения	М4.7	250	Общински бюджет	Община Стралджа								
П4.32	Изграждане и разкриване на защитено жилище в с. Зимница	М4.7	600	ПРСР	Община Стралджа	нпо							
П4.33	Ремонт на обществена тоалетна с достъп за хора с увреждания	М4.7	50	Общински бюджет	Община Стралджа								
П4.34	Изграждане на център за работа с деца и младежи	М4.7	500	ПРСР	Община Стралджа	нпо							
П4.35	Предоставяне на интегрирани и разнообразни услуги в общността, вкл. "личен асистент", за хора с увреждания и възрастни хора в невъзможност за самообслужване	М4.7	750	ОПРЧР ПО2 ИП2	Община Стралджа	нпо							
П4.36	Провеждане на обучения за придобиване на нови компетенции от администрацията и от работещите в Социално предприятие за озеленяване и благоустройство	М4.7	300	ОПРЧР ПО2 ИП3	Община Стралджа	нпо							
П4.37	Създаване на ново социално предприятие за осигуряване на възможности за заетост на представители на уязвимите групи	М4.7	300	ОПРЧР ПО2 ИП3	Община Стралджа	нпо							
П4.38	Ежегодно провеждане на ученическа мини спартакиада	-	15	Общински бюджет	Община Стралджа	Спортни клубове, Местен бизнес							
П4.39	Ежегодно провеждане на традиционен волейболен турнир за ветерани	-	15	Общински бюджет	Община Стралджа	Спортни клубове, Местен бизнес							
П4.40	Организиране на зелени училища и лагери за отдих	-	35	Общински бюджет	Община Стралджа	Училища; Читалища; НПО							
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ УПРАВЛЕНИЕ И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ													
П5.1	Провеждане на обучения за придобиване на ключови компетенции от служителите на общинска администрация	М5.1	500	опду ПО2	Община Стралджа								
П5.2	Организиране и провеждане на специализирани обучения за разработване и управление на средства от европейските фондове	М5.1	250	опду ПО2	Община Стралджа								
П5.3	Организиране и провеждане на специализирани	М5.1	250	опду ПО2	Община								

Номер	Наименование	Насочен към мярка	Индикативна стойност /хил. лв./	Източник на финансиране	Отговорна структура	Партньорски структури	Време за реализация						
							14	15	16	17	18	19	20
	обучения за практическо прилагане на ПЧП				Стралджа								
П5.4	Внедряване на система за управление и мониторинг на изпълнението на общинските политики и дейности	М5.2	80	опду по2	Община Стралджа								
П5.5	Ежегоден анализ на нуждите от обучение на служителите на общинската администрация	М5.2	50	Общински бюджет	Община Стралджа								
П5.6	Разработване на Програма за опазване на околната среда	М5.2	25	Общински бюджет	Община Стралджа								
П5.7	Разработване на Общинска стратегия и програма за развитие на туризма	М5.2	20	Общински бюджет	Община Стралджа								
П5.8	Разработване и изпълнение на програми за превенция на социално значими заболявания в общината (сърдечносъдови; ендокринни; онкологични)	М5.2	200	ОПРЧР ПО2; Общински бюджет	Община Стралджа	ОПЛ; РЗИ Ямбол							
П5.9	Формиране на партньорски мрежи (осъществяване на партньорски проекти) с общини от страната и чужбина	М5.2	250	Общински бюджет; ТГС България-Турция; ПРСР	Община Стралджа								
П5.10	Разработване на уеб страница на ОБС с рубрика „Гласът на гражданите“	М5.3	15	Общински бюджет	Община Стралджа								
П5.11	Осигуряване на ИТ инфраструктура и внедряване на система за електронно управление	М5.4	1 500	опду по1	Община Стралджа								
	Обновяване и осъвременяване на локалната мрежа на администрацията												
	Осигуряване на безжична (Wi-Fi) връзка с всички населени места												
	Обновяване на хардуер и софтуерни продукти												
	Създаване на система за ел. разплащане												
П5.12	Създаване на нова, съвременна версия на сайта на общината, вкл. на английски език	М5.4	25	Общински бюджет	Община Стралджа								
П5.13	Внедряване на система за гласуване и озвучителна система в зала на ОБС	М5.4	40	Общински бюджет	Община Стралджа								
П5.14	Въвеждане на Комплексно административно обслужване	М5.4	750	опду по1	Община Стралджа								
П5.15	Създаване на Мобилен център за административно обслужване	М5.4	250	опду по1	Община Стралджа								
П5.16	Усъвършенстване компютърната грамотност на заетите в сферите образование, здравеопазване и култура	-	480	ОПРЧР ПО3	Община Стралджа								
П5.17	Изготвяне на ОУП на Община Стралджа	-	300	Централен бюджет	Община Стралджа								
П5.18	Разработване на улично-регулационни планове на населени места в общината	-	125	Общински бюджет	Община Стралджа								
П5.19	Трасиране на осовите мрежи в населените места	-	90	Общински бюджет	Община Стралджа								

10. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И ЗА АДАПТАЦИЯ НА ВЕЧЕ НАСТЪПИЛИТЕ ПРОМЕНИ

10.1. СПЕЦИФИКА И ПРОБЛЕМАТИКА НА ИЗМЕНЕНИЯТА НА КЛИМАТА

Климатът се дефинира като многогодишния режим на времето, характерен за дадена местност, в зависимост от географското ѝ положение. Изменението на климата представлява трайната промяна на някои от климатообразуващите фактори – слънчевата радиация, атмосферната циркулация и подстилащата повърхност. Те от своя страна довеждат до промяна в температурата, посоката и силата на ветровете, количеството дъждове и т.н.

Според голяма част от съвременните теории и изследвания, посветени на климатичните промени, следствие на т.нар. „парников“ ефект, се наблюдава постепенно покачване на средногодишните температури на Земята. Основен принос за това имат генерираните парникови газове /ПГ/, чиито количества зависят от човешката дейност. Най-голям принос за общите емисии на ПГ в България имат сектор „Енергетика“, следван от сектор „Транспорт“. Други два сектора – „Бит и услуги“ и „Отпадъци“ – също имат значителна роля за формирането на ПГ. В последните години те се характеризират с тенденция на нарастване на емисиите в тях, дължащо се на увеличаване на стандарта на живот, довеждащо до по-голяма енергийна консумация и отделяне на отпадъци от различни продукти.

10.2. ФАКТИ ЗА ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА В БЪЛГАРИЯ¹

- От края на 70-те години на миналия век в България се наблюдава тенденция към затопляне, като през втората половина на XX век зимите са по-меки.
- 20 от последните 24 години след 1989 г. са с положителни аномалии на средната годишна температура на въздуха, спрямо климатичната норма (1961-1990 г.).
- Средната годишна температура през 2011 г. е с 0,4°C над климатичната норма. Това е поредната, 14-та година, с температури по-високи от обичайните за страната.
- Най-дълги периоди на засушаване са наблюдавани през 40-те години и последните две десетилетия на XX век, а най-значителните суши – през 1945 и 2000 г.
- Наблюдават се повече и по-дълги периоди на засушаване, следвани от сериозни бури и тежки наводнения с разрушения и жертви.
- Увеличава се честотата на екстремните метеорологични и климатични явления като: значително увеличение на средния брой дни с денонощни суми на валежите над 100 мм – с около 30% за периода 1991-2007 г. спрямо базисния период (1961-1990 г.); увеличение на регистрираните в метеорологичната мрежа случаи с проливни валежи; зачестяване на случаите на пролетно-летен тип облачност с валежи от дъжд, гръмотевични бури и градушки през зимни месеци като януари и февруари; увеличена честота на средния брой дни с гръмотевични бури и градушки през април и септември в периода 1991-2006 г., спрямо същите за базисния период.
- Годишната амплитуда между максималната и минималната температура на въздуха намалява – минималната температура се повишава по-бързо от максималната.
- Снежните месеци в планините намаляват, а дебелината на снежната покривка показва трайна тенденция към изтъняване.
- Горната граница на широколистните гори се измества към по-голяма височина.
- Данните от фенологичните наблюдения показват изпреварване в развитието със 7-15 дни в различните климатични райони, което недвусмислено свидетелства за затопляне на климата през последните 30 години, в сравнение с предишни периоди.

¹ Изводите са от „Трети национален план за действие по измененията на климата за периода 2013-2020 г., по данни на НИМХ към БАН

10.3. ОБЩИ ЕВРОПЕЙСКИ И НАЦИОНАЛНИ ДЕЙСТВИЯ ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА

Стремежът на Европейския съюз е да осигури устойчиво развитие на всички жители в Общността. Това е развитие, при което се *„задоволяват нуждите на настоящето, без да се застрашават възможностите на бъдещите поколения да задоволяват своите нужди“*. Затова и устойчивото развитие обхваща три аспекта – социален, икономически и екологичен. Тази концепция се дефинира не само като отделна и независима, а като хоризонтална политика, от която останалите общи и секторни политики и управленски процеси следва да бъдат йерархично зависими, т.е. устойчивото развитие трябва да бъде водещият принцип при взимането на решения на всички нива – наднационално, национално, регионално и местно.

Неразделна и много важна част от темата на устойчивото развитие е проблематиката на изменението на климата. Това се утвърждава и от **Стратегията за устойчиво развитие на Европейския съюз**. Стратегията е приета от Съвета на Европа през 2006 г., като определя дългосрочния стремеж на ЕС по отношение на разумно организиране на производството и потреблението в Европа. Един от седемте ключови приоритета на стратегията е дефиниран като **климатични промени и чиста енергия**. За изпълнението на този и останалите приоритети е определена нуждата от координация между всички нива на планиране и управление, между публичния, частния и неправителствения сектор. Като основни инструменти са определени образованието и обучението, развитието и прилагането на иновативни подходи и технологии в икономиката и др.

На национално ниво, през 2009 г., Министерски съвет одобрява **Национална стратегия за околна среда 2009-2018 г. (НСОС)**. Националната стратегия отразява Стратегията за устойчиво развитие на ЕС и Лисабонската стратегия. НСОС дефинира шест национални екологични цели, като първата е **намаляване и предотвратяване на последиците от изменението на климата и чиста енергия**. Целта насочва към постигането на нисковъглеродна и енергийно ефективна икономика, успешна адаптация към измененията в климата и изпълнение на международните ангажменти на България в тази област.

През 2012 година е приет и **Трети национален план за действие по изменение на климата** с хоризонт до 2020 година. Той определя политиката на България в областта на климатичните промени и се основава на приетите от страната ни международни ангажменти с ратифицирането на Рамковата конвенция на ООН за изменението на климата /РКООНИК/ и Протокола от Киото, както и европейското законодателство в тази област.

10.4. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА НА ДЕЙСТВИЯТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА

Република България е страна, ангажирана по Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (РКООНИК, 1999 г.) и по Протокола от Киото (2002 г.), както и по новото рамково международно споразумение (2012 г.). Това задължава България да се стреми към следното:

- Намаляване на вредните емисии от парникови газове в атмосферата;
- Оценка на въздействието на климатичните промени спрямо социално-икономическото развитие;
- Насърчаване на научните изследвания свързани с въвеждането на нисковъглеродна икономика;
- Формиране на обществено осъзнаване относно екологичните проблеми и предизвикателства.

Българските задължения се регламентират от националното законодателство чрез **Закона за ограничаване изменението на климата (ЗОИК)**. Той постановява България да изпълнява задълженията си по отношение на РКООНИК, Протокола от Киото и Решение № 406/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. относно усилията на държавите-членки за намаляване на техните емисии на парникови газове, необходими за изпълнение на ангажиментите на Общността за намаляване на емисиите на парникови газове до 2020 г. **Чл. 2 от ЗОИК** определя неговата основна цел: „...да гарантира намаляване на емисиите на парникови газове като основен елемент в политиката по ограничаване изменението на климата и да осигури дългосрочното планиране на мерките за адаптация към климатичните промени”.

Законът посочва и най-важните хоризонтални мерки, които водят до намаляване емисиите на парникови газове:

- Повишаване на енергийната ефективност;
- Повишаване на дела от енергията от възобновяеми източници;
- Насърчаване преминаването към видове транспорт с ниски емисии;
- Насърчаване използването на обществен транспорт;
- Развитие на научноизследователска дейност с оглед развитието на ефективна „зелена” икономика;
- Предотвратяване на обезлесяването и увеличаване на залесените територии;
- Повишаване на административния капацитет за изпълнение на екологична политика.

10.5. ОБЩИ ХОРИЗОНТАЛНИ МЕРКИ, СВЪРЗАНИ С ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

Представената рамка поставя изискванията за целенасочено и последователно планиране и реализиране на мерки и дейности свързани с изменението на климата. Общите хоризонтални мерки са два основни вида:

- **Мерки за ограничаване** изменението на климата (предприемането на превантивни мерки, свързани с ограничаване на вредното въздействие на човешката дейност, допринасящо за парниковия ефект);
- **Мерки за адаптация** към изменението на климата (предприемането на мерки, свързани с предвиждането и определянето на негативните социални и икономически последици, свързани с измененията на климата; преодоляване на възникналите щети; идентифициране на възможностите, появили се вследствие климатичните изменения).

Първият тип мерки са свързани с анализ и оценка на антропогенните фактори, които довеждат до увеличение на вредните емисии на парникови газове. Следват необходимите превантивни действия, които да неутрализират източниците на вредни емисии. Необходимо е да се осигурят ефективни начини, които да гарантират осъществяването на функциите, зависими от заменените енергийни източници.

Вторият тип мерки е насочен към вече възникналите изменения на климата. Мерките за адаптация включват и точно предвиждане на предстоящите негативни явления и процеси, застрашаващи производството и потреблението на обществата. Необходимо е да се заложат мерки, които не само реагират спрямо настоящата ситуация, но и предхождат появата на бъдещи щети. Мерките за адаптация следва да се разглеждат и като начин за разглеждане на климатичните изменения като възможност. Наложените проблеми и ограничения позволяват преразглеждането и преоткриването на по-слабо популярните и използвани потенциали, стимулиращи устойчиво развитие.

Гореизложеното и действащата към настоящия момент стратегически и законова рамка, позволяват да бъдат открити някои основни хоризонтални мерки, които да ръководят политиките и да обосновават дейностите и проектите на община Стралджа в периода 2014-2020 година. Те се основават на приетия от Министерството на околната среда и водите **Трети национален план за действие по изменение на климата**.

Табл. 34. Мерки за ограничаване и адаптация към изменението на климата

Мерки за ограничаване изменението на климата	Мерки за адаптация към изменението на климата
Прилагане на общите принципи и изисквания, свързани с изменението на климата, в секторните документи на екологичната политика на община Стралджа	
Формиране на партньорски модели и мрежи за подобряване на екологичната обстановка и качеството на живот в община Стралджа	
Повишаване на публичната информираност и ангажираност относно екологичните въпроси, в т. ч. и изменението на климата	
Повишаване на административния капацитет на община Стралджа за изпълнение на екологична политика и реализиране на дейности и проекти в сферата	
Повишаване на енергийната ефективност на жилищни, административни и производствени сгради	Ефективно използване на водните ресурси. Подобряване на водоснабдителната и канализационната мрежа
Повишаване използването на възобновяеми енергийни източници	Разработване и прилагане на правила и нормативи за устройство и застрояване, съобразени с климатичните промени
Развитие на „зелена икономика“ чрез внедряване на иновативни технологични и организационни подходи; сътрудничество между образование и производство	Изграждане на съоръжения срещу наводнения. Поддържане и регулярно почистване на отводнителните канали и съоръжения
Съхраняване на горския фонд и залесяване на незалесени територии	Изграждане на съоръжения за защита и ранно известяване при горски пожари
Ограничаване употребата на нитрати и пестициди в селското стопанство	Селектиране на сухоустойчиви култури и използването им в земеделието
Осигуряване на условия и насърчаване на пешеходното и велосипедното движение	Опазване на съществуващите и обособяване на нови екологични култури, които улесняват миграциите на животинските видове
Подобряване на системата за управление на отпадъците	Въвеждане на водоспестяващи и енергоспестяващи технологии
Закриване и рекултивация на нерегламентираните замърсявания	
Ускорена газификация за битови, производствени и публични потребители	
Улавяне на биогаза в ПСОВ	
Засилен контрол върху запалването на стърнищата	

10.6. ПРИНОС НА ОПР ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙСТВИЯТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛИМАТА

Разработването на Общинския план за развитие на община Стралджа се основава на разумни и реалистични предложения за решаване на проблемите и реализиране на потенциалите едновременно в социалната, икономическата и **екологичната** сфера. Екологичната проблематика е неразделна част от аналитичната и стратегическата част на плана. В **т. 2.5. Екологично състояние и рискове** е описано състоянието на компонентите на околната среда. Вниманието е фокусирано върху компонентите на въздуха и управлението на отпадъците в общината. Посочени са най-важните проблеми и рискове за състоянието на околната среда в общината. Екологичните силни и слаби страни имат присъствие и в **SWOT анализа към ОПР /т. 3./**.

Проблемите на околната среда са пряко застъпени в **Стратегията за развитие на общината /т. 4./** и по-специално в мерките към всяка приоритетна област /т. 4.8./.

Мерки от приоритетна област ПРОМИШЛЕНО ПРОИЗВОДСТВО, БАЗИРАНО НА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПРОДУКЦИЯ, допринасящи за ограничаване изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени:

Мярка 1.1. Обновяване на хидромелиоративните мрежи и съоръжения за развитие и насърчаване на поливното земеделие;

Мярка 1.3. Модернизиране на съществуващите и създаване на нови предприятия за обработка и консервиране на селскостопанска продукция;

Мярка 1.8. Увеличаване площта на горите чрез залесителни мероприятия;

Мярка 1.9. Обезпечаване на общинските горски територии с просеки, минерализовани ивици и наблюдателни кули с цел превенция от пожари.

Мерки от приоритетна област ЖИЗНЕНА СРЕДА И ИНФРАСТРУКТУРИ, допринасящи за ограничаване изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени:

Мярка 3.1. Обновяване и разширяване обхвата на водоснабдителните системи на населените места;

Мярка 3.3. Обновяване на съществуващите и обособяване на нови привлекателни пешеходни пространства и места за спорт и рекреация;

Мярка 3.4. Реновиране на административни сгради, читалища и църкви при внедряване на мерки за енергийна ефективност и благоустрояване на прилежащите им пространства;

Мярка 3.5. Активно използване на алтернативни източници на енергия – слънце, вятър, геотермални води;

Мярка 3.6. Газифициране на домакинства, обществени сгради и производствени предприятия в общината;

Мярка 3.9. Изграждане на необходимите системи за третиране и отвеждане на отпадъчните води в населените места и осъществяване на регулярен контрол на качеството на повърхностните води;

Мярка 3.10. Оптимизиране на съществуващата система за управление на отпадъците, в съответствие със съвременните екологични изисквания, и с нуждата от закриването на общинското депо и нерегламентираните замърсявания;

Мярка 3.11. Усвояване на енергията от геотермалните сондажи и осигуряване отопление на обществените сгради и за развитие на балнеолечение;

Мярка 3.12. Опазване на биоразнообразието и формиране на партньорства по въпросите на околната среда и публична ангажираност към природното наследство;

Мярка 3.13. Доразвитие и поддържане качеството на зелената система в населените места.

Мерки от приоритетна област СОЦИАЛНА СФЕРА – УСЛУГИ И МАТЕРИАЛНА БАЗА, допринасящи за ограничаване изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени:

Мярка 4.3. Физическо обновяване на здравни и образователни заведения.

Мерки от приоритетна област УПРАВЛЕНИЕ И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ, допринасящи за ограничаване изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени:

Мярка 5.2. Оптимизиране дейността на общинската администрация чрез осъществяване на трансгранични проекти, разработване на стратегически документи (устройствени планове и секторни стратегии) и регулярен контрол по изпълнението им;

Изброените мерки ще направляват конкретните инициативи и инвестиции на община Стралджа. Мерките са обезпечени от конкретно дефинирани проекти, систематизирани в Програмата за реализация на ОПР (**т. 9.2. Списък с проекти за реализация през периода 2014-2020 година**).

Действията, свързани с климатичните проблеми в община Стралджа, се подкрепят и от разработването на **Програмата за управлението на отпадъците за периода 2014-2020 година**. Един от акцентите в нея е именно отражението върху климата от прилагането на мерки за по-добро управление на отпадъците.

11. ПРИЛОЖЕНИЕ №1: РЕЗУЛТАТИ ОТ АНКЕТНИТЕ ПРОУЧВАНИЯ

В процеса на разработване на социалния и икономически анализ на община Стралджа бяха използвани анкетни проучвания като форма за събиране на непосредствена информация от местното население и управници – кметове и кметски наместници. Провеждането на тези допитвания цели допълнително събиране на данни и проучване на очакванията за развитие на местните общности.

11.1. РЕЗУЛТАТИ ОТ АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ СРЕД МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ

В резултат на анкетното проучване, проведено по време на представянето на встъпителния доклад, бяха получени 17 броя анкетни карти. Според отговорите в тях трите най-важни проекта, които Общината би следвало да реализира в следващия програмен период, са: изграждането на канализация, подобряването на уличната мрежа и рехабилитация на водопроводната инфраструктура.

Кои са трите най-важни проекта за общината, които трябва да бъдат реализирани до 2020г.?		
Отговор:	Повтаряемост:	%
изграждане на канализация	5	23.81%
ремонт на водопроводната мрежа	3	14.29%
експлоатиране на минералната вода	1	4.76%
повишаване на административния капацитет	1	4.76%
развитие на туристически маршрут	1	4.76%
подобряване състоянието на уличната мрежа	4	19.05%
изграждане на общински пазар	1	4.76%
градоустройствен план	1	4.76%
внедряване на енергоспестяващи източници	2	9.52%
социален патронаж	1	4.76%
осигуряване на заетост	1	4.76%
Общ брой отговори:	21	

Фиг. 51. Важни за реализация проекти според местното население

Изведените значими проекти пряко кореспондират с оценката на областите на въздействие, които следва да се приоритетни за Общината. В допитването приоритетната област „подобряване на инфраструктурата“ е посочена 5 пъти, което представлява близо 12% от всички отговори. Най-силното желание на местните общности обаче е да се стимулира малкият и среден бизнес, както и да се търсят решения за справянето с високата безработица в общината.

Моля, посочете областите на въздействие, които според Вас следва да са приоритетни за Вашата община:		
Отговор:	Повтаряемост	%
Подкрепа и стимулиране на малкия и среден бизнес	10	23.81%
Подобряване на качеството на човешкия ресурс и производителността на труда	6	14.29%
Борба с безработицата и подобряване на пазара на труда	10	23.81%
Борба с дискриминацията, социално включване и създаване на равни възможности	1	2.38%
Намаляване нивата на замърсяване	2	4.76%
Подобряване на енергийната ефективност на сградите и използване на ВЕИ	2	4.76%
Подобряване на техническата инфраструктура	5	11.90%
Реконструкция на промишлените територии	1	2.38%
Подобряване на административните услуги за населението и бизнеса	2	4.76%
Засилване ролята на НПО и стимулиране на гражданското участие в управлението	2	4.76%
Стимулиране на междуобщинско сътрудничество /проекти/	1	2.38%
Общ брой отговори:	42	

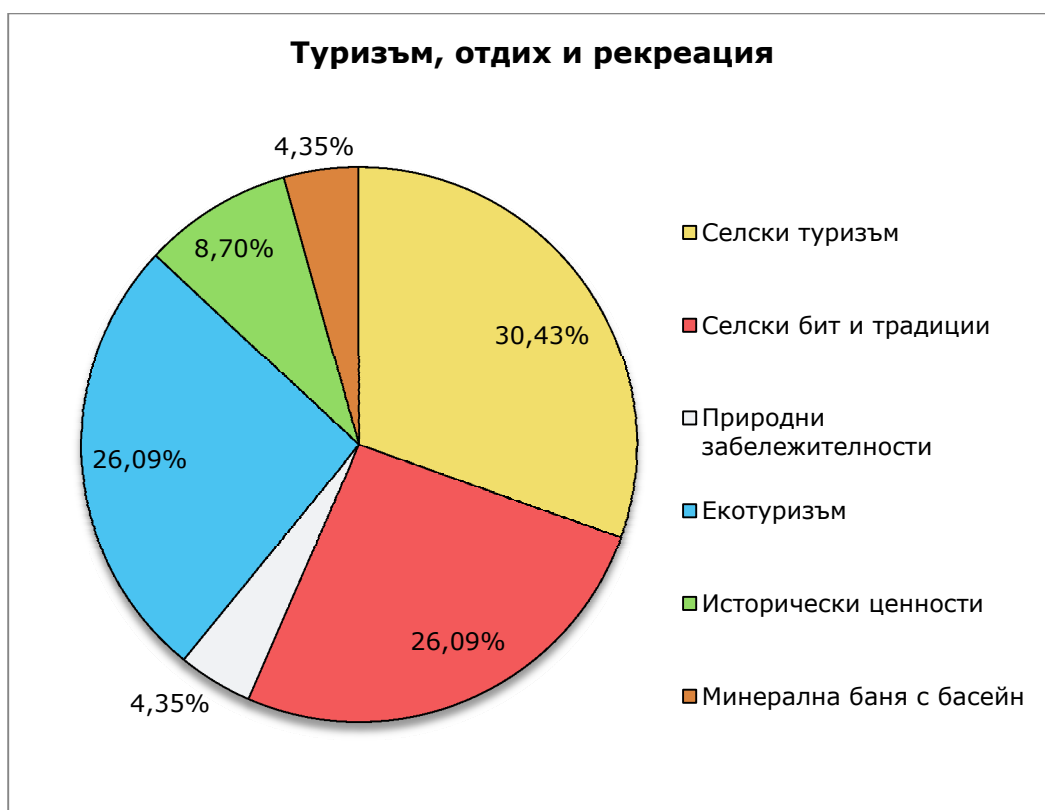
Фиг. 52. Приоритетни области на въздействие според местното население

11.2. РЕЗУЛТАТИ ОТ АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ, ОРИЕНТИРАНО КЪМ СЕЛАТА В ОБЩИНАТА

Следващата фаза на проучванията на местното мнение започна с попълването на анкета, ориентирана специално към управниците на селата – кметове и кметски наместници. В проучването се включиха 15 от всичките 21 села в община Стралджа.

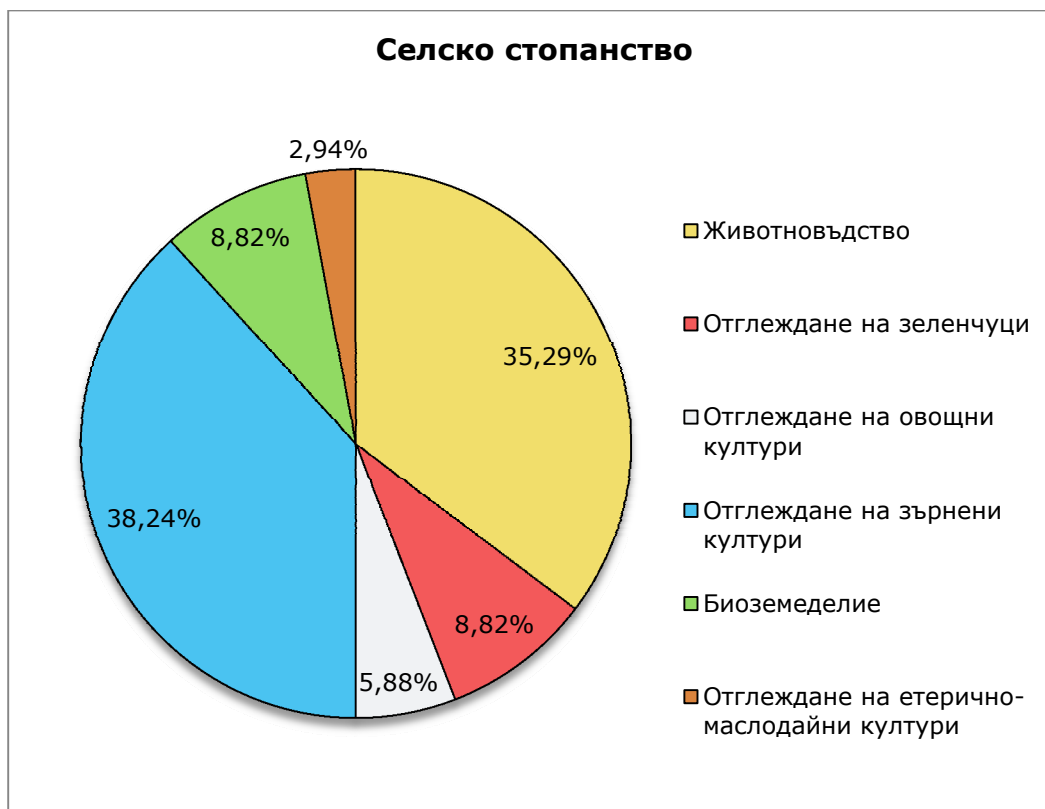
Основният въпрос, който беше зададен, е: Коя е най-значимата тема/приоритет за развитие на селото Ви? Възможните отговори бяха групирани в четири основни насоки – туризъм, отдих и рекреация, селско стопанство, промишленост, транспорт и енергия и горско стопанство.

Първата тема, свързана с туризма, беше посочена 23 пъти. Най-често посочваната опция беше „селски туризъм“ (30,43%), след това селски бит и традиции, както и екотуризъм. Интересен резултат е наличието на само 1 отговор, който акцентира върху минералните/геотермални води в общината, който беше определен като конкретен проект – изграждане на минерална баня с басейн.

Фиг. 53. Разпределение на отговорите на тема „туризъм, отдих и рекреация“

Втората тема, посветена на селското стопанство, беше посочена 34 пъти /фиг. 56/. Тук значителен превес имат желаното развитие в областта на животновъдството и отглеждането на зърнени култури, съответно - 35,29% и 38,24%. Едва 3 пъти е посочено желанието за развитие на био земеделието, въпреки че общината има потенциал да го развива.

Фиг. 54. Разпределение на отговорите на тема „туризъм, отдих и рекреация“

Останалите две теми бяха посочени по едва шест пъти, което не създава предпоставки за формирането на обща позиция относно дейностите в тях /табл. 34 и 35/.

Табл. 35. Разпределение на отговорите на тема „горско стопанство“

Горско стопанство		%
Дърводобив	2	33.33%
Билко производство	1	16.67%
Дървопреработване/Производство на мебели	2	33.33%
Отглеждане на горски плодове, билки и гъби	1	16.67%
Общ брой отговори:	6	

Табл. 36. Разпределение на отговорите на тема „промишленост, транспорт, енергия“

Промишленост, транспорт, енергия		%
Шивашки дейности	1	16.67%
Складови дейности	1	16.67%
Хранително-вкусова промишленост	1	16.67%
Транспортни услуги	0	0.00%
Произвеждане на електричество от слънчева енергия	3	50.00%
Преработка на найлон	0	0.00%
Общ брой отговори:	6	

11.3. РЕЗУЛТАТИ ОТ АНКЕТНОТО ПРОУЧВАНЕ, ПРОВЕДЕНО НА ОБЩЕСТВЕННОТО ОБСЪЖДАНЕ НА 20.05.

За по-голяма обективност и всеобхватност на анализа и разработването на последващата стратегическа част, както и активното въвличане на населението на община Стралджа в процеса на разработване на Общинския план за развитие на 20.05.2014 г., в рамките на общественото обсъждане на аналитичната част беше проведено анкетно проучване сред присъстващите. Обобщените резултати от него са представени в долните редове.

РЕСПОНДЕНТИ: Общинската администрация, бизнеса, браншовите организации, професионалните и гражданските сдружения в община Стралджа.

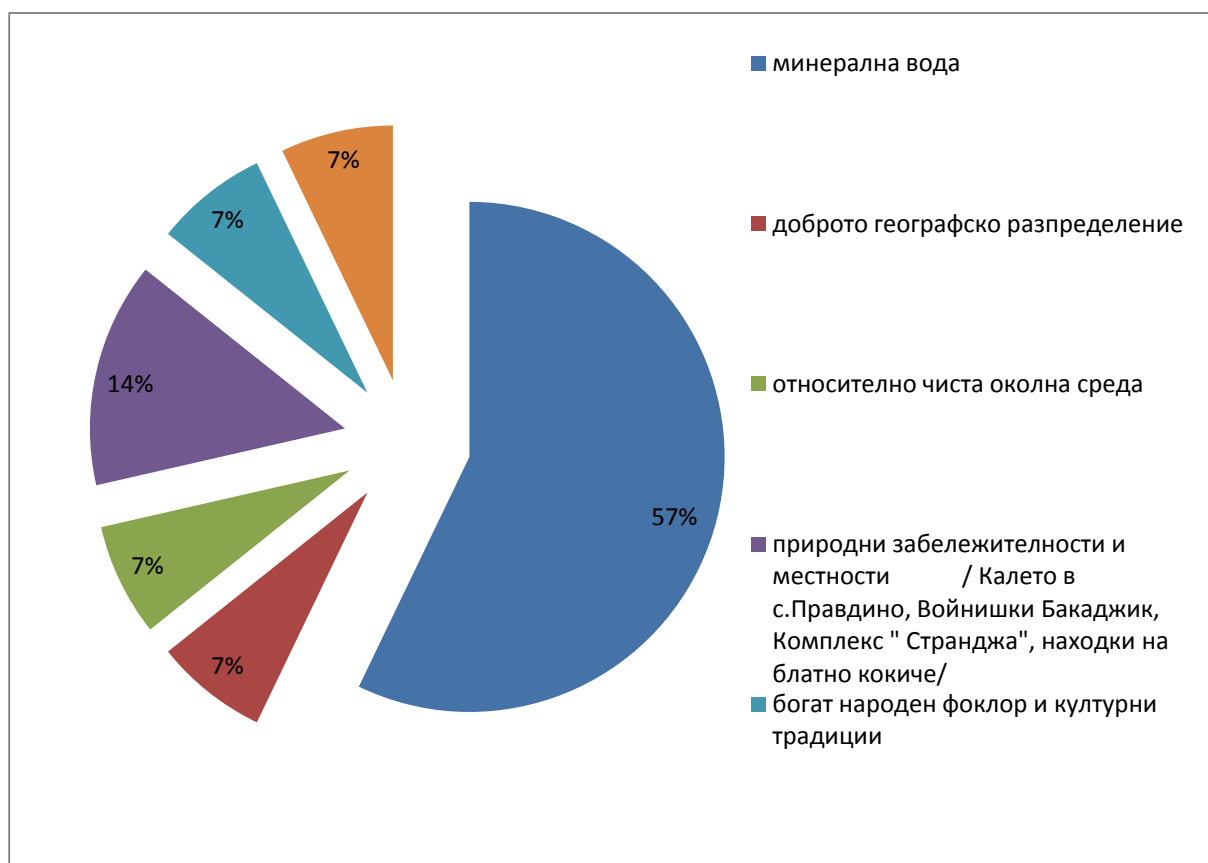
БРОЙ НА РЕСПОНДЕНТИ: 13

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА: Използваните въпроси са различни по вид. Описани по реда на анкетата-проучване са:

1. Отворен въпрос. Критерий за оценка е повтаряемостта на отговорите от респондентите, т.е един път избран носи една точка за системата и на база дадените отговори са сметнати процентния дял на всеки от тях;
2. Списък от проблеми и възможност на респондента за отговор са до 5 проблема Критерий за оценка е повтаряемостта на отговорите от респондентите. При 13 респондента, всеки резултат над 6 т. е от особена важност за анкетата-проучване;
3. Списък от мерки за подобряване на състоянието на община Стралджа, всяка от които се оценява от респондента по 3-бална система по важност: 0-нямам мнение; 1-не е важна; 2 – важна; 3 –много важна. Критерий за оценка е важността на отговорите за респондентите и представлява сума от оценката на всеки един от тях по конкретната мярка. Сумата на всяка мярка е сметната като процентен дял;
4. Списък от приоритетни направления за развитието на община Стралджа, всяко от които се оценява от респондента по 3-бална система по важност: 0-нямам мнение; 1-не е важно; 2 – важно; 3 –много важно. Критерий за оценка е важността на отговорите за респондентите и представлява сума от оценката на всеки един от тях по конкретното приоритетно направление. Сумата от резултата на всяко приоритетно направление е сметнато като процентен дял;
5. Отворен въпрос. Критерий за оценка е повтаряемостта на отговорите от респондентите, т.е един път избран носи една точка за системата и на база дадените отговори са сметнати процентния дял на всеки от тях;
6. Отворен въпрос. Критерий за оценка е повтаряемостта на отговорите от респондентите, т.е един път избран носи една точка за системата и на база дадените отговори са сметнати процентния дял на всеки от тях;
7. Отворен въпрос. Критерий за оценка е повтаряемостта на отговорите от респондентите, т.е един път избран носи една точка за системата и на база дадените отговори са сметнати процентния дял на всеки от тях;
8. Отворен въпрос. Критерий за оценка е повтаряемостта на отговорите от респондентите, т.е един път избран носи една точка за системата и на база дадените отговори са сметнати процентния дял на всеки от тях;
9. Отворен въпрос. Критерий за оценка е повтаряемостта на отговорите от респондентите, т.е един път избран носи една точка за системата и на база дадените отговори са сметнати процентния дял на всеки от тях.

РЕЗУЛТАТИ ПО ВЪПРОСИ:

На въпроса „Кои са най-ценните ресурси на общината Стралджа? Кои са забележителните местности, селища, природни и исторически обекти, които трябва да бъдат запазени?“ най-често срещания отговор е „Минералната вода“ 57%. На второ място като позиция е отговора „Природни забележителности и местности /Калето в с. Правдино, Войнишки Бакаджик, Комплекс "Странджа", находки на блатно кокиче/, но резултатът от този отговор е много по-нисък като стойност от предходния /14%/. Отговори като „Доброто географско разпределение“, „Богат народен фолклор и културни традиции“ и „Магистрален газопровод“ са с еднаква избираемост /7%/ и с най-ниска за поставения въпрос.

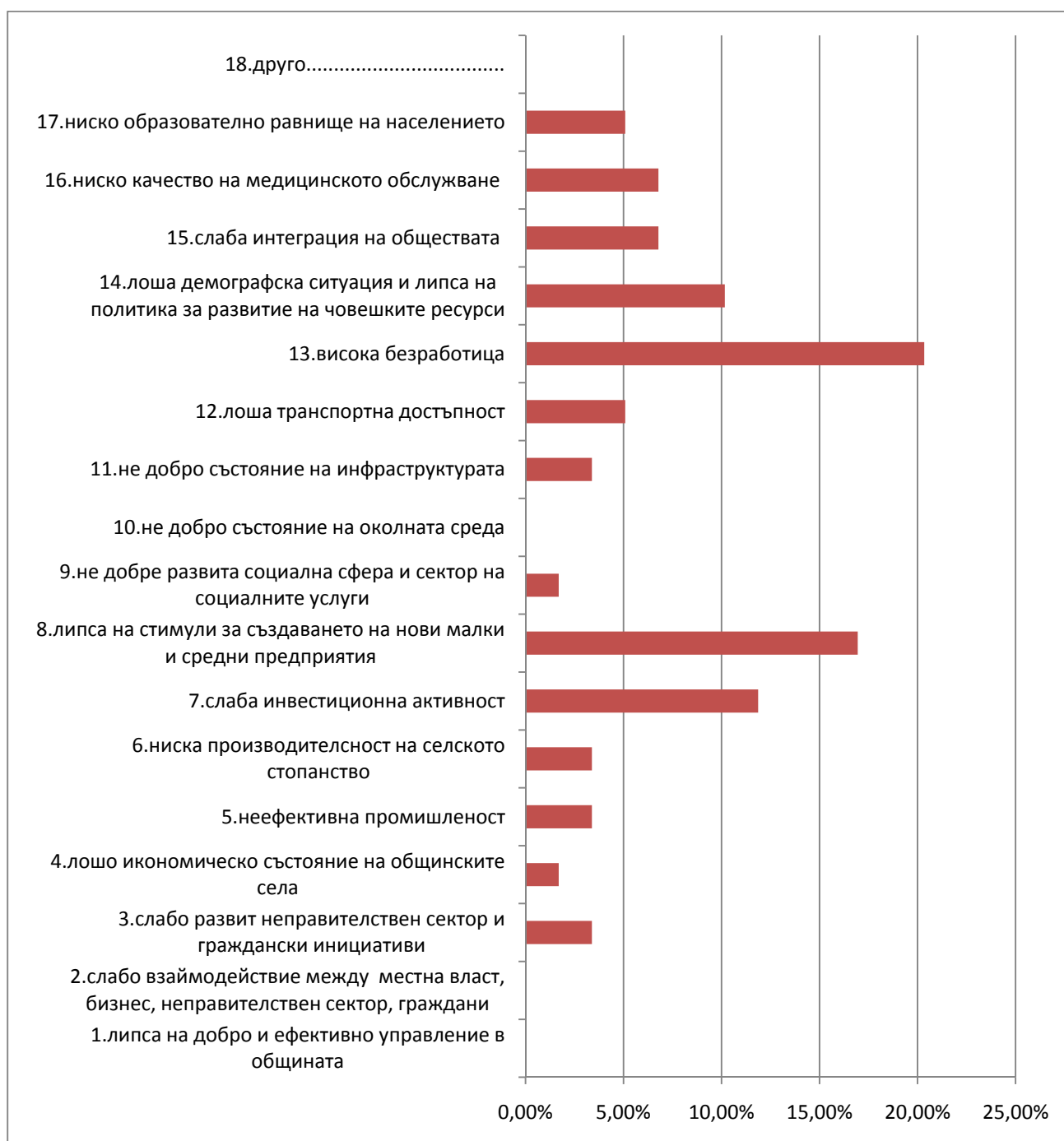

Фиг. 55. Разпределение на отговорите на първи въпрос

На въпроса „Кои са основните проблеми на общината към този момент?“ с най-висока степен на повтаряемост за отговорите „Висока безработица“-12т. и „Липса на стимули за създаването на нови малки и средни предприятия“-10т, последвани от „Слаба инвестиционна активност“-7т., „Лоша демографска ситуация и липса на политика за развитие на човешките ресурси“- 6т., „Слаба интеграция на обществата“-4т., „Ниско качество на медицинското обслужване“-4т., „Лоша транспортна достъпност“-3т. и „Ниско образователно равнище на населението“-3т. Слаба повтаряемост при избор на отговор или никаква избираемост са проблеми като: „Слабо развит неправителствен сектор и граждански инициативи“-2т., „Неефективна промишленост“-2т., „Ниска производителност на селското стопанство“-2т. , „Не добро състояние на инфраструктурата“-2т., „Лошо икономическо състояние на общинските села“-1т., „Не добре развита социална сфера и сектор на социалните услуги“-1т., „Липса на добро и ефективно управление в общината“-0т., „Слабо взаимодействие между местна власт, бизнес, неправителствен сектор, граждани“-0т. и „Не добро състояние на околната среда“-0т. Като извод от резултатите на

въпроса и спрямо посочените критерии община Стралджа е необходимо да поработи с посока:

- намаляване на безработицата в общината;
- създаване на стимули за откриване на нови малки и средни предприятия;
- осигуряване на предпоставки за обстановка, която да активизира инвестициите;
- осигуряване на предпоставки за по-добра демографска ситуация от съществуващата към момента на анкетата-проучване и провеждане на политика за развитие на човешките ресурси.

Фиг. 56. Разпределение на отговорите на втори въпрос

На въпроса „Кои са най-необходимите мерки за подобряване на състоянието в община Стралджа?“ отговорите в низходяща градация са:

- борба с безработицата и подобряване на пазара на труда /9%/;
- подкрепа и стимулиране на малкия и средния бизнес /8%/;
- подобряване на качеството на предлаганите здравни и медицински услуги /7%/;
- подобряване на качеството на човешкия ресурс и производителността на труда /7%/;
- намаляване нивата на замърсяване /7%/;
- подобряване на техническите инфраструктури /7%/;
- създаване на нови озеленени зони за отдих и спорт /6%/;
- подобряване на административните услуги за населението и бизнеса /6%/;
- опазване на културното наследство /6%/;
- стимулиране на междуобщинско и транснационално сътрудничество (проекти) /6%/;
- подобряване управлението на общината /5%/;
- засилване ролята на НПО и стимулиране на гражданското участие в управлението /5%/;
- по-добра "свързаност" на селищата и туристическите забележителности /5%/;
- подобряване на енергийната ефективност на сградите и използването на ВЕИ /5%/;
- обновяване на промишлените територии /4%/;
- борба с дискриминацията, социално включване и създаване на равни възможности /4%/;
- подобряване на жилищния сектор /4%/.

Като извод според анкетата-проучване всички предложени мерки за подобряване на състоянието в община Стралджа са еднакво важни, тъй като резултатите са с малки разлики в стойностите и би трябвало комплексно да се заложат в Общинския план за развитие на общината. Ако по някакви причини някоя от мерките се наложи да отпадне, то това да не бъдат борба с безработицата и подобряване на пазара на труда /9%/ или подкрепа и стимулиране на малкия и средния бизнес /8%/.

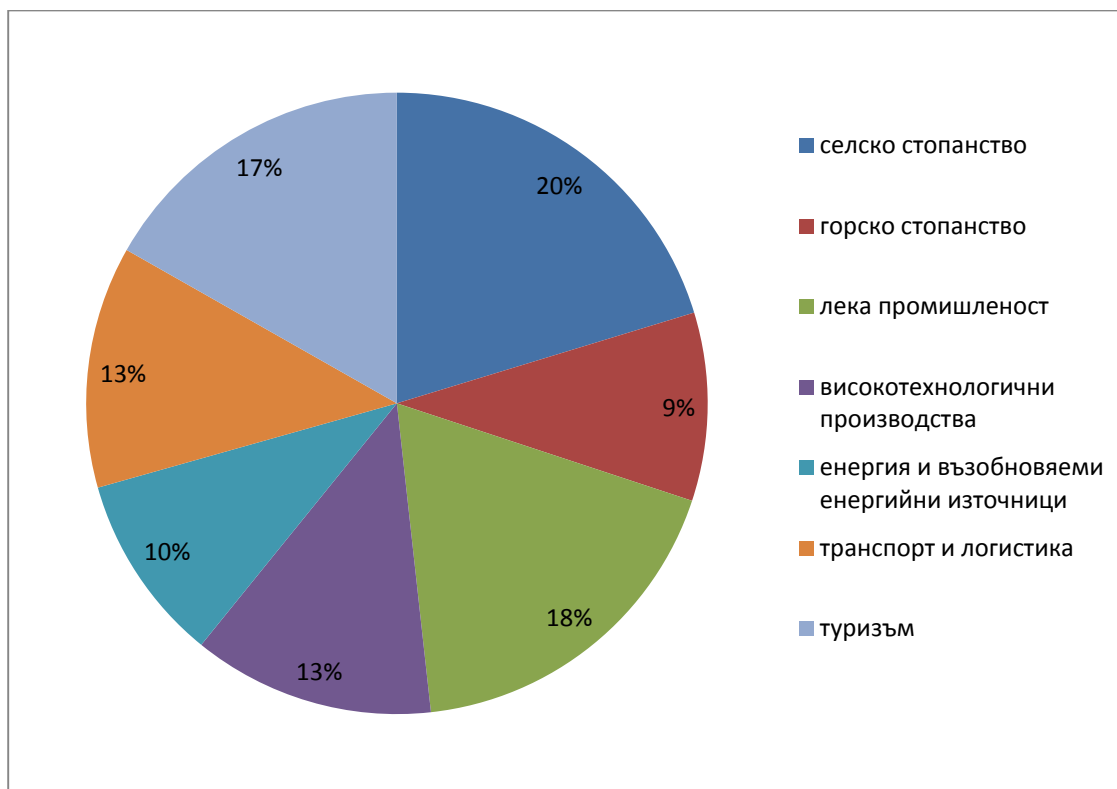

Фиг. 57. Разпределение на отговорите на трети въпрос

На въпроса „Кои според Вас трябва да бъдат приоритетните направления за развитие в община Стралджа?“ отговорите в низходяща градация са:

- селско стопанство/ 20%;
- лека промишленост/ 18%;
- туризъм/ 17%;
- високотехнологични производства/ 13%;
- транспорт и логистика/ 13%;
- горско стопанство/ 8%;
- енергия и възобновяеми енергийни източници/ 8%.

Като извод от тези резултати може да се обобщи, че водещите приоритетни направления за община Стралджа са в сферата на селско стопанство, леката промишленост и туризма.

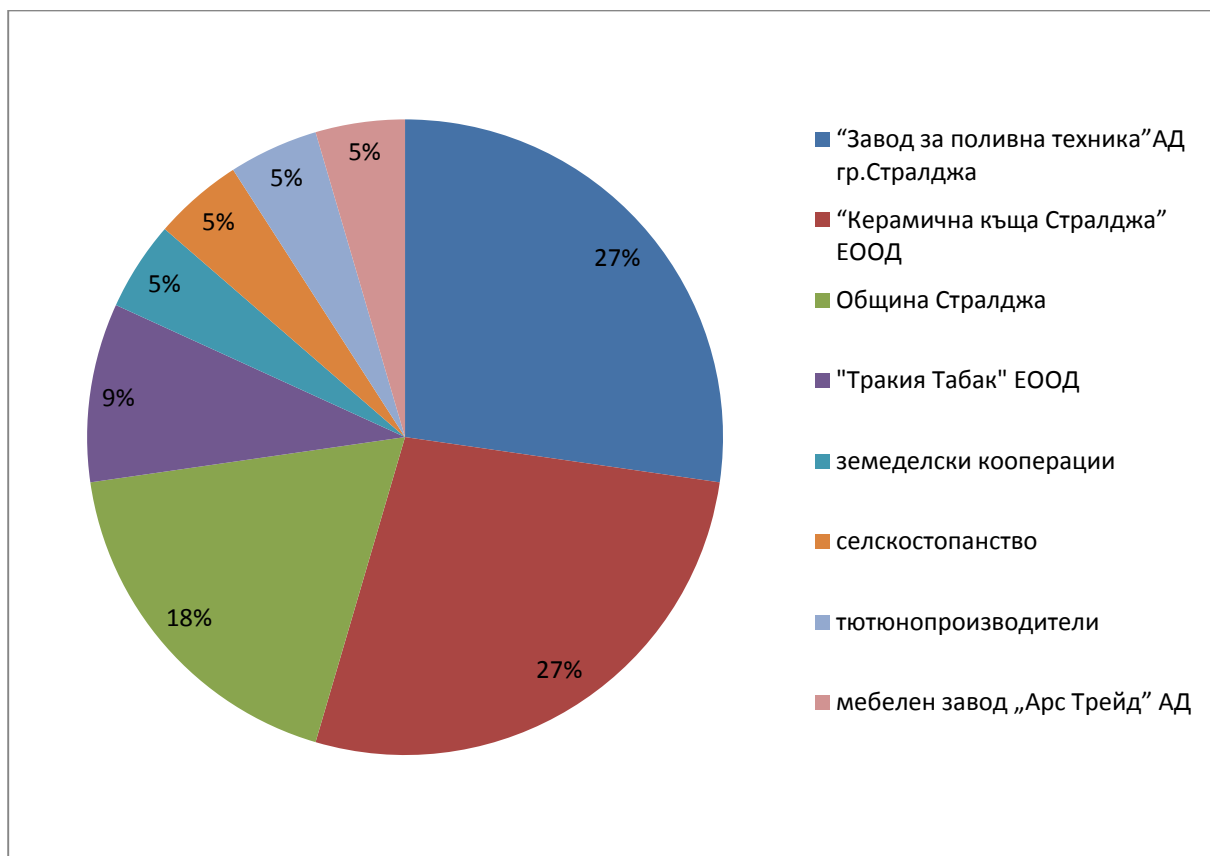

Фиг. 58. Разпределение на отговорите на четвърти въпрос

На въпроса „Кои са основните работодатели и икономически отрасли за общината?“ са:

- „Завод за поливна техника“ АД гр. Стралджа /27%/;
- „Керамична къща Стралджа“ ЕООД /27%/;
- Община Стралджа /18%/;
- "Тракия Табак" ЕООД /9%/;
- земеделски кооперации /5%/;
- селско стопанство /5%/;
- тютюнопроизводители /5%/;
- мебелен завод „Арс Трейд“ АД /5%/.

Според общото мнение от анкетата-проучване, най-големите работодатели за община Стралджа са „Завод за поливна техника“ АД гр. Стралджа и „Керамична къща Стралджа“ ЕООД, с еднакъв процентен дял на труда. Следващият основен работодател за общината е самата Община Стралджа.

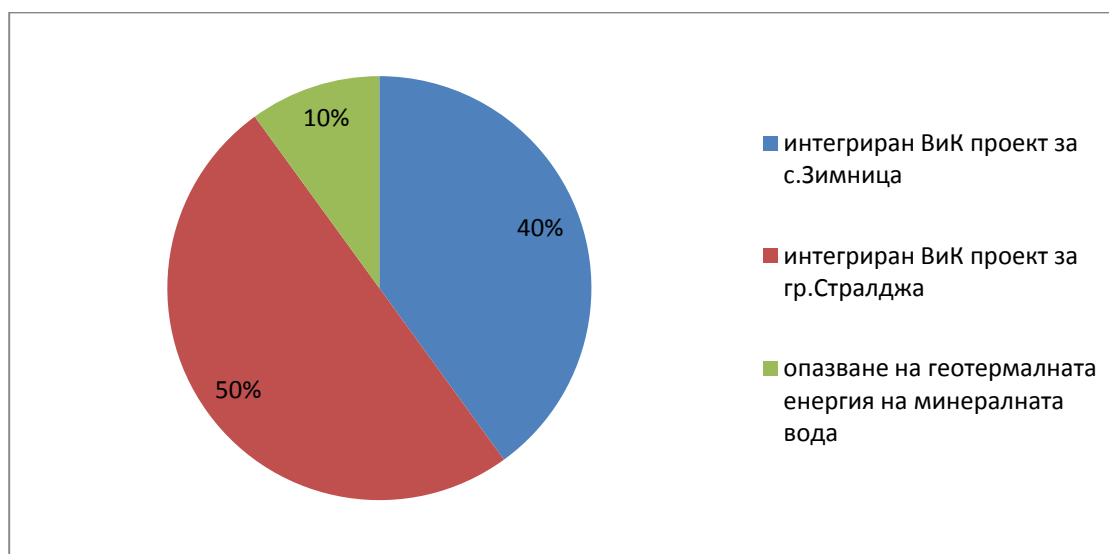

Фиг. 59. Разпределение на отговорите на пети въпрос

На въпроса „Кои са трите най-важни проекта за общината, които трябва да бъдат реализирани през новия програмен период (до 2020г.)“ резултатите от отговорите в низходяща градация са:

- интегриран ВиК проект за гр. Стралджа /50%/;
- интегриран ВиК проект за с. Зимница /40%/;
- опазване на геотермалната енергия на минералната вода /10%/.

Като извод може да обобщим, че предложените от анкетата-проучване проекти съвпадат с бройката, която се търси във въпроса, т.е това са и проектите необходими на община Стралджа.

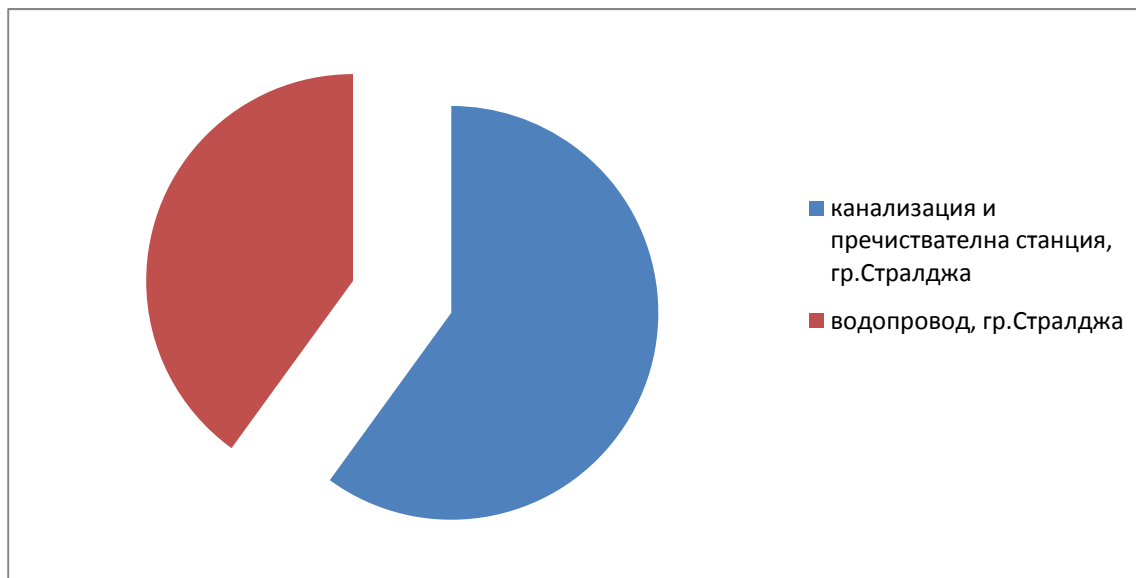

Фиг. 60. Разпределение на отговорите на шести въпрос

На въпроса „Кой е най-важният проект за Вашето конкретно селище, който трябва да бъде реализиран през новия програмен период (до 2020 година)” отговорите в низходяща градация са:

- канализация и пречиствателна станция, гр.Стралджа/ 60%/;
- водопровод, гр.Стралджа/ 40%/.

Като извод, нужния проект за гр. Стралджа от анкетното прочуване, е свързан с интегриран ВиК проект за гр. Стралджа.

Фиг. 61. Разпределение на отговорите на седми въпрос

На въпроса „Имате ли желание и възможност за участие в публично-частни или други партньорства с община Стралджа за реализиране на конкретни проекти за стимулиране на местното развитие?” няма дадени отговори и съответно не могат да бъдат дадени никакви изводи.

На поканата „Моля, направете допълнителни коментари, за които мислите, че ще бъдат полезни за разработването на общинския план за развитие на община Стралджа” няма дадени предложения и съответно не могат да бъдат взети под внимание при разработване на общинския план за развитие.

12. ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

- Напоителни системи ЕАД, официални данни за напоителните съоръжения в общината, 2013
- Европейска комисия. ЕВРОПА 2020: Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, 2010
- Европейска комисия, Индикатори за устойчиво развитие, 2013, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/sdi/indicators>
- Институт за пазарна икономика, Регионални профили 2013, www.regionalprofiles.bg
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Методически насоки за разработването на Националната стратегия за регионално развитие на република България (2012-2022), регионални планове за развитие от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020) и Общински планове за развитие (2014-2020), София, септември 2011
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Национална концепция за пространствено развитие на Република България, 2013-2025, 2012
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Национална стратегия за регионално развитие на Република България, 2012-2022, 2012
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Регионалният план за развитие на Югоизточен район за планиране 2014-2020
- Министерство на здравеопазването, Регионална здравна инспекция – Ямбол, <http://www.rzi-yambol.org/>, 2014
- Министерство на образованието и науката, Регистър на училищата и детските градини, <http://www2.mon.bg/adminmon/schools/>, 2014
- Национален институт за недвижимо културно наследство. Национален регистър на недвижимите културни ценности, 2014
- Народно събрание на Република България, Закон за културното наследство, 2012
- Информационна система за наблюдение на структурните инструменти на ЕС, <http://umispublic.minfin.bg/>, 2014
- Национален статистически институт, Текуща статистика, <http://www.nsi.bg/>
- Национален статистически институт, Районите, областите и общините в България, 2010 г.
- Национален статистически институт, Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 година, ТОМ 3 ОБЛАСТИ, КНИГА 28 Ямбол, , 2012
- Национален статистически институт–териториално бюро Ямбол, текуща статистика
- Официален сайт на Община Стралджа, 2014, <http://www.straldzha.net/>.
- Общински план за развитие на община Стралджа 2007-2013, Стралджа
- Община Стралджа, доклади и справки от дирекциите на общината
- Програма за развитие на ООН, Индикатори за човешко развитие, 2014
- Булгартрансгаз България ЕАД, <http://www.bulgartransgaz.bg/>, 2014